

EJ HEMLÄN

Rätts- statistisk årsbok 1991

STATISTISKA
CENTRALBYRÅN

91. -12 -02

Bibliotek

SCB STATISTISKA CENTRALBYRÅN

INLEDNING

TILL

Rättsstatistisk årsbok / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1975-1993. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1974-1992.

1975-1980 med engelsk parallelltitel: Yearbook of Legal Statistics.

1975-1980 med separat publicerad Appendix.

Föregångare:

Domstolarnas och de exekutiva myndigheternas verksamhet / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1919-1967. – (Sveriges officiella statistik).

Domstolarna / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1968-1975. – (Sveriges officiella statistik).

Kriminalstatistik. Del 1, Polisstatistik / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Liber/Allmänna förlaget, 1968-1976. – (Sveriges officiella statistik).

Kriminalstatistik. Del 2, Domstols och åklagarstatistik / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Liber/Allmänna förlaget, 1969-1976. – (Sveriges officiella statistik).

Brott som kommit till polisens kännedom / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1952-1967. – (Sveriges officiella statistik).

Efterföljare:

Domstolsstatistik / BRÅ – Brottsförebyggande rådet. – Stockholm : BRÅ, 1996-2002.

Rättsstatistik framställs av flera myndigheter och tillhandahålls på deras webbplatser: Sveriges domstolar, www.domstol.se; Kriminalvården, www.kvv.se; Åklagarmyndigheten, www.aklagare.se; Polisen, www.polisen.se; Brottsförebyggande rådet, www.bra.se.

Översiktspublikationer:

Brott och straff i Sverige : historisk kriminalstatistik 1750-2010 / Hanns von Hofer. – Stockholm: Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet, 2011.

Rättsstatistisk årsbok 1991. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2013.

Rättsstatistisk årsbok 1991

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
Sveriges officiella statistik
Stockholm 1991

Yearbook of Judicial Statistics 1991

Official Statistics of Sweden
Statistics Sweden
Stockholm 1991

Tidigare publicering

Publikationen Rättsstatistisk årsbok utges för sjuttonde gången i serien Sveriges officiella statistik (SOS). I årsboken ingår redovisningen som tidigare publicerats i Kriminalstatistik del 1 och del 2 samt i Domstolarna.

Previous publication

The annual report Yearbook of Judicial Statistics is published for the seventeenth time within the series Official Statistics of Sweden (SOS). The Yearbook gives data which earlier were included in the publications Criminal Statistics Part 1 and Part 2 and Courts.

© 1991, Statistiska centralbyrån
Published by
Statistics Sweden, S-115 81 Stockholm

ISBN 91-618-0422-3
ISSN 0347-7541

Sättning: SCB, S/FG
Printed in Sweden

KOMMENTUS 4101045
Gotab, Stockholm 1991

Förord

Statistiska centralbyrån (SCB) framlägger härmed sjuttonde årgången av Rättsstatistisk årsbok. Innehållet utgörs av uppgifter för år 1990 och tidigare.

Årsbokens syfte är att ge en samlad redovisning av rättsstatistiken. Utöver redovisningen i denna bok publiceras preliminär statistik, korttidsstatistik, regionala uppgifter samt mera detaljerade siffersammanställningar i Statistiska meddelanden. Vidare publiceras rättsstatistik i Statistisk årsbok samt i Allmän månadsstatistik. Dessutom finns opublicerat rättsstatistiskt material tillgängligt i olika former hos SCB.

I årsboken redovisas förutom den av SCB framställda rättsstatistiken även statistisk information avseende rättsväsendet som producerats av andra myndigheter. SCB vill härmed rikta ett varmt tack till samtliga myndigheter som bidragit med uppgifter till boken.

Rättsstatistisk årsbok har utarbetats inom SCBs enhet för rätts- och socialstatistik. I årsbokens redaktion har ingått Anna-Britt Eriksson, Inger Gullers-Schöllin, Hanns von Hofer, Torbjörn Israelsson och Jens Sande.

Statistiska centralbyrån 1991

STEN JOHANSSON

Torbjörn Israelsson

Översikt

Overview

5	INNEHÅLLSFÖRTECKNING	CONTENTS
11	1 INTRODUKTION TILL RÄTTS- STATISTIKEN	1 INTRODUCTION TO JUDICIAL STATISTICS
11	1.1 Allmänt	1.1 General
11	1.2 Rättsstatistikens delområden	1.2 The types of Judicial Statistics
14	1.3 Insamlingen till statistiken	1.3 Collection of statistics
14	1.4 Publiceringssystemet	1.4 Publication
16	2 OFFER FÖR VÅLD OCH EGENDOMS- BROTT	2 VICTIMS OF VIOLENCE AND PROPERTY CRIMES
21	3 KRIMINALSTATISTIK	3 CRIMINAL STATISTICS
21	3.1 Kriminalstatistik genom tre sekler	3.1 Criminal statistics over three centuries
29	3.2 Brottm m	3.2 Offences
70	3.3 Gripande, anhållande, häktning och tillfälliga omhändertaganden	3.3 Apprehension, arrest, detention and temporary custody
75	3.4 För brott lagförda personer	3.4 Persons found guilty of criminal offences
109	3.5 Kriminalvård	3.5 The Correctional System
129	3.6 Återfall i brott och kohortstatistik	3.6 Recidivism. Criminality among Swedish Birth Cohorts
138	3.7 För narkotikabrott lagförda personer	3.7 Persons found guilty of drug offences
152	3.8 Nordisk kriminalstatistik	3.8 Nordic Criminal Statistics
163	4 STATISTIK ÖVER DOMSTOLARNAS M FL VERKSAMHET	4 COURT STATISTICS
163	4.1 Domstolarnas verksamhet	4.1 Court statistics, overview
168	4.2 Allmänna domstolar	4.2 Ordinary courts
214	4.3 Allmänna förvaltningsdomstolar	4.3 Administrative courts
221	4.4 Hyres- och arrendenämnder, bostadsdomstolen	4.4 Rent Tribunals, Financy Tribunals, the Housing Court of Appeal
225	4.5 Rättshjälp	4.5 Public legal services
228	4.6 Andra myndigheter inom rättsväsendet	4.6 Various agencies with judicial functions
230	5 BILAGA	5 APPENDIX
231	6 SAKREGISTER	6 INDEX

Innehållsförteckning

Contents

5	INNEHÅLLSFÖRTECKNING
11	1 INTRODUKTION TILL RÄTTSSTATISTIKEN
11	1.1 Allmänt
11	1.2 Rättsstatistikens delområden
14	1.3 Insamlingen till statistiken
14	1.4 Publiceringssystemet
16	2 OFFER FÖR VÅLD OCH EGENDOMSBROTT
16	2.1 Bakgrund
17	2.2 Våld eller hot om våld 1988–1989
18	2.3 Offer för stöld och skadegörelse 1988–1989
21	3 KRIMINALSTATISTIK
21	3.1 Kriminalstatistik genom tre sekler
21	3.1.1 Mord och dräp
22	3.1.2 Misshandel
23	3.1.3 Våldtäkt
23	3.1.4 Stöld m m
25	3.1.5 Upprepad stöld och rån
26	3.1.6 Samtliga lagföringar för brott
29	3.2 Brotts m m
29	3.2.1 Några resultat
33	3.2.2 Statistikens syfte, omfattning, insamling och bearbetning
33	3.2.3 Kvalitet och jämförbarhet
35	3.2.4 Definitioner och begrepp
36	3.2.5 Redovisningsenheter i statistiken
36	3.2.6 Tidigare publicering
36	3.2.7 Ytterligare statistik inom området
	<i>Diagram</i>
38	3.2.1–3.2.3 Anmällda brott i hela riket, 1950–1990
40	3.2.4 Anmällda brott i länen, 1990
41	3.2.5 Antal brottsdeltaganden efter ålder, 1990
42	3.2.6 Antal misstänkta personer i länen, 1990

Tabeller

- 43 3.2.1–3.2.3 Anmällda brott i hela riket, 1950–1990
- 56 3.2.4 Anmällda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket, 1990
- 58 3.2.5 Anmällda brott i vissa regioner, 1990
- 59 3.2.6 Brott som klarats upp genom beslut på brottsanmälan efter beslutets innebörd, 1990
- 60 3.2.7 Antal brottsdeltaganden samt beslut i åtalsfrågan, 1990
- 61 3.2.8 Utländska medborgare som misstänkts för olika brott, 1990
- 62 3.2.9 Utländska medborgare som misstänkts för brott efter medborgarskap samt ålder, 1990
- 63 3.2.10 Personer misstänkta för brott efter ålder, kön och antal brott under året, 1990
- 65 3.2.11 a Personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder, 1990
- 67 3.2.11 b Antalet brottsdeltaganden för personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder vid brottet, 1990
- 69 3.2.12 Personer som misstänkts för brott efter brottsart, kön, ålder, medborgarskap och region, 1990

3.3 Gripande, anhållande, häktning och tillfälliga omhändertaganden

- 70 3.3.1 Gripande, anhållande och häktning
- 73 3.3.2 Tillfälliga omhändertaganden
- 73 3.3.3 Andra tvångsmedel
- 73 3.3.4 Referenser

Diagram

- 71 3.3.1 Anhållanden och häktningsframställningar, 1965–1990
- 72 3.3.2 Inskrivna på häkten, 1980–1990
- 72 3.3.3 Häktningsframställningar och till frihetsstraff dömda personer, 1970–1990

Tabeller

- 71 3.3.1 Anhållanden och häktningsframställningar, 1965–1990
- 73 3.3.2 Personer som omhändertagits för fylleri 1976 samt personer som omhändertagits enligt LOB 1977–1990

3.4 För brott lagförda personer

- 75 3.4.1 Några resultat
- 77 3.4.2 Statistikens syfte och omfattning
- 78 3.4.3 Insamling och bearbetning
- 78 3.4.4 Kvalitet och jämförbarhet
- 79 3.4.5 Definitioner och begrepp
- 82 3.4.6 Tidigare publicering
- 82 3.4.7 Förändringar i tabellredovisningen
- 82 3.4.8 Ytterligare statistik inom området

Diagram

- 83 3.4.1 Lagförda, 1831–1990, per 1 000 av folkmängden
- 83 3.4.2 Lagförda (exkl böter), 1856–1990, per 1 000 av folkmängden
- 84 3.4.3 Lagförda efter huvudpåföljd, kön, ålder och medborgarskap, 1990
- 85 3.4.4 Lagförda efter huvudbrott, kön, ålder och medborgarskap, 1990
- 86 3.4.5 Lagförda efter kön och ålder vid brottet respektive lagföringen, 1990
- 87 3.4.6 Lagförda efter huvudpåföljd i olika brottsgrupper, 1990

Tabeller

88	3.4.1	Lagförda 1831–1990
89	3.4.2	Lagförda för grövre brott, 1857–1990
90	3.4.3	Lagförda, utom åtalsunderlåtelser, efter huvudbrott 1950–1990
91	3.4.4	Lagförda efter huvudpåföljd resp lagrum 1950–1990
92	3.4.5	Lagförda efter kön och huvudbrott, 1990
93	3.4.6	Översiktstabell, 1990
94	3.4.7 a	Lagförda efter huvudbrott och ålder, 1990
95	3.4.7 b	Lagförda kvinnor efter huvudbrott och ålder, 1990
96	3.4.8 a	Lagförda efter huvudpåföljd och ålder, 1990
97	3.4.8 b	Lagförda kvinnor efter huvudpåföljd och ålder, 1990
98	3.4.9 a	Lagförda efter huvudbrott och huvudpåföljd, 1990
100	3.4.9 b	Lagförda kvinnor efter huvudbrott och huvudpåföljd, 1990
102	3.4.10 a	Dömda till fängelse, efter brott och fängelsestid, 1990
103	3.4.10 b	Kvinnor som dömts till fängelse, efter brott och fängelsestid, 1990
104	3.4.11	Lagförda utländska medborgare efter huvudbrott och ålder, 1990
105	3.4.12	Lagförda personer efter huvudbrott, ålder och län, 1990
106	3.4.13	Lagförda 1990, efter huvudpåföljd och antal lagföringar de senaste 10 åren
107	3.4.14	Lagförda 1990, efter huvudbrott och antal lagföringar de senaste 10 åren
108	3.4.15	Dömda efter påföljd, 1990

109 **3.5 Kriminalvård**

109	3.5.1	Några resultat
112	3.5.2	Statistikens omfattning, insamling och bearbetning
113	3.5.3	Kvalitet och jämförbarhet
113	3.5.4	Definitioner och begrepp
114	3.5.5	Tidigare publicering

Diagram

115	3.5.1	Intagna och kvarvarande i anstalt, 1836–1990
-----	-------	--

Tabeller

116	3.5.1	Genomsnittligt antal personer i anstalts- och frivård, 1970–1990
117	3.5.2–3.5.6	Intagning i anstalt, 1970–1990
122	3.5.7	Avgång från anstalt, 1970–1990
122	3.5.8	Kvarvarande i anstalt, 1970–1990
123	3.5.9	Rymningar, 1970–1990
123	3.5.10	Permissioner, 1970–1990
124	3.5.11	Avtjänad tid i anstalt, 1970–1990
124	3.5.12	Dygnskostnad, 1970/71–1989/90
125	3.5.13	Personer under övervakning, 1970–1991
125	3.5.14	Påbörjad övervakning, 1970–1990

126 *Appendix*

129 **3.6 Återfall i brott och kohortstatistik**

129 3.6.1 Återfall i brott

Tabeller

131 3.6.1.1 Återfall i brott, efter kön, antal tidigare lagföringar och lagföringsår, 1973–1985

132 3.6.1.2 Återfall i brott, efter ålder vid lagföringen och lagföringsår, 1973–1985

133 3.6.1.3 Återfall i brott efter antal tidigare lagföringar, 1973–1985

134 3.6.1.4 Återfall i brott, efter huvudbrott och antal tidigare lagföringar, 1973–1985

135 3.6.1.5 Återfall i brott, efter huvudpåföljd och antal tidigare lagföringar, 1973–1985

136 3.6.2 Kohortstatistik

Tabeller

136 3.6.2.1 Personer födda 1951–1970, lagförda innan 22 års ålder, efter ålder vid brottet

137 3.6.2.2 Personer födda 1951–1967, lagförda innan 22 års ålder, efter ålder vid lagföringen

138 **3.7 För narkotikabrott lagförda personer**

138 3.7.1 Några resultat

141 3.7.2 Statistikens syfte och omfattning

141 3.7.3 Insamling och bearbetning

142 3.7.4 Kvalitet och jämförbarhet

142 3.7.5 Definitioner och begrepp

143 3.7.6 Tidigare publicering

143 3.7.7 Ytterligare statistik inom området

Diagram

144 3.7.1 Översikt, samtliga narkotikabrott, 1969–1989

144 3.7.2 För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1989, efter brottsrubricering

145 3.7.3 För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1989, efter typ av medel

145 3.7.4 För narkotikabrott lagförda personer, 1975 och 1989, efter ålder och per 100 000 av den straffmyndiga medelfolkmängden

146 3.7.5 Enbart narkotikastrafflagen efter typ av narkotika och huvudpåföljd, 1989

Tabeller

147 3.7.1–3.7.8 För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1989

152 **3.8 Nordisk kriminalstatistik**

152 3.8.1 Inledning

152 3.8.2 Definitioner och begrepp

152 3.8.3 Jämförbarhet i allmänhet

153 3.8.4 Jämförbarhet mellan de nordiska länderna

154 3.8.5 Diagrammen

154 3.8.6 Referenser och ytterligare statistik inom området

Diagram

156 3.8.1 Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i åldern 15 (14)–67 år vid årets slut, 1950–1989

163	4 STATISTIK ÖVER DOMSTOLARNAS M FL VERKSAMHET
163	4.1 Domstolarnas verksamhet
163	4.1.1 Allmänt
164	4.1.2 Statistikens syfte och omfattning
164	4.1.3 Insamling och bearbetning
166	4.1.4 Förändringar i jämförelse med föregående år
166	4.1.5 Förändringar i redovisningen
166	4.1.6 Definitioner och begrepp
167	4.1.7 Tidigare publicering
167	4.1.8 Ytterligare statistik inom området
168	4.2 Allmänna domstolar
168	4.2.1 Tingsrätter
	<i>Tabeller</i>
171	4.2.1.1–4.2.1.2 Översiktstabeller 1960, 1970, 1975, 1980–1990
173	4.2.1.3–4.2.1.6 Tvistemål 1990
176	4.2.1.7–4.2.1.10 Brottmål 1990
178	4.2.1.11–4.2.1.12 Fastighetsdomstolar 1990
179	4.2.1.13 Allmänna domstolsärenden 1990
179	4.2.1.14 Statens va-nämnd 1980–1990
179	4.2.1.15 Vattendomstolar 1980–1990
180	4.2.1.16 Vattendomstolar 1990
181	4.2.1.17 Inskrivningsmyndigheternas ärenden, ärenden i boupptecknings- och avhandlingsprotokollen m m 1990
181	4.2.1.18 Sjöfartsregistrets ärenden 1990
182	4.2.1.19 Lagfarter, inskrivning av tomträtt, länsvis 1990
182	4.2.1.20 Lagfarter fördelade efter fång och beskattningsnatur 1990
183	4.2.2 Familjerätt
	<i>Tabeller</i>
185	4.2.2.1 Äktenskapsskillnader 1960, 1965, 1970, 1972–1990
186	4.2.2.2–4.2.2.3 Äktenskapsskillnader 1990
187	4.2.2.4 Äktenskapsskillnader: vårdnadsform 1989
188	4.2.3 Mål och ärenden om ekonomi
	<i>Tabeller</i>
191	4.2.3.1 Mål om lagsökning, betalningsföreläggande, konkurser m m 1990
192	4.2.3.2 Företagskonkurser 1990
193	4.2.3.3 Företagskonkurser 1986–1990
194	4.2.3.4 Förhandlingar om offentligt ackord 1990
195	4.2.3.5 Näringsförbud 1983–1990
196	4.2.3.6 Kronofogdemyndigheter 1989–1990
197	4.2.4 Hovrätter
	<i>Tabeller</i>
198	4.2.4.1 Översiktstabell 1960, 1970, 1975, 1980, 1984–1990
198	4.2.4.2–4.2.4.7 Hovrätternas verksamhet 1990

204	2.5 Högsta domstolen (HD)
	<i>Tabeller</i>
205	4.2.5.1–4.2.5.2 Översiktstabeller 1960, 1970, 1975, 1980–1990
207	4.2.5.3–4.2.5.6 Högsta Domstolens verksamhet 1990
210	4.2.6 Nåd
	<i>Tabeller</i>
211	4.2.6.1 Översiktstabell 1970, 1975, 1980–1990
211	4.2.6.2–4.2.6.4 Nådeansökningar 1990
214	4.3 Allmänna förvaltningsdomstolar
	<i>Tabeller</i>
216	4.3.1 Länsrätter: översiktstabell 1980, 1983–1990
216	4.3.2–4.3.3 Länsrätternas verksamhet 1990
217	4.3.4 Kammarrätter: översiktstabell 1960, 1970, 1975, 1980, 1983–1990
218	4.3.5 Kammarrätternas verksamhet 1990
219	4.3.6 Regeringsrätten: översiktstabell 1960, 1970, 1975, 1980, 1983–1990
220	4.3.7 Regeringsrättens verksamhet 1990
221	4.4 Hyres- och arrendenämnder, bostadsdomstolen
	<i>Tabeller</i>
222	4.4.1 Hyresnämnder, arrendenämnder, bostadsdomstolen: översiktstabell 1976–1990
223	4.4.2–4.4.4 Hyresnämnder, arrendenämnder, bostadsdomstolen 1990
224	4.4.5 Bostadsdomstolen 1990
225	4.5 Rättshjälp
	<i>Tabeller</i>
226	4.5.1–4.5.2 Rättshjälp 1990
227	4.5.3 Rättshjälpsnämnderna: översiktstabell 1975, 1980, 1982–1989
228	4.6 Andra myndigheter inom rättsväsendet
	<i>Tabell</i>
229	4.6.1 Översiktstabell 1980–1990
230	5 BILAGA
	Medelfolkmängden år 1950–1990 i hela riket
231	6 SAKREGISTER

Teckenförklaring

Explanation of symbols

»	Uppprepning	Repetition
–	Intet finns att redovisa	Magnitude nil
0	Mindre än 0.5 av enheten	Magnitude less than half of unit employed
..	Uppgift ej tillgänglig eller alltför osäker för att anges	Data not available or too uncertain to be stated
.	Uppgift kan ej förekomma	Category not applicable

1 Introduktion till rättsstatistiken

Introduction to Judicial Statistics

1.1 Allmänt

Den officiella *rättsstatistiken* som räknar sitt upphov från 1830 brukar traditionellt delas upp i *kriminalstatistik* och *statistik över domstolarnas m fl verksamhet*.

Syftet med *kriminalstatistiken* är att beskriva brottsligheten i landet och de åtgärder som vidtas mot denna. *Statistiken över domstolarnas verksamhet* har i första hand till syfte att belysa omfånget av verksamheten hos olika myndigheter inom rättsväsendet, dvs beskriva frekvensen av mål och ärenden m m.

En sammanfattande redogörelse för kriminalstatistikens successiva uppbyggnad från år 1830 fram till år 1954 ingår i en artikel om rättsstatistik publicerad i Statistisk tidskrift nr 10, 1954, sid 461 ff.

I början av 1960-talet beslutades att kriminalstatistiken skulle byggas ut och att detta skulle ske i två etapper. En redogörelse för utbyggnadsetapperna finns i Statistisk tidskrift 1965, sid 58 ff. Vidare finns i Statistisk tidskrift 1968:1, sid 60 ff en översikt över den svenska kriminalstatistiken i början av 1968.

I Statistisk tidskrift 1979:5 sid 361 ff finns en artikel som beskriver hur kriminalstatistiken utvecklats från slutet av 1960-talet och framgent. I redogörelsen behandlas statistikens anslutning till rättsväsendets informationssystem särskilt utförligt.

Huvudansvarig för rättsstatistiken är statistiska centralbyrån (SCB). Till övervägande del produceras även rättsstatistiken av SCB. Kriminalvårdsstatistiken utarbetas gemensamt av kriminalvårdsverket och SCB. Även på andra områden samverkar SCB med olika myndigheter inom rättsväsendets område. Dessa lämnar även underlag för statistik som publiceras av SCB.

Vid sidan av SCB sammanställs löpande rättsstatistik inom andra myndigheter, såsom domstolsverket (DV), kriminalvårdsverket (KVV) och rikspolisstyrelsen (RPS), riksåklagaren (RÅ) samt socialstyrelsen (SoS).

Dessutom förekommer framställning och analys av rättsstatistik i samband med utredningsarbete inom statliga kommittéer, brottsförebyggande rådet (BRÅ), KVV samt vissa universitetsinstitutioner.

1.2 Rättsstatistikens delområden

Kriminalstatistiken brukar indelas i

- brottsstatistik
- statistik över för brott lagförda personer
- kriminalvårdsstatistik
- statistik över återfall i brott

Brottsstatistiken innehåller uppgifter om brott som registrats hos polisen, fördelade efter brottstyp och månad då de anmäls. Redovisning ges även av upklarade brott fördelade efter upklaringsgrund. Vidare redovisas antalet personer som misstänks för brott med fördelning efter bl a ålder, kön och nationalitet.

Statistiken över för brott lagförda personer innehåller uppgifter om personer som fällts till ansvar i brottmål i första instans vid allmän domstol eller som godkänt föreläggande av ordningsbot eller strafföreläggande (förenklade bötesformer) samt personer som meddelats åtalsunderlåtelse. Personerna fördelas efter brott, påföljd, kön, ålder, nationalitet m m.

Kriminalvårdsstatistiken innehåller uppgifter om personer som dömts till påföljd som leder till kriminalvård. Av redovisningen framgår intagning och avgång från anstaltsvård respektive frivård, rymningar och permissioner. Personerna redovisas efter bl a kön, ålder, påföljd och brott.

Statistiken över återfall i brott beskriver personer som lagförts för brott med avseende på registrerade återfall. Personerna fördelas efter bl a kön, ålder, brott, tid till återfall och antal återfall.

Den svenska kriminalstatistiken ger en mycket begränsad belysning av *straffprocessuella frihetsberövanden*, såsom häktning, anhållande, gripande samt hämtande eller medtagande till förhör.

Kriminalvårdsstatistiken innehåller summariska uppgifter om antalet gripna, anhållna respektive häktade personer medan vissa uppgifter om anhållna personer och antalet häktningsframställningar framgår av Riksåklagarens arbetsstatistik.

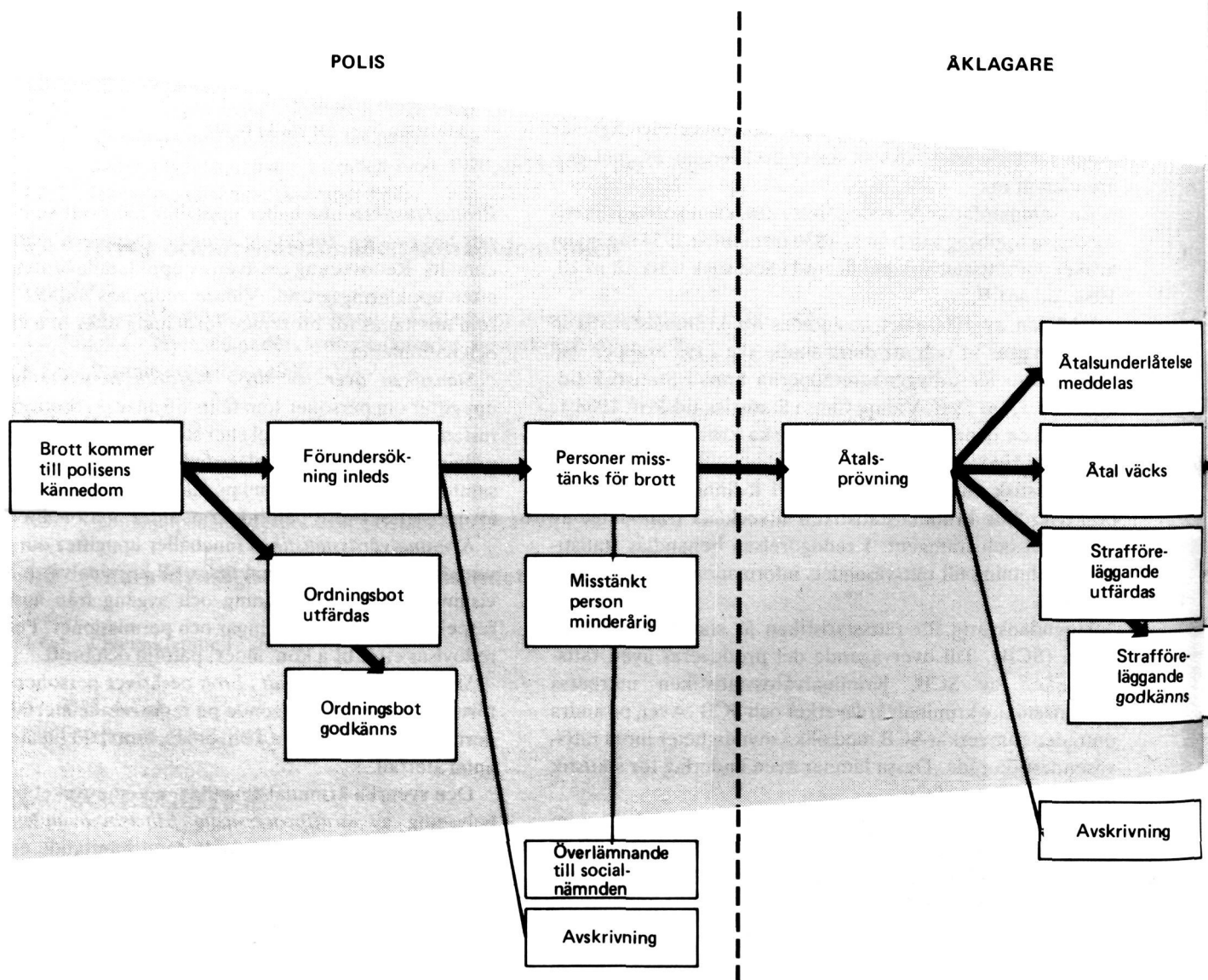
Utgångspunkt för kriminalstatistiken är den brottslighet som definieras genom överträdelser av vissa lagar. I den mån dessa kommer till polisens kännedom vidtas åtgärder vilka bl a berör polis, åklagare, domstolar och kriminalvård. Ett försök att åskådliggöra sambanden mellan olika led i denna process förs i nedanstående figur.

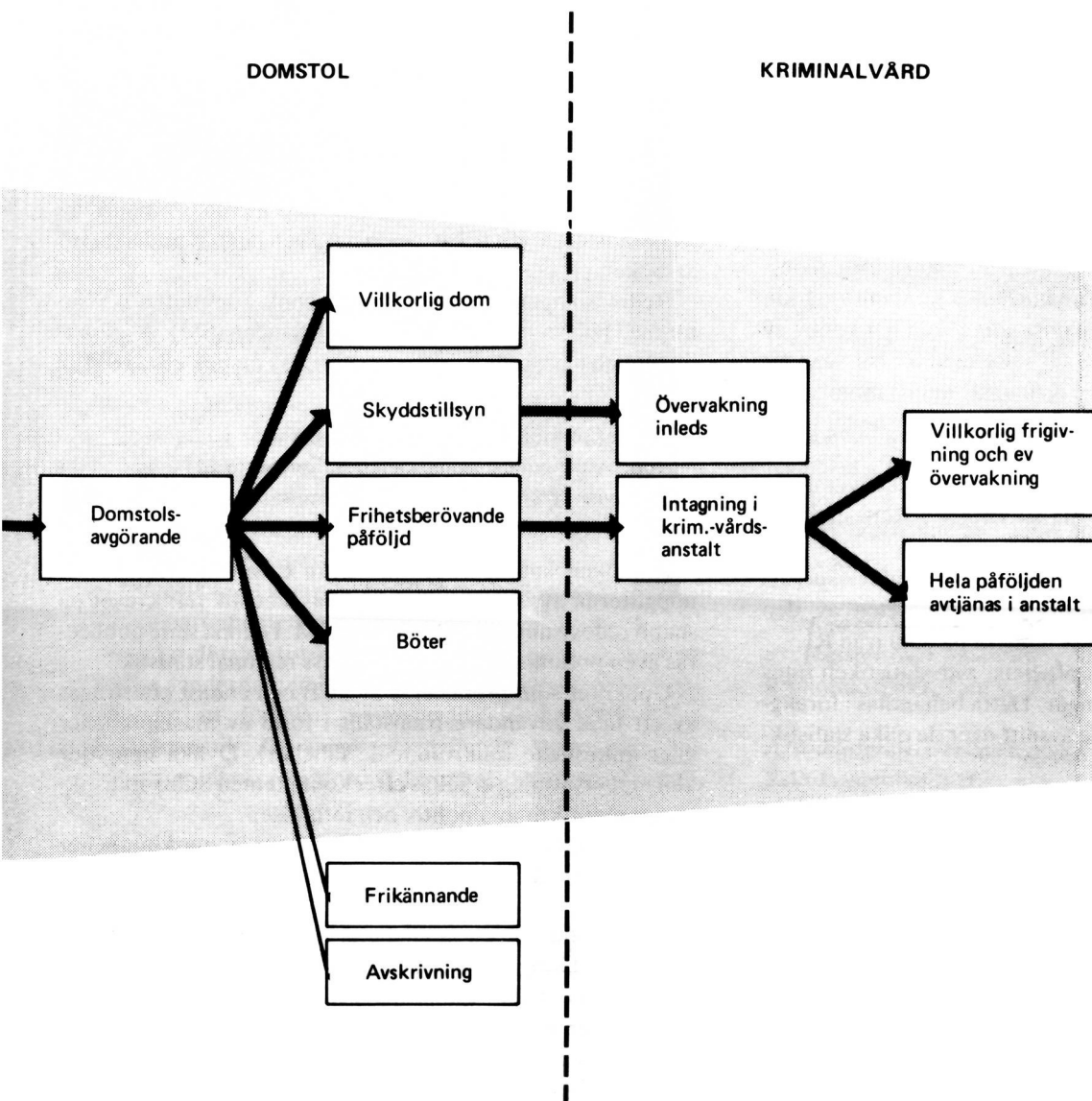
Figur 1.1

Från brott till kriminalvård – en översikt

From offence to its correction – an overview

Figuren ger endast en mycket förenklad bild av skeendet. För en mera utförlig beskrivning av brottsligheten och de åtgärder som vidtas mot denna hänvisas till avsnitten 2, 3.2–3.8.

Statistiken över domstolarnas verksamhet omfattar verksamheten vid allmänna underrätter, hovrätter och Högsta Domstolen, förvaltningsdomstolar, hyresnämnder, arrendenämnder, bostadsdomstolen, kronofogdemyndigheten samt rätts hjälpnämnder. Vidare redovisas beslut i nadeärenden.

Statistiken belyser frekvensen av mål och ärenden vid domstolarna, med fördelning på typ av mål/ärende, handläggningstider, fullföljds-, ändringsfrekvens m m. Statistiken innehåller även uppgifter om inteckningar samt omfattning av allmän rättshjälp.

1.3 Insamlingen till statistiken

Rättsstatistiken var tidigare baserad på uppgifter som de olika myndigheterna inom rättsväsendet sände in till SCB. Övergången till ADB-teknik inom rättsväsendet har gjort det möjligt att samordna insamlingen av uppgifter till statistiken med insamlingen för administrativa ändamål.

Sedan slutet av 1960-talet pagar inom rättsväsendet uppbyggnaden av Rättsväsendets informationssystem (RI). Syftet med RI är främst att förenkla och förbättra informationsutbytet mellan rättsväsendets myndigheter samt information till andra myndigheter och organisationer som har behov av data från rättsväsendet. Ett annat syfte med RI har varit att skapa underlag för planering och uppföljning inom rättsväsendets myndigheter samt att vara ett hjälpmedel i den övergripande samhällsplaneringen och forskningen.

RI omfattar ett antal skilda delsystem på olika dataanläggningar. En närmare beskrivning av RI ges i Rättsstatistisk årsbok 1980 sid 31 ff.

I takt med uppbyggnaden av RI har rättsstatistiken successivt baserats på uppgifter från RI. Huvuddelen av den officiella rättsstatistiken baseras numera på data från RI.

Uppgiftslämnandet till den officiella rättsstatistiken finns reglerat av särskilda författningar. Detta behandlas i föreliggande publikation i respektive avsnitt över de olika statistikområdena.

1.4 Publiceringssystemet

Publicering hos SCB

Till övervägande del publiceras rättsstatistiken hos SCB. Följande former för publicering förekommer.

- Rättsstatistisk årsbok
- Statistiska Meddelanden (SM)
- Promemorior från I/KR
- Statistisk årsbok (SÅ)
- Allmän Månadsstatistik (AM)
- Pressmeddelanden

Därutöver publiceras rättsstatistiken i särskilda skrifter som behandlar olika teman. Exempel på sådana publikationer är Brott och rätt i siffror, Kvinnors rätt och orätt samt Undomar och brott.

I tidskriften Välfärdsbulletinen publiceras analyser av kriminalstatistiken utifrån olika frågeställningar.

Faktabladet KR-info (tidigare benämnt K-sektionen) informerar och som funnits sedan 1988) är ett hjälpmedel att snabbt nå ut med aktuell statistik. Informationsbladet innehåller även tillrättalägganden av felaktiga tolkningar av rättsstatistiken.

I serien Levnadsförhållanden publiceras uppgifter som belyser i vilken utsträckning befolkningen i Sverige utsätts för brott. Vissa resultat presenteras i avsnitt 2 i föreliggande årsbok.

Sedan 1974 är publiceringen av rättsstatistiken samordnad genom att rättsstatistik av mera allmänt intresse ges ut samlat i rättsstatistisk årsbok. Uppläggnings av innehållet i årsboken har fastställts efter samråd med huvudanvändare av rättsstatistiken. En del av dessa har även lämnat underlag till årsboken.

Redovisningen i rättsstatistisk årsbok kompletteras i sin tur med publicering i Statistiska meddelanden (SM). Avgörande för valet av publicering i rättsstatistisk årsbok eller i SM är bl a

- kravet på snabbhet i redovisningen
- redovisningens omfång och detaljeringsgrad
- redovisningens karaktär av preliminär resp definitiv statistik

Årsboken kan ej föreligga förrän ca ett år efter det år uppgifterna avser. Därför publiceras statistik där kravet på snabb redovisning är mera uttalat i SM. I denna serie publiceras även preliminär statistik samt viss regional statistik.

Uppgifter som produceras av SCB och endast efterfrågas av ett fåtal användare framställs i form av maskintabeller eller mikrofiche (mikrofilmade tabeller). Dylika uppgifter kan mot ersättning erhållas efter kontakt med SCBs statistikprogram för kriminalpolitik och rättsväsen.

Vilka uppgifter som finns i SM, i form av maskintabeller eller mikrofiche framgår av respektive avsnitt i rättsstatistisk årsbok.

Numera finns även möjligheter till direkta uttag ur SCBs databaser. Uppgifter om anmälda brott i olika regioner finns tillgängliga i SCBs regionalstatistiska databas.

Uppgifter av rättsstatistisk karaktär ingår i socialvårdsstatistikens publikationer inom områdena ungdomsvård och barnavård. Denna statistik innehåller uppgifter om antalet barn och ungdomar som blivit föremål för samhällsåtgärder pga kriminalitet.

Det finns även möjligheter för SCB att genom specialbearbetningar av uppgifter som finns tillgängliga redovisa uppgifter som ej framställs i den löpande produktionen.

Publicering hos andra myndigheter

Kriminalvårdsstatistik publiceras löpande av *Kriminalvårdsverket* i deras verksamhetsberättelse *Kriminalvården*. Uppgifter om personer som omhändertagits med stöd av lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB) publiceras i *Alkoholstatistik* av *Socialstyrelsen*.

Riksåklagaren sammanställer årligen en s k arbetsstatistik benämnd *Statistik* (aktuellt år). Utöver uppgifter om antalet mål och ärenden innehåller sammanställningen även uppgifter om antalet anhållna personer och antalet häktningsframställningar.

Domstolsverket gör årliga sammanställningar över antalet mål och ärenden.

Specialundersökningar m m

Utöver den löpande publiceringen av rättsstatistik finns ett antal specialundersökningar som innehåller rättsstatistik. Dessa har offentliggjorts i olika publikationsserier. Särskilt kan här nämnas den publicering som sker i BRÅs rapportserie resp promemoorieserie åren 1974–83. Fr o m 1984 sker publiceringen i serierna BRÅ Forskning, BRÅ Utredning resp BRA Information. Vidare kan nämnas Kriminalvårdsstyrelsens rapportserier, tidigare gula serien respektive orange serien, fr o m 1982 rapportserien resp PSF-promemoorieserien samt Rikspolisstyrelsens rapportserie RPS Forskning. Rättsstatistik samt vidarebearbetningar av denna ingår även i justitiedepartementets promemoorieserie.

Inom kriminalstatistikens område pågår ett samarbete de nordiska länderna emellan. Ett av syftena med detta samarbete är att försöka sammanställa jämförbar nordisk kriminalstatistik. En sammanställning av dylika data har gjorts och publicerats i *Nordisk kriminalstatistik 1950–1980*.

Tekniska rapporter nr 30, Nordisk statistisk sekretariat. Under hösten 1991 utges en sammanställning över brottsutvecklingen i de nordiska länderna; *Nordic Criminal Statistics, 1950–1989*. Vissa resultat finns även publicerade i avsnitt 3.8 i denna publikation samt i *Yearbook of Nordic Statistics 1989/90*.

I publikationen *Statistik* (år) redovisar SCB årligen en sammanställning över den statistik som centrala myndigheter framställer inom olika ämnesområden. I denna ges en översikt över hela publiceringen i *Sveriges officiella statistik (SOS)*. *SCBs katalog "Färska fakta och sorterade siffror"*, *Statistikcatalog* (år) visar SCBs utgivning under året och tar även upp publikationer som utkommit tidigare.

Därutöver finns ett antal årliga bibliografier där man kan finna publikationer med anknytning till rättsstatistikens område. Som exempel på dylika bibliografier kan nämnas:

Nordisk kriminologi 1976/77. En bibliografi
Nordiska Samarbetsrådet för kriminologi 1978.

Rättsvetenskapliga undersökningar vid de juridiska fakulteterna

Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet, Stockholm.

Svensk bokförteckning

Redigerad av Bibliografiska Institutet vid Kungliga biblioteket i Stockholm.

Tidningsaktiebolaget svensk bokhandel, Norstedts tryckeri, Stockholm.

Svenska tidskriftsartiklar

Ett register över innehållet i cirka 400 tidskrifter.

Bibliotekstjänst, Lund.

Årsbibliografi över Sveriges offentliga publikationer
Riksdagsbiblioteket.

2 Offer för våld och egendomsbrott

Victims of violence and property crimes

2.1 Bakgrund

Den traditionella redovisningen av kriminalstatistik omfattar huvudsakligen *brott* som anmälts till polisen och *personer* som lagförts för brott.

Denna statistik täcker av naturliga skäl inte alla brott som *faktiskt* begåtts. Sedan 1960-talet har man därför i en rad länder använt sig av speciella metoder för att belysa även brott som inte kommer med i brottsstatistiken (Council of Europe 1986). Ett sätt att belysa den faktiska brottsligheten är att fråga ett urval personer om de varit utsatta för brott. Dessa undersökningar kallas *offerundersökningar*.

I Sverige har sådana undersökningar utförts av Institutet för social forskning (Tham 1984) och av statistiska centralbyrån (SCB). Inom SCB genomfördes dels en provundersökning 1974–75, dels årliga undersökningar i större skala sedan 1978. Provundersökningen finns publicerad i serien *Promemorior från SCB (1977:7) Offer för tillgrepp, skadegörelse och våld – en redovisning av 1974 års offerundersökning*. De större undersökningarna har utförts inom ramen för de s k levnadsnivåundersökningarna och den första finns publicerad i rapporten *Offer för vålds- och egendomsbrott 1978* som utgör nr 24 i serien *Levnadsförhållanden*, Sveriges officiella statistik. Den senaste rapporten heter *Offer för vålds- och egendomsbrott 1978–1989* (Levnadsförhållanden, rapport 66).

Allmänt om SCBs levnadsnivåundersökningar

SCB genomför sedan 1978 årligen s k levnadsnivåundersökningar i form av intervjuer med mellan 6 000 och 12 000 personer om året. Personerna utgör ett representativt stickprov ur Sveriges befolkning över 15 år. Vid intervjuerna som i regel görs vid ett besök i hemmet ställs ett stort antal frågor om levnadsförhållandena.

Intervjuerna brukar ta ca en timme. Deltagandet i undersökningen är frivilligt. Genomsnittligt 83 procent av de utvalda ställer sig till förfogande för en intervju.

Ett drygt tiotal s k välfärdskomponenter har definierats och blivit föremål för undersökning. Exempel på sådana komponenter är

- hälsa
- boende
- sysselsättning
- ekonomi
- utbildning
- sociala relationer
- politiska resurser
- trygghet och säkerhet

Under 1978 och 1984–85 insamlades uppgifter för att utförligt belysa välfärdsdimensionen trygghet och säkerhet. Ett stort antal frågor riktades till de utvalda personerna för att belysa i vilken utsträckning de blivit offer för våldsbrott eller egendomsbrott eller trafikolycksfall samt i vad mån de kände oro för att bli utsatta för brott.

I undersökningen, som anlägger ett välfärdsperspektiv, har främst följande bakgrundsvariabler använts: kön, ålder, nationalitet, socioekonomisk grupp, familjetyp, bostadsförhållanden och region.

Nedan ges en sammanfattning av några viktiga resultat beträffande offer för vålds- och egendomsbrott 1988–89. En del uppgifter föreligger även för hela perioden 1978–1989.

Några problem med offerundersökningar

Bortsett från de problem som uppstår i samband med alla intervjuundersökningar, finns några problem som är speciella för just offerundersökningar.

- Kommer man ihåg?
Det är svårt att minnas rätt. Detta kan i offerundersökningar leda till att för många eller för få händelser rapporteras.
Ligger händelserna längre tillbaka än den tid undersökningen avser (t ex 1 år), så finns det risk för överrapportering. Glömmer man händelsen, fast den faller inom årsgränsen, så leder detta till underrapportering.

Således lät t ex Institutet för social forskning återintervjua en mindre del av de personer som ingick i institutets undersökning år 1981. Flera personer som i den ordinarie intervjun angivit att de utsatts för allvarliga hot svarade nekande nästa gång och vice versa (Tham 1984:288).

- Kan man avgöra om en händelse är brottslig eller inte? Några enkla exempel: Plånboken är borta. Är den stulen eller förlorad? Bilen är skadad: skadegörelse eller icke brottslig åverkan? Man blir knuffad på gatan: ofredande eller bara en oavsiktlig knuff i trängseln?

SVårigheterna att kunna bedöma en handlings »brottsliga« innebörd leder till såväl över- som underrapporteringar.

Rent allmänt gäller också att den *rättsliga* definitionen av vissa handlingar som brottsliga inte behöver stämma överens med den *sociale* värderingen bland allmänheten. Handlingar som juridiskt framstår som brott, behöver inte uppfattas som brottsliga av vanliga människor och vice versa. Detta har inte enbart betydelse för den vardagliga brottsligheten som misshandel, stöld och bedrägerier, utan det är också av stor betydelse, när den "moderna" brottsligheten diskuteras. I många fall är det – även rent juridiskt – komplicerat att avgöra om vissa förfaranden är brottsliga eller inte.

- Vill man berätta om *alla* brott? Speciellt vad gäller vissa våldsbrott (våldtäkt, brott inom familjen) vill många människor inte berätta om dem för en främmande intervjuare. Underrapporteringar blir följden.
- Är alla befolkningsgrupper med i undersökningen? Det kan hända att vissa grupper med speciellt höga risker att bli utsatta för brott inte finns med i undersökningen eller inte har velat svara på frågorna.

Detta gäller t ex barn, som av åldersskäl inte ingår i undersökningen. Barn torde ha en hög risk att bli utsatta för våld (inte enbart s k barnmisshandel). En annan grupp torde vara de utslagna: svåra missbrukare och hårt kriminellt belastade personer.

2.2 Våld eller hot om våld 1988–1989

Frågan om våld eller hot om våld löd:

"Har Du själv under de senaste 12 månaderna, alltså sedan, varit utsatt för någon eller några av följande händelser?"

- A) Våld som ledde till sådana skador att det krävde besök hos läkare, tandläkare eller sjuksköterska?

- B) (Har Du därutöver blivit utsatt för) våld som ledde till synliga märken eller kroppsskada men som ej krävde besök hos läkare, tandläkare eller sjuksköterska?
- C) (Har Du därutöver blivit utsatt för) våld som *inte* ledde till synliga märken eller kroppsskada?
- D) (Har Du därutöver blivit utsatt för) hot eller hotelser om våld som var farliga eller så allvarliga att Du blev rädd?"

Resultat

- 94 procent svarade att de *inte* blivit utsatta för våld eller hot om våld.
- 6 procent svarade jakande på frågan.
3,8 procent uppgav hot om våld;
1,2 procent uppgav våld som *inte* ledde till synliga märken eller kroppsskada;
1,7 procent uppgav våld som ledde till synliga märken eller kroppsskada;
1,3 procent uppgav våld eller hot om våld *minst fyra gånger* under året.
(En person kan svara på flera alternativ.)

Av utrymmes- och tillförlitlighetsskäl beskrivs här utförligare endast den *grövsta* formen av våld, dvs våld som ledde till synliga märken eller kroppsskada (= 1/4 av samtliga uppgivna hot- eller våldshändelser).

Hur allvarligt är det grövsta våldet?

Det grövsta våldet ledde i 22 procent av fallen till besök hos läkare, tandläkare eller sjuksköterska och medförde sjuk-skrivning i ca 15 procent av fallen (1984/85). I ca 10 procent av fallen varade sjuk-skrivningen i minst en vecka.

Våld mot kvinnor ledde något oftare till läkarvård och sjuk-skrivning än våld mot män.

Var händer det grövsta våldet?

Det grövsta våldet rapporteras i ca 40 procent av fallen ha inträffat på gata eller på restaurang. 15 procent förekom i hemmen, 32 procent på arbetsplatsen eller i samband med yrkesutövningen, 5 procent på tåg, tunnelbana eller buss och 9 procent i annat sammanhang.

Vilka har större risker än genomsnittet att bli utsatta för våld?

- Män
- Ensamstående – med eller utan barn
- Boende i storstadsområdena
- Personer i åldrarna 16–24 år
- Personer med utländsk härstamning

Dessa resultat stämmer överens med andra undersökningar som visat, att risken att utsättas för våld är större för män än för kvinnor, för yngre än för äldre, i städerna än på landsbygden, för arbetare än för övriga (gäller våld med kroppsskada). Dessa överrisker ska emellertid inte skymma det faktum, att det inte är någon vanlig händelse att ha utsatts för våld eller hot om våld, och att ingen av de nämnda riskgrupperna kan sägas verkligen »förklara« överriskerna. Den klart vanligaste erfarenheten i samtliga dessa undergrupper är ju, att de *inte* har råkat ut för något brott (Tham 1984:287, 293).

Tre mycket utsatta grupper

Det finns tre mycket klart urskiljbara grupper vilka ofta (minst fyra gånger under året) blivit utsatta för våld och hot.

- Yngre män, 16–35 år, utsatta för gatuvåldet.
- Ensamstående småbarnsmödrar som drabbas av våld i hemmet.
- Vissa yrkesgrupper (polismän, trafikpersonal, restauranganställda, personal på institutioner) som utsätts för våld i samband med yrkesutövningen.

Våld mot pensionärer

Undersökningen ger inget stöd för påståendet om ett allmänt och utbrett våld mot äldre människor på gator och andra allmänna platser.

Risken att bli utsatt för våld eller hot är minst tio gånger så hög bland de yngsta som bland de äldsta. Bland de yngsta är dessutom den grövsta formen av våld, våld med kroppsskada, relativt frekvent. Omkring fem procent berättar om någon sådan händelse – bland de äldsta rör det sig här om endast ett par promille.

Kontaktar man polisen?

I knappt ett av tre fall då man blivit utsatt för den grövsta formen av våld togs 1984/85 någon form av kontakt med polisen.

Vittne till våld eller hot om våld

13 procent i den vuxna befolkningen, svarade 1984–85 ja på frågan om man själv under det senaste året råkat få se när någon person blivit utsatt för våld som gjorde att man blev upprörd eller kände sig illa till mods. Att bli vittne till våld är vanligt främst i de grupper som ofta själva drabbas.

Oron för våld

15 procent i den vuxna befolkningen (16–74 år) säger sig någon gång under det senaste året ha avstått från att ge sig ut på kvällen av oro för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad. Högst är denna andel bland äldre, kvinnor och bland dem som bor i de större städerna.

Allmänt gäller, att de som oftast blir utsatta för våld, de unga männen, är minst oroliga och de som är minst utsatta är mest oroade, nämligen pensionärerna.

Utvecklingstendenser

Som framgår nedan av avsnitt 3.1 "Kriminalstatistik genom tre sekler" ligger misshandelsnivån idag på en historiskt sett låg nivå, även om misshandel har ökat sedan mitten av 1960-talet. Utvecklingen sedan 1978 har varit mycket stabil enligt SCBs offerundersökningar, vilket står i kontrast till den polisregistrerade misshandelsbrottsligheten, som ökade mellan 1978 och 1989 med drygt 70 % (se nedan avsnitt 3.2). Diskrepansen har delvis förklarats med att det skett en ökning av anmälningsbenägenheten vid lindrigare våldsbrott (Wikström 1990:41).

	Procent av befolkningen 16–74 år		
	Våld/ hotelser	Våld med kroppsskada	Orolig för våld
1978	6,0	1,9	12,6
1979	5,7	1,8	13,0
1980	5,8	2,2	11,6
1981	5,1	1,8	10,6
1982	6,1	2,3	10,7
1983	5,7	2,3	10,8
1984	5,4	1,8	12,4
1985	5,0	1,7	12,3
1986	5,0	1,6	..
1987	6,1	1,8	12,9
1988	6,2	1,9	13,4
1989	5,8	1,7	15,0

2.3 Offer för stöld och skadegörelse 1988–1989

Frågan om stöld och skadegörelse löd:

"Jag skall nu räkna upp några olika typer av brott. Har Du (eller någon i Ditt hushåll) blivit utsatt för något eller några av följande brott under de senaste 12 månaderna, alltså sedan?"

Den intervjuade fick därefter ta ställning till var och en av sju olika brottstyper.

Stölder och skadegörelse

- i den ordinarie bostaden
- på vind, i källare, i garage eller annat förvaringsutrymme
- i fritidsbostaden
- av bil
- av något i eller från bilen
- av cykel, moped, mc eller delar av dessa
- annan stöld, t ex på arbetsplatsen, i samband med resor, av båt etc.

Resultat

- 76 procent av hushållen uppgav att de *inte* varit utsatta för stöld eller skadegörelse under det senaste året.
- 24 procent svarade jakande, därav hade 9 procent blivit utsatta mer än en gång.

Av dem som varit utsatta för stöld eller skadegörelse uppgav 1984/85

- 81 procent någon stöld
- 19 procent endast skadegörelse.

Vilka har större risker än genomsnittet att bli utsatta för stöld och skadegörelse?

- Storstadsbor

Ungefär vart tredje hushåll i storstadsregionerna utsätts för sådana brott under en ettårsperiod. I övrigt är förekomsten av dessa brott i stort sett relaterad till kommunstorleken: ju större kommunen är desto vanligare är brotten.

- Familjer i höghusområden

Av dem som bor i höghus (flerfamiljshus med minst 4 våningar) har 35 procent varit utsatta. Motsvarande siffra bland dem som bor i villor eller småhus var endast 19 procent.

- Ensamstående med barn

35 procent av ensamstående med barn har under en ettårsperiod varit utsatta för någon stöld eller skadegörelse. Detta förklaras till stor del av att de vanligtvis bor i områden där brottsrisken är hög (höghusområden i storstäderna).

- Barnfamiljer i Stockholm

Omkring hälften av de barnfamiljer som bor i flerfamiljshus i Stockholm har drabbats av egendomsbrott. Detta kan jämföras med ca 10 procent bland de familjer utan barn som bor i villor eller småhus utanför de större städerna.

- Utländska medborgare

Medborgare med utländsk härstamning är i något högre grad utsatta för egendomsbrott (se ovan även våldsbrott) än in-födda svenskar. Även denna skillnad torde i hög grad hänga samman med olikheter i boende. Invandrarna bor företrädesvis i de större städerna och där ofta i höga flerfamiljshus.

- Tjänstemän oftare än arbetare

Tjänstemannagrupperna och företagare anger en något högre andel utsatta för stölder eller skadegörelse än arbetarna, vilket bl a kan vara en följd av en ojämn fördelning av stöld-begärligt gods mellan dessa grupper. Lägst ligger lantbrukarna med en andel av långt under 10 procent. Detta beror på att dessa bor i typiska glesbygdsområden med låg brottsrisk.

Hur vanliga är de olika egendomsbrotten?

Följande rangordning kan sammanställas ur intervju svaren:

Stöld eller skadegörelse....	har uppgetts av de tillfrågade (i procent)		
	1978	1984–85	1988–89
...av något i eller från bilen	4,2	5,6	7,2
...av cykel, moped, mc eller delar av dessa	8,3	7,6	7,1
...på vind, i källare, i garage osv	4,8	4,3	5,0
...annan stöld (t ex på arbetsplatsen, i samband med resor, av båt)	4,1	4,2	5,1
...av bil	2,7	2,8	4,2
...i den ordinarie bostaden	1,5	1,5	2,0
...i fritidshus	1,0	0,8	0,7

Anm.: De intervjuade (16–74 år) kan svara på flera alternativ.

Hur stor är den ekonomiska förlusten av egendomsbrotten?

Enligt intervjuuppgifterna har den ekonomiska förlusten – utöver den som täckts av försäkringar eller på annat sätt – åren 1984–85 uppskattats till ca 800 milj kronor eller i genomsnitt ca 240 kronor per bostadshushåll. *Kommissionen mot ekonomisk brottslighet* (SOU 1984:15) uppskattade däremot de totala omedelbara kostnaderna för den faktiska stöldbrottsligheten till mellan 2 och 3 miljarder kronor.

Hur många är försäkrade?

95 procent av den vuxna befolkningen uppgav 1984–85 att de hade hemförsäkring, medan 4 procent uppgav att de saknade hemförsäkring.

Vad som framför allt tycks bestämma innehav av hemförsäkring är boendeformen och bostadens standard och utrustning.

Bland dem som bor i villor eller småhus var det mycket få som saknar hemförsäkring. Bland boende i flerfamiljshus saknade däremot ca 10 procent hemförsäkring.

Andelen försäkringstagare var lägre bland utländska medborgare (76 procent) än bland svenska medborgare.

När tar man kontakt med polisen?

Någon form av poliskontakt har tagits i drygt hälften av fallen 1984–85. Kontakten tycks i hög grad bestämmas av skadans omfattning och om föremålet är försäkrat eller ej.

Oro för inbrott eller skadegörelse i bostaden

22 procent av de tillfrågade har under den senaste tiden känt sig oroliga för inbrott eller skadegörelse i bostaden. Oron är mer utbredd bland kvinnor än bland män (26 resp 18 procent). Ju större befolkningstäthet desto större är andelen som hyser oro. 31 procent i Stockholmsregionen minskar till 12 procent i de norra bygderna.

Det råder ett tydligt samband mellan att hysa oro för att bli utsatt för våld och att vara orolig för inbrott.

Utvecklingstendenser

Som framgår nedan av avsnitt 3.1 "Kriminalstatistik genom tre sekler" ligger stöldnivån idag på en historiskt sett hög nivå. De största relativa ökningarna inträffade emellertid redan under 1940- och 1950-talen. 1970-talet och början av 1980-talet kännetecknas däremot av att ökningarna inte fort-

sätter i samma takt som tidigare. Detta kommer även till uttryck i offerundersökningar, utförda av Institutet för social forskning 1974 och 1981, vilka bara visar smärre ökningar mellan de två mättillfällena (Tham 1984). Detta gäller även för SCBs undersökningar. Avmattningen hänger delvis samman med att ungdomsbrottsligheten, som har ökat sedan andra hälften av 1800-talet och som var speciellt påtaglig mellan åren 1925 och 1959, har stabiliserats under 1970-talet. De senaste årens ökningar av biltillgrepp och tillgrepp ur bil enligt brottsstatistiken kommer även fram i offerundersökningarna.

Referenser

Council of Europe, Research on Victimisation. 16th Criminological Research Conference. Strasbourg 1986.

Lars Häll, Kriminalitet. Kapitel 13 i SOU 1990:20 "Välfärd och segregation i storstadsregionerna". Underlagsrapport av storstadsutredningen. Stockholm 1990.

Offer för vålds- och egendomsbrott. Levnadsförhållanden 1978. Rapport 24. Sveriges officiella statistik. Statistiska centralbyrån. Stockholm 1981.

Offer för vålds- och egendomsbrott 1978–1989. Levnadsförhållanden. Rapport 66. Sveriges officiella statistik. Statistiska centralbyrån. Stockholm 1991.

Promemorior från SCB (1977:7), Offer för tillgrepp, skadegörelse och våld – en redovisning av 1974 års offerundersökning.

SOU 1984:15, Ekonomisk brottslighet i Sverige. Slutbetänkande av Kommissionen mot ekonomisk brottslighet. Stockholm 1984.

Henrik Tham, Säkerhet till liv och egendom. I: Robert Erikson och Rune Åberg (red), Välfärd i förändring. Levnadsvillkor i Sverige 1968–1981. Arlöv 1984, ss 285–302.

Per-Olof H Wikström, Våldsbrott. I: Lars Dolmén (red), Brottsutvecklingen 1989. BRÅ-rapport 1990:9, ss 37–46. Stockholm 1990.

	Procent av befolkningen 16–74 år				
	Någon stöld/skadegörelse	Stöld/skadegörelse i bostaden	Stöld/skadegörelse av bil	Stöld/skadegörelse av något från bilen	Oro för inbrott/skadegörelse i bostaden
1978	19,9	1,4	2,3	3,6	20,2
1979	20,0	..	..	..	..
1980	..	..	..	..	19,4
1981	..	..	..	..	20,1
1982	24,5	2,0	3,2	6,3	..
1983	25,9	2,0	3,1	6,7	..
1984	22,4	1,4	2,7	5,8	22,1
1985	21,9	1,5	2,8	5,5	22,8
1986	21,3	1,5	3,3	6,0	..
1987	24,2	1,8	3,8	7,4	..
1988	25,4	1,9	4,5	7,8	22,1
1989	24,2	1,8	4,3	7,1	21,7

3 Kriminalstatistik

Criminal Statistics

3.1 Kriminalstatistik genom tre sekler

Criminal statistics over three centuries *

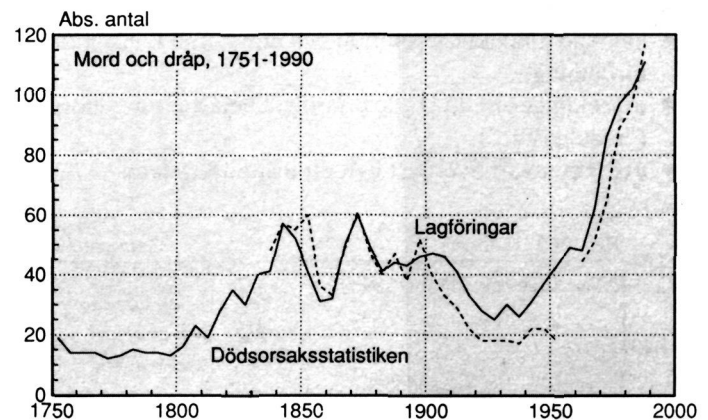
Nedan ges mycket kortfattat några utdrag från SCBs publikation "Brott och straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik 1750–1984". Publikationen ger en samlad bild av svensk kriminalstatistik sedan dess tillkomst under 1700- och 1800-talen fram till våra dagar.

Publikationen tar huvudsakligen upp den *traditionella* kriminaliteten – dvs vålds- och stöldbrott – utifrån statistiken över domar, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse, s k lagföringsstatistik (jfr avsnitt 3.4). Mot bakgrund av en utförlig diskussion av kriminalstatistikens tillförlitlighet *beskrivs* utvecklingstendenserna i den lagförda brottsligheten; *diskuteras* olika samhälleliga förklaringar till utvecklingen; och *granskas* påföljdssystemets effekter. Publikationen är dels tänkt som en handbok för den som snabbt vill informera sig om grunddata för kriminalitetsutvecklingen i Sverige; dels har den en aktuell kriminalpolitisk inriktning.

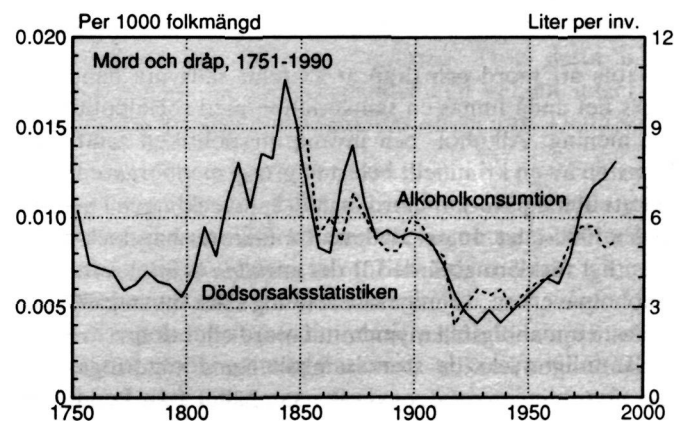
Den som vill ha en fördjupning av resonemangen eller är intresserad av avsnitt som inte tas upp här, kan beställa publikationen. Begär *Urval nr 18* från *Distributionen*, Statistiska centralbyrån, 701 89 Örebro – tel 019/17 60 00.

3.1.1 Mord och dråp

Två historiska serier över mord och dråp finns tillgängliga. Uppgifter från befolkningsstatistiken resp dödsorsaksstatistiken (fr o m 1750) och uppgifter från lagföringsstatistiken (sedan 1830-talet). Trots att de två statistikserierna bygger på olika enheter ("mördare" och "mördade"), visar de en hög grad av överensstämmelse. Lagföringsstatistiken ang mord och dråp är ett av de få exempel, där denna typ av statistik är en bra indikator på den *faktiska* brottslighetens utveckling över tid.

Betraktar man hela den långa perioden från 1750 till våra dagar är det mest iögonfallande, att mord och dråp – relaterat till befolkningsmängden – knappast har ökat under de gångna 240 åren.

*) An English summary may be obtained from Statistics Sweden, Criminal Statistics, S-115 81 Stockholm, Sweden.

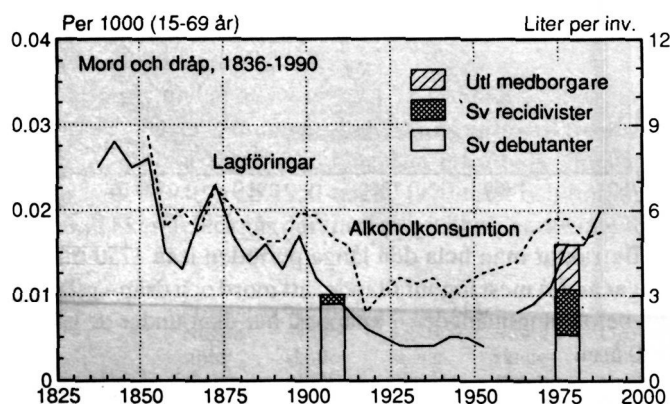
Däremot kännetecknas utvecklingen av avsevärda svängningar:

- en tydlig uppgång under första hälften av 1800-talet;
- en låg nivå under tiden mellan de båda världskrigen;
- en tydlig ökning efter andra världskriget.

Utvecklingen av alkoholkonsumtionen i samhället liknar mycket utvecklingen av dråp. Alkoholkonsumtionen är högst i mitten av 1800-talet, då också dråp uppnår kulmen. Båda serierna uppvisar den lägsta nivån under mellankrigstiden, då motboken höll alkoholkonsumtionen nere.

Uppgången av lagföringarna för mord och dråp efter andra världskriget kan knytas till tre sociala faktorer:

- en ökad alkoholkonsumtion och en ändrad konsumtionsfördelning;
- utvecklingen av en grupp kriminellt belastade medborgare ("recidivister");
- det faktum att Sverige blivit ett invandringsland.

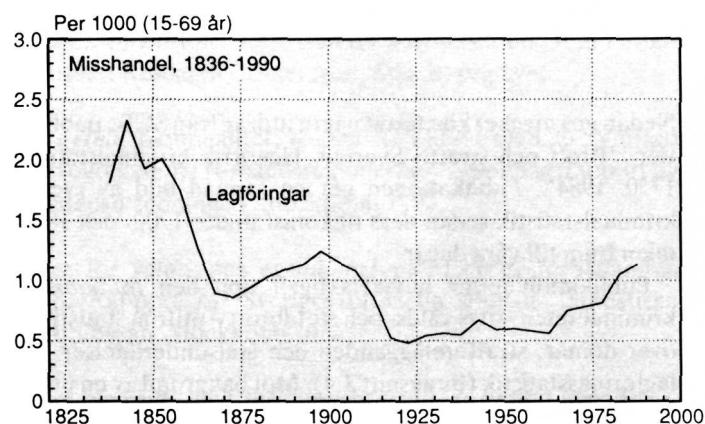

Trots att mord och dråp är extremt sällsynta händelser tycks det ändå finnas en samvariation med socialpolitiken i vid mening. Alkohol- och invandringspolitiken samt uppkomsten av en kriminellt belastad grupp medborgare har av allt att döma påverkat mord- och dråputvecklingen i Sverige under 1900-talet. Ingen av dessa tre faktorer har dock något egentligt förklaringsvärde för det enskilda brottet, eftersom alkoholpåverkan, kriminell belastning eller invandrarstatus endast i undantagsfall mynnar ut i mord eller dråp.

Samtidigt tycks de stora samhälleliga förändringarna – dvs utvecklingen av det svenska samhället från bonde- till industrisamhället – inte ge utslag i mord- och dråputvecklingen. 1970 t ex registrerades lika många mord och dråp som 1750.

3.1.2 Misshandel

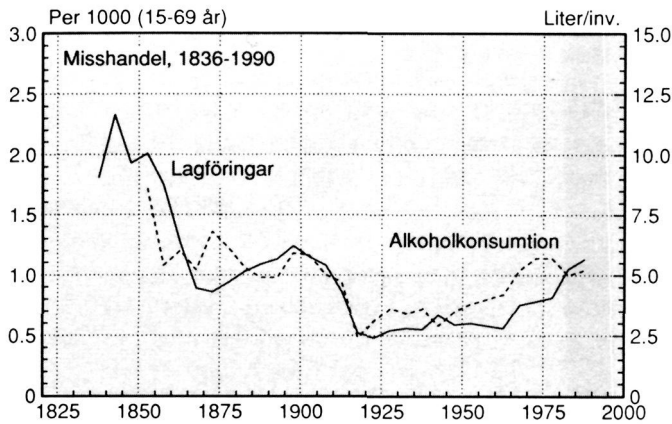
Till skillnad från mord och dråp saknas för misshandel en kontrollserie liknande dödsorsaksstatistiken. Det är därför mycket svårare att bestämma misshandelsstatistikens tillförlitlighet. Men det är inte troligt, att anmälningsbenägenheten för misshandel skulle ha avtagit i ett historiskt perspektiv. Tvärtom torde toleransen mot det *individuella* våldet ha minskat över tid och lett till en ökning av anmälningsbenägenheten. Därför är det mycket sannolikt, att misshandelsbrottsligheten faktiskt varit högre under 1800-talet än under 1900-talet.

Däremot har den *sociala* innebörden av misshandel som juridisk kategori gått igenom avsevärda förändringar mellan 1800-talet och idag. Den avdömda misshandeln avsåg under 1800-talet mycket sällan misshandel mot barn eller kvinnor. Enligt dåtidens värderingar betraktades detta inte som brott – annat än i mycket grova fall. Idag omfattar en inte obetydlig del av den lagförda misshandeln även kvinnomisshandel. Det finns alltså viktiga inbördes förskjutningar i misshandelsbrottsligheten, såsom den kommer till uttryck i lagföringsstatistiken. Enligt statistiken har misshandelsbrott mot män avtagit, medan misshandelsbrott mot kvinnor har tilltagit.

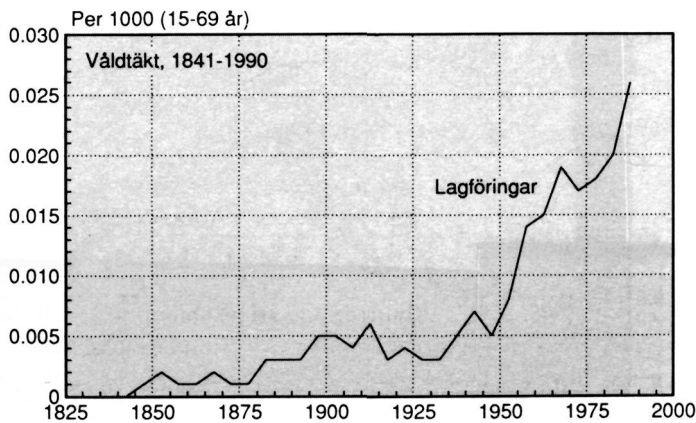
Man kan visa (Lenke, 1990), att misshandelsutvecklingen i stort sett samvarierar med alkoholkonsumtionen i samhället. Detta innebär att mycket av variationen i misshandelsutvecklingen försvinner, när man tar hänsyn till alkoholkonsumtionens förändringar.

Även för misshandel tycks gälla, att de stora förändringar som det svenska samhället genomgått under de gångna 160 åren inte har lett till någon ökning av misshandelsbrottsligheten. Snarare synes motsatsen gälla.

3.1.3 Våldtäkt

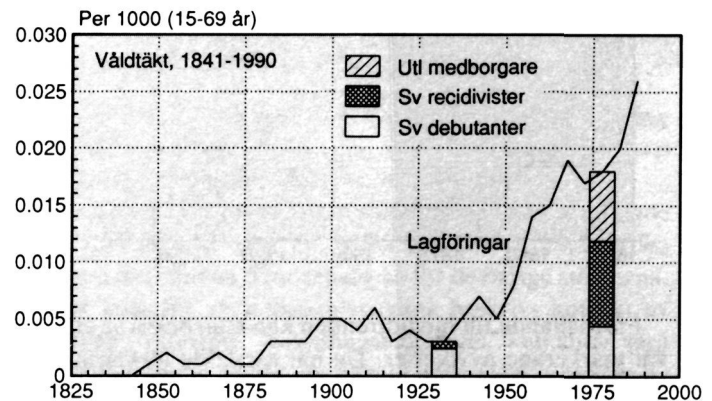
I motsats till mord/dråp och misshandel, är det inte troligt att diagrammet nedan beskriver utvecklingen för våldtäkt korrekt. Det skulle nämligen innebära, att våldtäkt varit mindre vanlig än mord och dråp – vilket är svårt att föreställa sig. Allmänt är det ju så att ju grövre ett brott är desto sällsyntare är det också.

En alternativ tolkning till utvecklingen skulle därför kunna vara, att den straffrättsliga kontrollen av våldtäkt under 1800-talet inte har något riktigt samband med den faktiska förekomsten av detta brott. I stället speglas kvinnornas svaga sociala ställning i samhället, som i de flesta våldtäktsfall *inte* medgav kvinnan möjligheten, att få våldtäktsmannen straffad. Lika litet som hon kunde värja sig mot vanlig misshandel med straffrättsliga medel.

Denna tolkning innebär dock inte, att man skulle kunna »bortförklara» ökningen efter andra världskriget med en förskjutning av mörktalet, dvs att lika många våldtäkter

begås men att en större del blir känd och leder till lagföring. Våldtäktsutvecklingen efter andra världskriget liknar mycket den för mord och dråp: små ökningar bland tidigare ostraffade personer, men stora förändringar bland redan tidigare straffade personer och utländska medborgare. Nästan hela ökningen faller på dessa två grupper. Men som det framhållits tidigare ger varken tidigare kriminell belastning eller medborgarskap några bra förklaringar av de enskilda fallen, eftersom de allra flesta straffade personer eller utländska medborgare självfallet *inte* lagförs för våldtäkt.

Uppgången efter andra världskriget kan inte heller förklaras med ändringar i påföljdsvalet för våldtäkt – förr som nu leder våldtäkt i de allra flesta fall till frihetsberövanden antingen på fängelse eller mentalsjukhus.

3.1.4 Stöld m m

Man kan utgå ifrån, att en mängd stöldbrott – framför allt av lindrigare slag – inte anmäls till polisen och att många anmälda stöldbrott inte leder till lagföring. Trots detta är det mycket troligt, att lagföringsstatistiken ger en ungefärlig beskrivning av stöldbrottslighetens *utveckling*. Detta styrks av

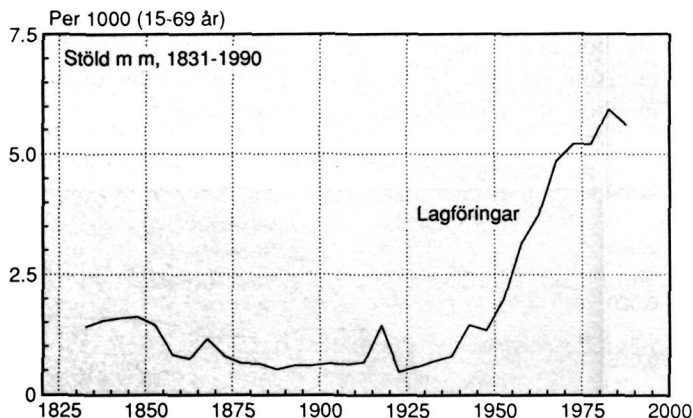
att den historiska utvecklingen av den polisanmälda stöldbrottsligheten i Stockholm och Göteborg sedan mer än 100 år tillbaka uppvisar ett liknande mönster som lagföringsstatistiken för hela riket;

att grövre stöldbrott (såsom inbrott och biltillgrepp) har en relativt hög anmälningsfrekvens, vilket kommer till uttryck i såväl offerundersökningar (se ovan avsnitt 2) som försäkringsstatistik; samt

att lagföringsstatistikens utfall kan ges raka och okonstlade tolkningar.

Utvecklingen

Efter att ha startat på en relativt hög nivå under första hälften av 1800-talet, sjunker lagföringarna för stöld under andra hälften av 1800-talet, når en låg nivå årtiondena kring sekelskiftet för att sedan öka kraftigt mellan 1925 och 1972.

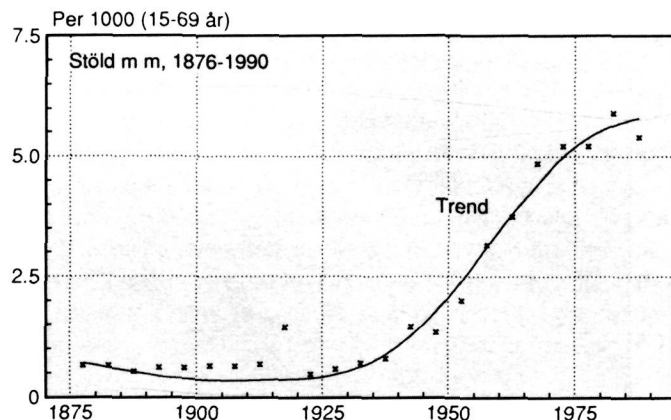
I förhållande till huvudtrenden kan man också se ett antal väl markerade avvikelser. De har särskilda förklaringar av typ nöddår (1867/68 och 1917/18), alkoholrestriktioner (den låga nivån efter motbokens introduktion under 1920-talet) och krig (1914–1918 och 1940–1945). Dessa plötsliga och i tid begränsade förändringar visar mycket tydligt, att antalet lagföringar för stöld påverkas av händelser i samhället – trots att varje enskilt brott är en mycket personlig och individuell handling.

Ökningen under 1980-talet avser uteslutande snatteri-brott. Lagföringar för övriga stöldbrott minskar.

Vid närmare granskning kan ökningen under 1900-talet beskrivas som en S-kurva vars förlopp liknar produktionen av konsumtionsvaror i det svenska samhället.

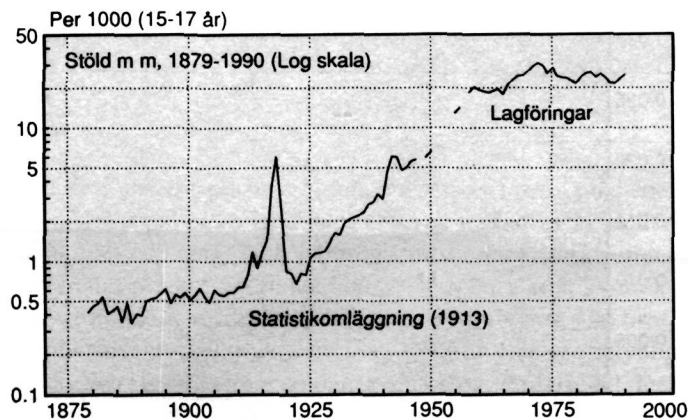
Detta kan tolkas så, att när väl en viss materiell grundtrygghet garanteras (mycket av stöldbrottsligheten i mitten av 1800-talet har förklarats med den nöd som rådde i samhället), följer lagföringarna för stöldbrott tillgången på *konsumtionsvaror*. Med mer att konsumera följer också möjligheten att stjäla mer samtidigt som en riklig tillgång på varor minskar deras relativa värde och den fysiska såväl som den sociala kontrollen för att förhindra stöld avtar.

År 1990 registrerades exempelvis 740 000 tillgreppsbrott av polisen. Mer än hälften av dessa brott utgjordes av tillgrepp av och från motorfordon, av cyklar och av tillgrepp i butik eller varuhus. I början av seklet fanns varken bilar eller cyklar i någon större omfattning och inte heller någon försäljning efter självbetjäningss principen. Tillfällesstrukturen, dvs

de fysiska möjligheterna till att begå stöld, har förändrats avsevärt sedan dess.

Nedgången mellan åren kring 1850 och 1925 – två extrempunkter i den historiska utvecklingen – faller i huvudsak på kvinnor, äldre män och redan tidigare straffade medborgare. Ungdomskriminaliteten (bland män) ökade redan under andra hälften av 1800-talet och ökningen var speciellt kraftig mellan 1925 och 1959.

Uppgången efter 1925 avser huvudsakligen unga män, tidigare straffade personer (sedan andra världskriget), utländska medborgare (efter andra världskriget) och kvinnor (sedan början av 1960-talet).

Avmattningen av ökningen under 1960-talet och stabiliseringen därefter gäller framför allt unga män, medan däremot lagföringarna bland kvinnor och tidigare straffade män fortfarande uppvisar ökningstendenser. Eftersom unga män svarar för en så stor del av lagföringarna för stöld, bestämmer de huvudkurvans utseende. Avmattningen är reell att döma av jämförelser med den polisrapporterade brottsligheten,

försäkringsstatistiken och offerundersökningar: speciellt biltillgrepp och inbrottsstöld – brott som framför allt begås av unga män och som har ett förhållandevis litet mörktal – ligger på en mer eller mindre stabil nivå sedan 1970-talets början jämfört med de kraftiga ökningarna under tidigare decennier. Biltillgrepp och tillgrepp ur bil har dock ökat igen mycket plötsligt sedan 1984.

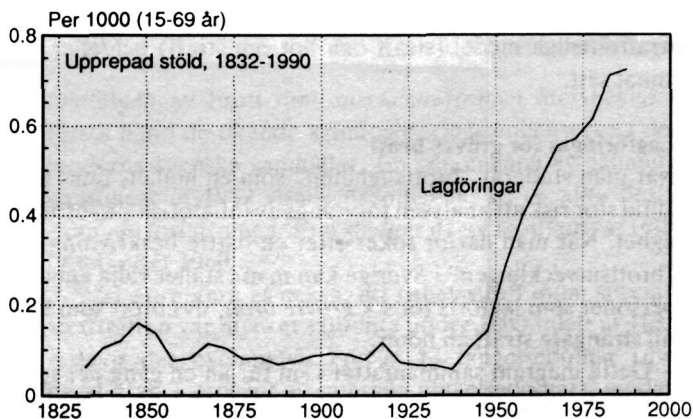
Påföljdsvalet för stöld har gått igenom dramatiska förändringar under 1900-talet: år 1905 var risken att dömas till fängelse för stöld 100 procent, medan den i dag har sjunkit till nära 0 procent, om man är tidigare ostraffad. Trots detta är det mycket svårt att uppbringa starka kriminalstatistiska belägg för, att förändringen av påföljdsvalet för stöld skulle i någon väsentlig grad ha bidragit till ökningen av stöldbrottsligheten under 1900-talet (se v. Hofer – Tham, 1989).

Inte heller bör man överskatta industrialiseringens och urbaniseringens betydelse som sådana. Antalet lagföringar för stöld var i början av 1950-talet lika stort som 100 år tidigare.

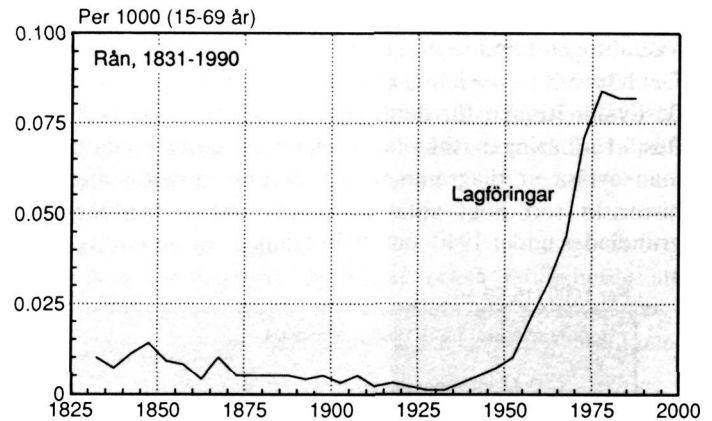
3.1.5 Upprepad stöld och rån

På grund av skiftande indelningar i den officiella statistiken har "upprepade stöld" här definierats som antalet personer som lagförts tre eller fler gånger för stöld (1832–1915) samt antalet personer som lagförts för stöld med tre eller fler tidigare domar för s k grövre brott (fr o m 1916).

Utvecklingen för upprepade stöld och rån kan beskrivas så här.

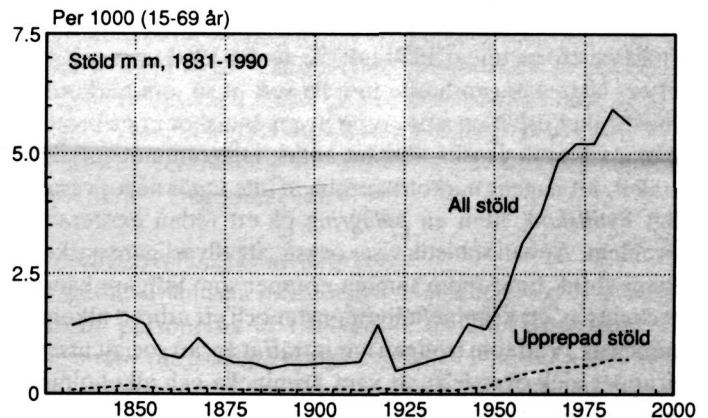

Efter 1850 sjunker lagföringarna för upprepade stöld fram till utbrottet av andra världskriget. Utvecklingen sker i vågryrelser som i stort sett sammanfaller med alkoholkonsumtionen i samhället (se nedan). Även lagföringar för rån följer ett liknande mönster.

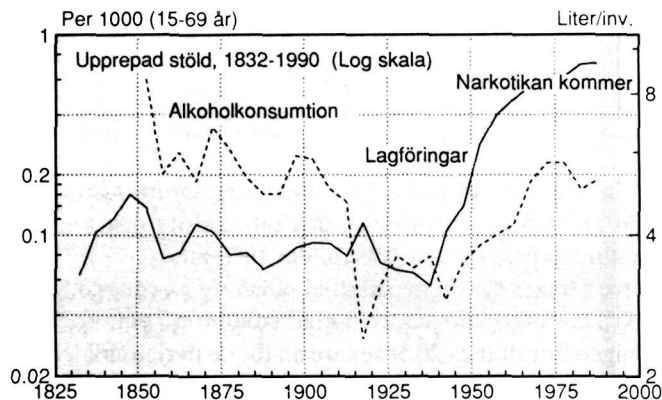
Från andra världskriget ökar antalet lagföringar för upprepade stöld och rån plötsligt mycket kraftigt och en viss avmattning tycks inträffa först under 1970-talet.

Utvecklingen för upprepade stöld skiljer sig på en avgörande punkt från utvecklingen av övriga stöldbrott: den kraftiga ökningen inträffar ca 20 år senare än för de övriga stölderna. Mycket talar för att denna utveckling beskrivs korrekt av statistiken – eftersom "brottslingsmörktalet" kan antas vara litet. Redan under 1800-talet liksom under första hälften av 1900-talet var återfallsfrekvenserna höga för personer som straffats fler gånger tidigare, även om själva antalet återfallsbrottslingar var litet.

Fram till andra världskriget tycks uppfattningen besannas att ökad välfärd för folkflertalet även minskar brottsligheten bland de fattigaste. Speciellt anmärkningsvärt är, att den ökning av lagföringar bland personer utan tidigare kriminell belastning (framför allt unga män, se ovan) som inträffade under tiden mellan de båda världskrigen, inte ledde till en ökning av personer med hög kriminell belastning. Alkoholkonsumtionen spelar en stor roll för utvecklingen; det kan

dock knappast vara den enda förklaringen till den plötsliga förändringen som inträffade efter andra världskrigets utbrott. Det bör röra sig om händelser som mycket plötsligt förändrade livssituationen för denna grupp utsatta människor. De flesta förklaringar tycks här komma till korta. Vidare kan man avläsa ur diagrammet, att dagens situation med ett historiskt sett högt antal kriminellt aktiva medborgare, grundlades under 1940- och 1950-talen.

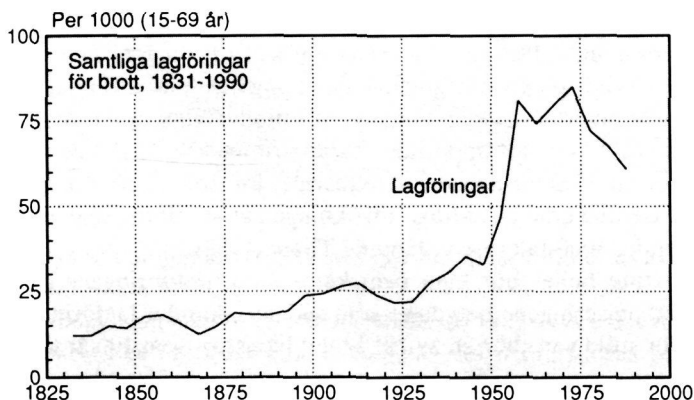

Diagrammet tillåter också en kommentar om narkotikabrukets betydelse för utvecklingen. Den vanliga föreställningen om de senaste 25 åren är att brottsligheten och utslagningen ökade dramatiskt i och med narkotikamissbrukets genombrott i mitten av 1960-talet (se även nedan avsnitt 3.7). Diagrammet visar emellertid att ökningstakten för upprepade stöld var större under 1950-talet än under 1960-talet och därefter. Utvecklingen borde inte ha sett ut så, om narkotikamissbruket drivit en stor grupp *nya* människor in på brottets bana, vilket ju ganska allmänt antas. Diagrammet antyder i stället, att dagens narkotikaproblem inte utgör något väsentligt *nyttillskott*, utan en *pålagring* på ett redan existerande problem. Annan statistik visar också, att allvarigare narkotikamissbruk finns inom samma grupper som tidigare kännetecknats av ett kriminellt livsmönster och ett utbrett alkoholmissbruk. Vad som troligen har inträffat är, att socialt utsatta grupper gick över från att vara kriminella och alkoholmissbrukare till att vara alkohol- och narkotikamissbrukare samt ännu mer kriminellt aktiva. Återfalls- och kohortstatistiken (se nedan avsnitt 3.6) visar också, att återfall i brott bland unga har *minskat* under senare tid.

3.1.6 Samtliga lagföringar för brott

Det mest iögonfallande är den kraftiga ökningen under 1950-talet, det lika plötsliga avbrottet omedelbart därefter samt minskningen sedan slutet av 1970-talet.

Diagrammet (se nästa sida) ger en något annan bild av utvecklingen än vad den tidigare diskussionen av olika brotts typer förmedlade. Skälet är, att alla brott – oavsett om de rör mord eller trafikförseelser – räknas lika. Ökningen under 1950-talet faller således till stor del på trafikförseelser och ett fördubblat antal fyllerier efter motbokens avskaffande 1955.

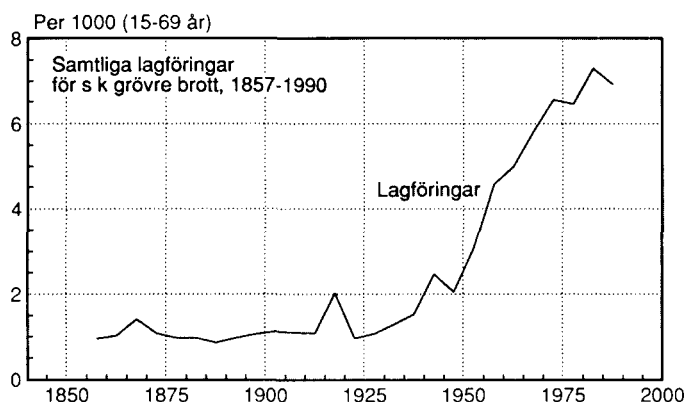

Nedgången under 1960- och senare 1970-talet förklaras därför huvudsakligen av att parkeringsbrotten och fylleriet avkriminaliserades. Under 1980-talet minskar trafikbrotten till följd av inskränkt trafikövervakning. Diagrammet är lärorikt genom att det åskådligt visar, att brottsligheten som sådan inte bara är något självklart givet, utan också är resultat av politiska beslut. Ett beslut i riksdagen kan plötsligt höja eller sänka brottsligheten i samhället. Även om traditionella värderingar kräver att vissa handlingar skall vara straffbelagda, finns det stort spelrum för vad som skall kontrolleras med straffrättsliga medel (straff och hot om straff) och/eller på annat sätt.

Lagföringar för grövre brott

När man studerar "brottsligheten" som en helhet, finns det alltid stor risk att analysen förvrängs av inflatorisk småbrottslighet. När man därför söker efter en bättre beskrivning av "brottsutvecklingen" i Sverige kan man i stället välja antalet personer som lagförts för *s k grövre brott*, dvs brott som lett till strängare straff än böter.

Detta diagram sammanfattar i sin tur än en gång det som påpekats redan tidigare, att industrialisering och urbanisering *inte* kan ha påverkat brottsutvecklingen i Sverige nämnvärt *negativt* fram till andra världskriget. Samma bild framträder för övrigt när man studerar den lokala utvecklingen i Stockholm eller Göteborg med utgångspunkt från den registrerade brottsligheten eller utvecklingen i Danmark och Norge.

Eftersom det alltid är vanskligt, att analysera brottsligheten som en enda stor enhet, har ett 25-tal olika brottsgrupper och deras utveckling över tid studerats. Resultatet kan sammanfattas på följande vis:

- Även när man delar upp hela den lagförda brottsligheten i olika delgrupper kvarstår mönstret, att urbanisering och industrialisering i regel inte medfört någon *bruttoökning* av brottsligheten fram till andra världskriget. Nästan alla brottsgrupper ligger *totalt lägre* under mellankrigstiden än under tiden före första världskriget.
- Tre brottsgrupper har stadigt *minskat* sedan 1870-talet: religionsbrott, ärekränkning samt brott mot familj; medan fyra andra brottsgrupper har *ökat* stadigt: grövre sedlighetsbrott, bedrägeribrott, brott av krigsmän (numera avkriminaliserade) och brott mot specialstraffrätten.
- Ökningen av brott mot *specialstraffrätten* återspeglar i första hand de ökande kriminaliseringstendenserna i det moderna svenska samhället. En genomgång av gällande strafflagar år 1989 visade exempelvis, att de allra flesta gällande författningar som stadgar något straffansvar trätt i kraft efter 1960.

Värt att notera är också, att frihetsstraff inom specialstraffrätten var mycket sällsynta under 1800-talet: år 1885 redovisades exempelvis endast 13 fängelsedomar (dvs mindre än 1 procent av samtliga fängelsedomar), medan motsvarande antal år 1985 uppgick till ca 6 600 fängelsedomar (dvs 47 procent av samtliga fängelsedomar). Dessa fängelsedomar avser huvudsakligen drogrelaterade brott (rattfylleri, langning m m av alkohol och narkotikabrott), skattebrott samt utländska medborgare som vistas olovligt i Sverige.

- Efter andra världskriget ökar alla brottsgrupper med några få undantag. Andra världskriget och tiden därefter är vattendelaren för brottsutvecklingen i Sverige. På endast två decennier utvecklades Sverige från landet med den lägsta brottsligheten i Norden till det med den högsta (se även avsnitt 3.8).

De lagförda för grövre brott

Statistiken över *grövre brott* ger också möjligheten att sammanfattande beskriva några centrala tendenser i den lagförda brottslighetens utveckling med avseende på vissa persongrupper.

Män och kvinnor

Lagföringarna avseende män och kvinnor har under den studerade perioden *i stort sett* följt samma mönster, men kvinnornas totala lagföringsfrekvens har hela tiden varit avsevärt lägre än männens. Andelen kvinnor har varierat mellan 18 procent (1866/70) och 6 procent (1956/60). – Sedan 1960-talet ökar lagföringarna bland kvinnorna snabbare än bland männen. En utförlig redovisning av kvinnobrottsligheten finns i SCB:s skrift "Kvinnors rätt och orätt".

Yngre och äldre

I ett historiskt perspektiv har lagföringsfrekvenserna förskjutits nedåt i åldrarna. I mitten av 1800-talet uppvisade 15–17-åringarna den lägsta lagföringsfrekvensen, i början av 1980-talet den högsta. Denna rang tangerades dock redan i början av 1930-talet. Idag gäller att ca 6 procent i varje födel-seårgång debuterar i något grövre brott innan fyllda 22 år. Drygt 60 procent lagförs dock endast en gång (se avsnitt 3.6). En utförlig redovisning av ungdomsbrottsligheten finns i SCB:s skrift "Ungdomar och brott".

Svenska och utländska medborgare

Inslaget av utländska medborgare bland de för grövre brott lagförda personerna är i huvudsak ett efterkrigsfenomen. Före andra världskriget uppgick andelen utländska medborgare lagförda för s k straffregisterbrott till mindre än 2 procent, i dag ligger andelen vid omkring 16 procent, varav drygt 40 procent utgörs av nordbor. En utförlig redovisning av utländska medborgare och brottsligheten finns i SCBs skrift "Utländska medborgare i kriminalstatistiken".

Tidigare belastning

Bortsett från statistiken över personer som dömts upprepade gånger för stöldbrott (se ovan) finns statistik över belastningsfördelningar först sedan 1915. Denna statistik visar

- att* fram till utbrottet av andra världskriget ökade antalet tidigare ostraffade personer och personer med någon tidigare belastning, medan den högsta belastningsgruppen höll sig på en konstant mycket *låg* nivå;
- att* efter andra världskrigets utbrott ökade samtliga belastningsgrupper, men den högst belastade gruppen ökade mest av alla;
- att* en tydlig avmattning av ökningstakten har inträffat sedan 1960-talet bland de lägre belastade grupperna, medan *lagföringarna* i den högst belastade gruppen fortsätter att öka. Däremot har antalet högbelastade *personer* inte ökat lika mycket sedan slutet av 1960-talet. 1969 lagfördes ca 1 900 personer med exakt tre tidigare anteckningar i kriminalregistret. 1985 uppgick motsvarande antal till ca 2 400. Ökningen avser utländska medborgare och kvinnor.

Sammanfattning: dagens situation

Dagens situation kännetecknas av en historiskt sett hög, men inte längre ökande ungdomskriminalitet. Kvinnokriminalitet av mindre allvarligt slag har ökat. Det finns ett påtagligt inslag av utländska medborgare bland dem som lagförs för allvarligare brott, och en grupp mycket belastade medborgare visar en hög grad av kriminell aktivitet.

Kriminalstatistiken i ett historiskt perspektiv tillåter tolkningen, att de traditionella kriminalpolitiska medlen – fängelsestraff och övervakning – *inte* har gett önskat resultat: varken har de förhindrat uppkomsten av en kriminellt

mycket belastad grupp medborgare eller har de hjälpt dessa att hitta vägen tillbaka till ett normalare liv. En av de viktiga kriminalpolitiska uppgifterna idag är därför att hitta nya – icke-straffrättsliga – vägar för att minska brottsligheten bland denna mycket belastade grupp.

Referenser

Hanns v. Hofer, Brott och straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik 1750–1984. Urval Nummer 18. Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1985.

Hanns v. Hofer – Henrik Tham, General deterrence in a longitudinal perspective. A Swedish case: Theft, 1841–1985. European Sociological Review, Vol.5, ss. 25–45.

Leif Lenke, Alcohol and criminal violence – Time series analyses in a comparative perspective. Stockholm: Almqvist & Wiksell International, 1990.

SCB, Kvinnors rätt och orätt. Statistik och tankar om kvinnor och brott. Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1986.

SCB, Ungdomar och brott. Örebro: Statistiska centralbyrån, 1989.

SCB, Utländska medborgare i kriminalstatistiken 1989. RS–PM 1990:10. Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1990.

3.2 Brottm m

Offences

3.2.1 Några resultat¹

1 200 000 brott 1990

- Under 1990 blev drygt 1 200 000 brott registrerade av polisen. En femtedel av dessa (252 000) blev även uppklarade under samma år. Polisen klarade upp ytterligare ca 108 000 brott, vilka anmälts innan 1990.
- I siffrorna ovan ingår ej de ca 200 000 brott som polisen utfärdade böter direkt för, såsom ordningsbot. Dessa omfattar främst vägtrafikförseelser och vissa varusmuglingsbrott.
- Antalet registrerade brott 1990 var 6 procent fler än 1989 och 31 procent fler än 1980.

Traditionella brott såsom misshandel, stöld mm ökar medan allt färre brott mot specialstraffrättsliga författningar blir registrerade

- Sedan 1980 har brotten mot brottsbalken ökat från drygt 750 000 till nära 1 100 000. Särskilt kraftiga ökningar noteras för stöld av bilar respektive ur bilar.
- Under samma period har brotten mot övriga författningar minskat från 167 000 till 143 000. Det är främst brotten mot narkotikastrafflagen som minskat från 59 000 till 27 000.
- Nivån beträffande våldsbrotten är 1990 nära 70 procent högre än 1980. Ökningen förklaras främst av att fler misshandelsbrott blir polisanmälda, 25 000 år 1980 jämfört med 41 000 år 1990. I särskilt hög grad gäller detta kvinno-misshandel, där ändrade åtalsregler år 1982 omedelbart ledde till en kraftig uppgång av antalet registrerade brott.

Utvecklingen hittills under 1980-talet för vissa brottstyper (avrundade uppgifter i 1 000-tal brott)

	1980	1982	1984	1986	1988	1989	1990
Brottsbalken	761	806	846	960	955	1 004	1 076
– våldsbrott	29	33	36	38	44	47	49
– inbrottsstöld	139	138	142	152	131	138	154
– tillgrepp av fortskaffningsmedel	135	145	147	163	160	179	198
– övriga stöld	236	254	282	349	350	363	377
– bedrägeri mm	101	94	91	98	102	92	107
– skadegörelse	59	68	72	80	86	93	97
Övriga författningar	167	178	137	135	131	141	143
– trafikbr. lagen	72	71	67	67	66	71	74
– narkotikastr. lagen	59	69	38	38	29	34	27
Samtliga brott	928	984	983	1 095	1 086	1 145	1 219

	Anmälda brott 1990	Uppklaringsprocent	Andel i procent av samtliga misstänkta yngre än 21 år		
			kvinnor	utl.	medborg.
Fullbordat mord, dråp, misshandel med dödlig utgång	121	72	14	5	29
Misshandel, ej dödlig utgång	40 700	50	22	7	19
Våldtäkt	1 410	39	12	–	40
Rån	5 967	19	41	5	26

- Mord och dråp inträffar oftare i storstadsområdena än i övriga delar av landet. Uppklaringsprocenten är hög. Gärningsmännen – oftast medelålders män – och offret är i de flesta fall bekanta med varandra och inte sällan alkohol-

¹) För att underlätta läsbarheten har siffrorna i tabellerna nedan avrundats.

påverkade. Inslaget av tidigare straffade personer och utländska medborgare bland gärningsmännen är framträdande. Antalet fullbordade mord och dråp samt misshandel med dödlig utgång har med smärre årliga variationer varit relativt stabilt under 1980-talet (i genomsnitt 135 per år). Siffran för 1990 – 121 brott – är således lägre än genomsnittet för 1980-talet. Antalet försök till mord och dråp har däremot ökat från 259 år 1980 till 482 år 1990.

- Även misshandel är vanligare i storstäderna än på landsbygden. 60 procent av den registrerade misshandeln riktas mot män, 35 procent mot kvinnor och cirka 5 procent mot barn under 15 år. Andelen kvinnor bland de misstänkta är låg. En femtedel av dem som misstänkts för misshandel är i åldern 15–20 år.
- Nära hälften av de registrerade våldtäkterna inträffar i storstäderna. Andelen ungdomar bland gärningsmännen är låg medan andelen utländska medborgare är hög. 1 av 3 brott sker utomhus, 3 av 10 brott är försök till våldtäkt och 12 av 100 brott riktas mot kvinnor under 15 år. Sedan 1980 har antalet registrerade våldtäkter ökat med nära 60 procent.
- Rånbroten är koncentrerade till storstäderna. Rån är inget typiskt ungdomsbrott. Ändå utgör 15–20-åringarna 40 procent av samtliga som misstänkts för rånbrott. Rån begås i stor utsträckning av personer med kriminell livsföring, dvs de är tidigare straffade. Sedan 1980 har rånbroten ökat med 74 procent.

	An- mälda brott 1990	Uppkl- procent	Andel i procent av samtliga misstänkta yngre kvin- utl. än nor med- 21 år borg.		
Fullbordade biltillgrepp	51 100	14	47	5	13
Inbrottsstöld	154 000	9	43	6	13
– i bostäder	22 400	8	22	10	16
Butikssnatteri	64 500	72	23	38	30

- Biltillgreppen är typiska ungdomsbrott. Nära två tredjedelar av dem som misstänkts är i åldern 15–20 år. Brotten är vanligast i storstadsområdena. Efter att ha legat på relativt stabil nivå i början av 1980-talet började biltillgreppen öka 1984. Nivån beträffande fullbordade biltillgrepp har mer än fördubblats sedan början av 1980-talet. Knappast någon annan brottstyp uppvisar så stor ökning.

- Endast var tionde inbrottsstöld blir uppklarad. Brotten är koncentrerade till tätorterna. Inbrott är ett typiskt ungdomsbrott. Av dem som misstänkts är 4 av 10 i åldern 15–20 år. Efter att ha legat på en relativt stabil nivå perioden 1980–86 minskade inbrottsstölderna under två år. Efter 1988 har inbrotten ökat och siffran för 1990 (154 000 brott) är i nivå med det högsta antal som registrerats (154 300 år 1977).

- Butikssnatteri synes vara ett typiskt kvinnobrott. Likaså är utländska medborgare överrepresenterade bland de misstänkta. Antalet uppdagade butikssnatterier antas utgöra endast ett fåtal av samtliga sådana brott. Butikssnatterierna har ökat från 35 000 år 1980 till 65 000 år 1990.

	An- mälda brott 1990	Uppkl- procent	Andel i procent av samtliga misstänkta yngre kvin- utl. än nor med- 21 år borg.		
Bedrägeri	96 200	58	16	24	17
– med kontokort	16 700	66	11	18	20
Skadegörelse	97 000	17	32	7	13

- Utvecklingen av nya betalningsmedel påverkar i hög grad utvecklingen av bedrägeribrotten. Vidare styrs antalet uppdagade brott av olika kontrollinsatser som görs från samhällets sida. Andelen kvinnor är hög bland de som misstänkts för bedrägeribrott – särskilt gäller detta bedrägerier mot försäkringskassa. Bedrägeribrotten är vanligare i storstäderna (på grund av större anonymitet där). Antalet brott minskade successivt under 1980-talets första år. Denna utveckling bryts 1984. Därefter har dessa brott ökat och var 1988 på samma nivå som 1980. År 1989 minskade bedrägeribrotten ånyo för att under 1990 öka till den högsta nivån någonsin (96 000 brott).

- Skadegörelse anses vara ett typiskt ungdomsbrott – nära en tredjedel av de misstänkta är i åldern 15–20 år. Andelen kvinnor är låg. Sannolikt blir en betydande del av skadegörelsebrotten som begås av unga aldrig polisanmäld. Främst beroende på att dessa brott ofta är av bagatellartad karaktär. Enligt statistiken är skadegörelse lika vanlig i övriga delar av landet som i storstadsområdena. Mindre än 1/5 av brotten klaras upp. Skadegörelsebrotten har under 1980-talet fortsatt att öka stadigt.

	An- mällda brott 1990	Uppkl- procent	Andel i procent av samtliga misstänkta		
			yngre än 21 år	kvinnor	utl. medborg.
Rattfylleri/ grovt rattfylleri	25 500	81	12	8	16
Brott mot narkotika- strafflagen	26 500	91	9	14	18

- Antalet rattfylleribrott har uppvisat en påfallande stabil nivå under 1980-talet. Efter en tillfällig nedgång 1985 – en följd av att polisen genomförde färre kontroller – uppgick antalet brott därefter till den tidigare nivån. Efter 1987 har antalet brott ökat och 1990 registrerades 25 500 brott. Brotten upptäcks främst i samband med trafikolyckor eller genom polisens trafikkontroller. Risken för upptäckt bör i hög grad anses som slumpmässig. Såväl kvinnor som mycket unga är underrepresenterade bland dem som blir misstänkta för rattfylleribrott.
- Utvecklingen av narkotikabrotten enligt statistiken speglar väl myndigheternas insatser. Ny åtalspraxis beträffande innehav av små mängder narkotika samt ökade satsningar mot den skattemarknaden ledde till en kraftig uppgång av antalet registrerade brott fram till 1980. Åren 1983–1985 minskade antalet brott, utan att den förda narkotikapolitiken förändrats – bl a ökar antalet poliser som är sysselsatta med narkotikautredningar för varje år. Efter en uppgång 1986 och 1987 har narkotikabrotten fortsatt att minska. Andelen mycket unga är lägre bland dem som misstänks för narkotikabrott jämfört med de flesta andra brotts typer.

	An- mällda brott 1990	Uppkl- procent	Andel i procent av samtliga misstänkta		
			yngre än 21 år	kvinnor	utl. medborg.
Brott mot skattebrottslagen	6 300	68	0	8	8
uppbördslagen	8 900	67	0	10	5
förskingring	3 300	52	12	29	11
borgenärer m m	2 400	55	0	11	9

- Utvecklingen och omfattningen av den ekonomiska brottsligheten är särskilt svår att beskriva statistiskt, bl a beroende på att det inte föreligger någon gemensam, allmänt

accepterad definition av begreppet ekonomisk brottslighet. Brotsstatistiken innehåller uppgifter om vissa brott som torde falla in under begreppet ekonomisk brottslighet. Mörkertalet anses vara stort då det gäller denna typ av brott. Statistiken visar att antalet registrerade brott ökade i början av 1980-talet och har bortsett från en tillfällig nedgång 1984 och 85 varit relativt stabilt.

Andelen brott som begås av kvinnor ökar

År	Antal brottsdel- taganden	Procent av brotten som begåtts av				
		Kvinnor	Utl. medb.	Personer i åldern		
				15–20 år	21–39 år	40– år
1980	336 000	10	15	35	52	13
1990	320 800	15	17	26	55	19

- Några mönster framträder. Andelen brott begångna av ungdomar (15–20 år) har minskat något medan andelen brott begångna av vuxna uppvisar en ökning. Andelen brott begångna av utländska medborgare har varit relativt konstant medan andelen brott begångna av kvinnor successivt ökat.

Brottsuppleringen

- I och med att ett brott kommer till polisens kännedom inleds förundersökning. Syftet med förundersökningen är att utreda vem som skäligen kan misstänkas för brottet och om tillräckliga skäl för åtal föreligger.

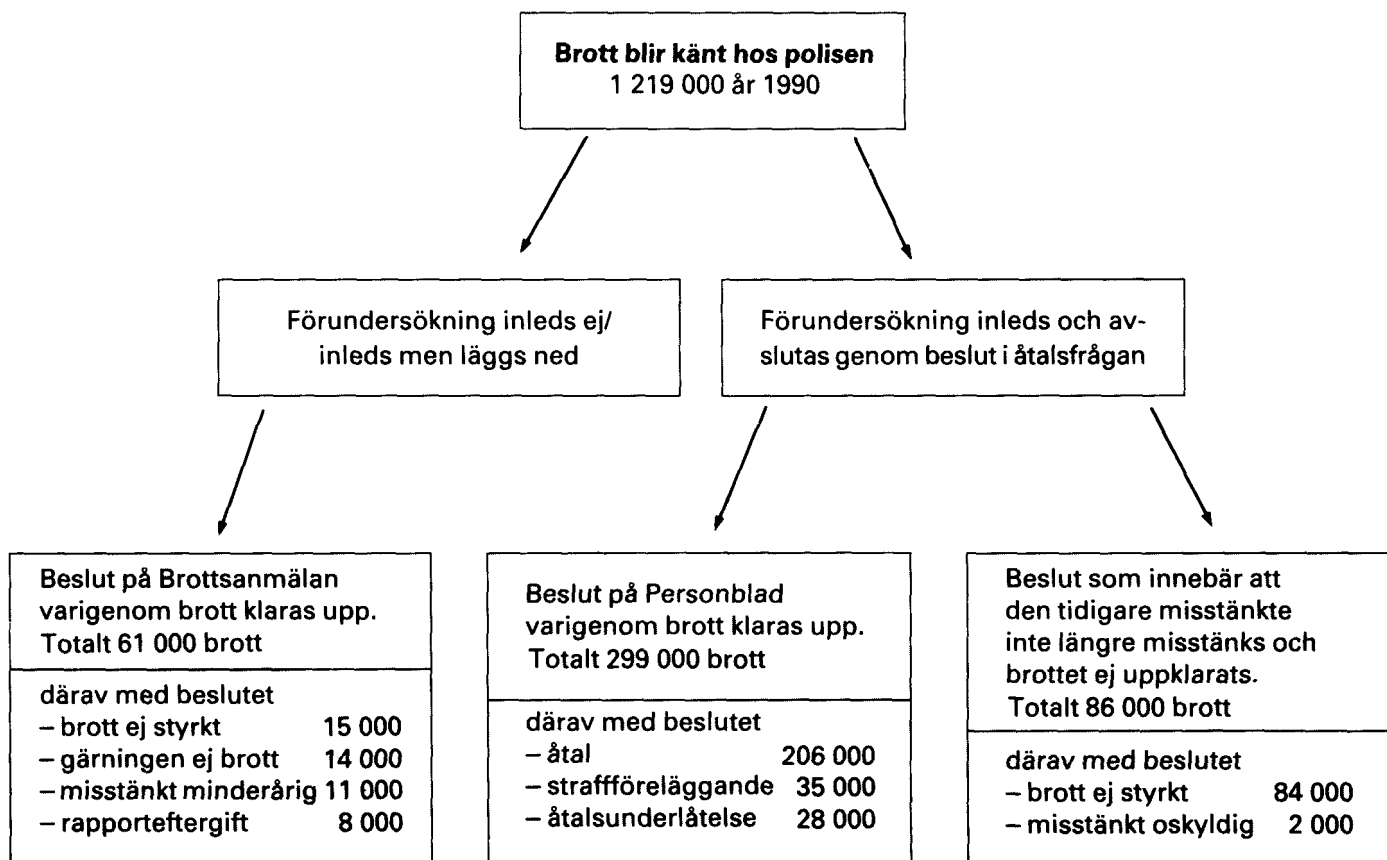
I vissa fall inleds ej någon förundersökning. Det kan mycket snart visa sig att det som anmälts som brott inte var något brott, vilket leder till att ärendet avskrivs.

Förundersökningen kan leda till att en eller flera personer misstänks för brottet. Åklagaren prövar om åtal skall väckas och redovisar sitt beslut i åtalsfrågan. Åtalsprövningen kan leda till att åtal väcks, att strafföreläggande utfärdas, att åtalsunderlåtelse meddelas eller att förundersökningen av olika skäl läggs ned. Sådana skäl kan t ex vara konstaterandet att det inte var något brott eller att åtal ej anses vara påkallat ur allmän synpunkt.

Det kan även visa sig att den misstänkte inte är straffmyndig varvid ärendet överlämnas till socialnämnden för vidare åtgärder.

Ett brott anses vara uppklärt i och med att polis (och i vissa fall åklagare) avslutat sin utredning av brottet. Brott som leder till domstolsprövning blir självfallet inte slutgiltigt uppklärt förrän domstolsavgörandet fallit.

Brottsflödet

- Under 1990 blev drygt 360 000 brott uppklarade. Detta skedde vanligtvis genom att en person blev knuten till brottet som skäligen misstänkt. För 2/3 av de uppklarade brotten hade uppklaringen skett inom 6 månader efter det att de blivit kända av polisen.

stöld m m) är sannolikheten för att brottet skall bli uppklarat i hög grad beroende på om information om gärningsmannen finns vid anmälningstillfället eller ej. För tillgreppsbrotten t ex är uppklaringsprocenten endast 13 procent. För stulna cyklar endast 2 procent.

- Den sk uppklaringsprocenten varierar kraftigt mellan olika brottstyper. För spanings- eller ingripandebrott (trafikbrott, narkotikabrott m fl brottstyper) är uppklaringsandelen hög (ca 90 procent). Detta förklaras av att dessa brott blir registrerade av polisen i och med att det finns en misstänkt gärningsman. Vid sk offerbrott (misshandel,

- De allra flesta av de uppklarade brotten (ca 90 procent) hade begåtts av *en* gärningsman. För tillgreppsbrotten är det emellertid relativt vanligt att flera personer tillsammans begår brott. Vid nära hälften av de uppklarade inbrottsstölderna har flera gärningsmän medverkat vid ett och samma brott.

3.2.2 Statistikens syfte, omfattning, insamling och bearbetning

Syftet med statistiken över brott m m är att ge en allmän beskrivning av brottsligheten i landet. Statistiken redovisar brottsligheten såsom den registrerats hos polisen, dvs som anmälda brott, uppklarade brott och vissa uppgifter om personer som misstänks för brott och belyser med dessa uppgifter brottslighetens omfattning, sammansättning och variationer i tid och rum.

Brottslighet kommer till polisens kännedom genom anmälningar från allmänheten, genom polisens spaningsarbete eller på annat sätt.

Uppgiftslämnandet till statistiken regleras genom kungörelsen (1970:517) om rättsväsendets informationssystem (RI). Statistiken redovisar uppgifter om anmälda brott, uppklarade brott och personer som misstänks för brott.

Statistiken omfattar följande brott:

- a) brott enligt brottbalken (BrB) utom vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (BrB 3 kap 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (BrB 8 kap 8 §) och förgelseväckande beteende (BrB 16 kap 16 §).
- b) brott enligt lag om straff för vissa trafikbrott (trafikbrottslagen, TBL) utom 1 § 1 st (vårdslöshet i trafik) och 2 § (hindrande eller störande av trafik i väsentlig mån). Sålunda ingår grov vårdslöshet i trafik, olovlig körning, rattfylleri, grovt rattfylleri och smitning. För trafikbrotten gäller att det skall finnas för brottet misstänkt person för att redovisning skall ske till statistiken. Brott mot annan trafiklagstiftning än TBL ingår ej i statistiken.
- c) brott enligt narkotikastrafflagen, lagen om tillverkning av drycker m m, valutaförordningen och datalagen.
- d) brott enligt andra specialstraffrättsliga lagar och författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan.

Brott enligt specialstraffrättsliga lagar och förordningar för vilka endast stadgas böter eller disciplinstraff ingår således i allmänhet inte i redovisningen.

Försök eller förberedelse till brott redovisas på samma sätt som fullbordat brott, såvida inte annat angivits i tabellerna.

I de fall straffansvar föreligger för stämpling till brott resp medverkan till brott används samma brottsbenämningar som vid fullbordat brott.

Statistiken innefattar även en del gärningar som under polis- och åklagarutredningen visar sig inte kunna betraktas som brott. Andelen dylika gärningar är erfarenhetsmässigt ca 5 procent av samtliga uppklarade brott.

Uppgifterna i statistiken är avgränsade i tiden enligt följande:

- a) *anmälda brott*: brott som kommit till polisens kännedom och där registrerats ett visst kalenderår.
- b) *uppklarade brott*: brott som klarats upp ett visst kalenderår oberoende av när de anmälts.
- c) *skäligen misstänkt person*: straffmyndiga personer (15 år eller äldre) för vilka polisen eller åklagaren under ett visst kalenderår redovisat beslut på personblad.

Till grund för statistiken ligger uppgifter från blanketterna *Brottsanmälan* och *Personblad*. Dessa upprättas av polisen i samband med att brott kommer till polisens kännedom resp då en person blir skäligen misstänkt för brott. Blanketterna sänds av den lokala polisen till rikspolisstyrelsen (RPS). Hos RPS granskas de inkomna uppgifterna och registreras maskinellt.

I de fall en person blivit skäligen misstänkt för brottet redovisas så småningom åklagarens beslut i åtalsfrågan; varigenom brottet anses uppklarat. Ett brott kan även klaras upp utan misstänkt person, t ex genom konstaterandet att gärningen ej är brott, brottet är preskriberat.

Uppgifterna om uppklaring redovisas till RPS där de kopplas ihop med uppgifterna om anmälda brott. RPS framställer därefter för SCBs räkning magnetband med uppgifter om anmälda brott, uppklarade brott och personer som misstänks för de uppklarade brotten.

Hos SCB bearbetas uppgifterna varvid tabeller framställs.

3.2.3 Kvalitet och jämförbarhet

Allmänt

Kvaliten i de uppgifter som utgör underlag för brottsstatistiken och statistikens jämförbarhet med andra tidsperioder påverkas av olika förhållanden. Beträffande kvaliteten i de redovisade uppgifterna sammanhänger denna med relationen mellan den av polisen kända och registrerade brottsligheten och den verkliga brottsligheten. Vidare sammanhänger kvaliteten med svårigheterna att räkna och klassificera brott. Statistikens jämförbarhet med tidigare perioder påverkas bl a av omläggningar av statistikrutinerna, förändringar i lagstiftningen, fördelningen av polisens resursinsatser samt ändrade försäkringsbestämmelser.

Den dolda brottsligheten

Brottsstatistiken redovisar den av polisen kända och registrerade, dvs den synliga brottsligheten. Relationen mellan den synliga och den verkliga brottsligheten kan förete variationer dels i tid och rum och dels olika brottsgrupper emellan, bl a till följd av förändringar i allmänhetens anmälningsbenägenhet från en tid till en annan, mellan olika orter samt mellan olika slag av brott. Vidare kan förändringar i bl a den polis-ära verksamhetens omfattning eller inriktning påverka statistiken.

Storleken av den verkliga brottsligheten kan endast uppskattas genom särskilda undersökningar. Inom ramen för SCBs levnadsnivåundersökningar genomförs undersökningar av allmänhetens upplevelse av trygghet och säkerhet. Undersökningarna innehåller ny information om vålds- och tillgreppsbrottsligheten och utgör en väsentlig komplettering till den traditionella brottsstatistiken. Se vidare avsnitt 2 sid 16.

Klassificering av brott

Klassificeringen av brotten görs av polis och åklagare med hjälp av regler som utfärdats av SCB i samråd med RPS och RÅ. Kodningen av brotten bygger på gällande lagstiftning. Till skillnad mot lagfördastatistiken som strikt klassificerar brotten utifrån lagtextens §-indelning används i brottsstatistiken en indelning av brotten som skiljer sig från en brottsart till en annan. Indelningsgrunderna kan vara uppgifter om offer, brottsplats, gärningsmannens tillvägagångssätt m m.

Vid rubriceringen av brott på brottsanmälan och personblad kan problem uppstå t ex på grund av att omständigheterna kring det anmälda brottet ej är tillräckligt kända. Vidare kan det vara svårt att i praktiken avgränsa olika brotstyper från varandra, t ex grov misshandel – misshandel annan än grov. Bedömningsprinciperna vid gränsdragningen mellan olika typer av brott kan variera under en tidsperiod och mellan olika polisdistrikt. Vid SCB har genomförts en undersökning med syfte att undersöka vilka fel som förekommer vid polisens kodning av brottsart och brottsantal. Av resultaten från undersökningen, som publicerats i promemoria från SCB 1978:1 framgår bl a hur andelen felkodade anmälningar varierar mellan olika brotstyper. En sammanfattning av resultaten har även redovisats i Rättsstatistisk årsbok 1979, sid 43 f f.

Brottsräkningen

På liknande sätt som vid brottsklassificeringen kan även beträffande räkningen av antalet brott förekomma skillnader mellan polisdistrikten. Speciella svårigheter har förelegat då

det gäller att skapa en enhetlig praxis vid antalsräkning av narkotikabrotten. För denna brotstyp bör uppgifterna i statistiken användas med viss försiktighet.

Beträffande principer för brottsräkningen, se avsnitt 3.2.4 nedan.

Förändringar i lagstiftningen

Jämförbarheten mellan uppgifter för olika år kan påverkas av förändringar i lagstiftningen. Vissa tabeller i föreliggande redovisning av anmälda brott belyser utvecklingen för perioden 1950–1990. Självfallet påverkas jämförbarheten mellan olika år under en 40-årsperiod av viktigare lagändringar. I viss omfattning har dessa angivits i tabellerna med hjälp av fotnoter. I föreliggande avsnitt ges dock ingen total översikt över dylika lagändringar. Den intresserade hänvisas till tidigare SOS-publikationer. (Se avsnitt 3.2.6).

Samband mellan polisens spaningsverksamhet och anmälda brott

För vissa brotstyper förekommer ett direkt samband mellan polisens resursinsatser och antalet anmälda brott. Detta gäller särskilt de brott som kommer till polisens kännedom genom bl a polisens brottsförebyggande verksamhet. Exempel på sådana brott är häleri, trafikbrott och narkotikabrott. För dessa brott är det därför särskilt svårt att utifrån statistikens uppgifter dra slutsatser om den faktiska brottsutvecklingen.

Omläggningar av statistiken

Brottsstatistiken har sedan sin tillkomst omlagts vid flera tillfällen. Vid olika tillfällen har gjorts smärre förändringar som gällt brottsredovisningens omfattning (den s k brottskatalogen). Denna typ av förändringar bör beaktas vid jämförelser mellan olika år men torde dock ej inverka på jämförbarheten i samma utsträckning som omläggningarna av statistikrutinerna år 1965 och 1968 samt införandet av brottsbalken år 1965. Beträffande förändringar före år 1965 hänvisas till följande publikationer:

1953: Statistisk Tidskrift 1955:1, s 24–25

1957: Statistisk Tidskrift 1959:3, s 18, 181

1959: Brott som kommit till polisens kännedom år 1959, s 1

1961: Brott som kommit till polisens kännedom år 1961, s 2

1964: Brott som kommit till polisens kännedom år 1964, s 20.

En mera betydande omläggning av brottsstatistiken genomfördes den 1 januari 1965 i samband med polisväsendets förstatligande. Samma år trädde också ny strafflagstiftning

(brottsbalken) i kraft. Detta har fått betydande konsekvenser, vilket bör observeras vid jämförelser med tidigare år. Omläggningen beskrivs utförligt i SOS. »Brott som kommit till polisens kännedom år 1965«.

Den 1 januari 1968 genomfördes en ny omläggning av brottsstatistiken i samband med införandet av ADB inom polisväsendets rapporteringssystem. Till följd av helt nya insamlings- och bearbetningsmetoder är statistiken fr o m 1968 ej helt jämförbar med tidigare år. Omläggningen beskrivs i »Kriminalstatistik 1968 och 1969, Del 1, Polisstatistik«.

Fr o m 1 januari 1975 började delvis nya rutiner för statistiken att tillämpas. Nya anvisningar för polis- och åklagardistriktens redovisning av brott till rikspolisstyrelsen infördes. Rikspolisstyrelsen genomförde en omläggning av systemet för statistiken. SCB genomförde samtidigt en omläggning av sitt system för statistiken varvid bl a infördes vissa ändringar i principerna för räkning av antalet uppkärade brott. De nya rutinerna har endast marginellt påverkat statistiken. En utförlig redovisning av statistikomläggningen 1975 finns i Rättsstatistisk årsbok 1976 sid 34 f f samt i Rättsstatistisk årsbok 1977 sid 48 f f.

Övriga faktorer som kan påverka jämförbarheten

Förutom av ändringar i lagstiftningen kan jämförbarheten påverkas av faktorer såsom ändrade försäkringsbestämmelser, ändrad praxis beträffande bankernas inlösningsgaranti för checker m m.

I den mån villkoren för stöldförsäkringar ändras kan de ha en inverkan på brottsligheten (t ex vid nya bestämmelser om stöldskydd) och allmänhetens benägenhet att polisanmäla brott (t ex vid ändring av bestämmelserna om självrisk). Under 1990 har dock inga större förändringar skett inom försäkringsområdet.

3.2.4 Definitioner och begrepp

Anmälda brott: Begreppet används som en sammanfattande beteckning på brott som kommit till polisens kännedom – oavsett om detta sker genom angivelse eller på annat sätt – och som registrerats av polisen. I anmälda brott ingår även sådana fall som under utredningens gång av olika skäl inte visar sig vara brott eller lagstridig gärning som ej straffmyndig misstänkt ha begått.

Brottsdeltagande: Med brottsdeltagande avses en viss persons delaktighet i ett visst brott. Om en person ensam misstänkt

för ett brott räknas detta som ett brottsdeltagande. Om flera personer misstänkts ha deltagit i ett och samma brott räknas ett brottsdeltagande för varje person.

Brottsräkningen: Huvudprincipen för brottsräkningen är att antalet brott av samma slag beräknas utifrån det antal tillfällen ett visst lagrum har överträtts. Ett brott är då vad som ryms under en enskild tillämpning av ett lagrum. Vid bedömning av denna fråga tas hänsyn till hur det aktuella lagrummet är formulerat, hur brottet allmänt uppfattas och på vilket sätt det vanligen begås.

Hur brottsräkningen skall göras i de enskilda fallen framgår av SCBs anvisningar "Kodning av brott".

Ej brott: Med detta begrepp avses anmälda förmenta brottsfall vilka vid utredningen visats sig ej vara brott.

Ej brottsupplärande beslut: Åklagarbesluten »misstänkt oskyldig« samt »brott ej styrkt« som angivits på personblad anses såsom ej brottsupplärande.

Kyrkobokföring: För de personer som är skäligen misstänkta för brott redovisas uppgifter om kyrkobokföring i Sverige. Kyrkobokföringen regleras i folkbokföringsförordningen där det stadgas att man skall kyrkobokföras i den församling där man är bosatt. Uppgifterna om kyrkobokföring är sedan 1981 baserade på uppgifter från Registret över totalbefolkningen (RTB).

Medborgarskap: För utländska medborgare redovisas uppgift om medborgarskap genom angivande av statsnamn. Uppgifterna är sedan 1981 baserade på uppgifter från RTB.

Nettoredovisning: I tabellerna över för brott misstänkta personer ges en nettoredovisning av personerna. Detta innebär att en person endast redovisas en gång i tabell 3.2.10 eller högst en gång per rad i tabellerna 3.2.8 och 3.2.11 a oavsett om personen under året misstänkts för olika slag av brott resp flera brott av samma slag. I tabellerna 3.2.8 och 3.2.11 a redovisas personerna även netto på rader för kapitel, BrB o d. Eftersom en person kan vara redovisad på flera olika brottstyper (=rader) inom ett kapitel, kan det sammanlagda antalet personer på de olika brottstyperna överstiga vad som angivits som nettoantalet personer för hela kapitlet. Motsvarande gäller för redovisningen av brott mot person, förmögenhet etc.

Uppklarade brott: Begreppet omfattar brott för vilka någon person blivit skäligen misstänkt eller brott som polisen av

någon anledning kunnat avskriva. Som uppklarade brott räknas även gärningar som anmälts såsom brott men vilka vid utredningen visat sig ej vara brott.

Ålder: Åldersredovisningen i tabellerna för de personer som misstänkts för brott avser den ålder den misstänkte uppnår år 1990.

3.2.5 Redovisningsenheter i statistiken

För att kunna tolka uppgifterna i tabellerna och diagrammen på ett korrekt sätt är det nödvändigt att känna till vilka redovisningsenheter som förekommer och hur dessa hänger samman inbördes.

Redovisningsenheter

I redovisningen förekommer följande redovisningsenheter, vilka närmare definieras i avsnitt 3.2.4.

1. *Brott*, enligt reglerna för kodning och antalsräkning, med möjlighet till flera gärningsmän knutna till ett och samma brott.
2. *Brottsdeltagande*, som definierats som en viss individs delaktighet i ett visst brott. Genom att flera personer gemensamt kan begå ett och samma brott blir brottsdeltagandena fler än de uppklarade brotten.

Antalet brottsdeltaganden redovisas brutto, dvs samtliga brottsdeltaganden avseende en viss brottstyp som en person misstänkts för under året har räknats.

3. *Misstänkt person*, som i redovisningen förekommer som nettobegrepp. Detta innebär att en person redovisas antingen netto i tabell, dvs förekommer högst en gång i tabellen eller netto per rad, dvs förekommer högst en gång per rad.

3.2.6 Tidigare publicering

Den officiella statistiken över brott som kommit till polisens kännedom påbörjades år 1950. För tidigare år finns sådan statistik endast för vissa städer, nämligen

Stockholm fr o m år 1866 (se Berättelse angående Stockholms kommunförvaltning år 1869 och följande (f f);
fr o m år 1904 Statistisk årsbok för Stockholms stad);

Göteborg fr o m år 1871 (se Statistisk årsbok för Göteborg 1900 f f);

Malmö fr o m år 1909 (se Malmö stads årsbok 1913 f f);

Norrköping fr o m år 1935 (se Statistisk årsbok för Norrköpings stad 1935 f f);

Helsingborg fr o m år 1933 (se Helsingborgs stads årsbok 1937 f f).

Den första officiella årsredogörelsen för landet i dess helhet, avseende år 1950, presenterades i en särskild publikation: *Brott som kommit till polisens kännedom* år 1950 av Statistiska centralbyrån (Stockholm 1952). Rapporterna för åren 1951–1958 publicerades i följande nummer av Statistisk Tidskrift (ST):

1951:ST 1952:3
1952:ST 1954:1
1953:ST 1955:1
1954:ST 1955:12
1955:ST 1957:1
1956:ST 1958:4
1957:ST 1959:3
1958:ST 1959:10

Den årliga publiceringen i serien Sveriges Officiella Statistik (SOS) började år 1959 under titeln »Brott som kommit till polisens kännedom«. Under perioden 1967 t o m 1973 har titeln »Kriminalstatistik/aktuellt år Del 1, Polisstatistik« använts. Fr o m 1974 ges motsvarande redovisning dels i Rättsstatistisk årsbok dels i Statistiska meddelanden (SM).

Utöver den årsvisa publiceringen har även redovisats kvartalsvisa uppgifter. För tiden 1950 – t o m 4e kvartalet 1951 skedde detta i Sociala meddelanden, för tiden därefter och t o m 3e kvartalet 1962 i Statistisk tidskrift. Publiceringen i serien Statistiska meddelanden (SM) började fr o m 4e kvartalet 1962. Åren 1965–1983 skedde publiceringen i SM månadsvis. Fr o m 1983 sker publiceringen kvartalsvis.

3.2.7 Ytterligare statistik inom området

Utöver uppgifterna som redovisas i föreliggande publikation finns ytterligare uppgifter om brott m m publicerade i Statistiska meddelanden (SM), eller i form av maskintabeller hos SCB. Av översikten som följer framgår vilka uppgifter som finns samt var dessa eventuellt finns publicerade.

A Publicering i Statistiska meddelanden (SM)

Kriminalstatistik. Brott som kommit till polisens kännedom -- kvartalet, år --.

Innehåller uppgifter om antalet brott i hela riket samt i storstadsregionerna.

Kriminalstatistik, brott m m år --.

Anmällda brott, uppklarade brott och för brott misstänkta personer. Definitiva uppgifter.

Brottsligheten i länen, åklagar- och polisdistrikten år --.

Innehåller regional redovisning av bl a antalet anmällda brott relaterad till medelfolkmängden, uppklarade brott, andel av brotten som begåtts av kvinnor, ungdomar, utländska medborgare.

B Brottsdatabas

I SCBs regionalstatistiska databas (RSDB) finns uppgifter om anmällda brott efter brottsart. I databasen finns årsvisa uppgifter fr o m 1968 samt månadsvisa uppgifter fr o m 1987. Regional nedbrytning är möjlig för län och polisdistrikt.

C Opublicerat tabellmaterial

Ett flertal tabeller som framställs löpande publiceras ej men finns tillgängliga hos SCB.

Månadsvisa uppgifter

Anmällda brott efter brottsart, veckodag då brottet begåtts. För riket, län, polisdistrikt och storstadsregioner.

Årsvisa uppgifter

Anmällda brott efter brottsart, månad för anmälan.

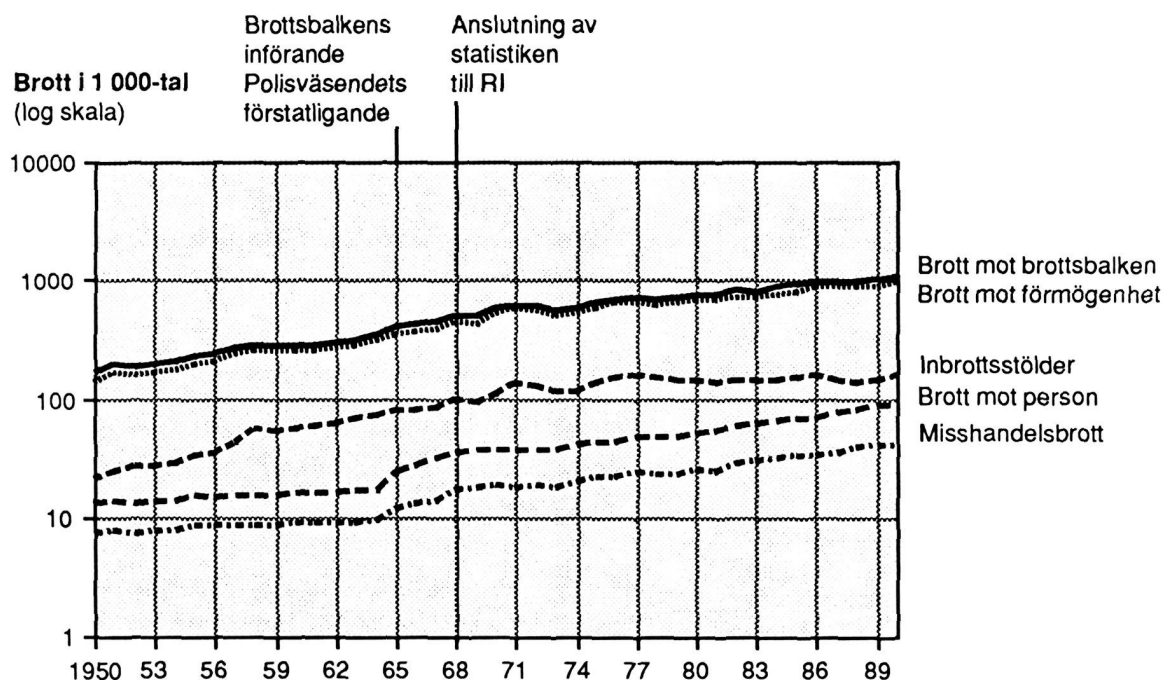
Uppklarade brott, efter brottsart, uppklaringsprocent, beslut i åtalsfrågan, ändrad brottsrubricering i samband med uppklarung.

Personer som misstänkts för brott efter brottsart, kön, medborgarskap, kyrkobokföring, brottsfrekvens m m.

Regionala indelningar: län, polisdistrikt, storstadsregioner och åklagardistrikt.

Diagram 3.2.1**Anmälda brott mot brottsbalken i hela riket, 1950–1990**

Reported offences against the Penal Code, 1950–1990

Diagram 3.2.2**Anmälda brott mot brottsbalken efter brottstyp, 1990**

Reported offences against the Penal Code, by type of offence, 1990

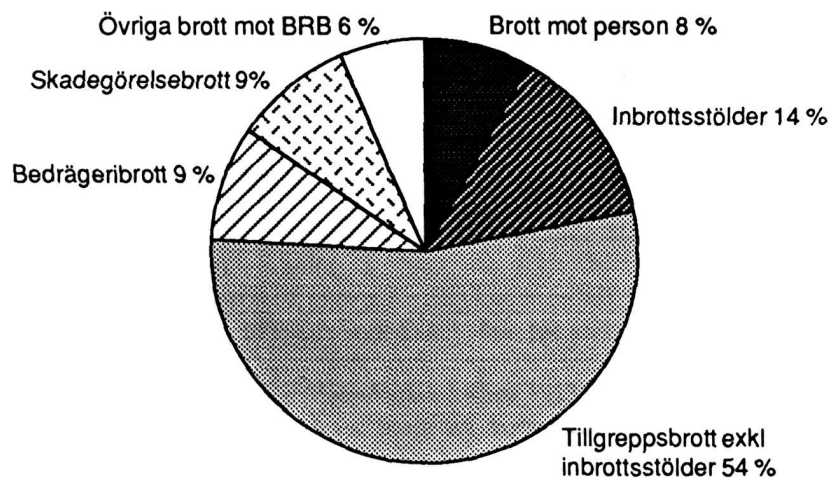

Diagram 3.2.3

Procentuella variationer i antalet anmälda brott för vissa brottstyper, 1990

Monthly variations (in percent) in number of reported offences, for selected types of offences, 1990

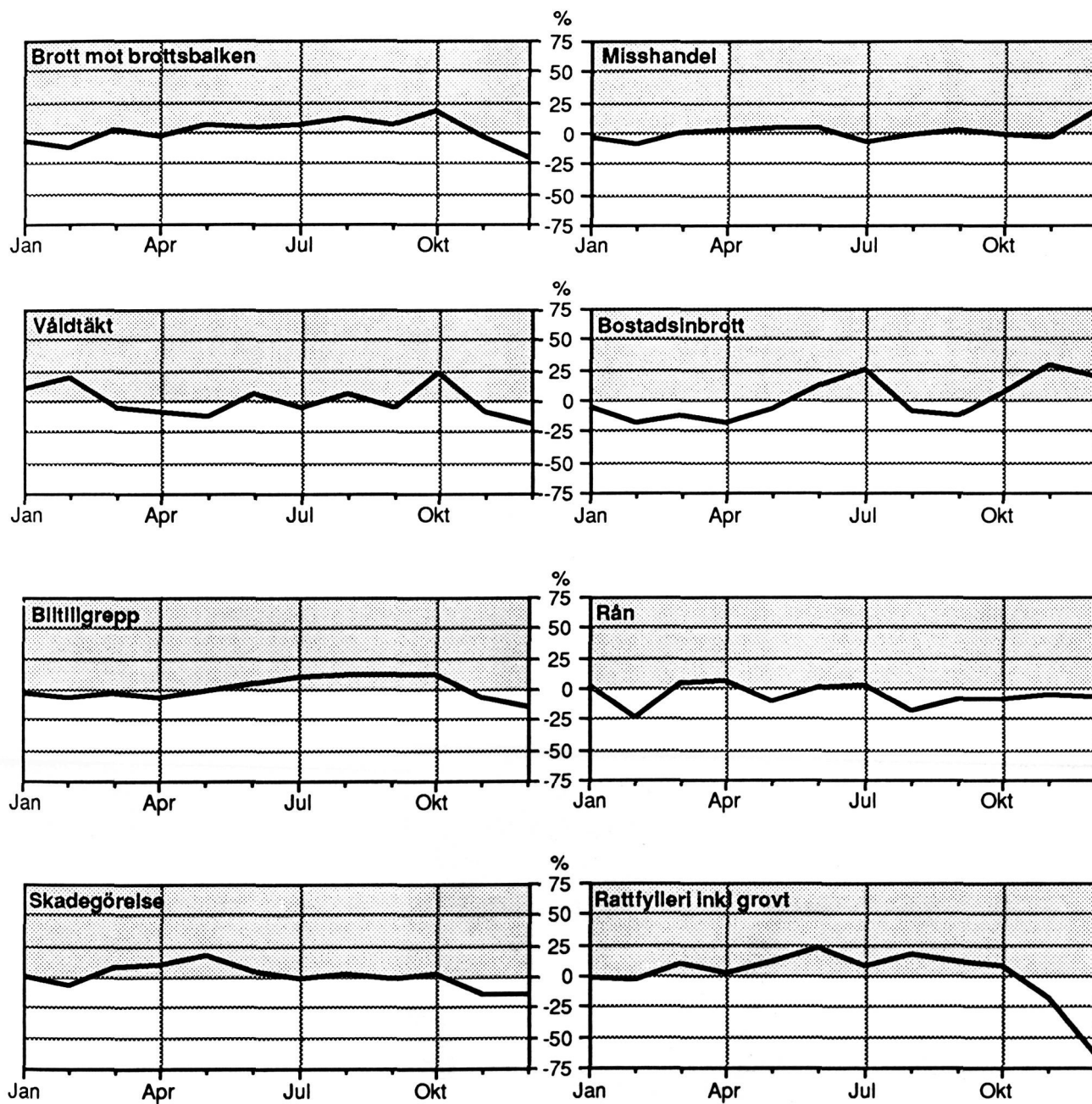

Diagram 3.2.4**Samtliga anmälda brott per 1 000 av medelfolkmängden i länen, 1990**

Total reported offences per 1 000 of the mean population in each county, 1990

Antal brott per 1 000
av medelfolkmängden

	-->	99 . 9
	100 . 0 -->	109 . 9
	110 . 0 -->	139 . 9
	140 . 0 -->	169 . 9
	170 . 0 -->	

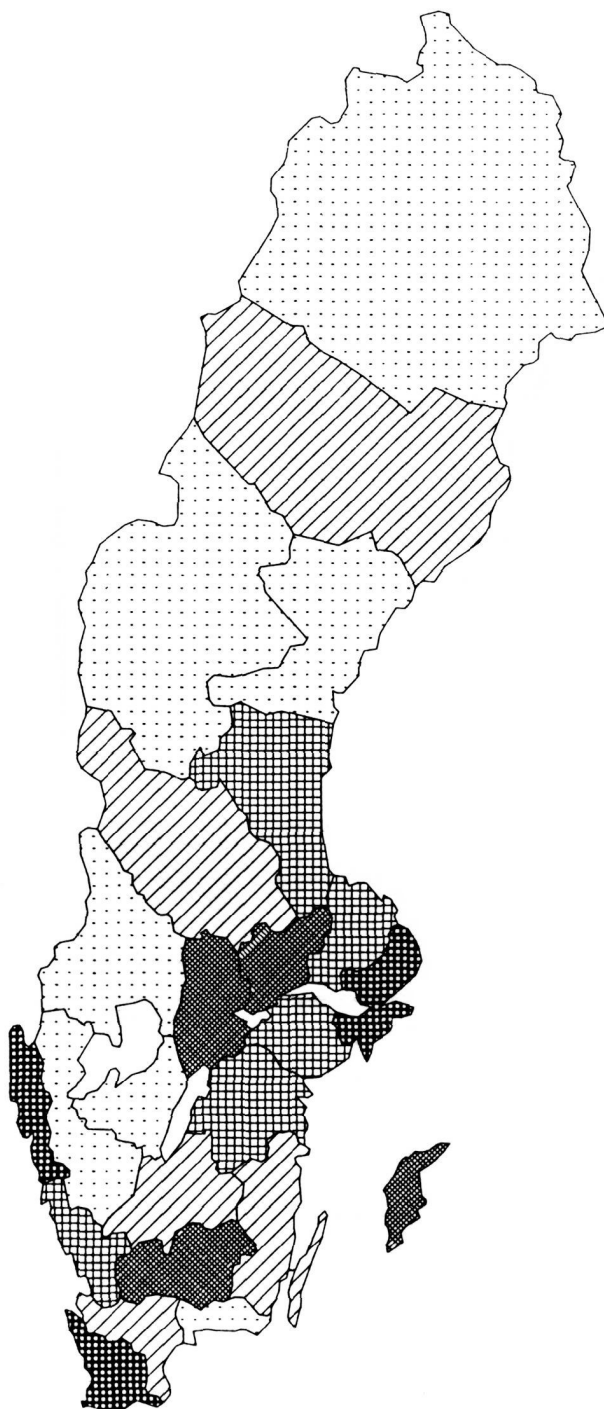

Diagram 3.2.5

Antalet brottsdeltaganden per 1 000 av medelfolkmängden för personer i olika ålderskategorier, 1990

Number of crime participations per 1 000 of the mean population for persons in different age groups, 1990

Per 1 000 av medelfolkmängden

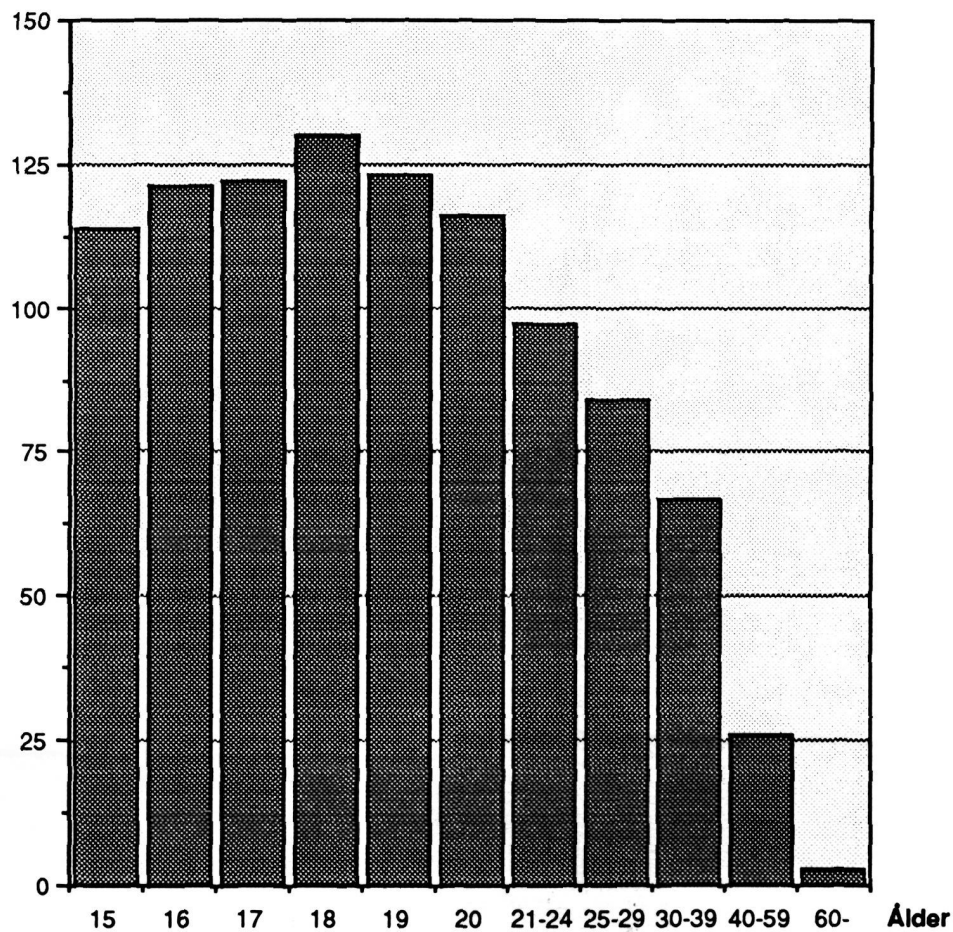
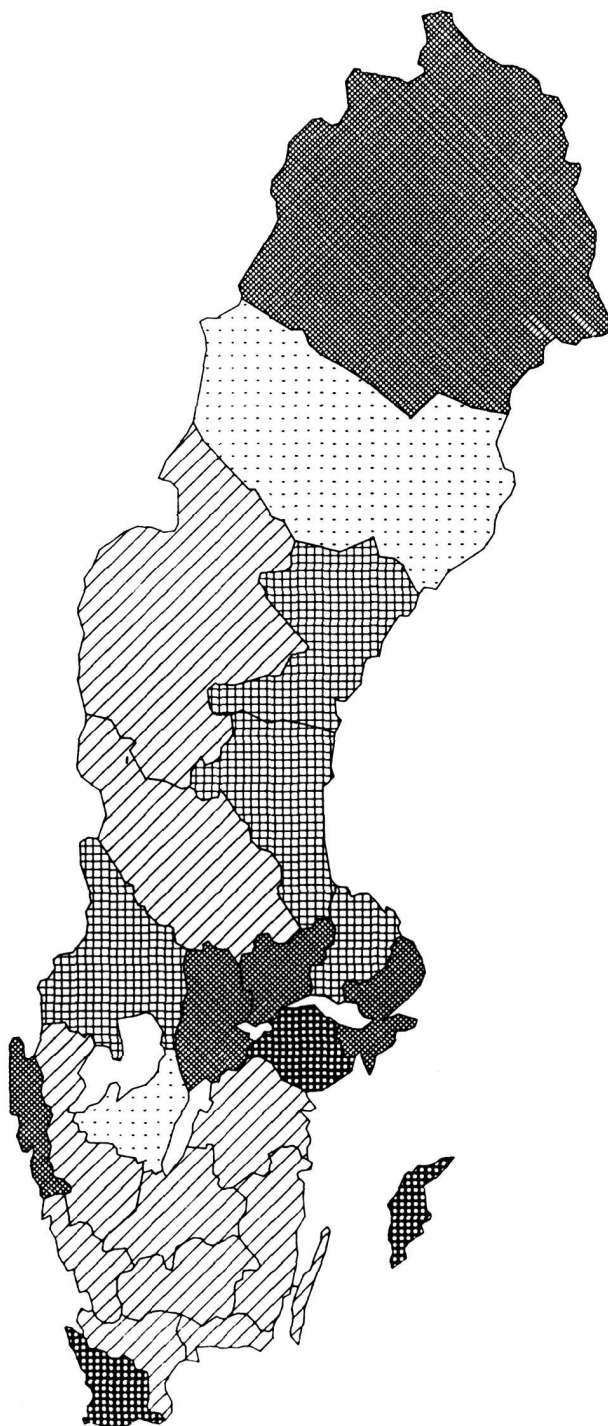

Diagram 3.2.6**Personer som misstänkts för brott per 1 000 av medelfolkmängden i länen, 1990**

Persons suspected of offences per 1 000 of the mean population in each county, 1990

Antal misstänkta
per 1 000 av
medelfolkmängden

	-->	12 . 9
	13 . 0 -->	13 . 9
	14 . 0 -->	14 . 9
	15 . 0 -->	17 . 9
	18 . 0 -->	

Tabell 3.2.1

Översikt över brottsutvecklingen i hela riket, 1950–1990. Antal anmälda brott per 100 000 av medelfolkmängden
Overview of national crime trends, 1950–1990. Number of reported offences per 100 000 of the mean population

År	Brott mot brottsbalken (strafflagen) ¹									Brott mot övriga författningar			Samtliga brott
	Totalt	därav Full- bordade mord, Dråp, Missh. m dödlig utgång	Miss- handel (ej med dödlig utgång)	Väld- täkt, Grov väld- täkt	Rån	In- brotts- stöld	Övriga till- grepps- brott	Be- drägeri m m	Skade- görelse	Totalt	därav Narko- tika	Ratt- fylleri, grovt ratt- fylleri	
1950	2 306	1	105	5	3	295	1 280	209	72	477	0	49	2 784
1951	2 755	1	109	6	3	342	1 555	310	73	530	0	66	3 285
1952	2 608	1	104	4	3	372	1 471	217	82	553	0	78	3 581
1953	2 689	1	105	5	4	361	1 565	209	88	220	0	91	2 909
1954	2 791	1	107	5	4	393	1 584	236	101	237	0	103	3 028
1955	3 101	1	118	5	4	459	1 791	236	111	255	0	125	3 357
1956	3 214	1	116	5	6	470	1 888	234	133	273	0	160	3 488
1957	3 518	1	116	5	6	580	2 049	254	155	255	0	163	3 774
1958	3 789	1	113	6	6	724	2 150	254	167	273	1	166	4 064
1959	3 730	1	110	6	6	714	2 072	251	179	299	1	181	4 033
1960	3 694	1	116	7	6	753	1 970	269	176	288	2	170	3 982
1961	3 747	1	116	7	7	751	2 028	256	198	362	..	177	4 108
1962	3 885	1	115	7	7	820	2 080	250	205	378	..	168	4 263
1963	4 062	1	118	7	8	870	2 188	270	203	392	..	166	4 453
1964	4 391	1	124	8	9	947	2 382	294	238	407	..	193	4 799
1965 ²	5 090	3	151	8	12	1 042	2 640	431	297	711	10	213	5 801
1966	5 263	3	166	8	14	1 031	2 691	529	287	800	13	218	6 063
1967	5 555	2	173	8	13	1 086	2 840	548	314	867	51	229	6 421
1968 ³	6 241	1	212	8	15	1 232	2 993	801	364	924	101	201	7 167
1969	6 035	1	223	8	16	1 131	2 995	681	376	1 635	552	231	7 671
1970	7 002	1	228	9	19	1 338	3 518	890	421	1 155	196	212	8 157
1971	7 584	1	218	8	21	1 656	3 938	725	458	1 231	223	231	8 814
1972	7 371	1	223	7	25	1 568	3 942	592	456	1 138	235	223	8 509
1973	6 729	1	215	7	26	1 413	3 438	563	483	1 325	258	242	8 055
1974	6 992	2	243	8	28	1 402	3 538	606	561	1 283	232	256	8 275
1975	7 854	1	263	9	29	1 631	4 050	615	668	1 367	258	265	9 221
1976	8 310	2	260	9	33	1 817	4 282	653	668	1 410	217	253	9 720
1977	8 682	2	286	10	41	1 878	4 431	695	755	1 551	252	269	10 233
1978	8 261	1	276	10	42	1 741	4 220	625	741	1 446	250	274	9 706
1979	8 418	2	279	11	37	1 680	4 192	854	734	1 422	273	262	9 840
1980	9 156	2	297	11	41	1 675	4 511	1 217	711	2 014	715	261	11 170
1981	9 141	2	292	10	39	1 639	4 513	1 169	756	2 106	812	253	11 247
1982	9 676	2	339	11	42	1 662	4 838	1 134	820	2 140	824	255	11 817
1983	9 598	1	351	11	42	1 668	4 812	1 059	816	1 917	577	270	11 515
1984	10 145	1	369	12	44	1 701	5 191	1 093	863	1 649	459	263	11 793
1985	10 710	2	383	12	46	1 731	5 636	1 134	886	1 484	431	237	12 195
1986	11 471	2	392	12	45	1 815	6 155	1 173	957	1 616	454	277	13 087
1987	11 317	2	414	13	47	1 695	6 015	1 203	978	1 703	499	273	13 020
1988	11 320	2	445	16	50	1 552	6 051	1 213	1 016	1 555	344	289	12 875
1989	11 820	2	467	17	61	1 615	6 431	1 085	1 095	1 659	396	308	13 479
1990	12 575	1	475	16	70	1 800	6 781	1 247	1 133	1 665	310	298	14 240

1) Fr o m 1965 ersätter brottsbalken (BrB) den tidigare gällande strafflagen (SL). Uppgifterna för åren 1950–1964 har så långt det varit möjligt ombrutts enligt brottsbalkens terminologi.

2) Fr o m 1965 har statistiken lagts om i samband med att ny strafflagstiftning (brottsbalken) trätt i kraft. Statistikrutinerna förändrades i samband med polisväsendets förstatligande.

3) Anslutning av statistiken till rättsväsendets informationssystem (RI).

Tabell 3.2.2**Anmällda brott efter brottsart i hela riket, 1950–1990**

Reported offences, by type of offence, 1950–1990

Anm. 5-årsmedeltal avseende åren 1950–1984

	1950–1954	1955–1959	1960–1964	1965–1969	1970–1974	1975–1979	1980–1984
Brott mot brottsbalken (SL)¹	187 297	255 696	299 423	443 302	578 824	684 974	794 451
3 kap Brott mot liv och hälsa	8 662	9 607	10 004	15 881	19 816	24 171	29 515
därav Fullbordade mord och dråp samt							
misshandel med dödlig utgång	73	77	77	154	112	135	129
Barnadrap	23	14	10	6	4	3	2
Fosterfördrivning	236	126	98	38	7	.	.
Misshandel (ej med dödlig utgång)	7 558	8 450	8 930	14 578	18 275	22 504	27 437
Vållande till annans död	332	352	331	610	616	565	393
4 kap Brott mot frihet och frid	1 661	2 137	2 354	10 302	13 556	17 357	23 233
6 kap Sexualbrott	2 995	3 021	3 865	3 713	3 007	2 704	3 525
därav Våldtäkt, grov våldtäkt	356	393	530	626	638	823	922
Sexuellt tvång, utnyttjande m m							
med barn under 15 år	898	1 002	1 374	749	525	264	317
Övriga fall	342	272	219	187	114	77	129
Exhibitionism	553	546	949	1 118	1 114	1 054	1 491
8 kap Stöld, rån och andra tillgreppsbrott	131 558	190 403	224 436	310 572	419 724	496 558	539 750
därav Inbrottsstöld	25 124	43 454	62 683	86 844	119 687	144 283	138 926
Tillgrepp av bilar	..	..	22 994	30 026	33 023	39 589	35 193
Tillgrepp av motorcyklar ²	..	..	2 487	2 229	2 542	1 866	2 134
Tillgrepp av mopeder	..	..	11 028	16 041	18 453	14 921	8 431
Tillgrepp av cyklar	..	..	32 802	37 826	73 055	74 513	89 560
Rån	228	414	555	1 110	1 937	2 989	3 468
9 kap Bedrägeri och annan oredlighet	16 809	18 102	20 285	47 070	54 743	56 795	94 420
därav häleri	..	..	2 438	4 568	7 742	8 422	11 220
10 kap Förskingring och annan trolöshet	5 822	5 901	5 919	6 656	6 617	5 438	7 572
11 kap Brott mot borgenärer m m	355	489	411	423	532	476	2 092
12 kap Skadegörelsebrott	5 928	10 971	15 432	25 771	38 620	58 835	66 032
13 kap Allmänfarliga brott	2 530	3 833	4 680	5 360	5 179	6 474	7 014
därav Mordbrand	228	280	284	401	796	1 199	1 164
14 kap Förfälskningsbrott	1 380	1 596	1 688	3 249	2 232	1 858	3 557
15 kap Mened, falskt åtal och annan osann utsaga	758	1 029	1 552	1 752	1 728	1 276	2 270
16 kap Brott mot allmän ordning (utom fylleri och förgelseväckande beteende)	510	519	394	791	604	1 079	1 729
17 kap Brott mot allmän verksamhet	3 492	3 792	4 065	5 978	6 585	6 304	8 128
därav Våld eller hot mot tjänsteman o d	713	740	872	2 764	3 438	3 378	4 184
Våldsamt motstånd	1 764	1 927	1 981	2 481	2 289	1 860	2 434
20 kap Tjänstefel m m	944	1 069	1 108	853	902	327	491
Övriga BrB-brott	3 893	3 227	3 230	4 931	4 980	5 323	5 122
Övriga brott							
Rattfylleri, grovt rattfylleri (4, 4 A §§ Trafikbrottslagen, TBL)	5 520	11 713	13 225	17 178	18 885	21 802	21 676
Övriga brott mot TBL, utom 2 §	..	..	..	22 141 ³	28 848	50 518	48 726
Brott mot checklagen	..	..	..	556	381	30	40
Brott mot valutaförordningen	..	..	..	..	90	292	396
Brott mot skattestrafflagen och skattebrottslagen	2 910	3 628	4 868	6 758	5 762	3 462	6 820
Brott mot uppbördslagen	..	..	4 161 ⁴	6 292	11 726	7 535	5 163
Brott mot författningar ang							
tillverkning av resp handel med drycker	4 130	2 561	3 683	3 527	2 622	4 086	10 993
Brott mot narkotikastrafflagen/förordningen	..	..	..	11 547	18 571	20 602	56 371
Brott mot varusmuggningslagen	..	..	725	6 228	6 128	2 698	3 802
Brott mot vapenförordningen/-lagen	..	..	..	..	1 270	1 703	1 757
Brott mot jaktlagstiftningen	1 246	1 189	1 049	768	947	1 225	1 286
Brott mot fiskelagstiftningen	679	818	899	821	869	866	1 045
Brott mot brandlagen	..	..	..	..	489	..	..
Övriga författningar	..	..	..	2 825	3 185	3 882	5 506
Summa brott	215 941	275 653	327 083	521 116	678 330	803 675	958 032

1) Fr o m 1965 ersätter brottsbalken (BrB) den tidigare gällande strafflagen (SL). Uppgifterna för åren 1950–1964 har så långt det varit möjligt omrubricerats enligt brottsbalkens terminologi.

2) Åren 1950–1955 innefattar de redovisade uppgifterna endast bilar och motorcyklar. År 1956 innefattar de redovisade uppgifterna även mopeder. Uppgifter om stulna mopeder redovisades ej före 1956.

3) Endast smitning (5 §) ingår åren 1965–1967.

4) Medeltal för åren 1961–1964.

	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Brott mot brottsbalken	894 396	960 080	949 367	955 043	1 003 910	1 076 289
3 kap Brott mot liv och hälsa	34 304	34 981	37 029	40 210	42 203	43 152
därav Fullbordade mord och dråpsamt						
misshandel med dödlig utgång	126	147	134	146	150	121
Barnadrap	1	—	4	2	1	—
Fosterfördrivning	—	—	—	—	—	—
Misshandel (ej med dödlig utgång)	31 996	32 805	34 757	37 511	39 641	40 690
Vållande till annans död	344	334	324	375	325	350
4 kap Brott mot frihet och frid	27 180	28 299	30 714	33 505	35 730	36 305
6 kap Sexualbrott	4 098	4 132	4 602	5 269	5 568	5 246
därav Våldtäkt, grov våldtäkt	1 035	1 046	1 114	1 332	1 462	1 410
Sexuellt tvång, utnyttjande m m						
med barn under 15 år	594	523	574	759	971	908
Övriga fall	340	274	305	349	253	296
Exhibitionism	1 287	1 499	1 553	1 584	1 397	1 194
8 kap Stöld, rån och andra tillgreppsbrott	619 040	670 863	651 429	645 607	688 606	740 376
därav Inbrottsstöld	144 571	151 881	142 331	130 923	137 195	154 030
Tillgrepp av bilar	44 967	55 429	58 489	60 437	69 033	75 512
Tillgrepp av motorcyklar	2 829	3 286	3 024	3 231	3 386	3 392
Tillgrepp av mopeder	5 382	5 568	4 850	5 041	5 796	6 354
Tillgrepp av cyklar	89 886	91 856	80 264	84 414	94 614	106 672
Rån	3 851	3 806	3 939	4 177	5 211	5 967
9 kap Bedrägeri och annan oredlighet ¹	94 738	98 142	101 005	102 329	92 182	106 699
därav Håleri	9 808	10 505	10 667	9 933	9 706	9 263
10 kap Förskingring och annan trolöshet	10 286	10 259	10 090	10 261	10 703	11 167
11 kap Brott mot borgenärer m m	2 490	2 804	2 422	2 312	2 607	2 444
12 kap Skadegörelsebrott	74 008	80 104	82 221	85 731	92 961	96 963
13 kap Allmänfarliga brott	6 860	7 178	7 114	7 581	9 263	8 910
därav Mordbrand	1 452	1 401	1 432	1 475	2 004	2 011
14 kap Förfalskningsbrott	3 445	3 809	4 373	4 833	5 707	5 662
15 kap Mened, falskt åtal och annan osann utsaga	2 180	2 714	2 721	2 773	2 757	3 057
16 kap Brott mot allmän ordning (utom fylleri och förgelseväckande beteende)	2 099	2 128	2 359	2 187	2 507	2 527
17 kap Brott mot allmän verksamhet	8 387	8 804	9 066	9 534	9 823	10 221
därav Våld eller hot mot tjänsteman o d	4 411	4 860	5 031	5 265	5 610	5 932
Våldsamt motstånd	2 552	2 598	2 629	2 741	2 582	2 618
20 kap Tjänstefel m m	629	691	808	863	1 132	1 326
Övriga BrB-brott	4 652	5 172	3 414	2 048	2 161	2 234
Övriga brott						
Rattfylleri, grovt rattfylleri (4, 4 A §§ Trafikbrottslagen, TBL)	19 769	23 152	22 923	24 351	26 167	25 508
Övriga brott mot TBL, utom 2 §	41 245	43 426	45 390	41 463	44 490	48 105
Brott mot checklagen	18	13	15	11	38	21
Brott mot valutaförordningen/-lagen ²	96	98	109	159	39	8
Brott mot skattestrafflagen och skattebrottslagen	5 568	6 503	6 197	6 370	7 014	6 331
Brott mot uppbördslagen	4 557	7 068	8 122	7 687	7 572	8 894
Brott mot författningar ang tillverkning av resp handel med drycker	4 311	5 448	5 431	5 662	5 515	8 665
Brott mot narkotikastrafflagen/förordningen	35 971	38 028	41 869	29 003	33 607	26 517
Brott mot varusmuggningslagen	2 704	2 700	3 149	4 049	3 297	3 490
Brott mot vapenförordningen/-lagen	1 756	1 919	1 834	2 139	2 265	2 685
Brott mot jaktlagstiftningen	1 145	991	1 114	979	958	905
Brott mot fiskelagstiftningen	786	860	789	840	758	797
Brott mot brandlagen	—	—	—	—	—	—
Övriga författningar	6 027	5 071	6 108	8 455	9 170	10 605
Summa brott	1 018 349	1 095 357	1 092 417	1 086 211	1 144 800	1 218 820

1) Fr o m 1987 redovisas alla former av s k automatmissbruk som bedrägeri. Tidigare redovisades vissa sådana brott som stöld.

2) T o m 1982 enbart valutaförordningen.

Tabell 3.2.3
Anmälda brott i hela riket efter brottsart och månad för anmälan, 1990 samt jämförelser med föregående år
Reported offences, by type of offence and month of report, 1990; comparisons (in percent) with previous years

Anm. De procentuella förändringarna har erhållits vid jämförelse med dels antalet brott 1989, dels medelvärdet av antalet brott 1987-1989. Jämförelse har endast gjorts i den mån redovisningen av brottsarter varit oförändrad de aktuella åren.

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Antal anmälda brott, månad för anmälan												Hela året	Proc förändr jämfört med 1989 1987- 1989	
	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec			
Samtliga brott	98261	90508	104416	97625	108918	104024	103668	111096	105216	117179	99534	78375	1218820	6	10
A. Brott mot brottsbalken. Ej 16 kap 16 par	83353	77629	90749	86590	95501	93329	93729	99201	94075	104885	86095	71153	1076289	7	11
Brott mot person (3-7 kap)	7248	6698	7325	7040	7321	7354	6726	7372	7515	7665	7221	7415	86900	2	8
<i>3 kap. Brott mot liv och hälsa.</i>	3497	3263	3626	3629	3706	3759	3319	3543	3674	3530	3438	4168	43152	2	8
Mord eller dråp samt misshandel med dödlig utgång (1-3, 5-6)	56	52	39	45	48	69	61	60	52	34	35	52	603	-2	3
Fullbordat mord eller dråp samt miss- handel med dödlig utgång	18	14	8	9	7	10	13	12	8	6	7	9	121	-19	-16
Med användning av skjutvapen	1	2	-	5	1	5	1	4	-	-	1	2	22	-4	-1
I förening med självmord	1	-	-	-	1	5	-	1	-	-	-	1	9	350	64
Ej i förening med självmord	-	2	-	5	-	-	1	3	-	-	1	1	13	-38	-24
Ej med användning av skjutvapen	17	12	8	4	6	5	12	8	8	6	6	7	99	-22	-19
I förening med självmord	5	-	1	-	-	2	-	3	1	-	-	-	12	140	76
Ej i förening med självmord	12	12	7	4	6	3	12	5	7	6	6	7	87	-29	-25
Försök till mord eller dråp	38	38	31	36	41	59	48	48	44	28	28	43	482	3	9
Med användning av skjutvapen	13	11	8	7	9	11	12	7	9	10	6	10	113	41	34
I förening med självmord	2	1	1	-	-	1	5	1	-	1	-	1	13	550	100
Ej i förening med självmord	11	10	7	7	9	10	7	6	9	9	6	9	100	28	27
Ej med användning av skjutvapen	25	27	23	29	32	48	36	41	35	18	22	33	369	-5	3
I förening med självmord	1	1	-	2	-	-	-	-	2	3	1	-	10	-33	-2
Ej i förening med självmord	24	26	23	27	32	48	36	41	33	15	21	33	359	-3	3
Barnadrap (3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100	-100
Misshandel (5-6) (ej med dödlig utgång)	3279	3062	3404	3446	3482	3528	3110	3313	3464	3334	3260	4008	40690	3	9
Misshandel mot barn 0-6 år	19	27	33	25	44	39	35	54	49	37	37	38	437	20	46
Grov misshandel (6)	1	2	-	3	4	6	8	11	6	5	7	4	57	54	59
Obekant med offret	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	4	-20	-56
Utomhus	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	4	-	-41
Inomhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100	-100
Bekant med offret	1	1	-	2	4	5	8	11	6	5	6	4	53	66	95
Utomhus	-	-	-	1	2	3	4	-	4	-	2	-	16	78	146
Inomhus	1	1	-	1	2	2	4	11	2	5	4	4	37	61	75
Annan misshandel (5)	18	25	33	22	40	33	27	43	43	32	30	34	380	16	44
Obekant med offret	6	5	13	4	16	14	8	10	8	4	9	6	103	-10	20
Utomhus	5	5	11	4	14	12	6	7	6	4	7	4	85	-1	29
Inomhus	1	-	2	-	2	2	2	3	2	-	2	2	18	-36	-12
Bekant med offret	12	20	20	18	24	19	19	33	35	28	21	28	277	29	55
Utomhus	3	4	3	4	7	3	5	11	14	2	6	4	66	25	69
Inomhus	9	16	17	14	17	16	14	22	21	26	15	24	211	31	51

Tabell 3.2.3 (forts)

Anmällda brott i hela riket efter brottsart och månad för anmälan, 1990 samt jämförelser med föregående år

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Antal anmällda brott, månad för anmälan												Hela året	Proc förändr jämfört med 1989 1987- 1989	
	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec			
Misshandel mot barn 7-14 år	154	133	173	143	167	113	85	160	183	182	151	94	1738	24	15
Grov misshandel (6)	14	10	9	7	15	6	5	13	17	13	9	2	120	30	-12
Obekant med offret	7	4	1	5	5	1	-	4	8	4	2	1	42	27	21
Utomhus	6	4	1	4	4	1	-	3	6	4	1	1	35	40	24
Inomhus	1	-	-	1	1	-	-	1	2	-	1	-	7	-13	-2
Bekant med offret	7	6	8	2	10	5	5	9	9	9	7	1	78	32	-24
Utomhus	5	1	1	1	5	1	3	3	3	3	-	-	26	4	12
Inomhus	2	5	7	1	5	4	2	6	6	6	7	1	52	53	-35
Annan misshandel (5)	140	123	164	136	152	107	80	147	166	169	142	92	1618	23	18
Obekant med offret	42	37	65	56	62	42	26	52	67	63	44	31	587	12	14
Utomhus	27	24	47	52	53	37	20	47	52	50	33	26	468	12	12
Inomhus	15	13	18	4	9	5	6	5	15	13	11	5	119	10	22
Bekant med offret	98	86	99	80	90	65	54	95	99	106	98	61	1031	31	20
Utomhus	35	20	35	36	35	49	25	42	46	52	36	25	436	10	33
Inomhus	63	66	64	44	55	16	29	53	53	54	62	36	595	51	12
Misshandel mot kvinna	1244	1156	1186	1310	1221	1315	1277	1149	1155	1167	1074	1209	14463	2	8
Grov misshandel (6)	64	82	78	74	166	109	75	88	85	54	68	73	1016	-2	5
Obekant med offret	9	15	14	8	17	14	11	26	22	17	12	13	178	6	8
Utomhus	4	8	7	5	7	7	5	16	14	8	7	4	92	-12	-4
Inomhus	5	7	7	3	10	7	6	10	8	9	5	9	86	37	23
Bekant med offret	55	67	64	66	149	95	64	62	63	37	56	60	838	-3	5
Utomhus	8	23	8	20	13	13	16	16	11	10	8	15	161	11	26
Inomhus	47	44	56	46	136	82	48	46	52	27	48	45	677	-6	1
Annan misshandel (5)	1180	1074	1108	1236	1055	1206	1202	1061	1070	1113	1006	1136	13447	3	8
Obekant med offret	248	228	259	218	237	267	245	258	245	251	215	219	2890	3	11
Utomhus	128	110	139	137	147	171	161	175	144	141	121	126	1700	1	14
Inomhus	120	118	120	81	90	96	84	83	101	110	94	93	1190	4	6
Bekant med offret	932	846	849	1018	818	939	957	803	825	862	791	917	10557	3	7
Utomhus	127	110	137	138	155	164	169	177	133	154	126	108	1698	10	12
Inomhus	805	736	712	880	663	775	788	626	692	708	665	809	8859	1	6
Misshandel mot man	1862	1746	2012	1968	2050	2061	1713	1950	2077	1948	1998	2667	24052	1	9
Grov misshandel (6)	152	135	184	136	165	185	136	199	166	154	156	149	1917	2	4
Obekant med offret	78	77	113	75	101	115	77	110	102	94	90	102	1134	3	9
Utomhus	46	48	82	51	68	87	65	83	76	64	61	69	800	4	7
Inomhus	32	29	31	24	33	28	12	27	26	30	29	33	334	2	11
Bekant med offret	74	58	71	61	64	70	59	89	64	60	66	47	783	-1	-2
Utomhus	16	16	14	28	27	30	20	55	24	22	25	15	292	3	7
Inomhus	58	42	57	33	37	40	39	34	40	38	41	32	491	-3	-7
Annan misshandel (5)	1710	1611	1828	1832	1885	1876	1577	1751	1911	1794	1842	2518	22135	1	10
Obekant med offret	1128	1058	1238	1251	1284	1280	1047	1168	1335	1230	1232	1348	14599	-1	9
Utomhus	715	686	782	836	964	978	773	885	937	798	754	838	9946	-2	10
Inomhus	413	372	456	415	320	302	274	283	398	432	478	510	4653	2	6
Bekant med offret	582	553	590	581	601	596	530	583	576	564	610	1170	7536	6	11
Utomhus	187	200	214	232	310	318	271	306	260	231	220	243	2992	-	6
Inomhus	395	353	376	349	291	278	259	277	316	333	390	927	4544	11	15

Tabell 3.2.3 (forts)

Anmällda brott i hela riket efter brottsart och månad för anmälan, 1990 samt jämförelser med föregående år

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Antal anmällda brott, månad för anmälan												Hela året	Proc förändr jämfört med	
	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec		1989	1989
Vållande till annans död (7)	39	36	30	34	37	28	27	28	24	29	27	11	350	8	2
I samband med trafikolycka	34	30	26	25	26	20	19	21	19	23	24	10	277	8	3
I samband med arbetsolycka	-	4	1	4	1	4	-	2	2	2	-	-	20	-33	-21
Övriga fall	5	2	3	5	10	4	8	5	3	4	3	1	53	36	7
Vållande till kroppsskada eller sjukdom	59	64	78	49	66	66	46	48	49	55	41	36	657	-16	-19
I samband med arbetsolycka	31	37	34	15	29	35	23	25	27	31	19	22	328	-20	-33
Övriga fall	28	27	44	34	37	31	23	23	22	24	22	14	329	-10	2
Ej i samband med trafikolycka	28	27	44	34	37	31	23	23	22	24	22	14	329	-10	2
Framkallande av fara för annan (9)	64	49	75	55	73	68	75	94	85	78	75	61	852	1	11
Fara som framkallats för arbetstagare	2	3	1	1	3	3	3	7	6	5	3	1	38	-33	1
Övriga fall	62	46	74	54	70	65	72	87	79	73	72	60	814	4	11
4 kap. Brott mot frihet och frid	3111	2780	3068	2885	2959	2967	2821	3113	3247	3419	3161	2774	36305	2	9
Hemfridsbrott, olaga intrång (6)	376	352	385	402	392	436	431	406	393	385	410	380	4748	3	3
Olaga hot (5)	1533	1348	1490	1509	1501	1555	1412	1575	1632	1743	1587	1441	18326	5	15
Ofredande (7)	1097	975	1083	881	955	874	887	1013	1161	1164	1069	859	12018	-5	2
Övriga brott mot 4 kap (1-4, 8-9, 9A)	105	105	110	93	111	102	91	119	61	127	95	94	1213	11	13
5 kap. Ärekränkingsbrott	148	159	145	119	158	135	121	151	157	182	179	129	1783	4	9
6 kap. Sexualbrott	456	455	464	380	469	468	419	505	394	504	416	316	5246	-6	2
Våldtäkt, grov våldtäkt (1)	129	141	112	107	101	125	112	124	111	145	107	96	1410	-4	8
Mot person under 15 år	26	13	12	5	15	9	12	24	11	14	23	9	173	-2	27
Fullbordad våldtäkt	23	10	7	1	14	9	9	23	7	9	23	5	140	5	54
Utomhus	5	2	4	-	8	3	2	2	3	4	2	1	36	-12	17
Inomhus	18	8	3	1	6	6	7	21	4	5	21	4	104	13	71
Försök till våldtäkt	3	3	5	4	1	-	3	1	4	5	-	4	33	-23	-27
Utomhus	2	3	-	1	-	-	1	1	2	4	-	2	16	-27	-30
Inomhus	1	-	5	3	1	-	2	-	2	1	-	2	17	-19	-27
Mot person 15 år eller äldre	103	128	100	102	86	116	100	100	100	131	84	87	1237	-4	6
Fullbordad våldtäkt	70	98	73	72	57	86	65	67	61	106	54	62	871	-3	8
Utomhus	16	13	17	8	12	18	14	30	21	18	15	8	190	7	10
Inomhus	54	85	56	64	45	68	51	37	40	88	39	54	681	-6	7
Försök till våldtäkt	33	30	27	30	29	30	35	33	39	25	30	25	366	-5	1
Utomhus	15	13	12	16	15	14	19	24	25	19	17	13	202	15	8
Inomhus	18	17	15	14	14	16	16	9	14	6	13	12	164	-22	-6
Sexuellt tvång, utnyttjande m m mot person av annat kön	84	85	105	86	124	96	60	72	77	86	69	63	1007	-2	15
Med barn under 15 år (3, 5)	64	74	84	57	68	72	45	58	59	72	59	46	758	-6	25
Nära relation till offret	44	54	63	44	40	29	19	25	37	46	46	27	474	-17	19
Övriga fall	20	20	21	13	28	43	26	33	22	26	13	19	284	19	35
Övriga fall (2, 4, 5)	20	11	21	29	56	24	15	14	18	14	10	17	249	11	-7
Sexuellt tvång, utnyttjande m m mot person av samma kön	15	22	14	24	20	10	11	24	8	19	16	14	197	3	-
Med barn under 15 år (3)	14	18	8	16	14	6	8	21	5	15	15	10	150	-9	-7
Nära relation till offret	6	12	5	8	10	3	6	7	4	14	9	6	90	29	62
Övriga fall	8	6	3	8	4	3	2	14	1	1	6	4	60	-36	-43
Övriga fall (2, 4)	1	4	6	8	6	4	3	3	3	4	1	4	47	68	30

Tabell 3.2.3 (forts)
Anmällda brott i hela riket efter brottsart och månad för anmälan, 1990 samt jämförelser med föregående år

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Antal anmällda brott, månad för anmälan												Hela året	Proc förändr jämfört med 1989 1987- 1989	
	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec			
Sexuellt ofredande (6)	227	204	232	160	221	234	232	283	197	249	223	141	2603	-8	-5
Exhibitionism	108	84	102	67	100	101	98	141	91	127	121	54	1194	-15	-21
Annat sexuellt ofredande	119	120	130	93	121	133	134	142	106	122	102	87	1409	-2	16
Mot person, under 15 år	63	59	57	47	62	54	61	78	44	55	41	44	665	-5	14
Övriga fall	56	61	73	46	59	79	73	64	62	67	61	43	744	-	17
Koppleri, främjande av otukt (7)	-	1	1	1	1	2	1	2	-	4	1	1	15	-12	-27
Förförelse av ungdom (8)	1	2	-	2	2	1	3	-	1	1	-	1	14	-39	-51
7 kap. Brott mot familj	36	41	22	27	29	25	46	60	43	30	27	28	414	6	13
Egenmäktighet med barn (4)	36	40	22	26	26	24	46	60	40	28	26	27	401	6	12
Övriga brott mot 7 kap (1, 3)	-	1	-	1	3	1	-	-	3	2	1	1	13	-	37
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	73382	68532	80545	76600	85130	83296	84682	89326	84118	94627	76351	61060	957649	8	11
8 kap. Stöld, rån m m	55977	54411	58171	57541	67336	67316	68202	71409	65811	67802	58375	48025	740376	8	12
Tillgrepp av motordrivet fortkaffnings- medel (7, 8)	6684	6425	6803	6899	7685	8221	8538	8675	8286	8122	6513	5836	88687	9	20
Bil	6091	5792	6026	5867	6167	6462	6903	7048	7010	6972	5808	5366	75512	9	21
Försök till biltillgrepp	2013	1963	1943	1861	1984	2068	2213	2183	2307	2336	1915	1662	24448	15	30
Fullbordat biltillgrepp	4078	3829	4083	4006	4183	4394	4690	4865	4703	4636	3893	3704	51064	7	16
Motorcykel	92	108	182	332	443	491	482	478	352	229	126	77	3392	-	6
Moped	357	384	443	505	639	650	626	712	644	676	439	279	6354	10	22
Båt	36	48	82	136	382	566	470	378	231	185	85	31	2630	7	19
Annat	108	93	70	59	54	52	57	59	49	60	55	83	799	1	-1
Tillgrepp av ej motordrivet fortkaff- ningsmedel (1-4, 8)	4714	5028	6541	7965	13247	12638	11832	14007	11244	10587	7263	4267	109333	12	22
Cykel	4561	4909	6382	7754	12923	12265	11464	13706	11054	10399	7114	4141	106672	13	23
Båt	55	53	97	173	279	319	324	252	158	160	95	43	2008	3	13
Annat	98	66	62	38	45	54	44	49	32	28	54	83	653	-19	-62
Inbrott. stöld, ej av skjutvapen (1-4)	13250	12624	12281	12107	12737	12920	13287	12758	12821	13805	13358	12082	154030	12	13
I kassaskåp, kassavalv o d	221	295	158	201	159	173	192	208	212	213	193	184	2409	32	38
I skola, bibl., undervisn.lokal	1018	1021	929	892	917	893	756	848	933	1091	965	844	11107	14	19
I kyrka, museum, hembygdsgård o d	75	74	59	76	77	105	99	97	73	92	77	68	972	26	23
I idrotts-, bad-, sportanläggning	231	239	257	209	264	284	301	285	218	224	214	192	2918	20	22
I läkar- o tandl.praktik, sjukhus	188	196	157	171	201	198	176	182	171	170	164	158	2132	15	16
I biograf, teater, nöjes-, samlings- o ungdomslokal	298	265	235	252	296	314	302	333	318	298	265	258	3434	11	15
I hotell, pensionat o d	80	70	66	69	50	79	76	69	62	67	74	84	846	22	15
I restaurang, konditori, kafe o d	307	340	280	343	331	395	401	392	330	326	281	284	4010	13	14
I apotek o läkemedelsförråd	33	31	17	26	34	24	34	42	23	35	28	27	354	27	39
I butik, varuhus o d	1395	1377	1225	1272	1209	1269	1476	1258	1333	1413	1216	1349	15792	11	10
I kiosk, automat, skyltskåp	445	381	341	404	458	558	608	548	469	425	378	323	5338	11	-5
I kontor	1070	1107	976	1045	1042	1143	1291	1197	1141	1150	1139	961	13262	25	36
I fabrik, lager, verkstad	609	654	603	594	733	732	783	815	769	785	647	550	8274	19	20
I bod, på byggnadsplats o d	613	546	569	596	640	580	462	581	566	626	589	451	6819	18	34
I garage, bensinstat., bilverkst.	496	508	511	470	434	476	538	529	579	565	512	470	6088	15	11

Tabell 3.2.3 (forts)

Anmällda brott i hela riket efter brottsart och månad för anmälan, 1990 samt jämförelser med föregående år

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Antal anmällda brott, månad för anmälan												Hela året	Proc förändr jämfört med	
	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec		1989	1987- 1989
Inbrottsstöld (forts)															
I bostad (lägenhet, villa)	1757	1533	1625	1511	1720	2066	2318	1696	1604	1968	2413	2235	22446	5	9
I källare, vind	2340	1957	2201	1857	1813	1513	1491	1651	1873	2040	2184	1991	22911	3	-8
I fritidshus (sommarstuga o d)	1034	1018	1074	1032	1057	872	687	749	1016	1088	991	876	11494	16	21
Inom militärförläggning o d	68	54	74	59	122	93	111	97	87	67	51	31	914	1	5
Inom hamnområde	3	12	5	14	13	7	9	10	7	12	11	4	107	-30	-35
Annan inbrottsstöld	969	946	919	1014	1167	1146	1176	1171	1037	1150	966	742	12403	16	25
Stöld, även inbrott. stöld av skjutvapen, ammunition och sprängämnen (1-4)	58	56	72	59	65	71	59	79	55	67	64	48	753	10	12
Från militärt förråd	6	6	19	7	10	9	9	8	8	1	8	5	96	32	17
Från militärförläggning	5	4	8	5	3	5	1	4	5	5	1	5	51	-32	-26
Från skytteorganisation	1	2	3	4	5	4	3	3	2	5	3	2	37	48	23
Från vapenhandlare	8	1	1	1	4	-	-	8	-	4	4	1	32	88	94
Från sprängämnesförråd (ej mil.)	4	2	4	4	3	4	-	5	1	7	3	2	39	-22	-4
Ur bostad (lägenhet, villa)	17	22	21	21	22	29	25	19	16	28	21	14	255	1	10
Ur fritidshus	4	3	-	2	4	6	2	3	5	3	2	6	40	54	19
Ur motorfordon	6	7	2	3	4	5	6	10	8	7	6	4	68	28	18
Övrig stöld av skjutvapen o d	7	9	14	12	10	9	13	19	10	7	16	9	135	23	20
Övrig stöld, snatteri, bodräkt (1-4)	30362	29600	31408	29595	32813	32566	33594	34916	32482	34312	30387	25037	377072	4	7
Fr motordrivet forskaffn.medel	12562	11936	12360	12406	13471	14116	15674	15763	14319	14303	11624	9092	157626	2	3
Från cykel	37	28	45	53	80	74	81	81	85	71	48	24	707	-2	-7
Från båt	140	132	240	405	710	865	785	767	543	385	234	112	5318	11	24
Under yrkesmässig godstransport	1053	819	869	678	814	636	687	710	764	849	774	601	9254	-7	-12
Väskryckning (ej rån)	167	125	131	151	170	117	176	197	147	185	154	139	1859	16	30
Fickstöld	1589	1290	1343	1523	2167	1989	2052	2042	1520	1594	1494	1710	20313	18	40
I skola, bibl., undervisn.lokal	915	988	1002	726	737	428	163	376	800	1029	1022	733	8919	6	3
I idrotts-, bad-, sportanläggning	771	750	783	547	479	340	290	396	598	862	821	572	7209	-2	1
I läkar- o tandl.praktik, sjukhus	379	387	457	396	362	333	302	371	395	422	406	310	4520	-6	-3
I biograf, teater, nöjes-, samlings- o ungdomslokal	417	370	373	355	280	242	194	171	367	454	413	385	4021	-1	-4
I kyrka, museum, hembygdsgrd o d	57	53	60	61	42	47	42	86	73	77	78	64	740	16	8
På campingplats, friluftsbad	14	16	9	10	54	188	291	295	38	27	10	9	961	-17	-10
I hotell, pensionat o d	350	306	349	285	243	303	320	289	308	305	284	249	3591	-1	-
I butik, varuhus o d	5238	6126	6358	5303	5237	5117	4522	4706	5154	5833	5876	5063	64533	8	9
I kontor	602	511	583	440	484	491	488	587	533	624	566	455	6364	6	8
I fabrik, lager, verkstad	311	351	282	249	297	238	194	280	255	316	351	170	3294	2	5
I bostad (lägenhet, villa)	1217	1109	1168	1099	1171	1292	1222	1281	1043	1201	1048	1015	13866	5	6
Hos handikappad	193	148	216	216	170	186	178	207	172	221	171	160	2238	12	19
Ej hos handikappad	1024	961	952	883	1001	1106	1044	1074	871	980	877	855	11628	4	4
I bod, på byggnadsplats o d	249	252	259	265	276	252	182	273	314	361	278	166	3127	7	22
I restaurang, konditori, kafe o d	872	754	904	809	802	729	847	748	836	1067	911	837	10116	-5	-1
I källare, på vind o d	159	148	179	167	166	121	143	137	146	154	153	155	1828	5	1
I militärförläggning o d	20	44	84	41	49	21	37	29	39	31	46	24	465	-6	-8
Inom hamnområde	15	15	30	22	30	29	20	18	12	18	33	10	252	7	2
Övrig stöld m m	3228	3090	3540	3604	4692	4598	4882	5313	4193	4144	3763	3142	48189	9	22

Tabell 3.2.3 (forts)

Anmällda brott i hela riket efter brottsart och månad för anmälan, 1990 samt jämförelser med föregående år

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Antal anmällda brott, månad för anmälan												Hela året	Proc förändr jämfört med 1989 1987- 1989	
	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec			
Rån, grovt rån (5-6)	501	380	517	526	440	495	509	585	545	540	467	462	5967	15	34
Bankrån	11	-	11	14	9	8	22	12	11	20	13	14	145	65	65
Med användning av skjutvapen	8	-	7	11	7	7	7	8	7	13	8	7	90	67	52
Ej med användning av skjutvapen	3	-	4	3	2	1	15	4	4	7	5	7	55	62	89
Postrån	7	8	6	3	3	5	4	9	5	9	6	12	77	4	7
Med användning av skjutvapen	6	3	4	2	1	4	2	5	3	3	5	8	46	-2	-2
Ej med användning av skjutvapen	1	5	2	1	2	1	2	4	2	6	1	4	31	15	23
Butiksran	41	39	58	55	34	34	39	64	54	66	50	57	591	8	35
Med användning av skjutvapen	14	15	25	18	11	6	16	24	17	16	13	20	195	33	63
Ej med användning av skjutvapen	27	24	33	37	23	28	23	40	37	50	37	37	396	-1	24
Taxirån	2	4	3	4	-	5	1	3	5	3	9	7	46	35	35
Med användning av skjutvapen	2	1	2	1	-	2	-	1	2	1	-	-	12	-	31
Ej med användning av skjutvapen	-	3	1	3	-	3	1	2	3	2	9	7	34	55	33
Rån mot handikappad	13	15	16	14	14	17	13	13	6	17	17	13	168	6	20
Utomhus	4	7	8	6	8	7	7	10	2	13	7	8	87	23	17
Med användning av skjutvapen	-	2	2	-	-	-	-	-	-	2	2	-	8	-20	-34
Ej med användning av skjutvapen	4	5	6	6	8	7	7	10	2	11	5	8	79	30	26
Inomhus	9	8	8	8	6	10	6	3	4	4	10	5	81	-7	24
Med användning av skjutvapen	-	-	-	1	1	1	1	1	-	2	1	-	8	-	45
Ej med användning av skjutvapen	9	8	8	7	5	9	5	2	4	2	9	5	73	-8	21
Annat rån	427	314	423	436	380	426	430	484	464	425	372	359	4940	15	34
Utomhus	362	250	353	377	309	352	375	419	392	364	313	297	4163	15	39
Med användning av skjutvapen	9	12	25	17	17	13	14	19	19	21	19	35	220	24	44
Ej med användning av skjutvapen	353	238	328	360	292	339	361	400	373	343	294	262	3943	14	38
Inomhus	65	64	70	59	71	74	55	65	72	61	59	62	777	13	15
Med användning av skjutvapen	7	11	9	10	8	6	6	16	17	12	5	7	114	50	47
Ej med användning av skjutvapen	58	53	61	49	63	68	49	49	55	49	54	55	663	9	11
Övriga brott mot 8 kap. (8-10)	408	298	549	390	349	405	383	389	378	369	323	293	4534	-4	5

Tabell 3.2.3 (forts)

Anmälda brott i hela riket efter brottsart och månad för anmälan, 1990 samt jämförelser med föregående år

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Antal anmälda brott, månad för anmälan												Hela året	Proc förändr jämfört med 1989 1987- 1989	
	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec			
<i>9 kap. Bedrägeri o. a. oredlighet</i>	8145	5532	12084	9281	7330	6483	7511	8570	9045	17438	9970	5310	106699	16	8
Bedrägeri, grovt bedrägeri, bedrägligt beteende (1-3)	7259	4534	10654	8586	6587	5755	6903	7629	7906	16543	9092	4713	96161	18	10
Medelst check	1045	397	1607	1383	1399	966	1507	1729	1352	1453	1088	834	14760	15	-3
Överskridet eget checkkonto	542	198	639	790	764	415	759	843	548	465	603	392	6958	10	4
Annat checkbedrägeri	503	199	968	593	635	551	748	886	804	988	485	442	7802	21	-9
På annat sätt	6214	4137	9047	7203	5188	4789	5396	5900	6554	15090	8004	3879	81401	18	13
Datorbedrägeri	3	12	5	5	-	2	2	1	3	9	13	5	60	11	66
Automatmissbruk	282	155	185	170	157	187	484	372	245	255	183	156	2831	-28	-23
Med betalkort	1116	1105	1429	950	1192	1357	1691	1387	1403	2023	2255	791	16699	-15	-16
Överskridet eget personkonto	720	281	3772	2704	970	659	562	1082	705	487	513	418	12873	34	13
Annat bedrägeri med personkonto- blankett	101	144	453	534	186	159	116	66	194	158	46	39	2196	49	16
Mot bank i övrigt (även PK-banken)	397	227	357	483	236	189	228	272	342	240	277	201	3449	-18	-29
Mot postverket i övrigt	245	211	383	290	285	197	149	238	222	224	225	161	2830	-	-11
Mot försäkringskassa	720	395	369	550	393	247	224	432	456	362	361	339	4848	43	105
Mot försäkringsbolag	75	82	82	78	72	65	36	66	44	50	54	43	747	-10	6
Mot hotell, restaurang, taxi, buss, tåg, spårvagn o d	499	393	518	465	534	473	733	570	500	489	540	479	6193	8	-4
Mot handikappad	35	1	8	2	3	6	7	6	3	8	6	6	91	21	13
Övrigt bedrägeri	2021	1131	1486	972	1160	1248	1164	1408	2437	10785	3531	1241	28584	68	62
Utpressning, ocker (4-5)	37	28	38	17	22	58	25	24	73	77	39	32	470	73	53
Häleri, häleriförseelse (6-7)	810	866	1262	606	696	652	567	813	917	772	765	537	9263	-5	-8
Tillfälligt häleri	750	738	848	576	663	613	535	681	796	731	741	509	8181	-7	-9
Vanehäleri, häleri av stor omfattning	60	128	414	30	33	39	32	132	121	41	24	28	1082	25	2
Övriga brott mot 9 kap (8-10)	39	104	130	72	25	18	16	104	149	46	74	28	805	32	25
<i>10 kap. Förskingring och annan trolöshet</i>	966	859	1268	822	900	877	892	905	1090	968	919	701	11167	4	8
Förskingring, även grov, undandr. (1-3)	272	202	600	206	216	220	227	219	422	247	263	206	3300	13	17
Olovligt förfogande (4)	300	342	310	297	295	266	277	289	286	328	323	260	3573	-6	-9
Med avbetalningsgods	37	34	35	35	34	25	28	20	27	37	45	25	382	1	-6
Med annan egendom	263	308	275	262	261	241	249	269	259	291	278	235	3191	-6	-9
Trolöshet mot huvudman	34	25	19	17	33	18	8	17	28	37	20	11	267	-2	-10
Angående datorteknik	1	1	-	2	3	1	-	2	1	3	3	-	17	113	92
Övriga fall	33	24	19	15	30	17	8	15	27	34	17	11	250	-6	-14
Olovligt brukande	288	232	256	216	253	263	265	299	285	295	243	170	3065	9	18
Datortidsstöld	2	2	-	-	2	1	-	1	4	-	-	-	12	33	22
Övrigt olovligt brukande	286	230	256	216	251	262	265	298	281	295	243	170	3053	9	18
Fyndförseelse (8)	71	57	80	81	101	106	108	77	68	50	69	52	920	6	35
Behörighetsmissbruk	1	1	3	5	2	4	7	4	1	11	1	2	42	-29	10
<i>11 kap. Brott mot borgenärer m m</i>	207	211	257	173	218	211	131	189	186	252	228	181	2444	-6	-

Tabell 3.2.3 (forts)

Anmällda brott i hela riket efter brottsart och månad för anmälan, 1990 samt jämförelser med föregående år

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Antal anmällda brott, månad för anmälan												Hela året	Proc förändr jämfört med 1989 1987- 1989	
	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec			
12 kap. Skadegörelsebrott	8087	7519	8765	8783	9346	8409	7946	8253	7986	8167	6859	6843	96963	4	11
Skadegörelse, även grov, åverkan (1-3)	8080	7517	8754	8778	9341	8401	7944	8251	7981	8159	6857	6839	96902	4	12
På motorfordon, ej genom brand	2609	2678	2899	3002	3208	2970	2676	3181	3060	3083	2432	2093	33891	-1	9
Genom brand	338	280	393	440	447	353	328	359	315	313	332	359	4257	11	23
Datasabotage	-	4	3	1	-	2	3	1	3	-	1	-	18	-22	52
Mot stat, kommun, landsting	1278	1197	1317	1472	2027	1303	1173	1210	1157	1251	1003	1056	15444	13	22
Annan skadegörelse	3855	3358	4142	3863	3659	3773	3764	3500	3446	3512	3089	3331	43292	5	9
Tagande av olovlig väg (4)	7	2	11	5	5	8	2	2	5	8	2	4	61	-19	-12
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	1536	1296	1628	1801	1981	1561	1153	1336	1230	1368	1293	1446	17629	-1	12
13 kap. Allmänfarliga brott	710	506	739	1130	1209	886	606	642	515	592	552	823	8910	-4	12
Mordbrand, även grov (1-2)	171	153	156	192	210	172	142	154	149	179	171	162	2011	-	23
Allmänfarlig vårdslöshet (6)	512	330	541	905	977	651	414	460	340	381	358	633	6502	-6	8
Vållande av brand	450	286	480	834	908	580	347	397	285	325	310	578	5780	-7	8
Annan allmänfarlig vårdslöshet	62	44	61	71	69	71	67	63	55	56	48	55	722	3	8
Övriga brott mot 13 kap (3-5A, 7-10)	27	23	42	33	22	63	50	28	26	32	23	28	397	28	17
14 kap. Förfalskningsbrott	546	506	573	397	516	485	381	477	474	480	459	368	5662	-1	14
Urkundsförfalskning m m (1-4, 9)	441	425	501	326	448	414	322	403	390	412	335	327	4744	9	18
Check	21	12	12	12	23	45	24	39	25	21	11	16	261	-12	-7
Legitimationshandling	110	203	146	93	149	118	64	104	106	108	83	87	1371	29	61
Svenskt körkort	8	32	9	6	6	6	5	8	6	5	8	7	106	38	21
Svenskt pass	22	74	36	14	14	19	9	14	26	27	17	34	306	66	125
Tjänste- eller ID-kort från AB ID-kort och AB Rolfilms PRID-kort	21	22	36	29	22	26	19	11	22	12	16	13	249	-26	-4
Annan legitimationshandling	59	75	65	44	107	67	31	71	52	64	42	33	710	53	92
Annan urkundsförfalskning m m	310	210	343	221	276	251	234	260	259	283	241	224	3112	3	7
Signaturförfalskning (5, 9)	8	8	7	9	5	8	5	8	12	15	37	7	129	26	47
Penningförfalskning m m (6, 9, 10)	56	19	12	16	12	12	2	26	24	10	17	6	212	-68	-32
Övriga brott mot 14 kap (7-8)	41	54	53	46	51	51	52	40	48	43	70	28	577	-1	7
15 kap. Mened, falskt åtal m m	280	284	316	274	256	190	166	217	241	296	282	255	3057	11	11
Mened, osann partsutsaga m m (1-3)	12	26	22	13	17	14	9	17	11	21	24	20	206	2	-
Övriga brott mot 15 kap (5-13)	268	258	294	261	239	176	157	200	230	275	258	235	2851	12	12
Brott mot staten (16-21 kap)	1187	1103	1251	1149	1069	1118	1168	1167	1212	1225	1230	1232	14111	4	6
16 kap. Brott mot allmän ordning (utom förargelseväckande beteende)	194	170	252	155	195	191	188	260	274	238	226	184	2527	1	7
Falskt larm (15, 1 st)	119	108	156	94	114	82	89	127	120	133	112	113	1367	2	17
Missbruk av larmanordning (15, 2 st)	12	10	15	10	9	13	7	11	12	11	8	18	136	-11	-8
Hets mot folkgrupp (8)	-	3	6	6	9	5	4	1	4	4	-	2	44	.	.
Olaga diskriminering (9)	2	2	4	3	7	4	2	2	7	6	4	4	47	.	.
Övriga brott mot 16 kap (1-5, 8-14)	61	47	71	42	56	87	86	119	131	84	102	47	933	.	.

Tabell 3.2.3 (forts)**Anmälda brott i hela riket efter brottsart och månad för anmälan, 1990 samt jämförelser med föregående år**

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Antal anmälda brott, månad för anmälan												Hela året	Proc förändr jämfört med 1989 1987- 1989	
	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec			
<i>17 kap. Brott mot allmän verksamhet</i>	880	829	855	865	773	823	867	782	858	861	873	955	10221	4	8
Våld mot tjänsteman (1, 5)	317	284	315	338	266	282	306	283	317	312	305	363	3688	8	11
Mot polisman (1)	98	79	107	87	88	103	106	106	100	88	99	103	1164	4	-1
Ringa brott	96	73	105	83	83	100	103	104	95	84	91	98	1115	5	-1
Ej ringa brott	2	6	2	4	5	3	3	2	5	4	8	5	49	-16	-8
Mot ordningsvakt (1)	175	162	163	183	129	138	138	133	161	161	161	218	1922	10	20
Mot annan person (1, 5)	44	43	45	68	49	41	62	44	56	63	45	42	602	10	13
Hot m m mot tjänsteman (1-2, 5)	190	184	185	192	153	174	200	181	206	192	197	190	2244	2	13
Våldsam motstånd (4)	209	196	198	204	204	219	241	190	201	219	245	292	2618	1	-1
Övriga brott mot 17 kap (7-13, 15)	164	165	157	131	150	148	120	128	134	138	126	110	1671	2	10
<i>18 kap. Högmålsbrott</i>	1	1	1	1	2	1	3	-	-	2	10	2	24	-41	-29
<i>19 kap. Brott mot rikets säkerhet</i>	1	2	-	-	1	2	-	4	-	-	2	1	13	-32	-41
<i>20 kap. Tjänstefel m m</i>	111	101	143	128	98	101	110	121	80	124	119	90	1326	17	42
B. Trafikbrottslagen (utom 1 par 1 st och 2 par)	6590	6302	6684	6071	6553	6426	6122	7172	6707	6746	5671	2569	73613	4	8
Grov vårdslöshet i trafik (1:2 st)	88	68	66	81	66	64	53	70	58	69	49	21	753	-9	-5
Olovlig körning, även grov (3:1 st)	3638	3525	3637	3353	3610	3291	3443	4063	3795	3789	3379	1549	41072	12	13
Trafikbrottslagen 3:2 st	15	13	21	16	11	10	8	16	16	20	13	11	170	-12	-13
Trafikbrottslagen 3:3 st	240	223	189	157	166	134	111	163	166	202	139	60	1950	-10	-7
Rattfylleri, grovt rattfylleri (4, 4a)	2085	2046	2317	2139	2389	2624	2267	2495	2355	2272	1729	790	25508	-3	4
Smitning (5)	524	427	454	325	311	303	240	365	317	394	362	138	4160	-7	-4
C. Övriga brott för vilka fängelse ingår i straffskalan, utom brott enligt D. nedan	5068	2841	3915	2861	3191	3078	2643	3357	3014	3720	5077	2589	41354	16	21
Checklagen (1932:131; 74 par)	2	2	3	1	1	-	5	1	1	2	2	1	21	-45	-4
Varusmuggningslagen (1960:418; 1, 3 par)	389	489	384	270	269	216	189	440	215	280	241	108	3490	6	-
Narkotika (1, 3)	157	323	180	99	122	97	50	75	92	98	142	63	1498	-4	-11
Annat (1, 3, 4, 6)	232	166	204	171	147	119	139	365	123	182	99	45	1992	14	10
Brott mot lagen om handel med drycker (1977:293)	2465	124	1169	508	161	537	92	152	178	151	1858	253	7648	65	71
Skattebrottslagen (1971:69)	590	599	490	496	598	430	448	545	524	615	527	469	6331	-10	-3
Uppbördslagen (1953:272; 81 par)	711	662	812	622	966	742	568	649	675	923	855	709	8894	17	14
Vapenlagen (1973:1176)	219	215	238	189	203	216	192	238	237	284	240	214	2685	19	29
Olaga innehav av pistol, kpist	86	83	83	73	65	66	60	74	73	72	73	55	863	14	13
Olaga innehav av jaktvapen	37	33	47	32	32	32	29	43	49	56	52	40	482	2	9
Olaga innehav av annat vapen	65	67	70	64	73	85	68	87	87	107	93	90	956	33	58
Annat brott mot vapenlagen	31	32	38	20	33	33	35	34	28	49	22	29	384	21	43
Jaktlagstiftn. (Jaktl. 1987:259; Jaktstadgan 1938:279)	67	27	30	23	36	30	26	78	132	253	133	70	905	-6	-11
Fiskelagstiftn. (Lagen om rätt t. fiske 1950:596, Fiskeristadgan 1954:607, Fiskeriförordningen 1982:126)	19	25	15	58	86	58	100	161	118	80	64	13	797	5	-
Naturvårdslagen (1964:822)	55	52	54	68	70	78	66	66	66	58	30	34	697	-10	-2

Tabell 3.2.3 (forts)
Anmällda brott i hela riket efter brottsart och månad för anmälan, 1990 samt jämförelser med föregående år

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Antal anmällda brott, månad för anmälan												Hela året	Proc förändr jämfört med	
	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec		1989	1987- 1989
C. Övriga brott (forts)															
Miljöskyddslagen (1969:387)	37	52	33	35	40	38	65	39	40	29	48	30	486	14	30
Arbetsmiljölagen (1977:1160)	16	30	32	19	17	21	34	40	34	31	32	22	328	-36	-63
Valutalagen (1939:350)	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	1	4	-75	-95
Utlänningslagen (1980:376)	43	53	46	34	49	45	88	67	56	63	56	44	644	-	23
Besöksförbud (1989:1160)	41	23	22	19	36	23	30	35	55	49	35	28	396	25	.
Övriga lagar och författningar utom nedan under D. redovisade	414	488	586	518	659	644	740	846	683	901	956	593	8028	24	52
D. Brott mot vissa författningar även om endast böter ingår i straff- skalan	3250	3736	3068	2103	3673	1191	1174	1366	1420	1828	2691	2064	27564	-20	-23
Narkotikastrafflagen (1968:64)	3063	3635	2977	2019	3611	1135	1126	1300	1335	1725	2614	1977	26517	-21	-24
Brott mot regler ang den legala narkotikahandlingen	4	1	2	1	4	3	1	-	-	1	1	3	21	250	35
Framställning	1	-	46	-	6	10	9	22	11	4	1	2	112	13	45
Överlåtelse m m	1392	1394	1301	623	1565	296	343	241	311	443	1066	792	9767	-35	-42
Innehav	1666	2240	1628	1395	2036	826	773	1037	1013	1277	1546	1180	16617	-10	-6
Olovlig sprittillverkning (1977:292)	184	97	89	83	62	56	48	64	80	100	77	77	1017	15	-4
Valutaförordningen (1959:264)	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	4	-83	-87
Datalagen	3	3	2	1	-	-	-	2	2	3	-	10	26	8	84
Integritetsskyddsbrott	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dataintrång	3	3	2	1	-	-	-	2	2	3	-	10	26	8	84

Tabell 3.2.4**Anmälda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket efter brottsart, 1990 samt jämförelse med föregående år**

Reported offences, cleared offences and percentage of reported offences that are cleared, by type of offence, 1990; comparisons (in percent) with 1989

Anm. De procentuella förändringarna har erhållits vid jämförelse med dels antalet brott 1989, dels medelvärdet av antalet brott 1987-1989. Jämförelse har endast gjorts i den mån redovisningen av brottsarter varit oförändrad de aktuella åren.

Brottsart (siffror inom parentes avser kapitel- och paragrafnummer)	Anmälda brott 1990	Proc. förändring <u>jämfört med</u>		Uppklarade brott 1990			Antal brott uppklarade 1990 (anmälda 1990 el- ler tidigare) i proc. av antal anm. brott 1990	
		1989	1987-1989	Absoluta tal	Procent <u>därav anmälda</u> 1990 1989 Tidigare			
Samtliga brott	1218820	6	10	360036	70	25	5	30
Brott mot brottsbalken. Ej 16 kap 16 par	1076289	7	11	244394	67	27	5	23
Brott mot person (3-7 kap)	86900	2	8	41526	65	30	5	48
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	43152	2	8	21540	61	33	6	50
Därav								
Mord, dråp, barnadråp och misshandel med dödlig utgång	603	-2	3	404	82	18	-	67
därav fullbordade brott	121	-19	-16	87	79	21	-	72
Misshandel, även grov ej med dödlig utgång	40690	3	9	20179	61	33	6	50
mot barn 0-6 år	437	20	46	174	75	24	2	40
mot barn 7-14 år	1738	24	15	1008	75	23	3	58
mot kvinna	14463	2	8	8149	66	29	5	56
mot man	24052	1	9	10848	55	37	7	45
Vållande till annans död	350	8	2	238	74	25	1	68
Brott mot frihet o frid (4 kap)	36305	2	9	16423	67	29	4	45
Arekränkingsbrott (5 kap)	1783	4	9	1243	78	18	3	70
Sexualbrott (6 kap)	5246	-6	2	2076	73	25	2	40
därav våldtäkt, grov våldtäkt	1410	-4	8	554	80	20	-	39
Brott mot familj (7 kap)	414	6	13	244	78	18	3	59
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	957649	8	11	185537	68	26	5	19
Stöld, rån m m (8 kap)	740376	8	12	98157	77	21	2	13
Tillgrepp av motordrivet fortskaffningsmedel	88687	9	20	10757	75	24	2	12
därav bil, fullbordade brott	51064	7	16	7314	75	23	2	14
bil, försök	24448	15	30	1834	76	23	1	8
motorcykel	3392	-	6	505	74	23	3	15
moped	6354	10	22	666	68	31	1	10
Tillgrepp av ej motordrivet fortskaffningsmedel	109333	12	22	2032	76	21	3	2
därav cykel	106672	13	23	1840	76	21	3	2
Inbrottsstöld exkl skjutvapen	154030	12	13	13098	74	24	2	9
därav i lägenhet och villa	22446	5	9	1793	80	18	2	8
i källare, vind	22911	3	-8	982	73	26	1	4
i fritidshus	11494	16	21	897	75	21	4	8
i butik, varuhus o d	15792	11	10	2164	75	23	2	14
Stöld av skjutvapen	753	10	12	167	73	24	3	22
Övr stöld, snatteri el bodräkt	377072	4	7	68615	79	20	1	18
därav fickstöld	20313	18	40	511	84	15	2	3
väskryckning	1859	16	30	193	74	25	1	10
i butik, varuhus o d	64533	8	9	46449	81	19	1	72
från motorfordon	157626	2	3	7649	75	23	1	5
under yrkesmässig transp	9254	-7	-12	496	71	25	4	5

Tabell 3.2.4 (forts)

Anmällda brott, uppklarade brott och uppklaringsprocent i hela riket efter brottsart, 1990 samt jämförelse med föregående år

Brottsart (siffror inom parantes avser kapitel- och paragrafnummer)	Anmälda brott 1990	Proc. förändring jämfört med		Uppklarade brott 1990				Antal brott uppklarade 1990 (anmälda 1990 el- ler tidigare) i proc. av antal anm. brott 1990
		1989	1987-1989	Absoluta tal	Procent därav anmälda			
					1990	1989	Tidigare	
Rån, grovt rån	5967	15	34	1141	79	19	1	19
Bankrån	145	65	65	65	86	11	3	45
Postrån	77	4	7	34	85	12	3	44
Butiksran	591	8	35	214	79	20	2	36
Taxirån	46	35	35	14	79	21	-	30
Rån mot äldre, handikappade m fl	168	6	20	29	79	21	-	17
Annat rån	4940	15	34	785	78	20	1	16
Bedrägeri och annan oredlighet (9 kap)	106699	16	8	63446	57	32	10	59
därav bedrägeri, grovt bedrägeri								
bedrägligt beteende	96161	18	10	56174	54	34	12	58
därav med check	14760	15	-3	8712	55	32	12	59
med konto/kreditkort	16699	-15	-16	11072	51	37	12	66
mot försäkringskassa	4848	43	105	3058	49	46	4	63
hälteri, hälteriförseelse	9263	-5	-8	6893	78	20	2	74
Förskingring mm (10 kap)	11167	4	8	6031	64	29	7	54
Brott mot borgenärer mm (11 kap)	2444	-6	-	1347	26	44	30	55
Skadegörelsebrott (12 kap)	96963	4	11	16556	64	32	5	17
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	17629	-1	12	8603	64	28	7	49
Allmänfarliga brott (13 kap)	8910	-4	12	2864	77	21	3	32
därav mordbrand	2011	-	23	458	76	22	2	23
Förfalskningsbrott (14 kap)	5662	-1	14	3616	57	34	8	64
Mened, falskt åtal mm (15 kap)	3057	11	11	2123	60	28	12	69
Brott mot staten (16-20 kap)	14111	4	6	8728	60	34	6	62
Brott mot allm ordning (16 kap)	2527	1	7	573	69	28	3	23
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	10221	4	8	7441	58	35	7	73
därav våld mm mot tjänste- man (1,2,5 §)	5932	6	12	4291	59	35	7	72
Högmålsbrott (18 kap)	24	-41	-29	9	56	44	-	38
Brott m rikets säkerh. (19 kap)	13	-32	-41	1	-	100	-	8
Tjänstefel m m (20 kap)	1326	17	42	701	72	25	3	53
Trafikbrottslagen (TBL)	73613	4	8	62353	82	17	1	85
Därav rattfylleri, grovt rattf. smitning	25508 4160	-3 -7	4 -4	20540 2461	80 77	20 23	1 -	81 59
olovlig körning, även grov	41072	12	13	37334	84	16	-	91
Övriga lagar och författningar	68918	-2	-2	53289	67	26	7	77
Därav mot varusmuggningslagen	3490	6	-	3261	84	15	1	93
narkotikastrafflagen	26517	-21	-24	24008	81	18	1	91
framställning	112	13	45	87	82	16	2	78
överlåtelse m m	9767	-35	-42	9146	83	16	-	94
innehav	16617	-10	-6	14762	80	19	1	89
skattebrottslagen	6331	-10	-3	4297	23	46	31	68
naturvårdslagen	697	-10	-2	315	55	38	8	45
miljöskyddslagen	486	14	30	224	58	32	10	46

Tabell 3.2.5**Anmälda brott i vissa regioner 1988-1990 per 100 000 av medelfolkmängden**

Reported offences in certain regions by type of offence, 1988-1990, per 100 000 by the mean population

Brottsart	Stor-Stockholm			Stor-Göteborg			Stor-Malmö			Övriga riket			Hela riket		
	Antal brott			Antal brott			Antal brott			Antal brott			Antal brott		
	1988	1989	1990	1988	1989	1990	1988	1989	1990	1988	1989	1990	1988	1989	1990
Samtliga brott (ej enbart de nedan redovisade)	19391	19688	20910	15776	15550	16533	18033	19234	18680	10450	11185	11909	12875	13479	14240
Fullbordade mord el. dråp samt misshandel med dödlig utgång	2	3	2	2	2	2	3	2	1	1	1	1	2	2	1
Misshandel (ej med dödlig utgång)	649	710	723	501	472	488	576	581	613	375	395	400	445	467	475
Olaga hot	257	280	298	225	226	252	313	327	336	155	173	178	187	205	214
Ofredande	208	204	193	121	170	111	182	194	171	124	129	128	142	149	140
Våldtäkt, grov våldtäkt	23	27	24	22	22	23	19	22	27	13	14	13	16	17	16
Fullbordade biltillgrepp	1142	1273	1348	798	931	1074	496	589	591	304	335	348	502	563	597
Inbrottsstöld	2520	2493	2685	2047	2161	2177	2148	2366	2448	1197	1265	1476	1552	1615	1800
därav i lägenhet eller villa	419	439	513	483	511	441	414	458	416	149	155	164	239	251	262
Övrig stöld, snatteri och bodräkt	6952	7006	7357	5321	5423	5518	6097	6099	5996	3056	3275	3392	4094	4262	4406
därav i butik, varuhus	1076	1077	1095	825	755	825	1287	1064	1103	544	575	631	701	705	754
Rån	120	166	190	89	103	109	84	97	111	24	27	31	50	61	70
Bedrägeri, grovt bedrägeri, bedrägligt beteende	1862	1410	1532	1461	988	1258	1363	1488	1193	816	801	998	1083	961	1124
Skadegörelsebrott	1299	1357	1384	1087	1119	1183	1232	1329	1302	918	1006	1049	1016	1095	1133
Våld mot tjänsteman	77	80	91	44	40	36	43	39	44	29	30	32	40	40	43
Våldsamt motstånd	63	64	71	30	24	19	33	21	27	25	23	22	32	30	31
Olovlig körning, även grov	697	736	835	430	439	430	467	425	564	325	357	389	406	434	480
Rattfylleri, grovt rattfylleri	313	334	308	304	336	308	302	275	283	279	301	296	289	308	298
Brott mot varusmuggningslagen	18	25	17	50	31	39	376	157	178	29	34	36	48	39	41
därav narkotika	4	11	5	19	15	18	122	63	54	15	17	18	19	18	18
Brott mot skattebrottslagen	103	105	146	60	48	49	85	139	80	70	77	58	76	83	74
Brott mot uppbördslagen	127	128	215	93	49	92	87	159	113	82	79	77	91	89	104
Brott mot narkotikastrafflagen	241	278	268	593	203	224	415	735	490	333	422	316	344	396	310
därav framställning	1	-	1	1	-	-	1	1	10	1	1	1	1	1	1
överlåtelse m m	56	66	52	459	96	104	183	361	230	154	201	122	164	177	114
innehav	185	212	216	133	106	119	230	374	250	178	220	194	178	217	194

Tabell 3.2.6**Uppklarade brott totalt samt brott som klarats upp på brottsanmälan efter brottsart samt beslutets innebörd, 1990**

Selected types of offences cleared through decisions recorded on crime report forms, in totals and by grounds for decision (in percent), 1990

Brottsart	Antal uppklarade brott		Procentuell andel med följande beslut							Totalt
	Totalt	Därav genom beslut på brottsanmälan	Brott ej styrkt	Gärningen ej brott	Misstänkt mindre-årig, yngre än 15 år	An-givelse saknas eller återkallad	Brott preskriberat	Rapport-eftergift	Annat	
Samtliga brott (ej enbart de nedan redovisade)	360036	60826	24	24	18	2	1	14	17	100
Fullbordade mord el. dråp samt misshandel med dödlig utgång	87	10	40	10	-	-	-	-	50	100
Misshandel (ej med dödlig utgång)	20179	6122	51	11	9	2	1	-	26	100
Olaga hot	7927	2086	55	18	7	2	-	-	18	100
Ofredande	5169	2423	33	21	5	16	2	1	22	100
Våldtäkt, grov våldtäkt	554	170	48	22	8	2	1	-	20	100
Fullbordade biltillgrepp	7314	1319	13	67	8	2	-	-	11	100
Inbrottsstöld	13098	1437	29	19	40	1	-	-	10	100
därav i lägenhet eller villa	1793	292	34	37	10	3	-	1	16	100
Övrig stöld, snatteri och bodräkt	68615	21619	8	16	30	1	-	36	9	100
därav i butik, varuhus	46449	15396	3	3	35	-	-	50	8	100
Rån	1141	211	39	24	19	1	-	-	16	100
Bedrägeri, grovt bedrägeri, bedrägligt beteende	56174	4467	31	25	3	1	1	2	36	100
Skadegörelsebrott	16556	4217	26	20	32	2	2	2	15	100
Våld mot tjänsteman	2602	153	47	10	11	1	4	-	27	100
Våldsamt motstånd	2212	95	46	6	7	-	13	2	25	100
Olovlig körning, även grov	37334	16	25	13	44	13	-	-	6	100
Rattfylleri, grovt rattfylleri	20540	5	60	-	20	-	-	-	20	100
Brott mot varusmuggningslagen	3261	54	76	13	2	-	-	-	9	100
därav narkotika	1314	31	74	13	3	-	-	-	10	100
Brott mot skattebrottslagen	4297	89	27	17	-	-	3	-	53	100
Brott mot uppbördslagen	5980	81	21	21	-	-	-	-	58	100
Brott mot narkotikastrafflagen	24008	1636	37	53	1	-	-	1	9	100
därav framställning	87	9	-	78	-	-	-	11	11	100
överlåtelse m m	9146	447	73	19	-	-	-	-	7	100
innehav	14762	1175	24	65	1	-	-	1	9	100

Tabell 3.2.7**Brottsdeltaganden efter brottsart samt beslut i åtalsfrågan, för vissa brottsarter, 1990**

Crime-participations for selected types of offences cleared through decisions as recorded on suspect report forms, by grounds for decision (in percent), 1990

Brottsart	Totalt antal	Procentuell andel med följande beslut					Ej brottsupp- klarande beslut		Totalt
		Brottsuppklarande beslut					Misstänkt oskyldig	Brott ej styrkt	
		Åtals- beslut	Straff- före- läggande	Åtals- under- låtelse	Gär- ningen ej brott	Övriga brottsupp- klarande beslut			
Samtliga brott (ej enbart de nedan redovisade)	423124	54	9	7	2	6	1	22	100
Fullbordade mord el. dråp samt misshandel med dödlig utgång	131	60	-	-	5	6	8	21	100
Misshandel (ej med dödlig utgång)	27342	45	2	2	1	4	1	46	100
Olaga hot	12800	36	-	2	2	4	-	55	100
Ofredande	5577	26	8	5	3	13	-	45	100
Våldtäkt, grov våldtäkt	817	37	-	-	1	2	3	56	100
Fullbordade biltillgrepp	11486	53	-	15	1	4	1	25	99
Inbrottsstöld	23290	59	-	14	1	3	1	22	100
därav i lägenhet eller villa	2895	57	-	5	1	4	1	32	100
Övrig stöld, snatteri och bodräkt	68466	46	15	15	1	4	1	18	100
därav i butik, varuhus	37290	39	27	18	1	4	-	11	100
Rån	2141	54	-	1	1	3	3	36	100
Bedrägeri, grovt bedrägeri, bedrägligt beteende	64196	67	1	3	1	10	1	16	99
Skadegörelsebrott	19703	46	7	8	1	9	1	28	100
Våld mot tjänsteman	3170	63	2	3	1	7	-	24	100
Våldsamt motstånd	2673	58	10	7	1	10	-	14	100
Olovlig körning, även grov	39282	56	30	10	-	1	-	3	100
Rattfylleri, grovt rattfylleri	22646	59	26	1	3	1	-	8	100
Brott mot varusmuggningslagen	4278	76	6	2	1	3	1	11	99
därav narkotika	1802	65	12	2	1	3	1	14	99
Brott mot skattebrottslagen	6673	49	-	3	5	10	3	31	100
Brott mot uppbördslagen	7922	67	1	2	6	8	2	14	100
Brott mot narkotikastrafflagen	25384	68	10	6	1	3	-	11	100
därav framställning	45	38	24	9	-	13	-	16	100
överlåtelse m m	9508	83	2	3	-	2	-	9	100
innehav	15819	60	15	8	2	3	-	12	100

Tabell 3.2.8

Personer som misstänkts för brott efter brottsart samt medborgarskap, kyrkobokföring i Sverige och antal brottsdeltaganden, för vissa brottstyper, 1990

Persons suspected of selected types of offences, 1990; in total and by citizenship or domicile in Sweden and by number of crime-participations

Anm. Om en person ensam misstänks för ett brott räknas ett brottsdeltagande; misstänks personen för flera brott räknas varje sådant brott som ett brottsdeltagande. Om flera personer misstänks hade tagit i ett och samma brott räknas ett brottsdeltagande för varje person. Se vidare avsnitt 3.2.5.

Brottsart	Antal misstänkta personer		Medborgare i Sverige		Övriga nordiska länder				Övriga länder			
	Totalt	Därav kyrko-bokförda i Sverige	Antal perso-ner	Antal brotts-delta-ganden	Kyrko-bokförda i Sverige		Ej kyrko-bokförda i Sverige		Kyrko-bokförda i Sverige		Ej kyrko-bokförda i Sverige	
					Antal perso-ner	Antal brotts-delta-ganden	Antal perso-ner	Antal brotts-delta-ganden	Antal perso-ner	Antal brotts-delta-ganden	Antal perso-ner	Antal brotts-delta-ganden
Samtliga brott (ej enbart de nedan redovisade)	100845	95802	80860	266619	5661	21279	1681	3176	9281	23808	3362	5891
Fullbordade mord el. dråp samt misshandel med dödlig utgång	86	83	61	62	9	9	2	2	13	13	1	1
Misshandel (ej med dödlig utgång)	10252	10081	8304	11483	632	913	59	74	1145	1805	112	150
Olaga hot	3829	3755	2980	4187	269	390	20	24	506	745	54	65
Ofredande	1893	1876	1615	2440	86	119	6	6	175	263	11	14
Våldtäkt, grov våldtäkt	234	220	141	197	13	14	2	2	66	93	12	15
Fullbordade biltillgrepp	4245	4168	3706	7426	277	499	57	95	185	340	20	23
Inbrottsstöld	7626	7475	6672	15734	451	871	81	156	352	856	70	107
därav i lägenhet eller villa	1239	1181	1036	1557	86	134	11	30	59	136	47	77
Övrig stöld, snatteri och bodräkt	27827	25516	20481	42841	1550	3045	373	573	3485	5239	1938	2996
därav i butik, varuhus	20919	18885	14571	23382	1167	2046	253	343	3147	4409	1781	2722
Rån	927	886	687	938	87	119	18	25	112	162	23	25
Bedrägeri, grovt bedrägeri, bedrägligt beteende	7873	7712	6573	44807	540	4866	81	378	599	2731	80	270
Skadegörelsebrott	9148	9022	7954	11612	629	1117	68	80	439	589	58	241
Våld mot tjänsteman	2035	1974	1641	1899	148	177	23	24	185	226	38	45
Våldsamt motstånd	1976	1906	1609	1849	128	153	24	27	169	186	46	49
Olovlig körning, även grov	18588	18248	14757	30811	1533	3544	219	261	1958	3123	121	220
Rattfylleri, grovt rattfylleri	17430	16858	14683	16707	1314	1701	306	333	861	957	266	278
Brott mot varusmuggningslagen	2888	2022	1550	2060	160	186	367	411	312	379	499	681
därav narkotika	1008	800	662	1026	66	89	151	176	72	130	57	79
Brott mot skattebrottslagen	708	704	649	3803	38	217	3	7	17	84	1	1
Brott mot uppbördslagen	692	691	659	5936	20	159	1	1	12	88	-	-
Brott mot narkotikastrafflagen	6668	6413	5495	18605	418	798	180	237	500	2443	75	120
därav framställning	35	35	31	33	1	1	-	-	3	4	-	-
överlåtelse m m	1862	1764	1492	6999	81	169	58	80	191	1214	40	75
innehav	5673	5504	4729	11563	375	628	130	157	400	1225	39	45

Tabell 3.2.9**Utländska medborgare som misstänkts för brott efter kyrkobokföring, medborgarskap samt ålder, 1990**

Foreign citizens suspected of offences, by domicile in Sweden, nationality and age, 1990

Ålder	15–20 år	21–24 år	25–29 år	30–39 år	40–49 år	50–59 år	60– år	Totalt	därav kvinnor
Medborgarskap									
Kyrkobokförda personer									
Norden	932	716	794	1 667	1 149	321	82	5 661	907
Övriga Europa inkl Sovjet och Turkiet	778	506	703	1 127	629	256	79	4 078	923
Afrika	82	118	209	246	63	6	–	724	98
Nordamerika	20	23	21	26	9	9	1	109	15
Syd- och Mellanamerika	261	202	328	494	147	37	18	1 487	331
Asien	294	331	735	852	215	47	35	2 509	531
Australien och Oceanien	1	2	4	7	3	1	–	18	4
Statslösa och okänt	74	81	87	79	25	7	3	356	51
Totalt	2 442	1 979	2 881	4 498	2 240	684	218	14 942	2 860
Ej kyrkobokförda personer									
Norden	261	340	313	402	245	75	45	1 681	207
Övriga Europa inkl Sovjet och Turkiet	291	447	498	623	302	108	32	2 301	521
Afrika	35	140	157	90	7	4	–	433	27
Nordamerika	4	6	9	13	6	4	2	44	3
Syd- och Mellanamerika	5	36	49	42	9	2	6	149	39
Asien	36	72	92	104	36	14	4	358	89
Australien och Oceanien	4	4	5	4	2	–	–	19	1
Statslösa och okänt	11	8	12	19	3	4	1	58	6
Totalt	647	1 053	1 135	1 297	610	211	90	5 043	893

Tabell 3.2.10

Personer som misstänkts för brott efter kön, antal brott personen misstänkts för under året samt ålder, 1990

Persons suspected of offences, by sex, number of offences per person and age, 1990

Kön	Totalt	1	2	3	4	5	6-10	11-15	16-20	21-50	51-100	101-
Antal brott		brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott
Män												
Totalt	83892	49376	13480	5823	3440	2166	5026	1940	963	1325	254	99
15 år	1274	973	130	69	28	17	34	12	4	5	2	-
16 år	4132	2642	661	256	145	89	195	71	32	38	3	-
17 år	3784	2240	619	252	152	95	204	89	46	76	8	3
18 år	3439	1877	602	250	181	98	207	83	44	74	17	6
19 år	3507	1967	564	273	146	89	232	101	46	74	11	4
20 år	3277	1819	537	238	141	102	232	71	49	65	18	5
21 år	3176	1802	530	236	138	94	207	69	33	55	9	3
22 år	3072	1803	520	237	97	72	182	63	33	48	14	3
23 år	3266	1903	511	247	142	79	215	80	28	48	9	4
24 år	3061	1779	521	219	130	68	200	65	35	33	7	4
25 år	3023	1757	452	201	141	92	199	84	37	41	13	6
26 år	2831	1594	494	227	104	86	163	65	32	58	3	5
27 år	2493	1365	426	197	101	77	154	76	37	43	14	3
28 år	2360	1301	415	171	100	66	165	57	35	41	7	2
29 år	2212	1204	377	172	101	54	164	67	32	30	6	5
30-39 år	18387	9837	3077	1414	896	592	1337	547	253	354	55	25
40-49 år	12301	7430	1941	804	498	294	693	259	147	181	39	15
50-59 år	5069	3463	769	258	144	73	205	60	30	48	14	5
60- år	3228	2620	334	102	55	29	38	21	10	13	5	1
Kvinnor												
Totalt	16953	11831	2273	810	443	278	623	256	120	234	64	21
15 år	291	228	39	11	4	2	7	-	-	-	-	-
16 år	865	644	119	42	18	12	22	6	1	1	-	-
17 år	783	578	119	29	16	8	23	5	3	2	-	-
18 år	743	542	88	38	13	16	28	10	1	7	-	-
19 år	651	471	91	31	11	10	23	2	1	8	3	-
20 år	620	412	98	34	13	10	15	9	8	17	3	1
21 år	550	386	73	18	18	10	25	7	3	7	2	1
22 år	513	309	89	37	23	8	15	10	7	9	5	1
23 år	527	337	72	38	13	13	22	9	3	14	4	2
24 år	539	334	78	29	20	10	36	15	4	9	2	2
25 år	526	328	73	39	21	21	25	8	1	9	1	-
26 år	478	313	63	30	14	6	24	10	11	6	1	-
27 år	442	285	57	26	16	5	24	11	4	9	4	1
28 år	414	257	71	22	12	5	23	11	5	7	-	1
29 år	417	261	58	20	11	11	25	12	2	16	-	1
30-39 år	3664	2332	508	208	118	82	184	87	48	65	25	7
40-49 år	2537	1766	360	113	86	36	80	33	12	36	12	3
50-59 år	1151	927	126	28	14	12	18	8	4	11	2	1
60- år	1242	1121	91	17	2	1	4	3	2	1	-	-

Tabell 3.2.10 (forts)

Personer som misstänkts för brott efter kön, antal brott personen misstänkts för under året samt ålder, 1990

Kön	Totalt	1	2	3	4	5	6-10	11-15	16-20	21-50	51-100	101-
Antal brott		brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott	brott
Båda könen												
Totalt	100845	61207	15753	6633	3883	2444	5649	2196	1083	1559	318	120
15 år	1565	1201	169	80	32	19	41	12	4	5	2	-
16 år	4997	3286	780	298	163	101	217	77	33	39	3	-
17 år	4567	2818	738	281	168	103	227	94	49	78	8	3
18 år	4182	2419	690	288	194	114	235	93	45	81	17	6
19 år	4158	2438	655	304	157	99	255	103	47	82	14	4
20 år	3897	2231	635	272	154	112	247	80	57	82	21	6
21 år	3726	2188	603	254	156	104	232	76	36	62	11	4
22 år	3585	2112	609	274	120	80	197	73	40	57	19	4
23 år	3793	2240	583	285	155	92	237	89	31	62	13	6
24 år	3600	2113	599	248	150	78	236	80	39	42	9	6
25 år	3549	2085	525	240	162	113	224	92	38	50	14	6
26 år	3309	1907	557	257	118	92	187	75	43	64	4	5
27 år	2935	1650	483	223	117	82	178	87	41	52	18	4
28 år	2774	1558	486	193	112	71	188	68	40	48	7	3
29 år	2629	1465	435	192	112	65	189	79	34	46	6	6
30-39 år	22051	12169	3585	1622	1014	674	1521	634	301	419	80	32
40-49 år	14838	9196	2301	917	584	330	773	292	159	217	51	18
50-59 år	6220	4390	895	286	158	85	223	68	34	59	16	6
60- år	4470	3741	425	119	57	30	42	24	12	14	5	1

Tabell 3.2.11 a
Personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder, 1990
 Persons suspected of offences, by type of offence and age, 1990

Anm. Antalet personer redovisas *netto per rad* dvs varje person kan förekomma högst en gång per rad.

Brottsart	15 år	16 år	17 år	18 år	19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60- år	Totalt	Därav kvinnor
Samtliga brott	1565	4997	4567	4182	4158	18601	15196	22051	14838	6220	4470	100845	16953
Brott mot brottsbalken. Ej 16 kap 16 par	1051	3860	3707	3413	3169	12582	9878	14236	8902	3593	3050	67441	13599
Brott mot person (3-7 kap)	148	632	662	620	713	3057	2528	3986	2786	896	485	16513	1456
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	90	401	440	456	537	2241	1772	2538	1686	480	240	10881	799
Därav													
Mord, dråp, barnadrap och misshandel med dödlig utgång	-	3	5	3	7	45	38	82	51	9	14	257	18
därav fullbordade brott	-	2	3	1	4	15	12	25	15	4	5	86	5
Misshandel, även grov ej med dödlig utgång	82	379	428	448	507	2113	1684	2411	1567	441	192	10252	753
mot barn 0-6 år	-	2	3	-	-	9	23	25	11	2	3	78	15
mot barn 7-14 år	18	70	34	19	9	22	8	98	84	15	15	392	65
mot kvinna	10	69	74	70	85	515	644	1184	855	254	87	3847	462
mot man	57	263	332	382	435	1678	1124	1249	738	189	99	6546	243
Vållande till annans död	-	3	2	2	14	48	40	33	37	15	29	223	21
Brott mot frihet o frid (4 kap)	64	274	271	208	250	1068	1082	2012	1366	439	214	7248	669
Ärekränkingsbrott (5 kap)	1	4	7	9	5	36	34	83	76	44	28	327	94
Sexualbrott (6 kap)	2	23	17	13	22	102	109	227	234	66	58	873	7
därav våldtäkt, grov våldtäkt	1	6	5	4	6	42	43	63	46	12	6	234	1
Brott mot familj (7 kap)	-	-	-	1	-	5	16	40	20	6	3	91	30
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	934	3406	3147	2845	2513	9788	7585	10831	6309	2654	2520	52532	11720
Stöld, rån m m (8 kap)	769	2803	2495	2197	1818	6586	5002	7237	3887	1792	2245	36831	9119
Tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	116	591	674	646	495	1375	748	801	255	35	3	5739	271
därav bil, fullbordade brott	58	363	457	486	370	1044	577	648	210	31	1	4245	222
bil, försök	27	131	184	200	175	387	194	174	31	1	1	1505	61
motorcykel	19	55	85	75	42	82	30	25	5	-	-	418	3
moped	34	142	104	52	22	41	15	11	6	1	1	429	3
Tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	13	68	81	73	59	190	136	181	69	20	7	897	66
därav cykel	12	60	64	64	46	155	120	172	62	17	6	778	60
Inbrottsstöld exkl skjutvapen	164	748	687	639	552	1833	1126	1310	478	78	11	7626	440
därav i lägenhet och villa	11	55	46	49	54	206	252	385	154	26	1	1239	122
i källare, vind	7	23	25	23	26	99	75	121	48	8	2	457	58
i fritidshus	12	47	49	30	39	140	102	120	40	10	3	592	54
i butik, varuhus o d	43	178	214	252	207	638	279	273	87	14	-	2185	80
Stöld av skjutvapen	-	3	4	15	22	61	23	22	7	4	-	161	7
Övr stöld, snatteri el bodräkt	532	1842	1595	1348	1174	4503	3807	5927	3295	1614	2190	27827	8558
därav fickstöld	3	11	16	13	11	49	39	50	23	6	4	225	35
våskryckning	1	16	23	14	8	22	11	14	5	1	1	116	11
i butik, varuhus o d	423	1355	1052	788	628	2700	2806	4774	2778	1484	2131	20919	7904
från motorfordon	42	264	317	365	391	996	454	494	149	17	3	3492	125
under yrkesmässig transp	3	8	15	15	5	33	28	29	19	1	-	156	9

Tabell 3.2.11 a (forts)
Personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder, 1990

Brottsart	15 år	16 år	17 år	18 år	19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60- år	Totalt	Därav kvinnor
Rån, grovt rån	16	79	89	86	63	199	134	164	78	18	1	927	43
Bankrån	-	-	4	1	3	19	11	10	10	3	1	62	2
Postrån	-	-	-	-	1	17	6	9	8	2	-	43	2
Butiksrån	1	9	6	11	15	40	33	42	14	2	-	173	3
Taxirån	-	1	-	1	1	3	2	3	2	-	-	13	2
Rån mot äldre, handikappade m fl	1	1	2	1	1	6	3	5	1	1	-	22	3
Annat rån	14	69	80	74	46	124	85	98	45	10	-	645	31
Bedrägeri och annan oredlighet (9 kap)	83	356	382	466	503	2462	2077	2916	1647	475	151	11518	2301
därav bedrägeri, grovt bedrägeri													
bedrägligt beteende	37	151	189	256	272	1623	1459	2106	1273	389	118	7873	1881
därav med check	1	7	2	10	15	153	198	277	150	34	7	854	244
med konto/kreditkort	-	3	6	9	10	109	94	120	59	9	2	421	74
mot försäkringskassa	-	-	2	1	5	175	173	195	109	22	5	687	239
häleri, häleriförseelse	46	202	194	229	239	938	729	967	406	92	32	4074	510
Förskingring mm (10 kap)	31	125	152	140	130	557	493	690	381	129	30	2858	547
Brott mot borgenärer mm (11 kap)	-	-	-	-	-	28	81	330	415	202	53	1109	121
Skadegörelsebrott (12 kap)	127	590	580	558	563	2169	1440	1862	909	258	92	9148	622
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	20	126	287	278	227	732	570	786	376	141	90	3633	952
Allmänfarliga brott (13 kap)	6	44	42	21	30	103	69	109	70	32	39	565	93
därav mordbrand	2	20	26	13	13	46	33	45	25	5	3	231	38
Förfalskningsbrott (14 kap)	10	52	157	136	102	387	330	455	217	72	24	1942	514
Mened, falskt åtal mm (15 kap)	4	32	95	128	99	282	189	247	99	39	27	1241	361
Brott mot staten (16-20 kap)	19	88	126	135	179	1042	891	1316	719	214	68	4797	394
Brott mot allm ordning (16 kap)	2	10	8	7	11	35	29	43	40	17	6	208	31
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	17	80	119	130	170	1004	853	1266	660	175	55	4529	349
därav våld mm mot tjänsteman (1,2,5 §)	10	62	103	92	146	733	639	961	480	130	44	3400	262
Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	2	-	2	1	-	-	5	-
Brott m rikets säkerh. (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	-	4	7	8	20	23	8	70	14
Trafikbrottslagen (TBL)	572	1506	1287	1189	1316	6127	5105	7417	5215	2075	1069	32878	2876
Därav rattfylleri, grovt rattf. smitning	47	150	192	308	597	3384	2810	4345	3516	1458	623	17430	1434
olovlig körning, även grov	4	24	38	49	121	465	343	478	309	175	264	2270	334
Övriga lagar och författningar	515	1383	1178	1047	776	3149	2922	4231	2356	783	248	18588	1216
Därav mot varusmuggningslagen	47	173	285	334	429	3649	3543	5270	2760	986	452	17928	1797
narkotikastrafflagen	6	13	40	48	83	536	572	825	485	179	101	2888	404
framställning	5	37	73	120	168	1272	1594	2529	746	102	22	6668	949
överlåtelse m m	-	-	-	-	-	5	3	20	6	1	-	35	6
innehav	2	4	16	28	33	402	432	714	186	35	10	1862	281
skattebrottslagen	4	34	63	104	150	1077	1367	2140	644	74	16	5673	786
naturvårdslagen	-	-	-	-	-	4	41	213	261	137	52	708	57
miljöskyddslagen	2	1	6	8	13	53	22	36	38	13	15	207	23
	-	-	-	-	-	-	3	22	22	13	13	73	4

Rättsstatistisk årsbok 1991

Rättelse:

Tab 3.2.11b (sid 67-68)

Värdena i tabellen är felaktiga.
Ny tabell bifogas.

Tabell 3.2.11 b**Antal brottsdeltaganden för personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder vid brottet, 1990**

Number of crime-participations among persons suspected of offences, by type of offence and age at offence, 1990

Anm. Om en person ensam misstänks för ett brott räknas detta som ett brottsdeltagande. Om flera personer misstänks ha deltagit i ett och samma brott räknas ett brott för varje person.

Brottsart	15 år	16 år	17 år	18 år	19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60- år	Totalt	Därav kvinnor
Samtliga brott	12446	13581	13838	15021	14099	61086	50725	78585	41819	12846	6727	320773	46588
Brott mot brottsbalken. Ej 16 kap 16 par	10298	10822	10899	11829	10022	42306	30629	47623	24701	7091	4521	210741	35196
Brott mot person (3-7 kap)	990	1100	1030	1161	1055	4795	4159	7313	4607	1351	752	28313	2103
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	569	694	684	777	714	3007	2339	3536	2136	542	271	15269	951
Därav													
Mord, dråp, barnadråp och misshandel med dödlig utgång	1	4	5	7	8	51	46	89	55	9	14	289	19
därav fullbordade brott	1	2	3	4	2	15	12	25	15	3	5	87	5
Misshandel, även grov ej med dödlig utgång	540	672	668	739	674	2846	2223	3345	1994	502	222	14425	899
mot barn 0-6 år	1	4	1	-	-	17	30	26	9	2	3	93	17
mot barn 7-14 år	99	46	12	11	7	23	19	130	95	18	19	479	77
mot kvinna	91	129	89	139	111	783	964	1792	1146	294	101	5639	539
mot man	349	493	566	589	556	2023	1210	1397	744	188	99	8214	266
Vållande till annans död	2	2	3	13	12	42	39	35	36	16	26	226	22
Brott mot frihet o frid (4 kap)	382	368	318	345	306	1575	1594	3211	2062	661	356	11178	1007
Årekränkingsbrott (5 kap)	3	7	7	7	9	40	44	87	99	37	28	368	103
Sexualbrott (6 kap)	36	31	20	32	25	165	167	436	292	103	95	1402	10
därav våldtäkt, grov våldtäkt	2	12	1	8	12	51	64	90	57	17	7	321	2
Brott mot familj (7 kap)	-	-	1	-	1	8	15	43	18	8	2	96	32
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	9008	9225	9229	10111	8386	34821	24122	37022	18315	5243	3599	169081	31095
Stöld, rån m m (8 kap)	7269	7530	7094	7114	5426	17071	10789	15680	7038	2435	2592	90038	15389
Tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	1420	1942	1922	1394	1072	2459	1146	1181	320	39	13	12908	433
därav bil, fullbordade brott	753	1175	1225	902	685	1700	799	849	255	36	4	8383	337
bil, försök	302	426	468	338	285	508	253	219	39	1	1	2840	79
motorcykel	80	119	97	77	48	85	28	27	4	-	1	566	4
moped	232	147	65	34	29	30	12	13	5	1	7	575	3
Tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	92	110	90	83	59	261	165	223	79	28	23	1213	94
därav cykel	80	87	70	64	50	211	152	201	68	24	22	1029	88
Inbrottsstöld exkl skjutvapen	1805	1701	1516	1669	1359	3973	2066	2470	943	152	70	17724	863
därav i lägenhet och villa	75	78	61	97	81	342	406	542	210	41	1	1934	171
i källare, vind	62	44	61	50	55	215	140	277	140	23	17	1084	149
i fritidshus	129	75	57	116	98	304	186	238	87	14	20	1324	94
i butik, varuhus o d	273	362	347	423	249	763	292	361	96	17	2	3185	111
Stöld av skjutvapen	2	10	17	20	21	65	17	22	6	4	-	184	7
Övr stöld, snatteri el bodräkt	3705	3507	3271	3741	2763	9682	6962	11157	5363	2113	2430	54694	13714
därav fickstöld	24	16	12	11	16	53	40	55	21	5	4	257	39
väskryckning	38	58	20	14	27	24	10	18	7	-	1	217	13
i butik, varuhus o d	2176	1707	1219	1141	875	4595	4690	8111	4202	1900	2286	32902	12013
från motorfordon	834	1147	1357	2014	1313	2862	918	791	229	25	20	11510	253
under yrkesmässig transp	27	13	16	8	8	84	64	118	176	1	-	515	43

Tabell 3.2.11 b (forts)

Antal brottsdeltaganden för personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder vid brottet, 1990

Brottsart	15 år	16 år	17 år	18 år	19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60- år	Totalt	Därav kvinnor
Rån, grovt rån	127	147	151	100	63	225	151	191	94	15	5	1269	48
Bankrån	-	4	3	1	5	20	13	13	14	2	5	80	2
Postrån	-	-	-	-	4	18	6	8	10	1	-	47	2
Butiksran	6	11	16	17	13	42	48	52	18	3	-	226	4
Taxirån	1	-	1	-	1	4	2	3	2	-	-	14	2
Rån mot åldringar, handikappade m fl	3	3	3	-	2	7	3	4	1	1	-	27	3
Annat rån	117	129	128	82	38	134	79	111	49	8	-	875	35
Bedrägeri och annan oredlighet (9 kap)	561	507	960	1952	2031	14055	10888	17586	9080	2061	538	60219	14123
därav bedrägeri, grovt bedrägeri													
bedrägligt beteende	272	241	665	1615	1696	12566	9648	16027	7958	1905	459	53052	13005
därav med check	12	5	54	153	214	2086	1921	2538	1525	189	28	8725	2693
med konto/kreditkort	8	11	161	345	254	3327	1926	3010	1886	549	71	11548	1562
mot försäkringskassa	-	4	24	74	91	650	597	797	500	61	4	2802	1077
häleri, häleriförseelse	283	255	285	329	326	1444	1224	1497	1051	151	77	6922	1100
Förskingring mm (10 kap)	150	177	203	178	201	704	570	865	448	357	26	3879	676
Brott mot borgenärer mm (11 kap)	-	-	1	5	7	79	155	500	408	132	19	1306	130
Skadegörelsebrott (12 kap)	1028	1011	971	862	721	2912	1720	2391	1341	258	424	13639	777
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	150	296	411	279	269	1006	1014	1236	766	204	95	5726	1402
Allmänfarliga brott (13 kap)	60	52	44	32	36	130	74	113	77	29	41	688	105
därav mordbrand	27	29	27	15	19	57	44	48	28	4	10	308	42
Förfalskningsbrott (14 kap)	61	144	209	144	129	544	709	754	363	89	23	3169	887
Mened, falskt åtal mm (15 kap)	29	100	158	103	104	332	231	369	326	86	31	1869	410
Brott mot staten (16-20 kap)	150	201	229	278	312	1684	1334	2052	1013	293	75	7621	596
Brott mot allm ordning (16 kap)	24	9	9	9	12	47	33	50	50	19	5	267	33
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	126	192	220	269	300	1627	1292	1974	941	229	64	7234	549
därav våld mm mot tjänsteman (1,2,5 §)	74	119	129	151	173	893	712	1146	555	137	41	4130	343
Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	2	1	1	1	-	-	5	-
Brott m rikets säkerh. (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	-	5	8	27	21	45	6	112	14
Trafikbrottslagen (TBL)	1870	2311	2266	2345	2342	10634	10361	18284	9691	3004	1173	62261	5145
Därav rattfylleri, grovt rattf. smitning	152	187	267	576	785	3737	3148	5085	3945	1507	587	19976	1546
olovlig körning, även grov	23	37	45	101	115	469	342	477	329	171	261	2370	357
	1622	2003	1876	1562	1314	5996	6531	10320	5199	1238	298	37959	2874
Övriga lagar och författningar	278	448	673	847	1735	8146	9735	14698	7427	2751	1033	47771	6247
Därav mot varusmuggningslagen	17	39	79	85	160	753	712	1096	499	184	93	3717	498
narkotikastrafflagen	113	190	333	532	1228	4442	6147	6967	1944	271	36	22203	3873
framställning	-	-	-	2	3	2	5	21	4	1	-	38	7
överlåtelse m m	29	42	149	196	463	1556	2561	2601	787	146	7	8537	1442
innehav	84	148	184	334	761	2883	3580	4344	1147	124	29	13618	2421
skattebrottslagen	-	-	-	3	-	189	610	1538	1187	503	82	4112	420
naturvårdslagen	3	7	8	14	19	40	24	42	37	12	13	219	23
miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	2	7	23	24	11	10	77	4

Tabell 3.2.11 b

Antal brottsdeltaganden för personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder vid brottet, 1990

Number of crime-participations among persons suspected of offences, by type of offence and age at offence, 1990

Anm. Om en person ensam misstänks för ett brott räknas detta som ett brottsdeltagande. Om flera personer misstänks ha deltagit i ett och samma brott räknas ett brott för varje person.

Brottsart	15 år	16 år	17 år	18 år	19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60- år	Totalt	Därav kvinnor
Samtliga brott	12446	13581	13838	15021	14099	13048	48038	50725	78585	41819	12846	6727	320773
Brott mot brottsbalken. Ej 16 kap 16 par	10298	10822	10899	11829	10022	9460	32846	30629	47623	24701	7091	4521	210741
Brott mot person (3-7 kap)	990	1100	1030	1161	1055	979	3816	4159	7313	4607	1351	752	28313
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	569	694	684	777	714	647	2360	2339	3536	2136	542	271	15269
Därav													
Mord, dråp, barnadrap och misshandel med dödlig utgång	1	4	5	7	8	7	44	46	89	55	9	14	289
därav fullbordade brott	1	2	3	4	2	-	15	12	25	15	3	5	87
Misshandel, även grov ej med dödlig utgång	540	672	668	739	674	621	2225	2223	3345	1994	502	222	14425
mot barn 0-6 år	1	4	1	-	-	1	16	30	26	9	2	3	93
mot barn 7-14 år	99	46	12	11	7	5	18	19	130	95	18	19	479
mot kvinna	91	129	89	139	111	129	654	964	1792	1146	294	101	5639
mot man	349	493	566	589	556	486	1537	1210	1397	744	188	99	8214
Vållande till annans död	2	2	3	13	12	7	35	39	35	36	16	26	226
Brott mot frihet o frid (4 kap)	382	368	318	345	306	302	1273	1594	3211	2062	661	356	11178
Ärekränkingsbrott (5 kap)	3	7	7	7	9	8	32	44	87	99	37	28	368
Sexualbrott (6 kap)	36	31	20	32	25	22	143	167	436	292	103	95	1402
därav våldtäkt, grov våldtäkt	2	12	1	8	12	7	44	64	90	57	17	7	321
Brott mot familj (7 kap)	-	-	1	-	1	-	8	15	43	18	8	2	96
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	9008	9225	9229	10111	8386	7915	26906	24122	37022	18315	5243	3599	169081
Stöld, rån m m (8 kap)	7269	7530	7094	7114	5426	4510	12561	10789	15680	7038	2435	2592	90038
Tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel	1420	1942	1922	1394	1072	706	1753	1146	1181	320	39	13	12908
därav bil, fullbordade brott	753	1175	1225	902	685	500	1200	799	849	255	36	4	8383
bil, försök	302	426	468	338	285	137	371	253	219	39	1	1	2840
motorcykel	80	119	97	77	48	22	63	28	27	4	-	1	566
moped	232	147	65	34	29	10	20	12	13	5	1	7	575
Tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel	92	110	90	83	59	52	209	165	223	79	28	23	1213
därav cykel	80	87	70	64	50	39	172	152	201	68	24	22	1029
Inbrottsstöld exkl skjutvapen	1805	1701	1516	1669	1359	1132	2841	2066	2470	943	152	70	17724
därav i lägenhet och villa	75	78	61	97	81	63	279	406	542	210	41	1	1934
i källare, vind	62	44	61	50	55	75	140	140	277	140	23	17	1084
i fritidshus	129	75	57	116	98	89	215	186	238	87	14	20	1324
i butik, varuhus o d	273	362	347	423	249	199	564	292	361	96	17	2	3185
Stöld av skjutvapen	2	10	17	20	21	18	47	17	22	6	4	-	184
Övr stöld, snatteri el bodräkt	3705	3507	3271	3741	2763	2482	7200	6962	11157	5363	2113	2430	54694
därav fickstöld	24	16	12	11	16	13	40	40	55	21	5	4	257
väskryckning	38	58	20	14	27	6	18	10	18	7	-	1	217
i butik, varuhus o d	2176	1707	1219	1141	875	897	3698	4690	8111	4202	1900	2286	32902
från motorfordon	834	1147	1357	2014	1313	1081	1781	918	791	229	25	20	11510
under yrkesmässig transp	27	13	16	8	8	7	77	64	118	176	1	-	515

För korrekta värden se ny tabell sid 67.

Felaktig.

Brott m m 67

Felaktiga.
För korrekta värden se ny tabell sid 68.

Tabell 3.2.11 b (forts)

Antal brottsdeltaganden för personer som misstänkts för brott efter brottsart samt ålder vid brottet, 1990

Brottsart	15 år	16 år	17 år	18 år	19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60- år	Totalt	Darav kvinnor
Rån, grovt rån	127	147	151	100	63	25	200	151	191	94	15	5	1269
Bankrån	-	4	3	1	5	1	19	13	13	14	2	5	80
Postrån	-	-	-	-	4	1	17	6	8	10	1	-	47
Butiksran	6	11	16	17	13	4	38	48	52	18	3	-	226
Taxirån	1	-	1	-	1	-	4	2	3	2	-	-	14
Rån mot äldre, handikappade m fl	3	3	3	-	2	-	7	3	4	1	1	-	27
Annat rån	117	129	128	82	38	19	115	79	111	49	8	-	875
Bedrägeri och annan oredlighet (9 kap)	561	507	960	1952	2031	2618	11437	10888	17586	9080	2061	538	60219
därav bedrägeri, grovt bedrägeri	272	241	665	1615	1696	2270	10296	9648	16027	7958	1905	459	53052
bedrägligt beteende	12	5	54	153	214	284	1802	1921	2538	1525	189	28	8725
därav med check	8	11	161	345	254	451	2876	1926	3010	1886	549	71	11548
med konto/kreditkort	-	4	24	74	91	88	562	597	797	500	61	4	2802
mot försäkringskassa	283	255	285	329	326	347	1097	1224	1497	1051	151	77	6922
hälteri, hälteriförseelse	150	177	203	178	201	122	582	570	865	448	357	26	3879
Förskingring mm (10 kap)	-	-	1	5	7	10	69	155	500	408	132	19	1306
Brott mot borgenärer mm (11 kap)	1028	1011	971	862	721	655	2257	1720	2391	1341	258	424	13639
Skadegörelsebrott (12 kap)													
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	150	296	411	279	269	222	784	1014	1236	766	204	95	5726
Allmänfarliga brott (13 kap)	60	52	44	32	36	31	99	74	113	77	29	41	688
därav mordbrand	27	29	27	15	19	13	44	44	48	28	4	10	308
Förfalskningsbrott (14 kap)	61	144	209	144	129	111	433	709	754	363	89	23	3169
Mened, falskt åtal mm (15 kap)	29	100	158	103	104	80	252	231	369	326	86	31	1869
Brott mot staten (16-20 kap)	150	201	229	278	312	344	1340	1334	2052	1013	293	75	7621
Brott mot allm ordning (16 kap)	24	9	9	9	12	19	28	33	50	50	19	5	267
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	126	192	220	269	300	324	1303	1292	1974	941	229	64	7234
därav våld mm mot tjänsteman (1,2,5 §)	74	119	129	151	173	167	726	712	1146	555	137	41	4130
Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	-	2	1	1	1	-	-	5
Brott m rikets säkerh. (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	-	1	4	8	27	21	45	6	112
Trafikbrottslagen (TBL)	1870	2311	2266	2345	2342	2076	8558	10361	16264	9691	3004	1173	62261
Därav rattfylleri, grovt rattf. smitning	152	187	267	576	785	740	2997	3148	5085	3945	1507	587	19976
olovlig körning, även grov	23	37	45	101	115	104	365	342	477	329	171	261	2370
	1622	2003	1876	1562	1314	1138	4858	6531	10320	5199	1238	298	37959
Övriga lagar och författningar	278	448	673	847	1735	1512	6634	9735	14698	7427	2751	1033	47771
Därav mot varusmuggningslagen	17	39	79	85	160	125	628	712	1096	499	184	93	3717
narkotikastrafflagen	113	190	333	532	1228	746	3696	6147	6967	1944	271	36	22203
framställning	-	-	-	2	3	-	2	5	21	4	1	-	38
övervakelse m m	29	42	149	196	463	179	1377	2561	2601	787	146	7	8537
innehav	84	148	184	334	761	566	2317	3580	4344	1147	124	29	13618
skattebrottslagen	-	-	-	3	-	9	180	610	1538	1187	503	82	4112
naturvårdslagen	3	7	8	14	19	16	24	24	42	37	12	13	219
miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	1	1	7	23	24	11	10	77

Tabell 3.2.12

För brott misstänkta personer efter brottsart, kön, ålder, medborgarskap och region, 1990

Persons suspected of offences by type of offence, sex, age citizenship and region, 1990

Brottsart	Totalt antal	därav 15-20 år		Kvinnor		Utländska medborgare		I storstads- länen	
		Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Samtliga brott (ej enbart de nedan redovisade)	100845	23366	23	16953	17	19985	20	42140	42
Fullbordade mord el. dråp samt misshandel med dödlig utgång	86	12	14	5	6	25	29	35	41
Misshandel (ej med dödlig utgång)	10252	2287	22	753	7	1948	19	4324	42
Olaga hot	3829	465	12	221	6	849	22	1786	47
Ofredande	1893	279	15	308	16	278	15	757	40
Våldtäkt, grov våldtäkt	234	29	12	1	-	93	40	122	52
Fullbordade biltillgrepp	4245	2005	47	222	5	539	13	2005	47
Inbrottsstöld	7626	3279	43	440	6	954	13	2953	39
därav i lägenhet eller villa	1239	267	22	122	10	203	16	547	44
Övrig stöld, snatteri och bockräkt	27827	7487	27	8558	31	7346	26	12064	43
därav i butik, varuhus	20919	4752	23	7904	38	6348	30	9374	45
Rån	927	376	41	43	5	240	26	553	60
Bedrägeri, grovt bedrägeri, bedrägligt beteende	7873	1230	16	1881	24	1300	17	3373	43
Skadegörelsebrott	9148	2918	32	622	7	1194	13	3475	38
Våld mot tjänsteman	2035	307	15	199	10	394	19	952	47
Våldsamt motstånd	1976	296	15	117	6	367	19	942	48
Olovlig körning, även grov	18588	5562	30	1216	7	3831	21	8318	45
Rattfylleri, grovt rattfylleri	17430	2007	12	1434	8	2747	16	6974	40
Brott mot varusmuggningslagen	2888	274	9	404	14	1338	46	1024	35
därav narkotika	1008	148	15	134	13	346	34	360	36
Brott mot skattebrottslagen	708	-	-	57	8	59	8	277	39
Brott mot uppbördslagen	692	-	-	71	10	33	5	276	40
Brott mot narkotikastrafflagen	6668	614	9	949	14	1173	18	3676	55
därav framställning	35	1	3	6	17	4	11	14	40
överlåtelse m m	1862	149	8	281	15	370	20	984	53
innehav	5673	529	9	786	14	944	17	3070	54

3.3 Gripande, anhållande, häktning och tillfälliga omhändertaganden

Apprehension, arrest, detention and temporary custody

3.3.1 Gripande, anhållande och häktning

Sammanfattning av gällande rätt¹

De viktigaste tvångsmedlen i brottmål, riktade mot personer (s k *personella* tvångsmedel) är gripande, anhållande och häktning. Dessa regleras i Rättegångsbalkens (RB) 24:e kapitel.

Gripande får förekomma, om det finns skäl att anhålla någon. Gripande får i brådskande fall utföras även *utan* anhållningsbeslut antingen av *polisman* eller i vissa fall av *envar* och innebär, att den misstänkte tas eller behålls i förvar. För att annan än polisman ska få gripa en misstänkt krävs antingen att denne är *efterlyst* eller att vederbörande grips *på bar gärning* eller *flyende fot* för brott, för vilket *fängelse* kan följa (t ex butiksnatteri). Sådant gripande sker numera oftast av *bevakningspersonal*. Gripandet ska skyndsamt anmälas till åklagaren, så att denne kan besluta om den gripne ska anhållas eller frigges.

Anhållande får beslutas av åklagaren (24:6 RB). Det är ett provisoriskt frihetsberövande, som ofta föregriper häktning. Finns det inte fulla skäl till häktning, men personen i fråga är *skäligen misstänkt* för brottet, får denna anhållas, om det är av synnerlig vikt att vederbörande tas i förvar i avvaktan på ytterligare utredning. Anhållandebeslutet ska hävas av åklagaren, så snart det inte längre finns skäl för det och senast, när fristen för framställning om häktning är utgången.

Häktning beslutas av *rätten* (en lagfaren domare) på framställning av åklagaren. Den skriftliga eller muntliga framställningen ska göras samma dag som anhållningsbeslutet meddelades, eller senast dagen därefter. Om det finns synnerliga skäl, får den göras senast tredje dagen efter anhållningsbeslutet. Förhandlingen ska äga rum *samma dag* eller senast dagen efter framställningen. Om det finns synnerliga skäl, får förhandlingen hållas senare, dock *aldrig senare än fjärde dagen* efter det att den misstänkte greps eller anhåll-

ningsbeslutet verkställdes. Någon exakt angivelse av hur lång tid en person som längst får sitta häktad finns inte i lagen. I princip ska dock åtal vara väckt inom två veckor från häktningsbeslutet. I annat fall ska ny häktningsförhandling hållas.

Bakgrunden till de nu gällande reglerna om anhållande och häktning, vilka trätt i kraft 1988-04-12, är en anpassning till Europakonventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna. Tidigare var anhållningsfristen längre (maximalt 9 respektive 12 dagar).

Häktning (och i princip anhållande) förutsätter enligt 24:1 RB, att vederbörande är på *sannolika skäl* misstänkt för brott, för vilket i lagen är föreskrivet *fängelse ett år* eller däröver. Dessutom ska det finnas *risk* för att personen i fråga

- avviker eller på något annat sätt undandrar sig lagföring eller straff (*flyktfara*)
- undanröjer bevis eller på något annat sätt försvårar sakens utredning (*kollusionsfara*) eller
- fortsätter sin brottsliga verksamhet (*recidivfara*).

Den som på sannolika skäl är misstänkt för brott, får med stöd av 24:2 RB häktas *oberoende* av brottets beskaffenhet

- om vederbörande är *okänd* och vägrar uppge namn och hemvist eller om uppgiften om detta kan antas vara osann, eller
- om vederbörande saknar hemvist inom riket och det finns risk för att han/hon genom att bege sig från riket undandrar sig lagföring eller straff.

Det finns även möjlighet (24:3 RB) att besluta om s k *utredningshäktning*, när frihetsberövande påkallas av särskilt komplicerade omständigheter i förundersökningen, vilket mycket sällan är fallet.

1) Framställningen följer Nelson (1990, sid 162–164).

Är minimistraffet för brottet fängelse i två år (t ex mord, dråp, våldtäkt, grovt rån) ska enligt 24:1 RB häktning beslutas, om det inte är uppenbart, att skäl till häktning saknas. Omvänt gäller, att häktning inte får beslutas, om det kan antas att den misstänkte kommer att dömas endast till böter. 1989 infördes också uttryckligen en *proportionalitetsregel*, enligt vilken skälen för frihetsberövandet ska ställas i relation till de olägenheter frihetsberövandet innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse.

Alternativ till häktning är övervakning (24:4 RB), reseförbud och anmälningsskyldighet (kap 25 RB), vilka meddelas av åklagaren. Ungdomar, som inte fyllt 18 år, får häktas bara

när synnerliga skäl föreligger (24:4 RB). I stället anordnas i dessa fall placering på mottagningsavdelning vid särskilt ungdomshem.

Statistik över gripande, anhållande och häktning

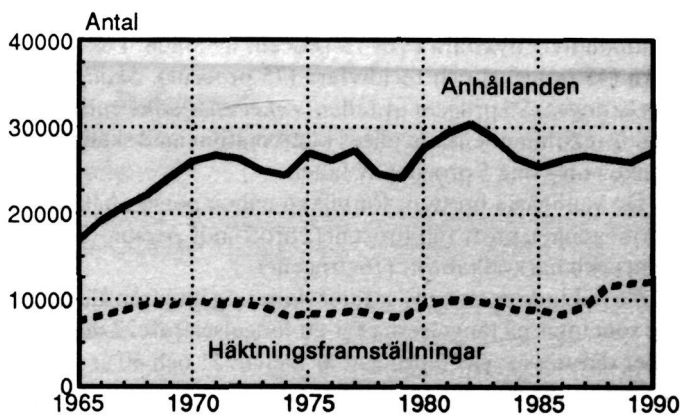
Statistiken när det gäller de personella tvångsmedlen är mycket ofullständig. Inom *åklagarväsendet* insamlas kvartalsvisa uppgifter om antalet anhållanden och häktningsframställningar. Dessa uppgifter har publicerats sedan 1965. *Kriminalvårdsstyrelsen* redovisar månadsvisa uppgifter om beläggningen på häktena. Statistiken förbättras 1991. I *domstolsverkets* statistik finns uppgifter om mål i vilka häktningsförhandling har hållits. Slutligen för *rikspolisstyrelsen* löpande statistik över antalet anhållna och häktade i narkotikamål.

Utvecklingen 1965–1990

Uppgifter om hur många personer som årligen grips av polisen finns inte. Antalet anhållanden och häktningsframställningar beskrivs nedan i *Diagram 3.3.1*. Det visar, att antalet anhållanden har legat tämligen stabilt sedan början av 70-talet. *Andelen* häktningsframställningar sjönk däremot fram till 1988, då trenden bröts.

Diagram 3.3.1

Anhållanden och häktningsframställningar 1965–1990
Arrests and applications for detention orders, 1965–1990

Uppgifter från kriminalvårdsstyrelsen visar, att antalet häktade ökade redan före häktningsreformens ikraftträdande (*Diagram 3.3.2*). De exakta skälen härtill är inte kända.

Allmänt gäller dock att antalet häktningsframställningar och antalet dömda till frihetsstraff överstigande 2 månader följer varandra väl (*Diagram 3.3.3*).

Tabell 3.3.1

Anhållanden och häktningsframställningar, 1965–1990.
Absoluta tal och index

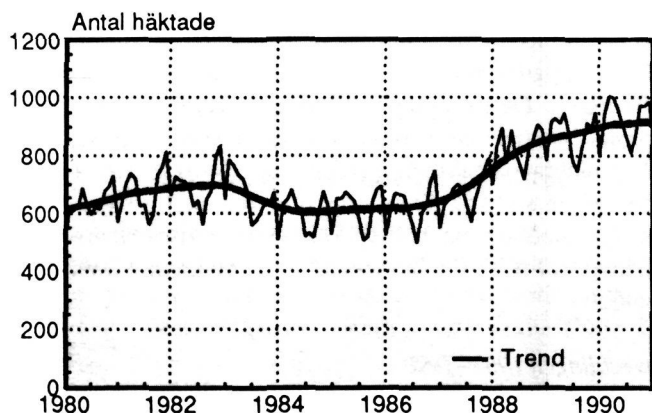
Arrests and applications for detention orders, 1965–1990. Absolute numbers and index

År	Anhållanden		Häktningsframställningar		Andel häktningsframställningar, procent	Frihetsstraff, 2 mån–Antal
	Antal	Index 1965=100	Antal	Index 1965=100		
1965	16 671	100	7 380	100	44	..
1966	19 062	114	8 134	110	43	..
1967	20 733	124	8 706	118	42	..
1968	22 094	133	9 468	128	43	..
1969	24 158	145	9 290	126	38	..
1970	26 049	156	9 755	132	37	9 770
1971	26 712	160	9 429	128	35	9 030
1972	26 228	157	9 418	128	36	10 361
1973	24 901	149	9 073	123	36	9 604
1974	24 347	146	8 077	109	33	8 711
1975	26 962	162	8 297	112	31	8 711
1976	26 135	157	8 341	113	32	8 753
1977	27 272	164	8 641	117	32	9 474
1978	24 569	147	8 122	110	33	9 470
1979	23 955	144	7 804	106	33	9 087
1980	27 559	165	9 362	127	34	9 678
1981	29 271	176	9 920	134	34	10 292
1982	30 360	182	9 914	134	33	10 615
1983	28 747	172	9 455	128	33	10 289
1984	26 388	158	8 855	120	31	9 894
1985	25 448	153	8 720	118	34	9 423
1986	26 172	157	8 286	112	32	9 574
1987	26 648	160	9 275	126	35	10 334
1988	26 264	158	11 546	156	44	11 228
1989	25 943	156	11 953	162	46	11 033
1990	27 221	163	12 135	164	45	11 491

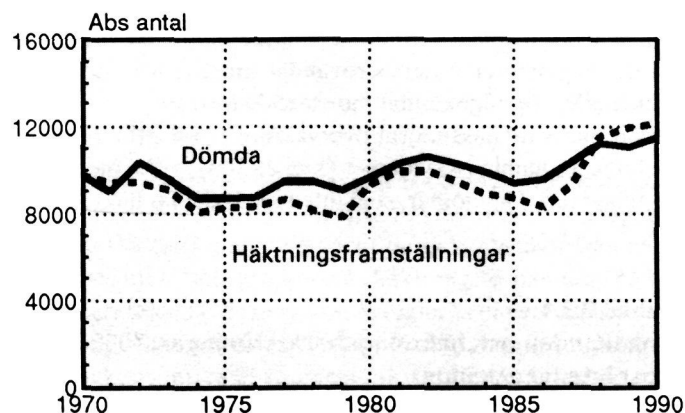
Källa: Åklagarväsendets arbetsstatistik för respektive år samt uppgifter från SCB.

Diagram 3.3.2**Inskrivna på häkten. Månadsdata, januari 1980 – december 1990**

Remanded, detained or arrested persons in prison facilities. Monthly data, January 1980 – December 1990

Diagram 3.3.3**Häktningsframställningar och till frihetsstraff (2 – månader) dömda personer, 1970–1990**

Applications for detention orders and numbers of persons sentenced to imprisonment (2 – months), 1970–1990

Tvärsnittundersökning 1989

Hur häktningsreglerna används i praktiken kan beskrivas med hjälp av en undersökning som domstolsverket genomförde avseende år 1989 (DV-Rapport 1989:9).

Uppgifter om hur många personer som årligen grips av polisen, finns inte tillgängliga. Antalet anhållna personer kan uppskattas till 25–26 000 personer årligen. I omkring 45 procent av fallen inger åklagaren en häktningsframställning. Rätten häktar i ca 90 procent av fallen. Som skäl anges (kumulativt) flyktfara i 20–25 procent av fallen, kollusionsfara (45 procent) och recidivfara (75 procent). *Skälig misstanke* anges i 95 procent av fallen; *enkel misstanke* enligt 24:3 RB förekommer ensamt eller i kombination med skälig misstanke i omkring 5 procent av fallen.

De vanligaste brotten, för vilken någon person häktas, är förmögenhetsbrott (60 procent), brott mot person (21 procent) och narkotikabrott (16 procent).

De häktade personernas ålder skiljer sig inte från åldern på de som intas på fängelserna för ett fängelsestraff i 2 månader eller därutöver: ca 75 procent är mellan 21 och 40 år gamla. Kvinnornas andel bland de häktade är mindre än 10 procent.

Från tidpunkten för gripandet till att åklagaren beslutar om anhållandet tar det i hälften av fallen mindre än 3 timmar; 85 procent av fallen avgörs inom 6 timmar. I mindre än 5 procent av fallen tar det mer än 12 timmar.

Häktningsförhandlingen äger rum i knappt 10 procent av fallen *samma dag* som häktningsframställningen har ingivits till rätten. 45 procent avgörs nästa dag och ytterligare 40 procent på tredje dagen. De resterande 5 procenten avgörs på

fjärde dagen, ofta pga transportproblem eller svårigheter att finna en advokat eller tolk.

I 60 procent av fallen tar häktningsförhandlingen högst en halv timme. Drygt 90 procent avgörs inom en timme.

Häktningsbeslutet överklagas i 10–15 procent av fallen. I ca 1 av 10 fall hävs då häktningsbeslutet av hovrätten pga att häktningsskäl inte finns eller har fallit bort.

I 90 procent av fallen förblir den misstänkte häktad tills förhandlingen i tingsrätten börjar. Domstolsförhandlingen äger rum i 60 procent av fallen inom högst 3 veckor efter gripandet. 90 procent av fallen avgörs inom 6 veckor. Längre häktningstider förekommer dock undantagsvis. Överslagsberäkningar ger vid handen, att tidsrymden mellan gripande och tingsrättsförhandling har minskat sedan mitten av 70-talet.

I omkring 80 procent av fallen dömer tingsrätten de häktade till fängelse, i mindre än 5 procent av fallen frikänns den häktade.

En undersökning avseende år 1985 visade (Nordlöf, 1987:156 ff), att endast 30 procent av de häktade inte hade ålagts inskränkningar i sina rättigheter (angående besök, post, telefon, tidningar m m). Det visade sig också, att närmare hälften av de häktade inte förhöordes under häktningstiden. 80 procent av de häktade fick inget besök under häktningstiden.

I *internationellt* perspektiv hör Sverige till de länder som redovisar häktningssiffror som ligger under genomsnittet för de stater som anslutit sig till Europarådet (se nedan avsnitt 3.5).

Tabell 3.3.2

Personer som omhändertagits för fylleri 1976 samt personer som omhändertagits enligt LOB 1977–1990, med särredovisning av kvinnor och ungdomar under 20 år

Persons taken into custody for drunkenness 1976–1990; of whom were women and youth under 20 years

År	Samtliga omhändertaganden	därav		Kvinnor		Ungdomar		Överlämnade för vård		Storstadsdistrikt	
		Ej identifierade		Antal	Proc	Antal	Proc	Antal	Proc	Antal	Proc
1976	110 187	.	.	5 206	5	9 226	8	.	.	43 203	39
1977	82 966	7 495	9	4 467	5	6 376	8	4 580	6	29 350	35
1978	112 239	9 898	9	6 298	6	8 705	8	5 065	5	41 024	37
1979	124 278	4 269	3	6 831	5	9 301	7	9 033	7	47 365	38
1980	126 636	3 403	3	7 492	6	8 991	7	13 320	11	48 015	38
1981	119 985	3 884	3	6 811	6	8 095	7	18 722	16	42 237	35
1982	125 833	5 233	4	7 396	6	8 875	7	21 824	17	45 713	36
1983	118 000	6 948	6	7 282	6	8 225	7	20 425	17	43 815	37
1984	110 285	8 866	8	6 985	6	7 581	7	20 198	18	39 434	36
1985	96 712	8 136	9	5 941	7	6 565	7	16 678	18	34 395	36
1986	97 522	8 318	9	5 964	6	7 356	8	15 612	16	32 767	34
1987	93 555	9 925	11	6 013	6	6 870	7	11 715	13	32 322	35
1988	87 451	11 768	13	6 128	7	6 819	8	10 988	13	26 360	30
1989	81 767	12 698	16	6 079	7	6 418	8	10 647	13	23 152	28
1990	75 399	13 395	18	5 587	7	6 206	8	10 735	14	20 872	28

Källa: Socialstyrelsen, Alkoholbyrån.

3.3.2 Tillfälliga omhändertaganden

Till denna grupp kan räknas tillfälliga omhändertaganden enligt

- polislagen (1984:387)
- lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB, 1976:511)
- lagen om med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU, 1990:52)
- lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM, 1988:870)
- lagen om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall (LSPV, 1966:293; fr o m 1 januari 1992 gäller 1991:1128)
- smittskyddslagen (1988:1472)
- utlänningslagen (1989:529)
- terroristlagen (1989:530; fr o m 1 juli 1991 gäller 1991:572)

Statistiken över dessa mer eller mindre kortvariga frihetsberövanden är knapphändig eller obefintlig. Uppgifter om personer som omhändertagits enligt LVU och LVM finns i SCBs socialtjänststatistik (se t e x *Socialtjänststatistik 1982–1989*). Löpande uppgifter angående personer som omhändertagits enligt LOB sammanställs av socialstyrelsen. Jämfört med den tidigare statistiken över fylleriomhändertaganden är LOB-redovisningen mycket knapphändig. Den har också kvalitetsbrister, eftersom den omhändertagne inte behöver identifiera sig.

Själva lagen innebär bl a att en person får omhändertas, om han på allmän plats är så berusad att han inte kan ta vård om sig eller utgör en fara för sig själv eller andra. Vid behov

ska han föras till sjukhus eller också ska läkare tillkallas. Den omhändertagne ska frigges så snart som möjligt och får i allmänhet inte kvarhållas längre än åtta timmar.

3.3.3 Andra tvångsmedel

Uppgifter om andra tvångsmedel är helt obefintliga i rättsstatistiken. Det gäller kroppsbesiktning, blod- eller utandningsprov, tagande av fingeravtryck, kroppsvisitation, telefonavlyssning, husrannsakan, beslag m m.

3.3.4 Referenser

Domstolsverket, Häkttingsreformen. DV-rapport 1989:9. Jönköping, 1989.

Alvar Nelson, Kriminalpolitik och ingripanden vid brott. 1990 års upplaga. Uppsala: Iustus Förlag, 1990.

Alvar Nelson, "Restrictions of Liberty before Trial", i: *Cahiers de Défense Sociale*, 1989, ss. 78–93.

Kerstin Nordlöf, Straffprocessuella tvångsmedel gripande, anhållande och häktning. Akademisk avhandling. Stockholms universitet. Edsbruk: Akademitryck, 1987.

Kerstin Nordlöf, "Restriktioner vid gripande, anhållande och häktning", i: *Brottsutvecklingen 1987. Brå Forskning 1987:5*, ss. 159–173. Stockholm: Allmänna Förlaget.

Statistiska centralbyrån, Socialtjänststatistik 1982–1989. Sveriges officiella statistik. Stockholm 1991.

3.4 För brott lagförda personer

Persons found guilty of criminal offences

3.4.1 Några resultat

Under 1990 registrerades knappt 370 000 lagföringar för brott – 2 procent färre än föregående år.

Nedgången hänger framför allt ihop med att ordningsboten för lindriga vägtrafikbrott minskat med 6 000. Minsk-

ningen av åtalsunderlåtelse är tekniskt betingad. Den beror på att uppgifter om åtalsunderlåtelse vid lindriga brott – framför allt mot vägtrafikförfattningar – av besparingsskäl inte längre ingår i statistiken. (Se avsnitt 3.4.3 *Insamling*.)

Lagföringstyp	Antal									
	1980	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Domar	71 855	78 969	79 287	73 569	67 069	65 841	67 241	67 958	68 886	69 808
Åtalsunderlåtelse	19 614	21 820	22 594	20 867	23 149	21 618	20 348	19 347	19 200	17 459
Strafföreläggande (SF)	94 544	93 190	90 267	83 744	77 900	75 820	74 392	75 544	78 889	79 801
Ordningsbot (OF)	202 559	223 176	218 428	200 875	177 138	182 915	189 284	195 008	208 570	202 648
Summa lagföringar	388 572	417 155	410 576	379 055	345 256	346 194	351 265	357 857	375 545	369 716
Index 1980 = 100	100	107	106	98	89	89	90	92	97	95

Böter är den vanligaste påföljden

I 85 procent av lagföringarna blev påföljden böter. Vanligast är *ordningsbot* som nästan uteslutande avser lindriga vägtrafikbrott. *Dagsböterna* utgjorde 21 procent av alla böter varav knappt hälften låg under 30 dagsböter. 3 procent uppgick till 100 dagsböter eller fler.

De *villkorliga domarna* har ökat med 12 procent. Tre fjärdedelar av ökningen beror på den nya rattfyllerilagstiftningen (se nästa avsnitt), men ökningen gäller även brott mot person.

Skyddstillsyn med samhällstjänst har prövats under året i fem tingsrätter: Uppsala, Linköpings, Helsingborgs, Malmö och Gävle. Påföljden har tillämpats i 74 lagföringar.

Färre fängelsedomar i år – en följd av den nya rattfyllerilagstiftningen

Antalet fängelsedomar har minskat med 7 procent från föregående år. Detta är följderna av den nya lagstiftningen angående rattfylleri, som trädde i kraft 1 juli 1990. (Se avsnitt 3.4.4

Huvudpåföljd	Antal lagföringar									
	1980	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Böter genom dom, SF, OF	335 793	357 363	349 214	321 070	286 810	288 508	294 042	300 703	317 835	313 102
Åtalsunderlåtelse	19 614	21 820	22 594	20 867	23 149	21 618	20 348	19 347	19 200	17 459
Fängelse	13 505	14 921	15 320	14 714	13 959	14 525	15 640	16 520	16 635	15 527
Villkorlig dom	7 759	10 169	11 174	11 043	10 432	10 624	10 432	10 319	10 957	12 281
Skyddstillsyn	6 029	7 079	6 472	5 946	6 133	6 336	6 272	6 461	6 424	6 729
Övriga påföljder ¹	5 872	5 803	5 802	5 415	4 773	4 583	4 531	4 507	4 494	4 618
Summa lagföringar	388 572	417 155	410 576	379 055	345 256	346 194	351 265	357 857	375 545	369 716

1) BrB 34:1 p 1 ingår här.

Huvudbrott	Antal lagföringar									
	1980	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Brottsbalksbrott	60 108	69 296	72 736	70 256	68 856	66 205	65 266	64 578	64 301	65 474
Brott mot person	8 029	9 236	10 460	10 717	10 232	9 894	10 277	10 655	10 704	11 000
Brott mot förmögenhet	44 527	51 279	53 166	51 453	51 432	48 736	47 734	47 555	47 454	48 241
Brott mot allmänheten och staten	7 552	8 781	9 110	8 086	7 192	7 575	7 255	6 368	6 143	6 233
Brott mot andra lagar	328 464	347 859	337 840	308 799	276 400	279 989	285 999	293 279	311 244	304 242
Trafikbrottslagen	38 296	38 582	39 159	36 464	34 238	33 877	34 434	36 913	39 041	39 727
Övriga vägtrafikbrott	254 412	271 015	263 914	239 893	213 594	218 145	223 431	227 511	241 111	230 246
Narkotikastrafflagen	4 031	5 997	4 954	4 311	4 052	4 288	4 087	4 375	4 580	4 665
Varusmuggningslagen	16 954	17 112	13 346	13 535	12 576	12 748	12 964	13 640	15 138	18 179
Skattebrottslagen	515	984	1 207	1 072	936	704	717	417	426	421
Övriga	14 256	14 169	15 260	13 524	11 004	10 227	10 366	10 369	10 948	11 004
Samtliga lagföringar	388 572	417 155	410 576	379 055	345 256	346 194	351 265	357 857	375 545	369 716

Förändringar i lagstiftningen.) Den syftade bl a till att minska fängelsestraffets användning vid grovt rattfylleri. Av samtliga påföljder vid grovt rattfylleri har andelen fängelsedomar minskat från 71 procent 1989 till 54 procent 1990. Samtidigt har andelen villkorliga domar för samma brott ökat från 5 till 19 procent.

Andelen fängelsestraff för brottsbalksbrott har däremot ökat med 2 procent, främst gäller ökningen brott mot förmögenhet.

52 procent av fängelsedomarna har korta strafftider på mellan 14 dagar och 2 månader. 42 procent av dessa avser grovt rattfylleri.

9 procent av fängelsedomarna har längre strafftider än 1 år. Drygt hälften (53 procent) av dessa avser grova våldsbrott (Kap 3–7 BrB) eller brott mot narkotikastrafflagen. Domar med strafftider över två år har ökat mellan 1980 och 1990 från 329 till 660. 34 procent av ökningen avser narkotikabrott. 5 personer dömdes i tingsrätt till livstids fängelse för mord.

Den genomsnittliga ådömda strafftiden uppgick 1990 till 5,8 månader för samtliga brott och till 7,4 månader om man undantar brott mot trafikbrottslagen.

Frihetsstraff väljs oftast för mord/dråp, våldtäkt och rån. De längsta frihetsstraffen utdöms för mord/dråp, våldtäkt, mordbrand och smuggling av narkotika.

Trafikbrott är den vanligaste brottstypen

Brott mot trafikförfattningar inkl trafikbrottslagen var huvudbrott i 73 procent av lagföringarna. 13 procent av de som lagfördes hade förmögenhetsbrott, t ex stöld eller bedrägeri, som sitt grövsta brott. Brott mot person, där bl a våldsbrotten ingår, svarade för 3 procent. 1 procent lagfördes för brott mot narkotikastrafflagen.

Lagföringar avseende *brott mot person* ökade med tre procent. *Brott mot förmögenhet* visar en ökning, som främst snatteribrotten svarar för. *Brott mot allmänheten* ökade med 6 procent. *Brott mot staten* fortsätter däremot att minska.

Antalet lagföringar för brott mot *narkotikastrafflagen* har ökat de tre senaste åren men är fortfarande betydligt mindre än toppåret 1982.

Lagföringarna enligt *skattebrottslagen* har inte förändrats sedan året innan. Antalet är dock mindre än hälften jämfört med 1984. Statistiken tycks bekräfta olika rapporter om att "kampen mot modern och ekonomisk brottslighet" har kommit av sig under 80-talet. (Jämför även RS-PM 1990:6, "Modern brottslighet".)

OBS! Ordningsbot ingår inte i den fortsatta redovisningen.

Kvinnornas andel av de lagförda stabil

Kvinnornas andel bland de lagförda personerna var även 1990, 14 procent. Sett i ett längre perspektiv har kvinnornas andel ökat. En utförlig redovisning av kvinnobrottsligheten finns i SCBs skrift "Kvinnors rätt och orätt" (Stockholm 1986). Brott med höga andelar kvinnor är snatteri, bedrägeri, missbruk av urkund och urkunds förfälskning.

Utländska medborgares andel ökar

De utländska medborgarnas andel bland för brott lagförda personer har under större delen av 80-talet legat stabilt på 14 procent. De två senaste åren har andelen dock ökat i takt med kraftigt ökad invandring och ligger nu på 17 procent. Drygt två tredjedelar av dem (38 procent) är nordiska medborgare, främst från Finland. Cirka 2 av 3 av de lagförda utländska medborgarna är kyrkobokförda i Sverige. Brott med

15–20-åringar lagförda för våldsbrott, 1975 samt 1980–1990

År	Huvudbrott Mord, dråp		Misshandel, inkl grov		Våldtäkt, inkl grov		Rån, inkl grovt		Våld mot tjänsteman m m	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
1975	8	10	1 351	30	30	28	150	36	893	30
1980	5	5	1 252	26	22	19	181	38	625	23
1981	6	6	1 168	23	14	16	221	42	667	22
1982	14	13	1 306	23	31	27	150	35	670	21
1983	13	15	1 421	21	17	13	129	28	706	20
1984	12	13	1 549	23	27	22	149	31	692	21
1985	6	8	1 605	25	19	15	172	34	567	19
1986	21	16	1 619	26	19	12	161	32	505	18
1987	3	3	1 534	24	20	17	145	34	585	18
1988	7	5	1 716	26	18	11	195	40	598	20
1989	12	12	1 755	26	19	12	183	41	523	18
1990	14	11	1 780	25	22	13	243	44	525	17

höga andelar utländska medborgare är mord/dråp, våldtäkt samt brott mot varusmuggningslagen. Ytterligare uppgifter om utlänningarnas brottslighet finns i RS-PM 1990:10, "Utländska medborgare i kriminalstatistiken".

En femtedel av de lagförda är ungdomar

Ungdomar lagförs oftare än vuxna för traditionella brott, speciellt förmögenhetsbrott. Typiska ungdomsbrott (dvs brott där *andelen* lagförda 15–20-åringar är stor) är tillgrepp av fortskaffningsmedel, åverkan samt missbruk av urkund.

Tendensen sedan mitten av 70-talet att färre ungdomar lagförs kvarstår även på 80-talet. Mellan 1980 och 1990 sjönk andelen ungdomar 15–20 år lagförda för alla typer av brott från 25 till 22 procent. En utförlig redovisning av ungdomsbrottsligheten finns i SCBs skrift "Ungdomar och brott" (Stockholm 1989).

Vad gäller det mycket omdiskuterade ungdomsvåldet kan även lagföringsstatistiken bidra med en del information (tabblån ovan). Under perioden visar den både *antals-* och *andels-*mässiga ökningar för rån, medan den för misshandel visar endast *antalsmässiga* ökningar.

3.4.2 Statistikens syfte och omfattning

Syftet med statistiken över för brott lagförda personer är främst att för ett visst år ge en bild av tillämpningen av olika påföljder. Fr o m 1973 ges även en redovisning av tillämpade brottslagrum. Dessutom belyser statistiken i viss mån sambandet mellan brott och påföljd och beskriver olika kategorier av lagförda personer. Statistiken över för brott lagförda personer är också underlag för statistiken över återfall i brott och kohortstatistiken (avsnitt 3.6).

Statistikens omfattning

I statistiken över lagförda personer ingår *personer som:*

- *dömts* i brottmål i första instans
- *meddelats åtalsunderlåtelse*, dvs de har av olika skäl inte åtalats (t ex pga sin ungdom), trots att åklagaren funnit dem skyldiga till brott
- *godkänt strafföreläggande*, dvs böter som utfärdas av åklagare utan domstolsförhandling
- *godkänt föreläggande av ordningsbot*, dvs böter som utfärdas direkt av framför allt polisman.

Förelägganden av ordningsbot (ca 203 000 år 1990) avser till allra största delen förseelser mot vägtrafikförfattningar. Ordningsbot redovisas summariskt till SCB och ingår därför *endast* i tabellerna 3.4.1, 3.4.3 – 3.4.5.

Frikända personer ingår inte i redovisningen och inte heller personer under 15 år (de får inte lagföras). Utländska medborgare, både kyrkobokförda och ej kyrkobokförda i Sverige, ingår.

Domar i högre instans liksom domar i tvistemål redovisas i statistiken över domstolarnas verksamhet, se avsnitt 4.

Redovisningsenhet i tabellerna är den *person* som lagförts för brott under kalenderåret. Om *samma* person lagförs flera gånger under året räknas denne som en person varje gång. Om flera *olika* personer ingår i en och samma lagföring redovisas var och en av dessa personer som en enhet för sig. Se vidare *Brutto- och netto*redovisning i avsnitt 3.4.5.

Brottsredovisningen

Brottsredovisningen omfattar brottsbalken samt s k specialstraffrättsliga författningar som innehåller en straffparagraf. Varje år görs en uppdatering av redovisningen där nya lagar

med straffparagraf läggs till samt aktuella ändringar görs i gällande lagar. Lagar som trätt ur kraft tas bort efter viss tid. Brotsredovisningen omfattar alltså inte exakt samma författningar år från år.

Försök, förberedelse, stämpling och medverkan till brott ingår, men särredovisas inte.

I de fall en person vid ett tillfälle dömts för flera brott väljs det brott som har det svåraste straffet i sin straffskala till s k huvudbrott. (Se vidare avsnitt 3.4.5.)

Påföljdsredovisningen

I denna statistik ingår de påföljder som framgår av t ex tabell 3.4.8. Dessutom ges i tabell 3.4.6 en redovisning efter huvudbrott av utländska medborgare som av domstolen utvisats ur riket. Beslut om skadestånd, beslag m m ingår däremot ej i redovisningen. Ej heller ingår förordnanden med undantag av BrB 34 kap 1 § punkt 1 (se avsnitt 3.4.5). I påföljdsredovisningen förekommer i huvudsak den s k huvudpåföljden (se avsnitt 3.4.4 och 3.4.5).

Statistikens avgränsning i tiden

I denna årsbok redovisas i huvudsak personer som lagförts under kalenderåret 1990. Uppgifter om dessa personer har redovisats till SCB mellan januari 1990 och mars 1991. Därutöver redovisas några tidsserier i tabell 3.4.1–3.4.4.

3.4.3 Insamling och bearbetning

Insamling

Fr o m 1972 har SCB fått uppgifter om lagförda personer (åtalsunderlåtelse fr o m 1973) från rättsväsendets informationssystem (RI). Det är ett ADB-system som är gemensamt för rättsväsendets myndigheter. Den del av RI varifrån uppgifterna om lagförda personer hämtas, sköts av rikspolisstyrelsen (RPS). Uppgiftslämnandet till statistiken regleras genom olika kungörelser, kungörelsen (1970:517) om rättsväsendets informationssystem (RI), rättsstatistikkungörelsen (1971:933), strafföreläggandekungörelsen (1970:60) och ordningsbetskungörelsen (1968:199).

T o m 1989 lämnade åklagarmyndigheterna direkt till SCB uppgifter om åtalsunderlåtelse för vissa lindriga brott. Fr o m 1990 ingår de av besparingsskäl inte längre i statistiken.

Bearbetning hos rikspolisstyrelsen (RPS)

De blanketter som kommer in från polis, åklagare och domstolar granskas till en början manuellt hos RPS. Vidare görs kompletteringar av uppgifterna. Därefter databehandlas

uppgifterna. I databehandlingen av uppgifterna ingår maskinella kontroller samt upprättning av de fel som då upptäcks.

Varje månad skickar RPS magnetband till SCB, med uppgifter om domar och strafförelägganden. Åtalsunderlåtelse levereras varannan månad. Domar som lett till påföljd som skall antecknas i kriminalregistret och åtalsunderlåtelse avseende grövre brott har före uttaget till SCB kompletterats med uppgifter om tidigare belastning från person- och belastningsregistret inom RI.

Bearbetning hos SCB

Uppgifterna från RPS databehandlas hos SCB i ett antal program i vilka bl a granskning, bestämning av huvudbrott, rättning och dubblettkontroll sker. Materialet kompletteras med uppgifter om kyrkobokföring för utländska medborgare. Detta material utgör sedan grunden för tabellproduktionen.

3.4.4 Kvalitet och jämförbarhet

Allmänt

Ingen systematisk kontroll har gjorts av kvalitén på uppgifterna i lagfördastatistiken. I och med anslutningen till RI 1972 ligger primärhandlingen direkt till grund för statistiken, vilket innebär en förbättring jämfört med tidigare rutiner. Dessutom har möjligheterna att påträffa och åtgärda fel utökats p g a att många myndigheter (användare) utnyttjar uppgifter från RI i sin verksamhet.

När man gör jämförelser över tid måste man känna till om det skett förändringar i lagarnas innehåll och tillämpning eller i de statistiska insamlings- och bearbetningsrutinerna under den period man studerar. I »Nordisk kriminalstatistik 1950–1980« diskuteras detta närmare (NUK, Stockholm 1982). Där finns också en utförlig beskrivning av bl a den svenska statistiken över lagförda personer under nästan 30 år samt över hur påföljdssystemet varit utformat under samma period. I Rättsstatistisk årsbok ingick också t o m 1981 års årgång förteckningar över var man kan läsa om statistikomläggningar och viktigare lagändringar från 1949 och framåt. Dessa kvalitetsaspekter behandlas också nedan, men mycket kortfattat.

Omläggningar av statistiken

År 1949 genomfördes en större omläggning av statistiken. Statistikomläggningen beskrivs utförligt i publikationen Brotsligheten åren 1949 och 1950, sid 1 ff.

Mellan åren 1951 och 1960 förekom endast mindre förändringar i rutinerna.

Åren 1961 och 1965 genomfördes större förändringar vilka beskrivs utförligt i:

Brottsligheten 1961, sid 20 – 34.

Brottsligheten 1965 och 1966, sid 19, 25 – 28.

I samband med omläggningen av statistiken 1961 infördes begreppet "Grövre brott" i den statistiska redovisningen. En allmän bakgrund till detta begrepp ges i Rättsstatistisk årsbok 1975 t o m 1980. I föreliggande publikation redovisas inte den grövre brottsligheten särskilt. Detta sker sedan 1965 i serien Statistiska meddelanden, "Den grövre brottsligheten".

Anslutningen till RI fr o m 1972 (åtalsunderlåtelse fr o m 1973) innebar en omfattande omläggning av statistiken. Den beskrivs utförligt i *SOS Kriminalstatistik Del 2, 1972 resp 1973*. Även sättet att bestämma huvudbrott ändrades.

Statistikåren 1979–89 innehöll uppgifter om åtalsunderlåtelse för vissa lindriga brott tillsammans med övriga åtalsunderlåtelse i samtliga aktuella tabeller. Undantag är dock de fåtaliga fall av åtalsunderlåtelse enligt rättegångsbalken 20:7 1 st 3 p (gammal lydelse). En närmare beskrivning av denna omläggning gavs i Rättsstatistisk årsbok 1980.

År 1982 genomfördes ändringar i redovisningen av påföljder och åtalsunderlåtelse, se Rättsstatistisk årsbok 1984, sid 69–71.

Fr o m 1987 redovisas endast godkända strafförelägganden *utfärdade* mot tidigare *godkända* under statistikåret. Se nedan avsnitt 3.4.5 *Strafförelägganden*.

Utländska medborgare

Uppgifterna om nationalitet och kyrkobokföring för de utländska medborgare som lagförts kontrollerades t o m statistikår 1981 mot registret över totalbefolkningen, RTB. Det visade sig att denna kontroll inte var tillräcklig. Därför körs fr o m 1982 samtliga lagförda mot RTB, dvs även de som är markerade som svenskar. I stora drag innebär dessa ändrade kontroller att uppgifterna om lagförda utländska medborgare är något underskattade t o m 1981.

Förändringar i lagstiftningen

- Ny lagstiftning angående rattfylleri trädde i kraft den 1 juli 1990. Promillegränsen sänktes från 0,5 till 0,2 promille. Rattfylleri döptes om till grovt rattfylleri och rattonykterhet till rattfylleri. Lagändringen syftade bl a till att minska användningen av fängelse som påföljd för grovt rattfylleri.

3.4.5 Definitioner och begrepp

BrB 30 kap 6 § (tidigare *BrB 33 kap 2 §*). Enligt denna paragraf skall för brott som någon begått under inflytande av

sinnessjukdom eller motsvarande ej tillämpas annan påföljd än överlämnande till särskild vård enligt *BrB 31 kap.*, eller i vissa fall, böter eller skyddstillsyn. Om nämnda påföljder inte anses kunna användas ska personen vara fri från påföljd. I tabellerna särredovisas *BrB 30:6* endast i kombination med skyddstillsyn och under rubriken "fri från påföljd".

BrB 34 kap 1 § punkt 1. Detta lagrum tillämpas i de fall en person som dömts till fängelse, skyddstillsyn eller villkorlig dom, under tiden före domen eller innan påföljden helt verkställts, begått annat brott. Enligt lagrummet kan rätten förordna att den tidigare ådömda påföljden även skall avse det nya brottet. Förordnande enligt *BrB 34:1 p 1* betraktas som en självständig påföljd i statistiken fr o m 1972. I tabell 3.4.4 redovisas också vilka tidigare ådömda påföljder som åberopats vid förordnandet. Då förordnandet enligt *BrB 34:1 p 1* förekommer i kombination med andra påföljder, och referenser saknas, redovisas förordnandet som huvudpåföljd.

En tabell avseende förordnanden enligt *BrB 34:1 p 1* efter dels huvudbrott vid förordnandet och dels den tidigare ådömda påföljden som avses vid förordnandet finns att få från SCB.

Brutto- och netto-redovisning. I de flesta tabellerna redovisas en person vid varje tillfälle som denne under redovisningsåret lagförts för brott – bruttoredovisning. I tabell 3.4.8 ges en kolumn med "Netto per rad", där en person redovisas endast en gång per påföljd, se vidare förklaring i anslutning till tabellen.

Det kan förekomma att en person begått flera brott av olika slag antingen samtidigt eller vid olika tillfällen och att denne blir lagförd för dessa vid ett och samma tillfälle. I samtliga tabeller i denna årsbok redovisas dylika personer på endast ett av dessa brott, det s k *huvudbrottet*, se nedan. Ett undantag är dock tabell 3.4.10 som redovisar det brott för vilket fängelse utdömts.

Böter. Fr o m 1 januari 1992 gäller att dagsböter utdöms till ett antal av minst 30 och högst 150 eller, när böter avser gemensamt straff för flera brott, till högst 200. Beloppet för varje dagsbot är beroende av den tilltalades ekonomiska situation. Det fastställs till mellan 30 kronor och 1 000 kronor.

Vid s k penningböter är ett visst högsta belopp bestämt, f n 2 000 kronor. Avser penningböterna fler brott får de som mest uppgå till 5 000 kronor. Därutöver kan böter för vissa brott bestämmas efter särskilda beräkningsgrunder, s k normerade böter. Detta är mycket ovanligt.

Böter kan utdömas av domstol. Betydligt vanligare är att de utfärdas direkt av åklagare i form av ett strafföreläggande eller av polis i form av en ordningsbot (se vidare "Ordningsbot").

Dom. Härmed avses fällande dom i brottmål som en person meddelats i första instans. Överklagande ingår alltså inte.

Fängelse. Fängelse utdöms på viss tid beroende på vilka straffgränser som är stadgade för brottet. Kortaste tid är 14 dagar och längsta tio år (under speciella omständigheter även längre) eller livstid. Vanligen är det skillnad mellan den tid som dömts ut och den tid som faktiskt avtjänas. Nästan ingen som dömts till en längre strafftid än 2 månader avtjänar hela den utdömda tiden utan villkorlig frigivning sker.

Den som begått brott innan han fyllt arton år får ej dömas till fängelse annat än när det finns speciella skäl till detta. Den som är mellan arton och tjuogoett år vid brottet får dömas till fängelse endast om det med hänsyn till gärningens straffvärde eller annars finns särskilda skäl till detta.

Huvudbrott. Om en lagföring avser flera brott av varierande svårhetsgrad räknas som huvudbrott det brott som har det strängaste straffet i sin straffskala. I de fall lagföringen gäller flera brott med samma straffskala väljs ettdera av dessa brott som huvudbrott, om inget annat brott ingår som har ett strängare straff i sin straffskala.

För att avgöra vilken straffskala som är strängast används ett s k rangnummer som är baserat på de straffgränser mellan vilka en påföljd kan utdömas. Vid bestämningen av rangnumret har i första hand hänsyn tagits till maximigränsen i straffskalan.

Rangnumren har setts över under statistikåren 1986 och 1987. Ändringarna påverkar inte jämförbarheten över tid.

Huvudbrott under året. Om en person lagförts mer än en gång under ett år har huvudbrottet under året bestämts på motsvarande sätt som huvudbrottet i en lagföring. Dvs, av samtliga brott som ingår i lagföringarna under året räknas det som har det strängaste straffet i sin straffskala som huvudbrott.

Huvudpåföljd. Om en och samma dom innehåller flera olika påföljder och referenser saknas mellan påföljd och brott, räknas som huvudpåföljd den strängaste påföljden i domen. Vid bestämningen av huvudpåföljden, vilken sker maskinellt, följs nedanstående prioriteringsordning (från högsta till lägsta prioritet):

- fängelse
- sluten psykiatrisk vård
- vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda
- öppen psykiatrisk vård
- skyddstillsyn
- villkorlig dom
- vård inom socialtjänsten
- vård enligt lagen om vård av missbrukare
- böter
- fri från påföljd
- påföljd eftergiven.

I de fall en person meddelats förordnande enligt brottsbalken 34 kap 1 § punkt 1 och referenser saknas, räknas detta alltid som huvudpåföljd. I tabell 3.4.15 ges en redovisning av de påföljdskombinationer som utdömts under kalenderåret.

I ca 1 procent av domarna finns referenser angivna mellan huvudbrott och påföljd. I dessa fall redovisas den påföljd som huvudbrottet lett till som huvudpåföljd, även om det i domen finns en annan påföljd med högre rang.

Exempel: Någon döms till skyddstillsyn för stöld och till fängelse för grovt rattfylleri. Tidigare, innan referenserna infördes, redovisades ett sådant fall med huvudbrottet stöld (högst rang) och "felaktigt" med huvudpåföljden fängelse (högst prioritet). Med referensernas hjälp kan domen alltså redovisas på "rätt" sätt. Det blir alltså *huvudbrottets påföljd* (dvs skyddstillsyn) och inte domens huvudpåföljd som kommer att redovisas.

Kriminalregistret. I kriminalregistret antecknas de personer som dömts till följande påföljder:

- fängelse
- skyddstillsyn
- villkorlig dom
- överlämnande till sluten psykiatrisk vård eller vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda
- överlämnande till öppen psykiatrisk vård samt
- vård enligt lagen om vård av missbrukare, om för brottet är stadgat fängelse

Tillämpningar av BrB 34:1 p 1 räknas också hit eftersom dessa refererar till någon av påföljderna fängelse, skyddstillsyn eller villkorlig dom.

Kyrkobokföring. Uppgifterna om kyrkobokföring avseende utländska medborgare är baserade på uppgifter ur registret över totalbefolkningen (RTB).

Lagföring. Sammanfattande benämning för meddelad åtalsunderlåtelse, godkänt föreläggande av ordningsbot eller

strafföreläggande eller dom i brottmål. I statistiken över lagförda personer ingår endast domar i tingsrätt. Vidare ingår ej frikännande domar i den statistiska redovisningen.

Medelfolkmängd. Se redovisningen i slutet av boken i avsnitt 5 Bilaga.

Ordningsbot. Detta är en typ av böter som i regel utfärdas direkt av t ex polisen för brott av lindrigare slag. Riksåklagaren bestämmer i samråd med rikspolisstyrelsen vilka brottsarter föreläggande av ordningsbot skall omfatta. Riksåklagaren bestämmer även med vilka belopp ordningsbot skall utgå. Högsta belopp är 900 kronor för enkelt brott. Endast förelägganden av ordningsbot som godkänts av den misstänkte under statistikåret ingår.

Övervägande delen av förelägganden av ordningsbot gäller brott mot vägtrafikförfattningar. Ordningsbot redovisas endast summariskt till SCB och ingår därför endast i tabellerna 3.4.1 och 3.4.3–3.4.5.

Person. I de flesta tabellerna räknas varje lagförd person som en person vid varje tillfälle som vederbörande lagförts under statistikåret. Se ovan *Brutto- och netto redovisning*.

Strafföreläggande. Detta är en form av böter som utfärdas direkt av åklagare utan domstolsförhandling. Strafföreläggande får utfärdas för brott som inte har strängare straff än böter i sin straffskala eller i vissa fall för brott i vilkas straffskalor ingår fängelse i högst sex månader, t ex snatteri och skadegörelse. Denna begränsning gäller dock inte 15–17-åringar (LUL 6a §, SFS 1988:822). Högsta straff som kan ges genom strafföreläggande är 120 dagsböter. Fr o m 1987 redovisas endast godkända strafförelägganden *utfärdade* under statistikåret (mot tidigare *godkända* under statistikåret). Effekten av denna ändring är, att något färre strafförelägganden redovisas än tidigare. Detta beroende på att tiden mellan utfärdande och godkännande kan vara lång.

Ålder. Uppgifterna om ålder avser åldern vid tiden för åklagarbeslutet, strafföreläggandet respektive domen. Före 1972 redovisades åldern vid tiden för brottet.

Åtalsunderlåtelse. Åklagaren kan besluta att inte åtala trots att en person funnits skyldig till brott. Detta beslut om åtalsunderlåtelse fattas enligt någon av följande lagar:

- LUL (lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, 1964:167), 1 §. Denna paragraf kan tillämpas på

ungdomar under 18 år, om annan samhällsvård vidtas eller om brottet skett av okynne e d och om inte något väsentligt allmänt eller enskilt intresse därigenom åsidosätts.

- LUL, 6 §. Enligt detta lagrum kan åklagaren ge åtalsunderlåtelse för brott som begåtts av ungdomar som vistas i hem som avses i 12 § LVU.
- LVM (lag om vård av missbrukare i vissa fall, 1988:870), 46 §. Lagrummet avser personer som begått lindrigare brott före eller under tiden de undergår vård för sitt missbruk. Lagrummet motsvarar det som tidigare fanns i LVM (1981:1243), 31 §.
- Rättegångsbalken 20 kap 7 §, som ändrades den 1 april 1985. De nya reglerna innebar att åklagarnas möjligheter att underlåta åtal vidgas. Här sägs att åklagare får besluta om åtalsunderlåtelse under förutsättning att något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts:
 1. om det kan antas att brottet inte skulle föranleda annan påföljd än *böter* (20:7 1 st 1 p);
 2. om det kan antas att påföljden skulle bli *villkorlig dom* och det finns särskilda skäl för åtalsunderlåtelse (20:7 1 st 2 p);
 3. om den misstänkte *begått annat brott* och det utöver påföljden för detta brott inte krävs påföljd med anledning av det föreliggande brottet (20:7 1 st 3 p);
 4. om brottet uppenbarligen begåtts under inflytande av sådan *själslig abnormitet*, som avses i 30:6 § brottsbalken, samt psykiatrisk vård eller vård enligt lagen (1967:940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda kommer till stånd utan lagföring (20:7 1 st 4 p);
 5. om det av *särskilda skäl* är uppenbart att det inte krävs någon påföljd för att avhålla den misstänkte från vidare brottslighet och att det med hänsyn till omständigheterna inte heller krävs av andra skäl att åtal väcks (20:7 2 st).

Som en följd av de nya reglerna ökade också utrymmet för *förundersökningsbegränsning*. Förundersökning får enligt rättegångsbalken 23:4a 2 st nedläggas om det kan antas att åtal för brott inte skulle komma att ske till följd av bestämmelser om åtalsunderlåtelse i 20 kap rättegångsbalken eller om särskild åtalsprövning samt något väsentligt allmänt eller enskilt intresse ej åsidosätts genom att förundersökningen

läggs ned. Dylika beslut redovisas emellertid inte i föreliggande statistik, utan i brottsstatistiken (se ovan avsnitt 3.2).

3.4.6 Tidigare publicering

Den officiella statistiken över för brott lagförda personer påbörjades år 1830. Rapporterna för åren 1830 t o m 1912 har publicerats i *Bidrag till Sveriges Officiella Statistik* under titeln *B. Rättsväsendet. Ny följd. Sammandrag af Justitie- Statsministerns underdåniga Embetsberättelser för år* utgiven i Stockholm 1861 ff.

Fr o m 1913 finns denna statistik publicerad i *Sveriges Officiella Statistik* under titeln *Rättsväsen. Brottsligheten år* utgiven av Kungliga Statistiska Centralbyrån fr o m 1920 ff.

Sedan 1967 ingår dessa uppgifter i *Sveriges Officiella Statistik* under titeln *Kriminalstatistik år Del 2. Domstols- och åklagarstatistik* utgiven av Statistiska centralbyrån.

Vissa sammanfattande och översiktliga tabeller har publicerats i *Statistisk tidskrift*, årgångarna 1871 t o m 1913, under rubriken *Sveriges Officiella Statistik i sammandrag*, och fr o m 1914 i *Statistisk årsbok* under rubriken *Rättsväsen*.

Vissa längre tidsserier för tiden före 1950 har publicerats i *Historisk statistik för Sverige* utgiven av Statistiska centralbyrån 1960.

Vidare finns uppgifter över brottslighetens utveckling åren 1913–1947 publicerade av SCB i *Statistiska meddelanden, serie A* år 1949.

Utöver dessa publikationer har SCB fr o m 1965 i serien *Statistiska meddelanden (SM)* redovisat uppgifter om den s k *grövre brottsligheten*.

En sammanfattning av den historiska kriminalstatistiken finns nu i SCB:s publikation *"Brott och straff i Sverige"* (Urval nr 18), se ovan avsnitt 3.1.

Fr o m statistikomläggningen 1972 publiceras dels uppgifter om *huvudbrott och huvudpåföljd* och dels uppgifter om de enskilda *brottslagrum* som tillämpats under det aktuella året. Dessutom finns för 1974 en publikation med uppgifter om vissa påföljder. Motsvarande uppgifter för åren därefter återfinns i publikationen med uppgifter om huvudbrott och huvudpåföljd för respektive år. Närmare uppgifter om aktuella publikationer m m ges i nästföljande avsnitt.

3.4.7 Förändringar i tabellredovisningen

Tabellerna 3.4.13 och 3.4.14 är nya för i år. De visar tidigare belastning för personer som lagförts under året. Med tidigare

belastning avses en persons samtliga lagföringar under de senaste 10 åren. Upprepade lagföringar under statistikåret beaktas dock inte. Tabellerna är fördelade efter påföljd respektive brottstyp.

Tabell 3.4.15 hette tidigare 3.4.13.

3.4.8 Ytterligare statistik inom området

Utöver uppgifterna i denna bok finns ytterligare uppgifter om lagförda personer publicerade i Statistiska meddelanden (SM) och RS-promemorior. I följande översikt framgår vilka uppgifter som finns samt var dessa eventuellt finns publicerade.

A Publicering i Statistiska meddelanden (SM)

Serie R11 Kriminalstatistik.

Brott och påföljd 1990

Den grövre brottsligheten 1990

För narkotikabrott lagförda personer, 1990

Brottslagrum och samtliga lagrum, 1990.

B Opublicerat tabellmaterial

Alla tabeller publiceras inte men kan beställas från SCB. Tidigare ingick de flesta av dessa i Appendix till Rättsstatistisk årsbok (t o m statistikår 1979). Opublicerade tabeller finns inom följande områden.

Kvinnor

Redovisningen av kvinnor i årsboken har fr o m RSÅ 1984 gjorts utförligare. Fortfarande finns dock vissa opublicerade tabeller. Dessutom kan ytterligare tabeller tas fram på beställning.

Utländska medborgare

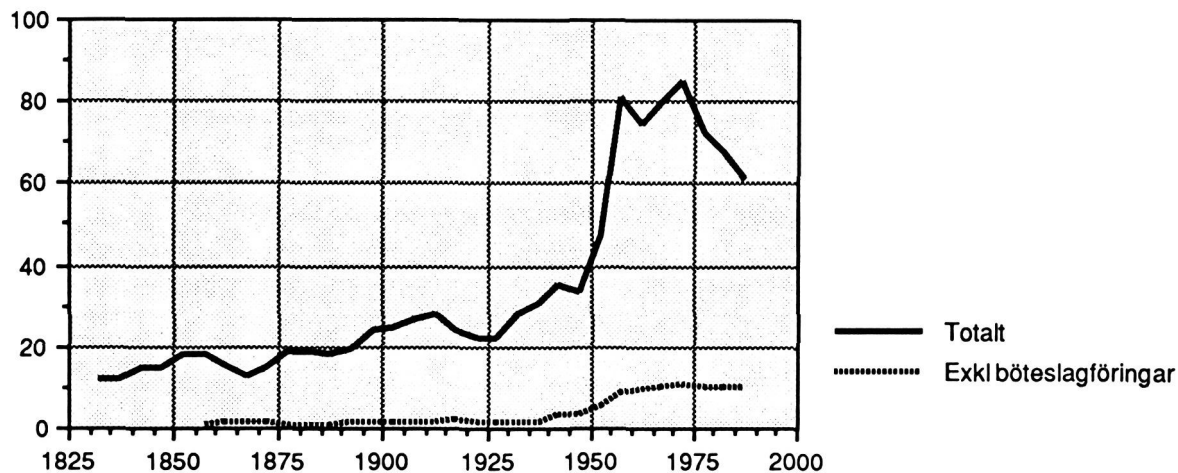
Särredovisning finns av utländska medborgare efter brott, påföljd, ålder, kön och kyrkobokföring. Ytterligare tabeller kan tas fram på beställning.

Övrigt

- Netto redovisning av åtalsunderlåtelse och domar efter brott och ålder.
- Åtalsunderlåtelse efter brott och lagrum.
- BrB 34:1, punkt 1, efter huvudbrott i den aktuella domen och huvudpåföljd i den tidigare domen.
- Samtliga påföljder, dvs motsvarande tabell 3.4.9 men i stället för huvudpåföljd redovisas alla påföljder.

Diagram 3.4.1**Personer som lagförts, 1831–1990, per 1 000 av folkmängden (15–59 år). 5-års medeltal**

Persons found guilty, 1831–1990, per 1 000 of the population (15–59 years of age). 5-year averages

**Per 1 000 Invånare
15-59 år****Diagram 3.4.2****Personer som lagförts (exkl böteslagföringar), 1856–1990, per 1 000 av folkmängden (15–59 år).****5-års medeltal**

Persons found guilty (excl fines), 1856–1990, per 1 000 of the population (15–59 years of age).

5-year averages

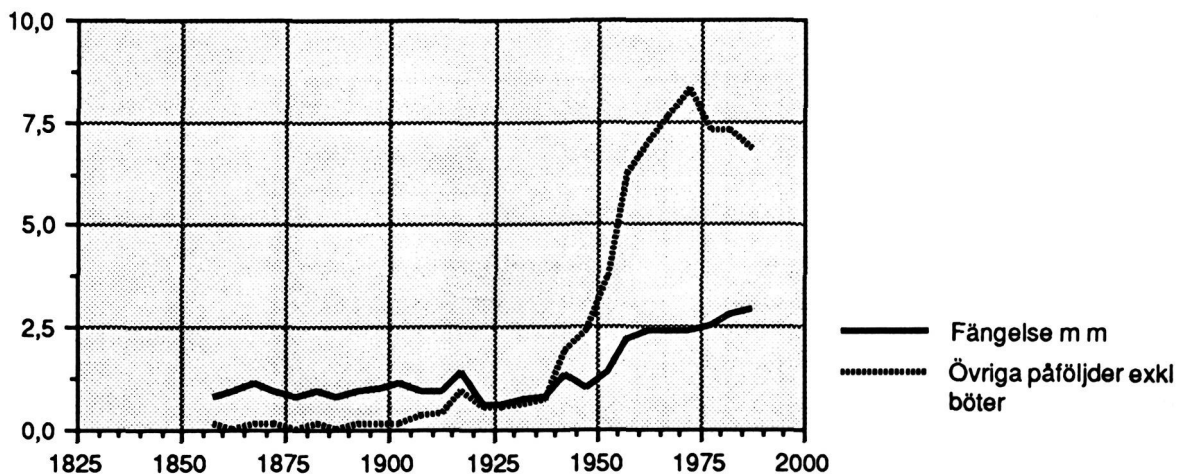
**Per 1 000 Invånare
15-59 år**

Diagram 3.4.3

Personer som lagförts, efter huvudpåföljd, 1990. Påföljderna fördelade efter kön, ålder och medborgarskap. Procentuell fördelning

Persons found guilty, by principal sanction, 1990. Sanction categories distributed by sex, age and citizenship. In percent

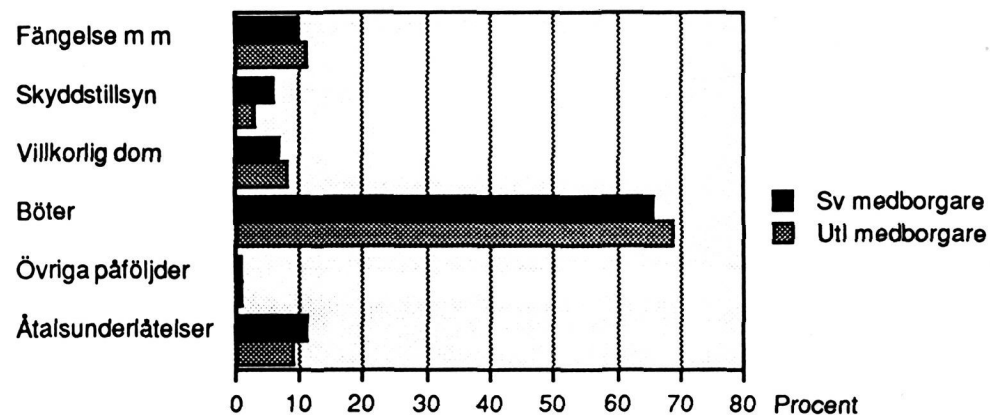
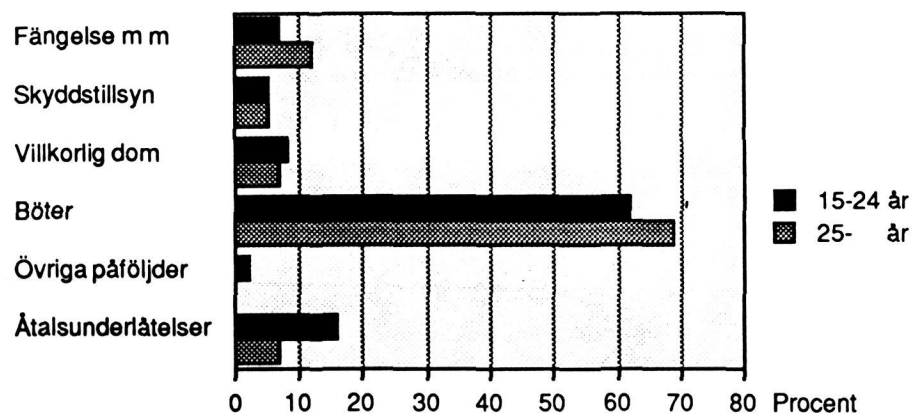
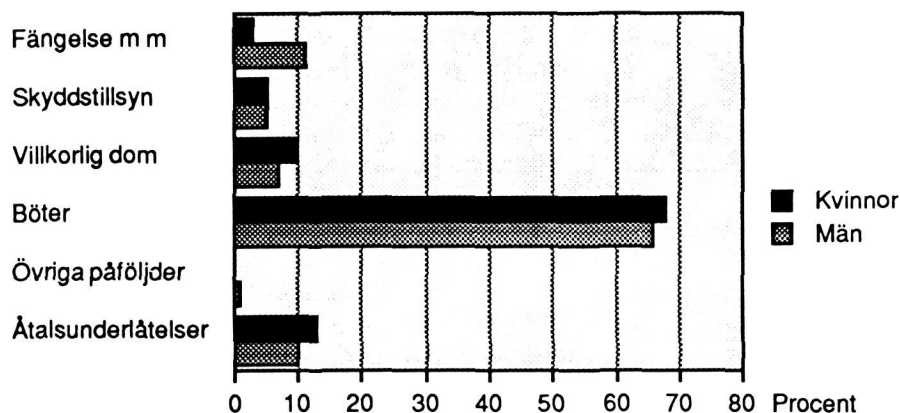

Diagram 3.4.4

Personer som lagförts, efter huvudbrott, 1990. Brottsgrupperna fördelade efter kön, ålder och medborgarskap. Procentuell fördelning

Persons found guilty, by principal offence, 1990. Offence categories distributed by sex, age and citizenship. In percent

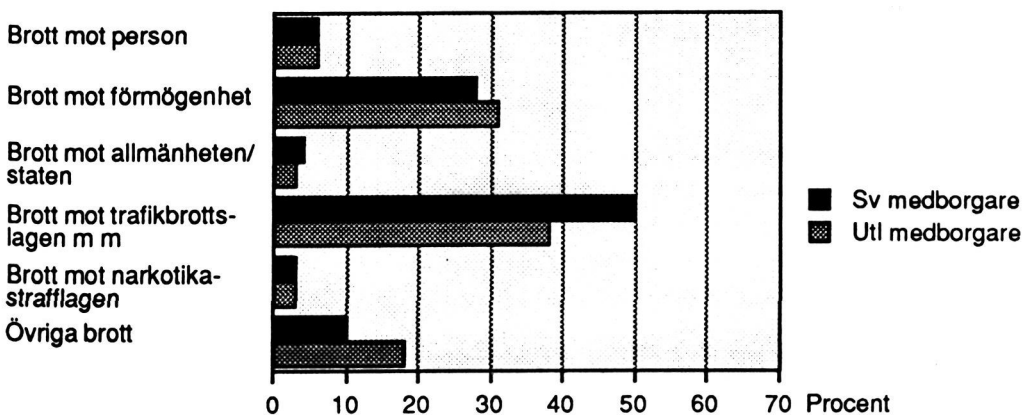
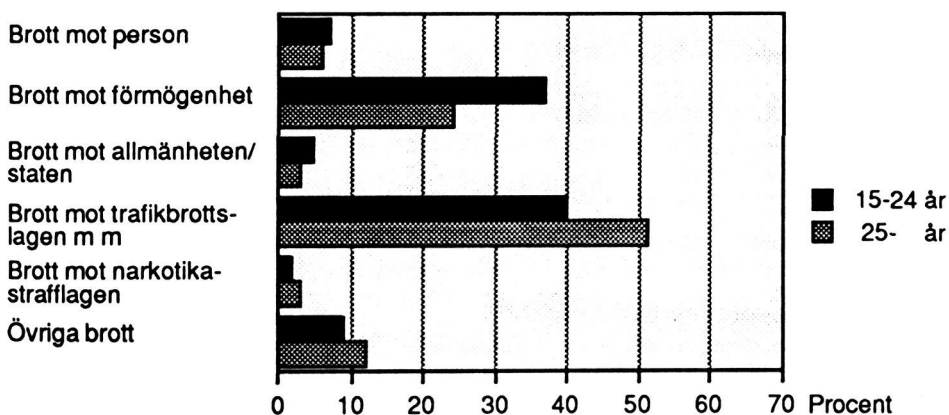
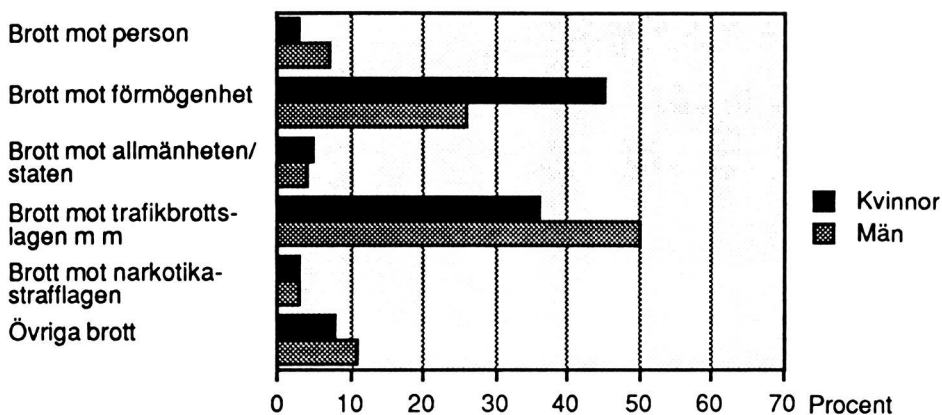
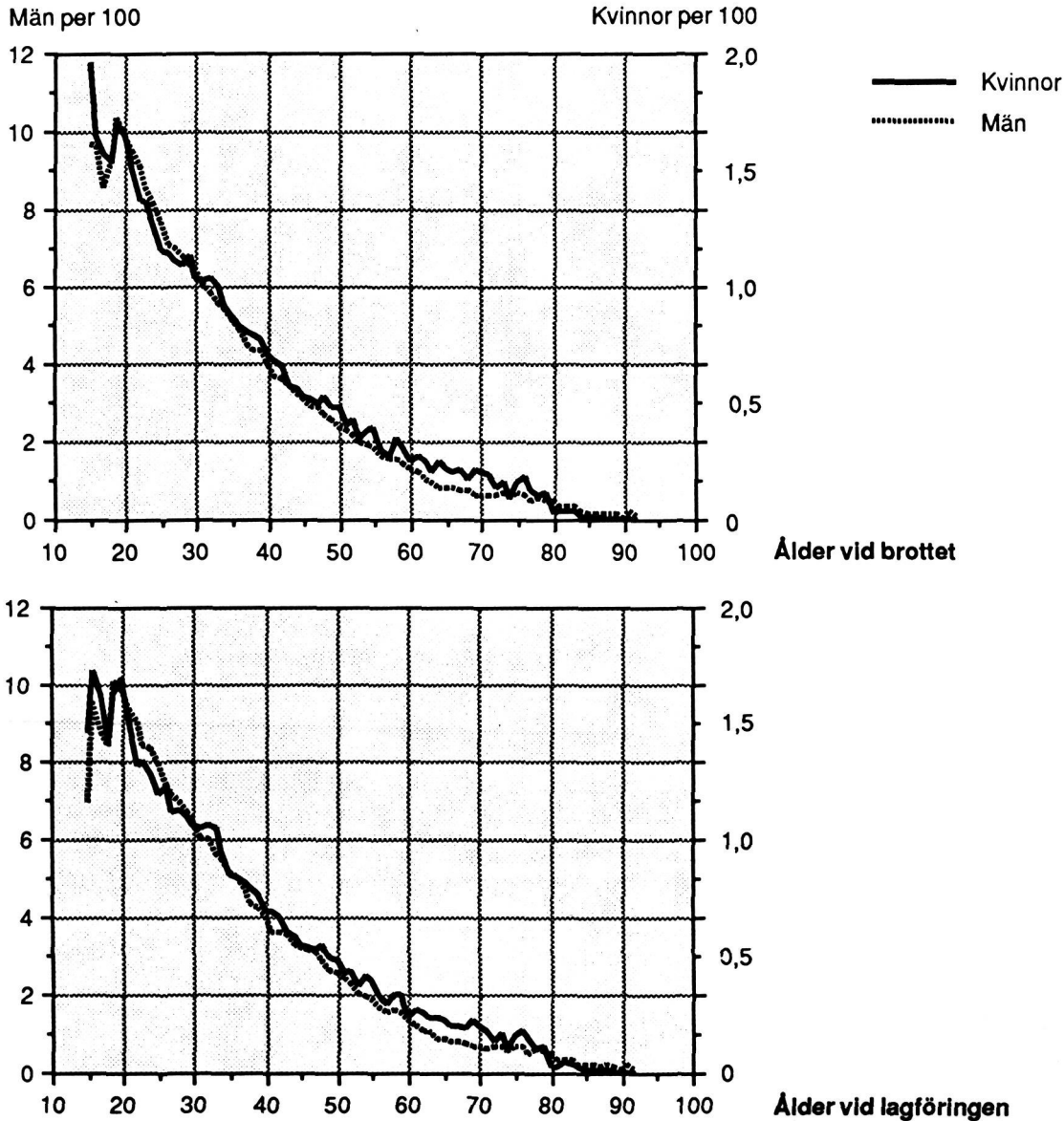

Diagram 3.4.5

Personer som lagförts, efter kön och ålder vid brottet respektive lagföringen, per 100 av medelfolkmängden, 1990

Persons found guilty, by sex and age at the time of the offence and decision respectively. Per cent of the mean population, 1990

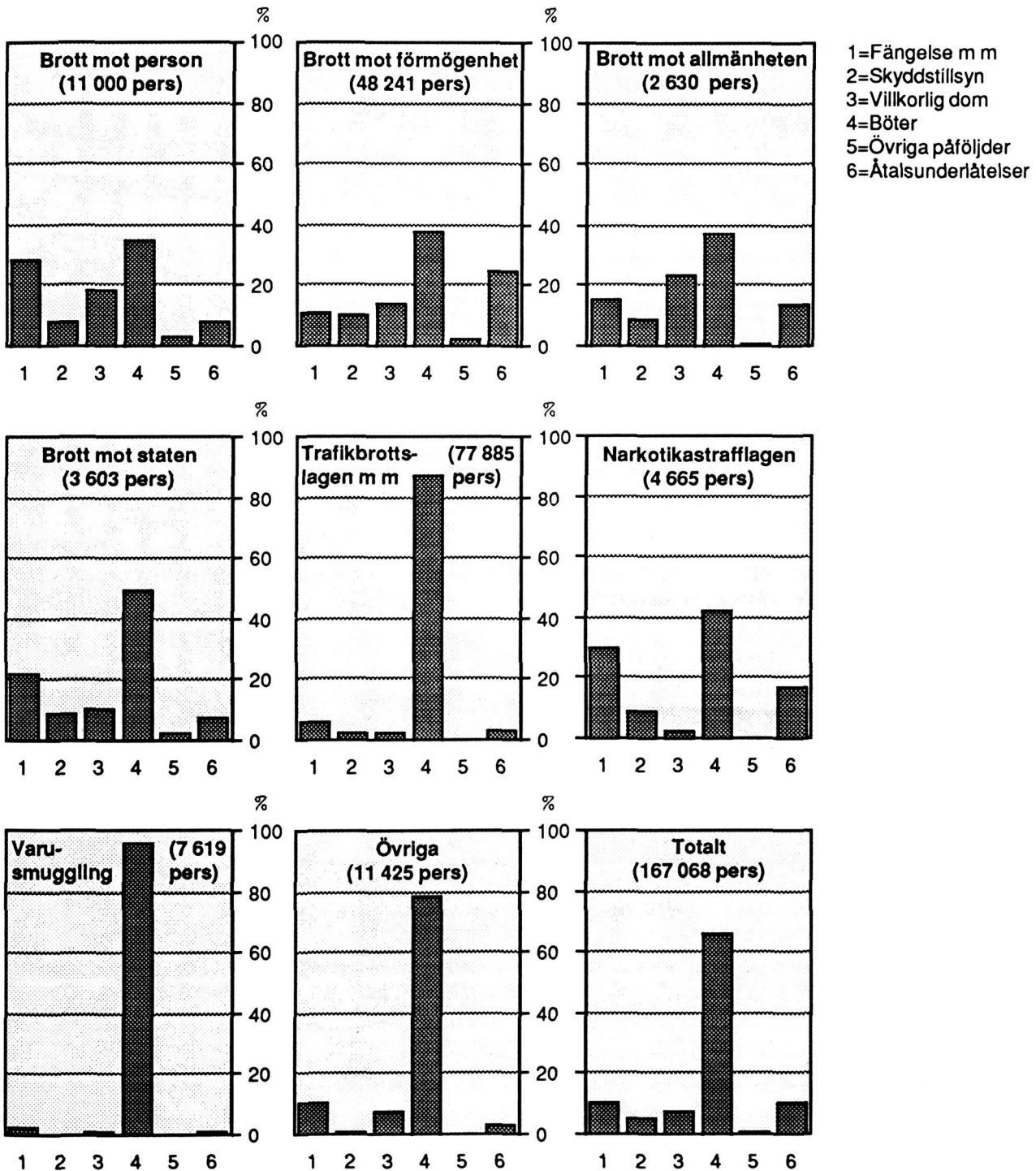
Kommentar

Diagrammen visar att risken för brott och lagföring är starkt knuten till personernas ålder. De högsta riskerna har tonåringarna, de lägsta pensionärerna. Någon skillnad mellan män och kvinnor finns inte, bortsett från det viktiga faktum att kvinnornas risker är ca 6 gånger lägre än männens.

Diagram 3.4.6

Personer som lagförts, efter huvudpåföljd, i olika brottsgrupper, 1990. Procentuell fördelning

Persons found guilty, by principal sanction in different offence categories, 1990. In percent

Tabell 3.4.1**Personer som lagförts för brott, 1831–1990, efter påföljd**

Persons found guilty of criminal offences, 1831–1990, by sanctions

Anm. Samtliga påföljder ingår.

År ¹	Antal lagförda personer	Per 100 000 av befolkningen 15–69 år	Därav andel (i procent)		
			Frihetsstraff	Böter	Övriga påföljder
1831–35	21 817	1 197	..	..	..
1836–40	23 120	1 197	..	..	..
1841–45	30 583	1 482	..	..	..
1846–50	31 272	1 431	..	..	..
1851–55	40 285	1 762	..	..	..
1856–60	43 145	1 801	5	95	0
1861–65	39 033	1 547	6	94	0
1866–70	32 264	1 239	9	90	1
1871–75	39 825	1 478	6	93	1
1876–80	53 199	1 868	4	95	1
1881–85	53 963	1 830	5	95	0
1886–90	53 857	1 809	4	95	1
1891–95	58 183	1 927	5	95	0
1896–00	74 376	2 377	4	95	1
1901–05	79 225	2 432	4	95	1
1906–10	89 704	2 644	4	95	1
1911–15	97 936	2 753	3	95	2
1916–20	89 985	2 399	6	91	3
1921–25	86 062	2 171	3	95	2
1926–30	91 585	2 199	3	95	2
1931–35	120 362	2 752	3	95	2
1936–40	139 190	3 032	3	95	2
1941–45	167 881	3 528	4	91	5
1946–50	161 238	3 303	3	90	7
1951–55	233 797	4 679	3	89	8
1956–60	417 821	8 093	3	90	7
1961–65	399 920	7 416	3	87	10
1966–70	446 557	7 974	3	87	10
1971–75	483 180	8 489	3	87	10
1976–80	413 982	7 210	3	86	11
1981–85	393 154	6 759	4	85	11
1986	346 194	5 914	5	83	12
1987	351 265	5 989	5	84	11
1988	357 857	6 060	5	84	11
1989	375 545	6 314	5	85	10
1990	369 716	6 210	5	86	9

1) Årsgenomsnittsvärden.

Källa: Brott och straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik. Urval Nummer 18. Statistiska centralbyrån. Stockholm 1985. Tab 5.1 och 6.3.

Tabell 3.4.2**Personer som lagförts för grövre brott, 1857–1990, efter kön, ålder, medborgarskap och tidigare belastning**

Persons found guilty of serious offences, 1857–1990, by sex, age, citizenship and previous sentences

Anm. Med grövre brott avses i princip brott som lett till strängare påföljd än böter samt vissa åtalsunderlåtelser.

År ¹	Antal lagförda personer	Per 100 000 av befolkningen 15–69 år	Därav andel (i procent)		Utl medborgare	Tidigare dömda ³
			Kvinnor	15–20 år ²		
1857–60	2 270	95	17	12	..	..
1861–65	2 581	102	15	11	..	..
1866–70	3 663	141	18	13	..	..
1871–75	2 912	108	15	16	..	..
1876–80	2 763	97	14	21	..	..
1881–85	2 871	97	14	21	..	..
1886–90	2 561	86	12	20	..	..
1891–95	2 944	97	12	25	..	..
1896–00	3 316	106	10	26	..	..
1901–05	3 634	112	9	25	..	..
1906–10	3 731	110	9	25	..	..
1911–15	3 841	108	10	25	..	..
1916–20	7 608	203	10	38	..	..
1921–25	3 804	96	9	29	..	36
1926–30	4 448	107	9	31	..	32
1931–35	5 630	129	10	29	..	30
1936–40	7 002	153	8	31	..	28
1941–45	11 760	247	12	31	..	31
1946–50	10 023	205	9	27	..	..
1951–55	15 395	308	7	30	..	..
1956–60	23 577	457	6	38	5	..
1961–65	26 913	499	6	43	7	44
1966–70	32 596	582	7	41	11	46
1971–75	37 348	656	8	42	13	46
1976–80	37 115	646	9	36	16	50
1981–85	42 230	726	11	32	14	52
1986 ⁴	39 629	677	11	28	14	50
1987 ⁴	40 219	686	11	26	14	51
1988 ⁴	40 730	690	11	25	15	51
1989 ⁴	41 061	690	12	25	15	50
1990 ⁴	42 647	716	12	26	16	48

1) Årsgenomsnittsvärden.

2) Ålder vid brottet.

3) Avser domar för grövre brott.

4) Preliminära uppgifter.

Källa: Brotts och straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik. Urval Nummer 18. Statistiska centralbyrån. Stockholm 1985. Tab 5.5 – 5.8.

Tabell 3.4.3

Personer som godkänt föreläggande av ordningsbot eller strafföreläggande eller som dömts, 1950–1990, efter huvudbrott
 Persons who consented to summary fines by police or prosecutor or who were sentenced, 1950–1990, by principal offence

Anm. Åtalsunderlåtelse ingår inte. 1-års uppgifter finns publicerade i RSÅ 1977 och 1985.

Brottsart	År ¹								
	1950–54 ²	1955–59 ²	1960–64 ²	1965–69 ³	1970–74	1975–79	1980–84	1985–89	1990
Strafflagen/Brottsbalken³									
3 kap Brott mot liv och hälsa	3 259	3 306	3 252	4 229	4 705	4 671	5 883	6 670	7 208
därav Mord och dråp	7	14	15	51	55	83	95	104	123
Barndråp	3	2	1	1	–	–	–	0	–
Misshandel, inkl grov	2 922	2 908	2 835	3 696	4 174	4 221	5 415	6 218	6 731
Vållande till annans död	201	257	303	363	277	203	152	132	122
4 kap Brott mot frihet och frid	255	309	292	1 237	1 491	1 512	2 112	2 120	2 229
5 kap Ärekränkning	57	34	18	16	10	22	35	23	26
6 kap Sexualbrott	542	614	747	570	445	369	446	561	615
därav Våldtäkt, inkl grov	30	51	63	91	94	93	111	143	172
Sexualbrott mot person under 15 år	..	..	..	172	116	76	83	157	190
Sexualbrott mot person 15 år el äldre	..	..	..	119	107	114	142	176	190
Sexuellt ofredande	269	280	303	262	202	144	198	220	232
7 kap Brott mot familj	2	0	–	5	6	6	8	18	17
8 kap Tillgreppsbrott	7 075	9 533	13 742	18 365	19 002	20 164	23 050	23 691	24 666
därav Stöld, inkl grov	4 007	5 525	7 950	10 595	9 516	8 829	10 032	9 479	9 752
Rån, inkl grovt	50	87	148	198	335	419	441	445	533
9 kap Bedrägeri och annan oredlighet	2 611	3 549	4 792	5 855	6 267	6 019	7 681	6 229	5 904
10 kap Förskingring och annan trolöshet	1 217	1 232	1 126	936	896	731	889	969	1 026
11 kap Brott mot borgenärer m m	149	192	183	173	227	168	660	981	691
12 kap Skadegörelsebrott	486	805	1 098	1 266	1 895	3 102	4 044	3 648	3 842
13 kap Allmänfarliga brott	498	562	472	295	232	243	254	233	274
därav Mordbrand, inkl grov	9	15	17	36	55	79	76	99	125
14 kap Förfalskningsbrott	277	344	362	291	339	481	664	999	1 274
15 kap Mened, falskt åtal m m	232	338	615	513	491	233	368	477	711
16 kap Brott mot allmän ordning ⁴	38 776	67 170	69 762	70 682	65 450	26 680	1 588	948	501
därav Fylleri	34 871	63 097	64 616	66 102	62 810	25 239 ⁵	..	..	..
Förargelseväckande beteende	3 766	3 948	5 029	3 836	2 536	1 323	1 401	765	403
17 kap Brott mot allmän verksamhet	2 592	2 708	2 675	2 440	2 556	2 431	2 862	2 695	2 805
därav Våld eller hot mot tjänsteman	1 014	986	970	786	1 027	1 303	1 643	1 672	1 831
Våldsamt motstånd	1 438	1 516	1 487	1 104	900	745	834	720	619
18 kap Högmålsbrott	29	36	35	32	21	22	12	7	1
19 kap Brott mot rikets säkerhet	..	..	..	4	3	1	2	1	–
20 kap Tjänstefel m m	177	151	122	106	86	19	19	24	29
21 kap Brott av krigsmän ⁶	1 516	1 494	1 504	1 543	1 958	2 074	1 967	865	–
Summa brott mot strafflagen/brottsbalken	59 750	92 377	100 798	108 560	106 079	68 950	52 542	51 159	51 819
Trafikbrottslagen	23 306	43 732	44 152	35 727	36 950	36 063	35 497	32 868	37 228
därav Rattfylleri, inkl grovt	2 720	6 974	7 554	9 634	10 978	11 711	11 631	12 041	13 746
Övriga brott	20 586	36 758	36 598	26 093	25 972	24 352	23 866	20 827	23 482
Andra lagar och författningar	119 102	223 799	245 309	262 379	291 482	305 618	292 546	250 464	263 210
därav Vägtrafikförfattningar	68 698	177 504	190 646	211 366	246 289	267 236	258 688	222 821	230 156
Skattestraff-/Skattebrottslagen	..	2 284	3 128	4 386	3 992	613	835	607	398
Övriga stadganden	50 404	44 011	51 535	46 627	41 201	37 769	33 023	27 036	32 656
Totalt	202 158	359 908	390 259	406 666	434 511	410 631	380 585	334 491	352 257

1) Årsgenomsnittsvärden. Avrundningsfel kan förekomma.

2) T o m 1964 ingår inte personer som dömts till sinnessjukvård enl SL 5:5.

3) Brottsbalken jämte följdförfattningar ersatte strafflagen den 1 jan 1965. Brottbenämningarna för åren 1950–1964 har därför anpassats till den nya lagstiftningen.

4) Uppgifterna t o m 1971 sticksprovsberäknade.

5) Fylleri avkriminaliserades 1 jan 1977.

6) Lagändring 1 jan 1988.

Tabell 3.4.4**Personer som meddelats åtalsunderlåtelse, godkänt föreläggande av ordningsbot eller strafföreläggande eller som dömts, 1950–1990, efter huvudpåföljd**

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by police or prosecutor or who were sentenced, 1950–1990, by principal sanction

Anm. 1-års uppgifter finns publicerade i RSÅ 1977 och 1985.

Lagrum enligt vilket åklagarens beslut meddelats/huvudpåföljd ¹	År ² 1950–54	1955–59	1960–64	1965–69 ³	1970–74	1975–79	1980–84	1985–89	1990
Åtalsunderlåtelse enligt									
RB 20:7 st 1 p 1	6 408	10 445	12 235	7 918	6 689	7 704	4 470	5 317	2 616
RB 20:7 st 1 p 2	..	..	..	..	..	..	..	219	72
RB 20:7 st 1 p 3 ⁴	..	..	..	..	5 286	8 637	8 527	9 325	7 591
RB 20:7 st 1 p 4	..	..	709	741	841	667	474	372	316
RB 20:7 st 2 ⁵	..	..	..	6	16	17	10	7	9
LUL, 1 par ⁶	3 582	4 693	5 086	6 255	8 242	6 744	6 915	5 143	6 628
LUL, 6 par ⁷	841	1 435	1 620	2 136	2 393	1 631	781	333	214
under vård i ungdomsfängelse ⁸	206	325	537	597	605	402	..	..	..
LVM, 46 par ⁹	1 160	5 013	8 835	9 569	5 870	2 116	58	16	13
Summa åtalsunderlåtelser	12 197	21 911	29 022	27 221	29 938	27 918	21 235	20 732	17 459²¹
Dömda till									
Fängelse ¹⁰	5 669	9 615	11 309	11 090	11 872	12 773	15 118	15 929	16 026
därav BrB 34:1 p 1	..	..	..	272	323	417	545	473	499
Ungdomsfängelse ¹¹	155	252	417	506	405	225	2	..	..
därav BrB 34:1 p 1	..	..	..	188	213	156	2	..	..
Internering ¹²	253	328	460	676	577	392	82	..	..
därav BrB 34:1 p 1	..	..	..	551	517	362	78	..	..
Sluten psykiatrisk vård/ vård i specialsjukhus ¹³	398	502	535	394	437	375	340	298	322
Öppen psykiatrisk vård	..	..	..	60	27	14	16	14	9
Villkorlig dom	..	..	..	3 273	5 130	6 008	10 006	10 696	12 410
därav BrB 34:1 p 1	..	..	..	19	40	65	141	143	129
Skyddstillsyn	5 082	5 686	7 693	7 484	9 109	9 317	9 923	9 043	9 047
därav BrB 34:1 p 1	..	..	..	1 189	2 578	3 331	3 486	2 718	2 318
med fängelse ¹⁴	..	..	..	456	362	315	894	801	687
med kontraktsvård	..	..	..	..	..	..	..	126	305
Vård inom Socialtjänsten ¹⁵	12	223	456	944	985	796	835	809	1 242
Vård enl LVM ¹⁶	..	..	..	271	349	241	101	26	40
Böter ¹⁷	189 870	342 596	368 871	381 070	405 144	381 222 ²⁰	343 943	297 580	313 102
därav genom dom	75 473	84 870	100 376	89 638	58 412	48 617	39 150	30 488	30 653
strafföreläggande	114 397	257 726	268 495	230 842	174 562	149 435	92 625	76 509	79 801
ordningsbot ¹⁸	..	..	..	60 590	172 170	182 170	212 168	190 583	202 648
Disciplinstraff	1 108	1 186	1 039	795	377	176	120	31	..
Avsättning/suspension ¹⁹	9	22	15	18	16	3	..	..	..
Fri från påföljd	..	..	..	25	14	12	13	9	13
Påföljd eftergiven	..	..	..	61	67	75	86	56	46
Summa domar, strafföreläggande, ordningsbot	202 556	360 411	390 794	406 666	434 511	410 631	380 585	334 491	352 257
därav BrB 34:1 p 1	..	..	..	2 218	3 671	4 332	4 252	3 334	2 946
Totalt	214 753	382 321	419 816	433 887	464 449	438 548	401 820	355 223	369 716
därav domar	88 171	102 684	122 299	115 234	87 779	79 025	75 792	67 399	69 808
åtalsunderlåtelser/ strafförelägganden	126 594	279 637	297 517	258 063	204 500	177 353	113 860	97 241	97 260
ordningsbot	..	..	..	60 590	172 170	182 170	212 168	190 583	202 648

1) Senaste lydelse. 2) Årsgenomsnittsvärden. Avrundningsfel kan förekomma. 3) Brottsbalken jämte följdförfattningar ersatte Strafflagen den 1 januari 1965. 4) T o m 31 mars 1985 RB 20:7 p 2. 5) T o m 31 mars 1985 RB 20:7 p 3. 6) Lag om unga lagöverträdare. T o m 1981 kallades den 1964 års lag. T o m 1964 gällde Lagen 19 maj 1944 eftergift av åtal mot vissa underåriga. 7) Lag om unga lagöverträdare. T o m 1981 gällde Barnavårdslagen, 69 par. T o m 1960 gällde Lagen 6 juni 1924 om samhällets barnavård. 8) RB 20:7 p 2 (äldre lydelse). 9) Lag om vård av missbrukare. T o m 1981 gällde Nykterhetsvårdslagen, 57 par. Före 1 oktober 1955 gällde Lagen 12 juni 1931 om behandling av alkoholister. 10) T o m 1964 inkl straffarbete. 11) Ungdomsfängelse avskaffades 1 januari 1980. 12) Internering avskaffades den 1 juli 1981. T o m 1964 inkl förvaring. 13) T o m 1964 gällde strafflagen 5:5 samt Lagen 19 september 1929, sinnessjuklagen. 14) Skyddstillsyn med anstaltsbehandling ersattes 1 januari 1980 av skyddstillsyn med fängelse. 15) T o m 1960 avser uppgiften personer som överlämnats för samhällsvård resp skyddsuppfostran, därefter t o m 1981 gällde vård enligt Barnavårdslagen. 16) T o m 1981 gällde Nykterhetsvårdslagen. 17) T o m 1971 är uppgifterna ang BrB 16 kap (motsv) stickprovsberäknade. 18) Ordningsbot infördes genom Lag 28 maj 1968 som trädde i kraft 1 juli samma år. Uppgifterna inkluderar samtliga ordningsbot. 19) Fr o m 1 januari 1976 har avsättning och suspension genom lagändring tagits bort som påföljd för brott. 20) Fylleriet avkriminaliserades 1 januari 1977. 21) Statistikomläggning 1990 innebär att färre åtalsunderlåtelser redovisas.

Tabell 3.4.5

Personer som meddelats åtalsunderlåtelse, godkänt föreläggande av ordningsbot eller strafföreläggande eller som dömts, efter kön och huvudbrott 1990, totalt och per 100 000 av den straffmyndiga medelfolkmängden

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by police or prosecutor, or who were sentenced 1990, by sex and principal offence, in totals and per 100 000 of mean population 15 years of age and over

Huvudbrott	Åtalsunderlåtelse		Ordningsbot		Strafföreläggande		Dom		Totalt	
	M+Kv	Kv	M+Kv	Kv	M+Kv	Kv	M+Kv	Kv	M+Kv	Kv
<i>Brottsbalken</i>										
Brott mot person	905	117	–	–	949	120	9 146	603	11 000	840
därav										
Mord, dråp	3	–	–	–	–	–	123	4	126	4
Misshandel, inkl grov	310	57	–	–	471	51	6 260	388	7 041	496
Våldtäkt	2	–	–	–	–	–	172	1	174	1
Övriga sexualbrott	35	–	–	–	3	–	440	1	478	1
Förmögenhetsbrott	12 112	2 563	–	–	11 061	4 096	25 068	4 168	48 241	10 827
därav										
Stöld, inkl grov	3 083	329	–	–	27	7	9 725	1 461	12 835	1 797
Tillgrepp av fortskaffningsmedel	973	35	–	–	19	2	2 127	84	3 119	121
Rån, inkl grovt	25	3	–	–	–	–	533	22	558	25
Bedrägeri och annan oredlighet	1 228	233	–	–	526	118	5 378	1 185	7 132	1 536
Brott mot allmänheten	371	121	–	–	583	248	1 676	430	2 630	799
Brott mot staten	267	26	–	–	640	25	2 696	249	3 603	300
<i>Summa brott mot BrB</i>	13 655	2 827	–	–	13 233	4 489	38 586	5 450	65 474	12 766
Trafikbrottslagen	2 499	215	–	–	23 683	3 498	13 545	1 476	39 727	5 189
därav										
Rattfylleri, inkl grovt	206	10	–	–	5 329	497	8 417	740	13 952	1 247
Övriga vägtrafikförfattningar	90	6	192 088	31 014	29 893	2 831	8 175	556	230 246	34 407
Narkotikastrafflagen	806	113	–	–	1 304	194	2 555	369	4 665	676
Varusmuggningslagen	52	5	10 560	.. ¹	5 671	813	1 896	284	18 179	1 102
Skattebrottslagen	23	1	–	–	1	–	397	26	421	27
Övriga stadganden	334	22	–	–	6 016	617	4 654	244	11 004	883
Totalt	17 459	3 189	202 648	31 014¹	79 801	12 442	69 808	8 405	369 716	55 050
<i>Per 100 000 av den straff- myndiga medelfolkmängden</i>										
<i>Brottsbalken</i>										
Brott mot person	13	3	–	–	14	3	130	17	157	23
därav										
Mord, dråp	0	–	–	–	–	–	2	0	2	0
Misshandel, inkl grov	4	2	–	–	7	1	89	11	100	14
Våldtäkt	0	–	–	–	–	–	2	0	2	0
Övriga sexualbrott	0	–	–	–	0	–	6	0	7	0
Förmögenhetsbrott	172	72	–	–	157	114	357	116	687	302
därav										
Stöld, inkl grov	44	9	–	–	0	0	138	41	183	50
Tillgrepp av fortskaffningsmedel	14	1	–	–	0	0	30	2	44	3
Rån, inkl grovt	0	0	–	–	–	–	8	1	8	1
Bedrägeri och annan oredlighet	17	7	–	–	7	3	77	33	102	43
Brott mot allmänheten	5	3	–	–	8	7	24	12	37	22
Brott mot staten	4	1	–	–	9	1	38	7	51	8
<i>Summa brott mot BrB</i>	194	79	–	–	188	125	549	152	932	356
Trafikbrottslagen	36	6	–	–	337	98	193	41	566	145
därav										
Rattfylleri, inkl grovt	3	0	–	–	76	14	120	21	199	35
Övriga vägtrafikförfattningar	1	0	2 735	866	426	79	116	16	3 278	960
Narkotikastrafflagen	11	3	–	–	19	5	36	10	66	19
Varusmuggningslagen	1	0	150	.. ¹	81	23	27	8	259	31
Skattebrottslagen	0	0	–	–	0	–	6	1	6	1
Övriga stadganden	5	1	–	–	86	17	66	7	157	25
Totalt	249	89	2 885	866¹	1 136	347	994	235	5 264	1 536

1) Vid ordningsbot för ringa varusmuggling saknas uppgift om kön.

Tabell 3.4.6

Översiktstabell. Lagförda personer efter kön, ålder, medborgarskap m m, 1990

A Summary table. Persons found guilty 1990, by sex, age etc

Anm. Ordningsbot ingår ej. Till de frihetsberövande påföljderna räknas alla påföljder som innebär fängelse, antingen enbart eller i kombination med annan påföljd, samt slutna psykiatrisk vård.

Huvudbrott	Totalt	Därav										
		Kvinnor		Ungdomar 15-20 år		Utländska medborgare		Utvä- sade	I storstads- länen		Frihets- berövade	
		Antal	%	Antal	%	Antal	%		Antal	%	Antal	%
Brott mot brottsbalken	65474	12766	19	20277	31	12070	18	297	28888	44	10028	15
Brott mot person (3-7 kap)	11000	840	8	2590	24	1880	17	52	4501	41	3094	28
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	7539	530	7	1872	25	1317	17	31	3000	40	2464	33
därav mord och dråp	126	4	3	14	11	36	29	6	66	52	120	95
misshandel inkl grov	7041	496	7	1780	25	1254	18	25	2782	40	2304	33
vållande till annans död	128	16	13	20	16	6	5	-	36	28	24	19
Brott mot frihet och frid (4 kap)	2760	300	11	635	23	423	15	4	1191	43	289	10
Årekränkning (5 kap)	32	6	19	9	28	2	6	-	19	59	2	6
Sexualbrott (6 kap)	652	2	-	73	11	133	20	16	282	43	333	51
därav våldtäkt inkl grov	174	1	1	22	13	66	38	14	99	57	166	95
Brott mot familj (7 kap)	17	2	12	1	6	5	29	1	9	53	6	35
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	48241	10827	22	16015	33	9181	19	225	21640	45	5724	12
Tillgreppsbrott (8 kap)	34220	8501	25	12034	35	7420	22	205	15887	46	4183	12
därav snatteri	15769	6253	40	3975	25	4388	28	1	7767	49	36	-
stöld	11125	1657	15	4952	45	1993	18	101	4873	44	1946	17
grov stöld	1710	140	8	525	31	322	19	75	806	47	1023	60
tillgrepp av fortskaffnmedel	3119	121	4	1810	58	349	11	3	1388	45	741	24
rån inkl grovt	558	25	4	243	44	140	25	21	372	67	392	70
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	7132	1536	22	1674	23	1067	15	20	3085	43	1258	18
därav bedrägeribrott (1-3 par)	4574	1193	26	786	17	668	15	8	1934	42	667	15
hälteri, hälteriförseelse	2507	338	13	867	35	392	16	12	1138	45	575	23
Förskingring m m (10 kap)	1492	349	23	503	34	171	11	-	712	48	108	7
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	726	82	11	1	-	46	6	-	264	36	118	16
Skadegörelsebrott (12 kap)	4671	359	8	1803	39	477	10	-	1692	36	57	1
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	2630	799	30	979	37	443	17	12	1172	45	402	15
Allmänfarliga brott (13 kap)	331	64	19	104	31	36	11	3	111	34	105	32
därav mordbrand inkl grov	152	24	16	50	33	20	13	3	47	31	96	63
Förfalskningsbrott (14 kap)	1451	444	31	484	33	244	17	6	657	45	172	12
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	848	291	34	391	46	163	19	3	404	48	125	15
Brott mot staten (16-21 kap)	3603	300	8	693	19	566	16	8	1575	44	808	22
Brott mot allmän ordning (16 kap)	514	34	7	168	33	31	6	-	159	31	6	1
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	3059	262	9	525	17	534	17	8	1399	46	799	26
därav våld mot tjänstman (1-2, 4-5 par)	2792	233	8	479	17	451	16	5	1273	46	751	27
Högmålsbrott (18 kap)	1	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	29	4	14	-	-	1	3	-	16	55	3	10
Brott mot andra lagar	101594	11270	11	15880	16	17098	17	78	43539	43	7324	7
Trafikbrottslagen	39727	5189	13	8620	22	5840	15	-	15453	39	4520	11
därav rattfylleri inkl grovt	13952	1247	9	1779	13	2033	15	-	5653	41	3836	27
smitning	1493	276	18	256	17	179	12	-	681	46	64	4
olovlig körning	12331	1045	8	4300	35	2621	21	-	5603	45	488	4
Narkotikastrafflagen	4665	676	14	495	11	843	18	39	2788	60	1415	30
Varusmuggningslagen	7619	1102	14	865	11	3560	47	37	5357	70	183	2
Tillverkning av/handel med drycker	599	51	9	83	14	75	13	-	195	33	92	15
Skattebrottslagen	421	27	6	-	-	34	8	-	178	42	117	28
Miljöskyddslagen	33	1	3	-	-	1	3	-	3	9	-	-
Naturvårdslagen	175	23	13	49	28	20	11	-	29	17	-	-
Vägtrafikförfattningar	38158	3393	9	4274	11	5310	14	-	15071	39	8	-
Övrigt	10197	808	8	1494	15	1415	14	2	4465	44	989	10
Totalt	167068	24036	14	36157	22	29168	17	375	72427	43	17352	10

Tabell 3.4.7 a

Personer som meddelats åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller som dömts, efter huvudbrott och ålder, 1990

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced, 1990, by principal offence and age

Huvudbrott	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-	
Brott mot brottsbalken	11215	9062	9497	9128	13340	7563	3026	2643	65474
Brott mot person (3-7 kap)	1234	1356	1633	1560	2549	1753	579	336	11000
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	846	1026	1248	1133	1680	1082	333	191	7539
därav mord och dråp	6	8	19	21	39	24	5	4	126
misshandel inkl grov	813	967	1165	1066	1585	1002	298	145	7041
vållande till annans död	1	19	24	20	20	17	8	19	128
Brott mot frihet och frid (4 kap)	357	278	307	363	668	498	185	104	2760
Årekränkning (5 kap)	3	6	6	4	4	5	3	1	32
Sexualbrott (6 kap)	28	45	72	57	191	164	55	40	652
därav våldtäkt inkl grov	5	17	32	24	51	33	10	2	174
Brott mot familj (7 kap)	-	1	-	3	6	4	3	-	17
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	9272	6743	6746	6486	9446	5097	2224	2227	48241
Tillgreppsbrott (8 kap)	7290	4744	4446	4371	6419	3299	1612	2039	34220
därav snatteri	2722	1253	1470	1815	3231	2067	1295	1916	15769
stöld	2870	2082	1729	1508	1956	719	197	64	11125
grov stöld	223	302	286	319	427	130	16	7	1710
tillgrepp av fortskaffnmedel	1083	727	483	352	362	99	10	3	3119
rån inkl grovt	141	102	107	80	79	41	8	-	558
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	715	959	1201	1228	1736	921	283	89	7132
därav bedrägeribrott (1-3 par)	283	503	782	851	1180	687	218	70	4574
hälteri, hälteriförseelse	417	450	413	374	545	229	63	16	2507
Förskingring m m (10 kap)	304	199	223	192	306	177	66	25	1492
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	-	1	23	47	198	290	139	28	726
Skadegörelsebrott (12 kap)	963	840	853	648	787	410	124	46	4671
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	490	489	381	412	492	242	86	38	2630
Allmänfarliga brott (13 kap)	64	40	42	41	63	39	21	21	331
därav mordbrand inkl grov	29	21	20	28	31	17	3	3	152
Förfalskningsbrott (14 kap)	257	227	227	251	282	154	45	8	1451
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	169	222	112	120	147	49	20	9	848
Brott mot staten (16-21 kap)	219	474	737	670	853	471	137	42	3603
Brott mot allmän ordning (16 kap)	45	123	127	81	72	42	15	9	514
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	174	351	609	585	776	423	109	32	3059
därav våld mot tjänstman (1-2, 4-5 par)	158	321	555	541	716	376	96	29	2792
Högmålsbrott (18 kap)	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	4	5	6	13	1	29
Brott mot andra lagar	5844	10036	15954	16653	23454	17337	7225	5091	101594
Trafikbrottslagen	3770	4850	5604	5343	7876	6117	2915	3252	39727
därav rattfylleri inkl grovt	371	1408	2059	2015	3327	2947	1267	558	13952
smitning	57	199	208	205	282	215	107	220	1493
olovlig körning	2986	1314	1516	1740	2605	1507	474	189	12331
Narkotikastrafflagen	127	368	789	1099	1696	500	77	9	4665
Varusmuggningslagen	204	661	1072	1323	2047	1435	596	281	7619
Tillverkning av/handel med drycker	29	54	73	90	150	106	70	27	599
Skattebrottslagen	-	-	4	22	111	151	99	34	421
Miljöskyddslagen	-	-	-	1	8	15	8	1	33
Naturvårdslagen	12	37	20	26	29	30	7	14	175
Vägtrafikförfattningar	1150	3124	6270	6937	9414	7290	2828	1145	38158
Övrigt	552	942	2122	1812	2123	1693	625	328	10197
Totalt	17059	19098	25451	25781	36794	24900	10251	7734	167068

Tabell 3.4.7 b

Kvinnor som meddelats åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller som dömts, efter huvudbrott och ålder, 1990

Women against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced, 1990, by principal offence and age

Huvudbrott	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-	
Brott mot brottsbalken	2228	1377	1518	1669	2571	1577	807	1019	12766
Brott mot person (3-7 kap)	154	107	100	100	156	146	50	27	840
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	106	68	65	66	95	85	25	20	530
därav mord och dråp	-	-	1	-	1	2	-	-	4
misshandel inkl grov	106	65	60	59	90	82	20	14	496
vållande till annans död	-	1	2	5	1	-	3	4	16
Brott mot frihet och frid (4 kap)	48	37	34	32	58	59	25	7	300
Årekränkning (5 kap)	-	2	1	-	1	2	-	-	6
Sexualbrott (6 kap)	-	-	-	-	2	-	-	-	2
därav våldtäkt inkl grov	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Brott mot familj (7 kap)	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	1843	1077	1287	1415	2209	1300	719	977	10827
Tillgreppsbrott (8 kap)	1595	804	860	1030	1652	992	626	942	8501
därav snatteri	1203	480	506	660	1168	781	547	908	6253
stöld	301	236	255	264	365	148	64	24	1657
grov stöld	20	19	23	31	32	12	2	1	140
tillgrepp av fortskaffnmedel	32	27	14	23	19	6	-	-	121
rån inkl grovt	11	3	3	3	4	-	1	-	25
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	111	183	290	276	402	203	52	19	1536
därav bedrägeribrott (1-3 par)	65	117	238	222	321	169	47	14	1193
häleri, häleriförseelse	45	65	51	53	80	34	5	5	338
Förskingring m m (10 kap)	68	50	69	42	63	38	14	5	349
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	-	-	10	11	15	29	13	4	82
Skadegörelsebrott (12 kap)	69	40	58	56	77	38	14	7	359
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	213	167	86	99	135	64	25	10	799
Allmänfarliga brott (13 kap)	8	7	7	5	17	8	7	5	64
därav mordbrand inkl grov	5	3	2	2	6	4	2	-	24
Förfalskningsbrott (14 kap)	92	70	52	76	91	45	15	3	444
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	113	90	27	18	27	11	3	2	291
Brott mot staten (16-21 kap)	18	26	45	55	71	67	13	5	300
Brott mot allmän ordning (16 kap)	3	4	3	7	4	10	1	2	34
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	15	22	42	46	67	56	11	3	262
därav våld mot tjänstman (1-2, 4-5 par)	14	16	39	44	61	47	9	3	233
Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	2	-	1	1	-	4
Brott mot andra lagar	392	1247	1738	1698	2642	2050	861	642	11270
Trafikbrottslagen	133	690	748	692	1113	892	448	473	5189
därav rattfylleri inkl grovt	23	153	198	181	300	292	83	17	1247
smitning	2	37	34	35	62	51	22	33	276
olovlig körning	73	140	171	173	311	123	44	10	1045
Narkotikastrafflagen	36	78	104	141	225	72	17	3	676
Varusmuggningslagen	32	85	156	176	257	225	111	60	1102
Tillverkning av/handel med drycker	3	11	10	5	8	7	5	2	51
Skattebrottslagen	-	-	-	3	8	5	8	3	27
Miljöskyddslagen	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Naturvårdslagen	1	5	3	3	4	5	2	-	23
Vägtrafikförfattningar	142	295	588	548	829	681	224	86	3393
Övrigt	45	83	129	130	197	163	46	15	808
Totalt	2620	2624	3256	3367	5213	3627	1668	1661	24036

Tabell 3.4.8 a

Personer som meddelats åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller som dömts, efter huvudpåföljd och ålder, 1990

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines or who were sentenced, by principal sanction and age, 1990

Lagrum enligt vilket åklagarens beslut meddelats/huvudpåföljd	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt	Netto per rad
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-		
Åtalsunderlåtelse enligt										
LUL, 1 par	6344	284	-	-	-	-	-	-	6628	6203
LUL, 6 par	166	48	-	-	-	-	-	-	214	153
RB 20:7 st 1 p 1	292	234	253	282	457	378	217	503	2616	2595
RB 20:7 st 1 p 2	-	5	11	8	21	16	3	8	72	72
RB 20:7 st 1 p 3	355	799	1148	1395	2488	1124	224	58	7591	5778
RB 20:7 st 1 p 4	2	18	36	50	106	69	26	9	316	291
RB 20:7 st 2	-	1	2	2	2	1	-	1	9	9
LVM, 46 par	-	-	1	2	4	6	-	-	13	12
Summa åtalsunderlåtelser	7159	1389	1451	1739	3078	1594	470	579	17459	14874
Domar och strafförelägganden										
Fängelse	42	952	2746	3151	4919	2675	799	243	15527	13932
Sluten psyk vård	4	11	42	54	121	69	11	6	318	310
Vård i specialsjukhus för psyk utvecklingsstörda	-	3	1	-	-	-	-	-	4	4
Öppen psyk vård	-	-	2	1	3	2	1	-	9	9
Skyddstillsyn	185	1131	1056	1116	1717	1077	365	82	6729	6719
därav med fängelse	25	173	146	129	137	56	16	5	687	685
med kontraktsvård	-	15	33	64	95	72	24	2	305	305
BrB 30:6 tillämpad	-	2	2	2	5	7	2	2	22	22
Villkorlig dom	233	2077	2596	2090	2491	1719	721	354	12281	12238
Vård inom socialtjänsten	1081	161	-	-	-	-	-	-	1242	1092
Vård enligt lagen om vård av missbrukare	-	-	4	5	17	9	4	1	40	37
Böter	8281	12746	16931	17114	23701	17426	7816	6439	110454	..
därav genom dom	1897	3178	4403	4972	7218	5384	2226	1375	30653	29715
genom strafföreläggande (SF)	6384	9568	12528	12142	16483	12042	5590	5064	79801	..
BrB 34:1 p 1 tillämpad	74	622	620	504	734	306	62	24	2946	2712
därav avs fängelse	-	46	74	103	172	82	18	4	499	486
avs skyddstillsyn	70	542	512	382	541	213	41	17	2318	2103
avs villkorlig dom	4	34	34	19	21	11	3	3	129	129
Fri från påföljd	-	2	1	1	6	3	-	-	13	13
Påföljd eftergiven	-	4	1	6	7	20	2	6	46	46
Summa domar och SF	9900	17709	24000	24042	33716	23306	9781	7155	149609	..
därav domar	3516	8141	11472	11900	17233	11264	4191	2091	69808	63666
Summa åtalsunderlåtelser, domar och SF	17059	19098	25451	25781	36794	24900	10251	7734	167068	..
därav åtalsunderlåtelser och domar	10675	9530	12923	13639	20311	12858	4661	2670	87267	73550

Tabell 3.4.8 b

Kvinnor som meddelats åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller som dömts, efter huvudpåföljd och ålder, 1990

Women against whom prosecution was waived, who consented to summary fines or who were sentenced, by principal sanction and age, 1990

Lagrum enligt vilket åklagarens beslut meddelats/huvudpåföljd	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt	Netto per rad
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-		
Åtalsunderlåtelse enligt										
LUL, 1 par	1423	66	-	-	-	-	-	-	1489	1452
LUL, 6 par	28	2	-	-	-	-	-	-	30	25
RB 20:7 st 1 p 1	103	60	69	71	92	87	71	188	741	736
RB 20:7 st 1 p 2	-	2	3	2	14	2	3	1	27	27
RB 20:7 st 1 p 3	28	52	116	188	334	89	16	8	831	659
RB 20:7 st 1 p 4	-	4	11	13	14	13	8	2	65	59
RB 20:7 st 2	-	-	1	2	-	-	-	-	3	3
LVM, 46 par	-	-	1	1	1	-	-	-	3	3
Summa åtalsunderlåtelser	1582	186	201	277	455	191	98	199	3189	2950
Domar och strafförelägganden										
Fängelse	1	24	106	176	266	127	36	4	740	679
Sluten psyk vård	-	-	2	4	11	2	-	-	19	19
Vård i specialsjukhus för psyk utvecklingsstörda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Öppen psyk vård	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
Skyddstillsyn	10	98	139	213	334	189	47	10	1040	1040
därav med fängelse	1	4	11	19	17	8	3	-	63	63
med kontraktsvård	-	1	4	7	8	10	1	-	31	31
BrB 30:6 tillämpad	-	-	-	-	-	2	-	-	2	2
Villkorlig dom	24	299	470	420	519	370	140	59	2301	2294
Vård inom socialtjänsten	75	18	-	-	-	-	-	-	93	90
Vård enligt lagen om vård av missbrukare	-	-	1	3	1	1	-	-	6	6
Böter	926	1973	2274	2198	3488	2692	1338	1382	16271	..
därav genom dom	253	432	520	558	885	709	281	191	3829	3783
genom strafföreläggande (SF)	673	1541	1754	1640	2603	1983	1057	1191	12442	..
BrB 34:1 p 1 tillämpad	2	26	63	75	135	48	8	4	361	339
därav avs fängelse	-	2	3	3	7	2	1	-	18	18
avs skyddstillsyn	2	20	53	69	126	44	6	2	322	300
avs villkorlig dom	-	4	7	3	2	2	1	2	21	21
Fri från påföljd	-	-	-	-	1	1	-	-	2	2
Påföljd eftergiven	-	-	-	1	3	6	-	3	13	13
Summa domar och SF	1038	2438	3055	3090	4758	3436	1570	1462	20847	..
därav domar	365	897	1301	1450	2155	1453	513	271	8405	8036
Summa åtalsunderlåtelse, domar och SF										
därav åtalsunderlåtelse och domar	2620	2624	3256	3367	5213	3627	1668	1661	24036	..
därav åtalsunderlåtelse och domar	1947	1083	1502	1727	2610	1644	611	470	11594	10502

Tabell 3.4.9 a

Personer som meddelats åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller som dömts, efter huvudbrott och huvudpåföljd, 1990

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced, by principal offence and principal sanction, 1990

Huvudbrott	Dömda till			Skyddstillsyn				Viltkorlig dom	Vård	
	Fängelse	Sluten psyk vård m m	Öppen psyk vård	Totalt	Därav				inom socialtjänsten	enligt lagen om vård av missbrukare
					Med fängelse	Med kon-traktsvård	BrB 30:6 tillämpad			
1 Brott mot brottsbalken	8538	308	8	4686	596	137	19	9896	1177	36
2 Brott mot person (3-7 kap)	2738	161	2	798	127	27	10	1942	303	6
3 Brott mot liv och hälsa (3 kap)	2189	111	1	608	108	22	6	1699	275	4
4 därav mord och dråp	71	48	-	1	1	-	-	1	2	-
5 misshandel inkl grov vållande till annans död	2079	63	1	601	106	22	6	1593	272	4
6 vållande till annans död	23	-	-	1	1	-	-	89	-	-
7 Brott mot frihet och frid (4 kap)	244	21	1	133	12	4	1	190	22	2
8 Årekränkning (5 kap)	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-
9 Sexualbrott (6 kap)	297	29	-	56	7	1	3	50	6	-
10 därav våldtäkt inkl grov	145	19	-	6	2	-	-	-	1	-
11 Brott mot familj (7 kap)	6	-	-	1	-	-	-	2	-	-
12 Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	4788	87	5	3416	393	99	6	6983	792	26
13 Tillgreppsbrott (8 kap)	3498	66	4	2434	295	70	4	3869	701	18
14 därav snatteri	10	-	-	11	1	-	-	8	1	2
15 stöld	1641	26	2	1485	93	28	1	3240	310	15
16 grov stöld	858	14	1	371	111	21	-	139	83	1
17 tillgrepp av fortskaffnmedel	625	6	1	465	50	17	1	437	221	-
18 rån inkl grovt	329	19	-	73	39	4	2	14	80	-
19 Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	1063	15	-	849	80	25	2	2280	53	4
20 därav bedrägeribrott (1-3 par)	550	11	-	562	49	15	2	1680	9	4
21 häleri, häleriförseelse	499	4	-	284	29	10	-	593	40	-
22 Förskingring m m (10 kap)	84	2	-	89	9	1	-	318	2	-
23 Brott mot borgenärer m m (11 kap)	112	-	-	14	1	2	-	480	-	-
24 Skadegörelsebrott (12 kap)	31	4	1	30	8	1	-	36	36	4
25 Brott mot allmänheten (13-15 kap)	320	32	-	185	24	4	2	600	31	-
26 Allmänfarliga brott (13 kap)	64	30	-	26	11	-	2	6	15	-
27 därav mordbrand inkl grov	57	30	-	22	9	-	2	2	14	-
28 Förfalskningsbrott (14 kap)	146	1	-	137	9	4	-	521	7	-
29 Mened, falskt åtal m m (15 kap)	110	1	-	22	4	-	-	73	9	-
30 Brott mot staten (16-21 kap)	692	28	1	287	52	7	1	371	51	4
31 Brott mot allmän ordning (16 kap)	6	-	-	3	-	-	-	15	-	-
32 Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	683	28	1	284	52	7	1	353	51	4
33 därav våld mot tjänstman (1-2, 4-5 par)	640	26	1	276	50	7	1	338	50	4
34 Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35 Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36 Tjänstefel m m (20 kap)	3	-	-	-	-	-	-	3	-	-
37 Brott mot andra lagar	6989	14	1	2043	91	168	3	2385	65	4
38 Trafikbrottslagen	4377	4	-	1570	17	140	2	1438	32	3
39 därav rattfylleri inkl grovt	3805	1	-	1475	9	133	2	1381	16	3
40 smitning	60	-	-	18	-	2	-	6	1	-
41 olovlig körning	393	2	-	49	-	1	-	18	11	-
42 Narkotikastrafflagen	1288	6	-	363	60	24	-	94	14	-
43 Varusmuggningslagen	177	-	-	24	2	2	-	57	1	-
44 Tillverkning av/handel med drycker	84	-	-	14	1	-	-	44	1	-
45 Skattebrottslagen	114	-	-	1	1	-	-	106	-	-
46 Miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
47 Naturvårdslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
48 Vägtrafikförfattningar	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
49 Övrigt	947	4	1	71	10	2	1	646	17	1
50 Totalt	15527	322	9	6729	687	305	22	12281	1242	40

Böter			BrB 34:1 p 1		Fri från på-följd	På-följd efter-given	Åtals- under- låtelse (= ÅU)	Summa domar, SF och ÅU	Därav domar	
	Totalt	Därav genom dom	Tillämpad	Därav avseende fängelse						
		straff-föreläggande								
24759	11526	13233	2377	299	9	25	13655	65474	38586	1
3843	2894	949	290	34	3	9	905	11000	9146	2
2093	1590	503	221	26	1	6	331	7539	6705	3
-	-	-	-	-	-	-	3	126	123	4
1896	1425	471	216	26	1	5	310	7041	6260	5
8	8	-	1	-	-	-	6	128	122	6
1554	1118	436	59	8	1	2	531	2760	1793	7
23	16	7	-	-	-	-	6	32	19	8
165	162	3	10	-	1	1	37	652	612	9
-	-	-	-	-	1	-	2	174	172	10
8	8	-	-	-	-	-	-	17	17	11
18156	7095	11061	1857	223	5	14	12112	48241	25068	12
12713	3360	9353	1352	131	3	8	9554	34220	15313	13
10570	2150	8420	81	25	1	1	5084	15769	2265	14
567	540	27	889	80	1	2	2947	11125	8151	15
9	9	-	97	3	1	-	136	1710	1574	16
141	122	19	250	16	-	-	973	3119	2127	17
7	7	-	11	-	-	-	25	558	533	18
1243	717	526	397	62	-	-	1228	7132	5378	19
827	392	435	226	33	-	-	705	4574	3434	20
407	317	90	169	29	-	-	511	2507	1906	21
482	407	75	47	11	-	2	466	1492	951	22
75	33	42	10	5	-	-	35	726	649	23
3643	2578	1065	51	14	2	4	829	4671	2777	24
986	403	583	104	19	-	1	371	2630	1676	25
131	59	72	2	-	-	-	57	331	202	26
-	-	-	-	-	-	-	27	152	125	27
382	206	176	79	12	-	1	177	1451	1098	28
473	138	335	23	7	-	-	137	848	376	29
1774	1134	640	126	23	1	1	267	3603	2696	30
473	109	364	4	-	-	-	13	514	137	31
1277	1001	276	122	23	1	1	254	3059	2529	32
1108	838	270	117	22	1	1	230	2792	2292	33
1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	34
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35
23	23	-	-	-	-	-	-	29	29	36
85695	19127	66568	569	200	4	21	3804	101594	31222	37
29465	5782	23683	332	114	-	7	2499	39727	13545	38
6928	1599	5329	136	17	-	1	206	13952	8417	39
1302	583	719	9	4	-	-	97	1493	677	40
9525	1267	8258	178	90	-	1	2154	12331	1919	41
1957	653	1304	137	42	-	-	806	4665	2555	42
7297	1626	5671	9	4	-	2	52	7619	1896	43
415	373	42	15	7	-	-	26	599	531	44
172	171	1	2	2	-	3	23	421	397	45
33	33	-	-	-	-	-	-	33	33	46
164	42	122	-	-	-	-	11	175	42	47
38054	8161	29893	10	6	-	2	90	38158	8175	48
8138	2286	5852	64	25	4	7	297	10197	4048	49
110454	30653	79801	2946	499	13	46	17459	167068	69808	50

Tabell 3.4.9 b

Kvinnor som meddelats åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller som dömts, efter huvudbrott och huvudpåföljd, 1990

Women against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced, by principal offence and principal sanction, 1990

Huvudbrott	Dömda till			Skyddstillfällsyn Totalt	Därav			Villkorlig dom	Vård inom socialtjänsten	enligt lagen om vård av missbrukare
	Fängelse	Sluten psykiatri vård m m	Öppen psykiatri vård		Med fängelse	Med kon-trakts-vård	BrB 30:6 tillämpad			
1 Brott mot brottsbalken	356	18	1	692	45	14	2	2054	89	5
2 Brott mot person (3-7 kap)	33	5	-	67	5	3	1	141	26	-
3 Brott mot liv och hälsa (3 kap)	28	4	-	52	3	2	1	120	25	-
4 därav mord och dråp	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
5 misshandel inkl grov vållande till annans död	26	2	-	52	3	2	1	106	25	-
6 Brott mot frihet och frid (4 kap)	3	1	-	14	1	1	-	21	1	-
7 Årekränkning (5 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8 Sexualbrott (6 kap)	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-
9 därav våldtäkt inkl grov	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10 Brott mot familj (7 kap)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11 Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	272	2	1	538	31	10	-	1670	55	5
12 Tillgreppsbrott (8 kap)	183	1	1	294	18	6	-	834	45	5
13 därav snatteri	2	-	-	4	-	-	-	4	-	-
14 stöld	112	1	1	204	9	2	-	780	27	5
15 grov stöld	45	-	-	49	4	3	-	26	5	-
16 tillgrepp av fortkäffmedel	17	-	-	26	1	1	-	18	6	-
17 rån inkl grovt	7	-	-	6	3	-	-	1	7	-
18 Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	79	1	-	220	12	4	-	661	7	-
19 därav bedrägeribrott (1-3 par)	60	1	-	167	10	3	-	567	3	-
20 häleri, häleriförseelse	18	-	-	53	2	1	-	93	4	-
21 Förskingring m m (10 kap)	5	-	-	22	1	-	-	117	-	-
22 Brott mot borgenärer m m (11 kap)	4	-	-	-	-	-	-	56	-	-
23 Skadegörelsebrott (12 kap)	1	-	-	2	-	-	-	2	3	-
24 Brott mot allmänheten (13-15 kap)	28	8	-	55	6	-	1	201	6	-
25 Allmänfarliga brott (13 kap)	2	7	-	5	2	-	1	-	1	-
26 därav mordbrand inkl grov	2	7	-	5	2	-	1	-	1	-
27 Förfalskningsbrott (14 kap)	17	-	-	45	3	-	-	188	4	-
28 Mened, falskt åtal m m (15 kap)	9	1	-	5	1	-	-	13	1	-
29 Brott mot staten (16-21 kap)	23	3	-	32	3	1	-	42	2	-
30 Brott mot allmän ordning (16 kap)	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-
31 Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	23	3	-	32	3	1	-	36	2	-
32 därav våld mot tjänstman (1-2, 4-5 par)	22	3	-	32	3	1	-	34	2	-
33 Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34 Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35 Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
36										
37 Brott mot andra lagar	384	1	-	348	18	17	-	247	4	1
38 Trafikbrottslagen	233	-	-	241	-	12	-	178	-	1
39 därav rattfylleri inkl grovt	200	-	-	231	-	12	-	173	-	1
40 smitning	2	-	-	1	-	-	-	1	-	-
41 olovlig körning	31	-	-	6	-	-	-	1	-	-
42 Narkotikastrafflagen	128	1	-	93	16	5	-	23	4	-
43 Varusmuggningslagen	17	-	-	8	1	-	-	13	-	-
44 Tillverkning av/handel med drycker	-	-	-	3	1	-	-	11	-	-
45 Skattebrottslagen	2	-	-	-	-	-	-	7	-	-
46 Miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
47 Naturvårdslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
48 Vägtrafikförfattningar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
49 Övrigt	4	-	-	3	-	-	-	15	-	-
50 Totalt	740	19	1	1040	63	31	2	2301	93	6

Böter Totalt	Därav genom		BrB 34:1 p 1 tillämpad		Fri från på- följd	På- följd efter- given	Åtals- under- låtelse (=ÅU)	Summa domar, SF och ÅU	Därav domar	
	dom	straff- föreläggande	Totalt	Därav avseende fängelse						
6412	1923	4489	301	11	2	9	2827	12766	5450	1
429	309	120	17	-	1	4	117	840	603	2
227	171	56	11	-	1	2	60	530	414	3
-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	4
215	164	51	10	-	1	2	57	496	388	5
-	-	-	-	-	-	-	3	16	13	6
196	134	62	6	-	-	2	56	300	182	7
5	3	2	-	-	-	-	1	6	3	8
-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	9
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	10
1	1	-	-	-	-	-	-	2	2	11
5474	1378	4096	243	9	-	4	2563	10827	4168	12
4805	925	3880	153	6	-	3	2177	8501	2444	13
4453	770	3683	20	2	-	1	1769	6253	801	14
94	87	7	113	4	-	-	320	1657	1330	15
-	-	-	6	-	-	-	9	140	131	16
6	4	2	13	-	-	-	35	121	84	17
1	1	-	-	-	-	-	3	25	22	18
257	139	118	78	3	-	-	233	1536	1185	19
179	79	100	50	2	-	-	166	1193	927	20
78	60	18	28	1	-	-	64	338	256	21
110	91	19	7	-	-	1	87	349	243	22
16	4	12	1	-	-	-	5	82	65	23
286	219	67	4	-	-	-	61	359	231	24
349	101	248	31	-	-	-	121	799	430	25
33	10	23	1	-	-	-	15	64	26	26
-	-	-	-	-	-	-	9	24	15	27
114	59	55	26	-	-	-	50	444	339	28
202	32	170	4	-	-	-	56	291	65	29
160	135	25	10	2	1	1	26	300	249	30
27	21	6	1	-	-	-	2	34	26	31
131	112	19	9	2	1	1	24	262	219	32
111	92	19	7	1	1	1	20	233	194	33
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35
2	2	-	-	-	-	-	-	4	4	36
9859	1906	7953	60	7	-	4	362	11270	2955	37
4285	787	3498	34	5	-	2	215	5189	1476	38
622	125	497	10	1	-	-	10	1247	740	39
267	107	160	1	-	-	-	4	276	112	40
790	122	668	23	4	-	-	194	1045	183	41
292	98	194	22	2	-	-	113	676	369	42
1059	246	813	-	-	-	-	5	1102	284	43
33	23	10	1	-	-	-	3	51	38	44
17	17	-	-	-	-	-	1	27	26	45
1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	46
22	4	18	-	-	-	-	1	23	4	47
3386	555	2831	-	-	-	1	6	3393	556	48
764	175	589	3	-	-	1	18	808	201	49
16271	3829	12442	361	18	2	13	3189	24036	8405	50

Tabell 3.4.10 a

Personer som dömts till fängelse, efter brott och fängelsetidens längd, 1990

Persons sentenced to imprisonment, by offence and duration of imprisonment, 1990

Anm. I denna tabell redovisas samtliga personer som dömts till fängelse, antingen enbart eller i kombination med annan påföljd.

Brott	Fängelsetidens längd i månader													Totalt	Genom- snittlig fängelse- tid i må- nader
	Mind- re än 1	Exakt 1	Mer än 1 högst 2	Mer än 2 högst 3	Mer än 3 högst 4	Mer än 4 mindre än 6	Exakt 6	Mer än 6 mindre än 12	Exakt 12	Mer än 12 högst 24	Mer än 24 högst 48	Mer än 48	Livs- tid		
Brott mot brottsbalken	173	1567	1626	1230	964	187	1021	1101	541	658	292	87	5	9452	7.0
Brott mot person (3-7 kap)	62	741	502	327	240	50	181	200	155	247	154	57	5	2921	8.3
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	47	663	430	273	199	42	141	155	121	157	69	41	5	2343	7.1
därav mord och dråp	-	-	-	1	-	-	-	-	1	7	23	35	5	72	65.9
misshandel inkl grov vållande till annans död	47	658	417	267	192	40	138	153	120	148	45	6	-	2231	5.2
Brott mot frihet o frid (4 kap)	15	70	65	39	26	5	16	11	8	6	4	1	-	266	4.1
Årekränkning (5 kap)	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2.0
Sexualbrott (6 kap)	-	7	7	13	15	3	21	33	26	83	81	15	-	304	21.7
därav våldtäkt inkl grov	-	-	-	2	2	1	1	9	13	54	55	10	-	147	28.1
Brott mot familj (7 kap)	-	-	-	1	-	-	3	1	-	1	-	-	-	6	8.5
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	75	557	896	772	604	114	727	809	352	376	111	27	-	5420	6.7
Tillgreppsbrott (8 kap)	53	403	701	593	451	76	504	613	240	263	67	25	-	3989	6.5
därav snatteri	4	6	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	1.0
stöld	33	284	438	342	299	43	238	134	22	8	-	-	-	1841	3.6
grov stöld	3	29	71	86	33	8	155	358	126	121	16	-	-	1006	8.9
tillgrepp av fortsk medel	13	68	168	138	109	24	98	77	20	6	-	-	-	721	4.1
rån inkl grovt	-	10	14	21	5	1	12	38	68	128	51	25	-	373	19.7
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	15	100	162	155	134	34	197	171	89	95	30	2	-	1184	7.0
därav bedrägeribrott (1-3 par)	5	47	66	67	47	21	91	110	67	76	25	2	-	624	8.7
hälteri, hälteriförseelse	10	52	93	87	85	13	102	60	20	19	3	-	-	544	5.0
Förskingring m m (10 kap)	3	10	14	9	7	1	10	8	12	13	8	-	-	95	9.5
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	1	37	19	8	11	2	13	9	8	-	5	-	-	113	5.5
Skadegörelsebrott (12 kap)	3	7	-	7	1	1	3	8	3	5	1	-	-	39	7.3
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	2	45	62	42	45	6	47	34	18	25	24	3	-	353	8.3
Allmänfarliga brott (13 kap)	-	4	4	7	4	-	-	2	10	19	22	3	-	75	21.9
därav mordbrand inkl grov	-	3	3	5	3	-	-	-	10	19	20	3	-	66	23.1
Förfalskningsbrott (14 kap)	2	22	28	16	27	4	26	22	6	4	2	-	-	159	5.2
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	-	19	30	19	14	2	21	10	2	2	-	-	-	119	3.9
Brott mot staten (16-21 kap)	34	224	166	89	75	17	66	58	16	10	3	-	-	758	3.4
Brott mot allmän ordning (16 kap)	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	6	3.3
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	34	224	164	89	69	17	66	58	16	10	2	-	-	749	3.3
därav våld mot tjänst (1-2, 4-5 par)	33	212	150	84	67	17	61	54	14	10	1	-	-	703	3.3
Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	3	12.7
Brott mot andra lagar	702	3419	1284	413	449	79	199	227	91	156	179	97	-	7295	4.2
Trafikbrottslagen	160	3003	1014	216	99	13	35	14	3	-	-	-	-	4557	1.4
därav rattfylleri inkl grovt smitning	106	2743	858	143	63	8	27	5	1	-	-	-	-	3954	1.4
olovlig körning	2	23	28	5	3	-	1	-	-	-	-	-	-	62	1.8
Narkotikastrafflagen	50	202	100	39	16	2	2	-	-	-	-	-	-	411	1.5
Varusmuggningslagen	53	184	166	135	122	51	107	171	69	120	132	59	-	1369	11.8
Tillverkning av/handel med drycker	14	32	14	4	8	-	13	6	2	9	42	35	-	179	26.5
Skattebrottslagen	1	24	16	14	12	5	5	6	2	2	-	-	-	87	3.7
Miljöskyddslagen	-	9	12	6	4	3	23	19	11	20	5	3	-	115	11.2
Naturvårdslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vägtrafikförfattningar	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1.5
Övrigt	474	166	61	38	204	7	16	11	4	5	-	-	-	986	1.8
Totalt	875	4986	2910	1643	1413	266	1220	1328	632	814	471	184	5	16747	5.8

Tabell 3.4.10 b**Kvinnor som dömts till fängelse, efter brott och fängelsetidens längd, 1990**

Women sentenced to imprisonment, by offence and duration of imprisonment, 1990

Anm. I denna tabell redovisas samtliga personer som dömts till fängelse, antingen enbart eller i kombination med annan påföljd.

Brott	Fängelsetidens längd i månader													Totalt	Genomsnittlig fängelse-tid i månader
	Mind- re än 1	Exakt 1	Mer än 1 högst 2	Mer än 2 högst 3	Mer än 3 högst 4	Mer än 4 mindre än 6	Exakt 6	Mer än 6 mindre än 12	Exakt 12	Mer än 12 högst 24	Mer än 24 högst 48	Mer än 48	Livs- tid		
Brott mot brottsbalken	13	75	81	53	50	4	47	48	34	14	2	1	-	422	5.1
Brott mot person (3-7 kap)	1	12	4	6	2	-	2	2	6	2	-	1	-	38	6.8
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	-	12	3	4	2	-	1	-	6	2	-	1	-	31	7.2
därav mord och dråp	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2	45.0
misshandel inkl grov vållande till annans död	-	12	3	4	2	-	1	-	6	1	-	-	-	29	4.6
Brott mot frihet o frid (4 kap)	1	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4	3.9
Årekränkning (5 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sexualbrott (6 kap)	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	6.5
därav våldtäkt inkl grov	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	10.0
Brott mot familj (7 kap)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	6.0
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	9	47	63	38	42	2	36	44	25	12	2	-	-	320	5.2
Tillgreppsbrott (8 kap)	7	35	43	27	34	2	17	27	12	6	-	-	-	210	4.5
därav snatteri	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.8
stöld	4	29	38	17	29	2	6	4	-	-	-	-	-	129	2.8
grov stöld	1	2	2	4	1	-	7	21	8	4	-	-	-	50	8.3
tillgrepp av fortsk medel	1	2	1	5	4	-	3	2	-	-	-	-	-	18	3.8
rån inkl grovt	-	1	1	1	-	-	1	-	4	2	-	-	-	10	10.8
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	2	10	17	10	7	-	18	16	12	6	1	-	-	99	6.5
därav bedrägeribrott (1-3 par)	1	5	12	8	4	-	12	16	11	6	1	-	-	76	7.3
häleri, häleriförseelse	1	5	5	2	3	-	6	-	-	-	-	-	-	22	3.2
Förskingring m m (10 kap)	-	-	1	1	1	-	1	-	1	-	1	-	-	6	10.5
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1.5
Skadegörelsebrott (12 kap)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	8.0
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	1	7	7	6	4	1	6	2	3	-	-	-	-	37	4.1
Allmänfarliga brott (13 kap)	-	1	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	4	7.0
därav mordbrand inkl grov	-	1	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	4	7.0
Förfalskningsbrott (14 kap)	1	4	6	1	2	1	4	2	1	-	-	-	-	22	4.0
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	-	2	1	4	2	-	2	-	-	-	-	-	-	11	3.3
Brott mot staten (16-21 kap)	2	9	7	3	2	1	3	-	-	-	-	-	-	27	2.4
Brott mot allmän ordning (16 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	2	9	7	3	2	1	3	-	-	-	-	-	-	27	2.4
därav våld mot tjänan (1-2, 4-5 par)	2	8	7	3	2	1	3	-	-	-	-	-	-	26	2.4
Högmålsbrott (18 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brott mot andra lagar	17	206	55	22	14	4	16	22	6	20	19	11	-	412	6.5
Trafikbrottslagen	9	185	35	8	4	-	-	-	-	-	-	-	-	241	1.2
därav rattfylleri inkl grovt	8	171	25	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	206	1.1
smitning	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1.0
olovlig körning	1	12	10	7	3	-	-	-	-	-	-	-	-	33	2.0
Narkotikastrafflagen	4	17	19	12	10	3	12	20	6	20	17	6	-	146	12.7
Varusmuggningslagen	4	2	1	-	-	-	3	1	-	-	2	5	-	18	26.8
Tillverkning av/handel med drycker	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3.0
Skattebrottslagen	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	5.5
Miljöskyddslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Naturvårdslagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vägförordningar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övrigt	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4	3.3
Totalt	30	281	136	75	64	8	63	70	40	34	21	12	-	834	5.8

Tabell 3.4.11

Personer som meddelats åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller som dömts, efter medborgarskap, huvudbrott och ålder, 1990

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced, by citizenship, principal offence and age, 1990

Medborgare från	Huvudbrott							Totalt	Ålder vid tiden för domen/åklagarbeslutet/ strafföreläggandet				
	Brott mot brottsbalken				Brott mot andra lagar				15-17	18-20	21-24	25-39	40-
	Brott mot person	För- mågen- hets- brott	Brott mot allm o staten	Summa	Samt- liga	Därav Ratt- fyll- ri inkl grovt	Narko- tika- straff- lagen						
Norden	689	2957	381	4027	7186	1090	400	11213	748	1000	1613	4992	2860
Övriga Europa inkl Sovjet och Turkiet	522	3271	250	4043	6155	617	169	10198	635	905	1426	4882	2350
Afrika	122	582	73	777	480	60	65	1257	50	85	278	755	89
Nordamerika	16	48	11	75	149	27	6	224	12	20	43	100	49
Syd- och Mellanamerika	164	786	76	1026	1085	101	46	2111	188	183	285	1155	300
Asien	305	1348	177	1830	1738	122	142	3568	176	253	530	2230	379
Australien och Oceanien	9	10	-	19	32	5	3	51	5	3	7	24	12
Statslösa och okänt	53	179	41	273	273	11	12	546	45	70	131	241	59
Samtliga utländska medborgare	1880	9181	1009	12070	17098	2033	843	29168	1859	2519	4313	14379	6098
Sverige	9120	39060	5224	53404	84496	11919	3822	137900	15199	16579	21138	48196	36788
Totalt	11000	48241	6233	65474	101594	13952	4665	167068	17058	19098	25451	62575	42886
Därav kyrkobokförda													
Norden	604	2447	296	3347	3898	875	225	7245	680	649	927	3153	1836
Övriga Europa inkl Sovjet och Turkiet	476	2048	183	2707	3241	391	146	5948	534	615	790	2705	1304
Afrika	96	288	55	439	389	53	44	828	47	49	136	524	72
Nordamerika	14	38	9	61	113	15	4	174	12	18	35	76	33
Syd- och Mellanamerika	156	691	66	913	1033	98	44	1946	186	175	251	1058	276
Asien	282	1141	163	1586	1590	118	135	3176	163	221	457	2018	317
Australien och Oceanien	8	5	-	13	18	1	2	31	3	-	1	19	8
Statslösa och okänt	49	148	39	236	227	10	10	463	42	64	115	189	53
Samtliga kyrkobokförda utländska medborgare	1685	6806	811	9302	10509	1561	610	19811	1667	1791	2712	9742	3899

Tabell 3.4.12**Personer som meddelats åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller som dömts, efter län, huvudbrott och ålder, 1990**

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced, by county, principal offence and age, 1990

Län	Huvudbrott							Totalt	Ålder vid tiden för domen/åklagarbeslutet/ strafföreläggandet				
	Brott mot brottsbalken				Brott mot andra lagar				15-17	18-20	21-24	25-39	40-
	Brott mot person	För- mögen- hets- brott	Brott mot allm o staten	Summa	Samt- liga	Därav Rätt- fyll- ri inkl grovt	Narko- tika- straff- lagen						
Stockholms	2248	11222	1437	14907	17411	2837	1353	32318	3131	3340	4671	13360	7816
Uppsala	337	1458	189	1984	2570	372	91	4554	487	477	687	1717	1186
Södermanlands	371	1830	284	2485	3996	486	194	6481	694	735	979	2472	1601
Östergötlands	559	2029	262	2850	4040	462	113	6890	774	772	1028	2531	1785
Jönköpings	308	1502	186	1996	2417	401	101	4413	408	556	715	1602	1132
Kronobergs	178	812	72	1062	1751	245	51	2813	261	356	415	1047	734
Kalmar	190	739	71	1000	2054	259	46	3054	353	374	485	967	875
Gotlands	112	370	28	510	550	123	15	1060	158	163	135	342	262
Blekinge	185	660	107	952	1583	246	50	2535	252	319	457	828	679
Kristianstads	275	1001	168	1444	3300	414	47	4744	500	641	797	1480	1326
Malmöhus	1267	5594	769	7630	13181	1487	743	20811	2096	2086	3025	8096	5508
Hallands	198	1114	109	1421	2827	419	74	4248	463	475	636	1519	1155
Göteborgs o Bohus	986	4824	541	6351	9001	1329	692	15352	1495	1642	2452	6092	3671
Älvsborgs	453	1873	262	2588	4849	654	152	7437	741	864	1134	2733	1965
Skaraborgs	293	1141	112	1546	2429	358	115	3975	516	563	670	1269	957
Värmlands	357	1355	175	1887	3060	472	85	4947	468	624	811	1883	1161
Örebro	419	1595	215	2229	2822	388	133	5051	513	655	778	1854	1251
Västmanlands	345	1591	246	2182	2809	433	86	4991	601	556	740	1814	1280
Kopparbergs	426	1313	198	1937	2682	491	50	4619	499	634	768	1459	1259
Gävleborgs	358	1451	163	1972	2578	535	160	4550	562	575	711	1536	1166
Västernorrlands	273	1298	184	1755	2860	488	68	4615	548	583	736	1477	1271
Jämtlands	155	585	81	821	1155	245	45	1976	258	224	285	649	560
Västerbottens	232	1062	136	1430	2516	263	53	3946	464	512	592	1288	1090
Norrbottnens	338	1506	183	2027	3158	413	95	5185	618	769	809	1742	1247
Tullverksåklagare	-	3	1	4	5487	1	-	5491	162	486	783	2382	1678
Regionåklagare	5	8	3	16	26	1	12	42	2	1	2	18	19
Hela riket	11000	48241	6233	65474	101594	13952	4665	167068	17058	19098	25451	62575	42886

Tabell 3.4.13**Personer som meddelats åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller som dömts 1990, efter huvudpåföljd och antal lagföringar under de senaste 10 åren**

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines or who were sentenced 1990, by principal sanction and number of adjudications during the last 10 years

Anm. % avser procent inom raden.

Lagrum enligt vilket åklagarens beslut meddelats/huvudpåföljd	Antal lagföringar under de senaste 10 åren (1980-89)										Totalt
	0		1-2		3-4		5-9		10-		
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	
Åtalsunderlåtelse enligt											
LUL, 1 par	5497	83	945	14	139	2	42	1	5	-	6628
LUL, 6 par	54	25	66	31	38	18	45	21	11	5	214
RB 20:7 st 1 p 1	1619	62	526	20	160	6	175	7	136	5	2616
RB 20:7 st 1 p 2	45	63	15	21	3	4	4	6	5	7	72
RB 20:7 st 1 p 3	603	8	982	13	850	11	1669	22	3487	46	7591
RB 20:7 st 1 p 4	90	28	85	27	47	15	39	12	55	17	316
RB 20:7 st 2	7	78	2	22	-	-	-	-	-	-	9
LVM, 46 par	1	8	1	8	1	8	4	31	6	46	13
Summa åtalsunderlåtelser	7916	45	2622	15	1238	7	1978	11	3705	21	17459
Domar och strafförelägganden											
Fängelse	3094	20	3212	21	1914	12	2832	18	4475	29	15527
Sluten psyk vård	47	15	80	25	51	16	75	24	65	20	318
Vård i specialsjukhus för psyk utvecklingsstörda	-	-	2	50	1	25	1	25	-	-	4
Öppen psyk vård	3	33	2	22	3	33	1	11	-	-	9
Skyddstillsyn	1270	19	1914	28	1210	18	1383	21	952	14	6729
därav med fängelse	85	12	166	24	127	18	183	27	126	18	687
med kontraktsvård	51	17	66	22	29	10	58	19	101	33	305
BrB 30:6 tillämpad	7	32	5	23	3	14	3	14	4	18	22
Villkorlig dom	6217	51	3948	32	1190	10	720	6	206	2	12281
Vård inom socialtjänsten	580	47	440	35	145	12	73	6	4	-	1242
Vård enligt lagen om vård av missbrukare	2	5	5	13	3	8	5	13	25	63	40
Böter	66716	60	26300	24	7803	7	6272	6	3363	3	110454
därav genom dom	15650	51	8337	27	2914	10	2510	8	1242	4	30653
genom strafföreläggande (SF)	51066	64	17963	23	4889	6	3762	5	2121	3	79801
BrB 34:1 p 1 tillämpad	80	3	442	15	600	20	962	33	862	29	2946
därav avs fängelse	12	2	39	8	54	11	134	27	260	52	499
avs skyddstillsyn	49	2	344	15	521	22	808	35	596	26	2318
avs villkorlig dom	19	15	59	46	25	19	20	16	6	5	129
Fri från påföljd	8	62	3	23	1	8	1	8	-	-	13
Påföljd eftergiven	25	54	16	35	2	4	1	2	2	4	46
Summa domar och SF	78042	52	36364	24	12923	9	12326	8	9954	7	149609
därav domar	26976	39	18401	26	8034	12	8564	12	7833	11	69808
Summa åtalsunderlåtelser, domar och SF	85958	51	38986	23	14161	8	14304	9	13659	8	167068
därav åtalsunderlåtelser och domar	34892	40	21023	24	9272	11	10542	12	11538	13	87267

Tabell 3.4.14

Personer som meddelats åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller som dömts 1990, efter huvudbrott och antal lagföringar under de senaste 10 åren

Persons against whom prosecution was waived, who consented to summary fines or who were sentenced 1990, by offence and number of adjudications during the last 10 years

Anm. % avser procent inom raden.

Huvudbrott	Antal lagföringar under de senaste 10 åren (1980-89)										Totalt
	0		1-2		3-4		5-9		10-		
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	
Brott mot brottsbalken	27882	43	15172	23	6822	10	7674	12	7924	12	65474
Brott mot person (3-7 kap)	4306	39	3116	28	1416	13	1293	12	869	8	11000
Brott mot liv och hälsa (3 kap)	2884	38	2191	29	993	13	903	12	568	8	7539
därav mord och dråp	43	34	31	25	10	8	21	17	21	17	126
misshandel inkl grov vållande till annans död	2611	37	2071	29	957	14	864	12	538	8	7041
Brott mot frihet och frid (4 kap)	84	66	29	23	6	5	8	6	1	1	128
Ärekränkning (5 kap)	1101	40	724	26	338	12	331	12	266	10	2760
Sexualbrott (6 kap)	18	56	8	25	4	13	1	3	1	3	32
därav våldtäkt inkl grov	297	46	187	29	79	12	58	9	31	5	652
Brott mot familj (7 kap)	59	34	48	28	26	15	26	15	15	9	174
Brott mot förmögenhet (8-12 kap)	6	35	6	35	2	12	-	-	3	18	17
Tillgreppsbrott (8 kap)	21043	44	10546	22	4718	10	5612	12	6322	13	48241
därav snatteri	15589	46	6880	20	3166	9	3848	11	4737	14	34220
stöld	8825	56	2972	19	1195	8	1335	8	1442	9	15769
grov stöld	4219	38	2367	21	1129	10	1479	13	1931	17	11125
tillgrepp av fortskaffnmedel	366	21	281	16	220	13	297	17	546	32	1710
rån inkl grovt	974	31	673	22	398	13	503	16	571	18	3119
Bedrägeri och oredlighet (9 kap)	152	27	129	23	67	12	91	16	119	21	558
därav bedrägeribrott (1-3 par)	2457	34	1747	24	811	11	1046	15	1071	15	7132
hälteri, hälteriförseelse	1651	36	1180	26	526	11	654	14	563	12	4574
Förskingring m m (10 kap)	784	31	560	22	281	11	382	15	500	20	2507
Brott mot borgenärer m m (11 kap)	689	46	368	25	146	10	160	11	129	9	1492
Skadegörelsebrott (12 kap)	333	46	261	36	79	11	45	6	8	1	726
Brott mot allmänheten (13-15 kap)	1975	42	1290	28	516	11	513	11	377	8	4671
Allmänfarliga brott (13 kap)	1380	52	551	21	206	8	250	10	243	9	2630
därav mordbrand inkl grov	154	47	94	28	43	13	28	8	12	4	331
Förfalskningsbrott (14 kap)	46	30	49	32	28	18	19	13	10	7	152
Mened, falskt åtal m m (15 kap)	732	50	310	21	117	8	143	10	149	10	1451
Brott mot staten (16-21 kap)	494	58	147	17	46	5	79	9	82	10	848
Brott mot allmän ordning (16 kap)	1153	32	959	27	482	13	519	14	490	14	3603
Brott mot allmän verksamhet (17 kap)	232	45	168	33	54	11	39	8	21	4	514
därav våld mot tjänstman (1-2, 4-5 par)	896	29	789	26	426	14	479	16	469	15	3059
Högmålsbrott (18 kap)	786	28	697	25	396	14	464	17	449	16	2792
Brott mot rikets säkerhet (19 kap)	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tjänstefel m m (20 kap)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	24	83	2	7	2	7	1	3	-	-	29
Brott mot andra lagar	58076	57	23814	23	7339	7	6630	7	5735	6	101594
Trafikbrottslagen	21306	54	8944	23	3062	8	3047	8	3368	8	39727
därav rattfylleri inkl grovt smitning	6283	45	4200	30	1489	11	1301	9	679	5	13952
olovlig körning	844	57	377	25	108	7	88	6	76	5	1493
Narkotikastrafflagen	4953	40	2348	19	1101	9	1415	11	2514	20	12331
Varusmuggningslagen	775	17	872	19	633	14	1100	24	1285	28	4665
Tillverkning av/handel med drycker	5559	73	1267	17	322	4	314	4	157	2	7619
Skattebrottslagen	221	37	183	31	89	15	73	12	33	6	599
Miljöskyddslagen	226	54	142	34	28	7	18	4	7	2	421
Naturvårdslagen	26	79	6	18	1	3	-	-	-	-	33
Vägtrafikförfattningar	102	58	50	29	9	5	9	5	5	3	175
Övrigt	24252	64	9706	25	2308	6	1444	4	448	1	38158
	5609	55	2644	26	887	9	625	6	432	4	10197
Totalt	85958	51	38986	23	14161	8	14304	9	13659	8	167068

Tabell 3.4.15**Personer som dömts, efter påföljd 1990**

Persons who were sentenced 1990, by sanction

Påföljd	Domar	Påföljd	Domar
Endast en påföljd	55 318	Dagsböter + öppen psyk vård	-
Fängelse	15 480	Dagsböter + skyddstillsyn	2 121
Sluten psykiatrisk vård	318	Dagsböter + villkorlig dom	10 517
Vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda	4	Dagsböter + vård inom socialtjänsten	559
Öppen psykiatrisk vård	9	Dagsböter + vård enl LVM	-
Skyddstillsyn	4 512	Dagsböter + normerade böter	2
därav		BrB 34:1 p 1 tillämpad + fängelse	375
med fängelse	687	därav avseende	
med kontraktsvård	283	fängelse	3
BrB 30:6 tillämpad	19	skyddstillsyn	371
Villkorlig dom	1 697	villkorlig dom	1
Vård inom socialtjänsten	683	BrB 34:1 p 1 tillämpad + dagsböter	705
Vård enligt lagen om vård av missbrukare	40	därav avseende	
Dagsböter	22 525	fängelse	9
Normerade böter	16	skyddstillsyn	624
Penningböter	8 100	villkorlig dom	72
BrB 34:1 p 1 tillämpad	1 877	BrB 34:1 p 1 tillämpad + annan påföljd	-
därav avseende		därav avseende	
fängelse	489	fängelse	-
skyddstillsyn	1 332	skyddstillsyn	-
villkorlig dom	56	villkorlig dom	-
Fri från påföljd	13	Övrigt	6
Påföljd eftergiven	44		
Två påföljder	14 472	Flera påföljder	18
Fängelse + skyddstillsyn	114	därav	
Fängelse + villkorlig dom	61	fängelse + annan påföljd	18
Fängelse + dagsböter	11		
Fängelse + annan påföljd	1	Summa	69 808
		därav försöksverksamhet med samhällstjänst	74

3.5 Kriminalvård

The Correctional System

3.5.1 Några resultat

Kriminalvård – fängelse och frivård

Kriminalvård innebär

- antingen *intagning* i fängelse, även kallad anstaltsvård
- eller frivård, dvs *övervakning* av dem som dömts till skyddstillsyn eller som villkorligt frigivits ur fängelset.

Kriminalvården sysselsätter ungefär 5 000 personer på anstalterna, 760 inom frivården och 330 personer vid kriminalvårdsstyrelsen. Hela kriminalvården kostade ca 2,5 miljarder kronor budgetåret 1990/91. En ny organisation gäller fr o m 1991.

Fängelserna

Den 1 juli 1990 fanns 81 fängelser (19 rixsanstalter och 62 lokalanstalter) samt 24 häkten.

År 1990 togs ca 56 000 personer¹ in i fängelser och häkten. Medelbeläggningen 1990 uppgick till knappt 5 000 personer.

De vanligaste brotten bland dem som påbörjar ett fängelsestraff är grovt rattfylleri, stöld, misshandel, narkotikabrott samt bedrägeri.

Antalet kvinnor har fyrdubblats sedan mitten av 60-talet

Få unga personer (15–20 år) och få kvinnor tas in i fängelserna. Antalet nyintagna 15–17-åringar har varierat under perioden 1965–1989 mellan 52 (1989) och 9 (1975). 1990 var antalet 42. Antalet kvinnor har däremot fyrdubblats sedan mitten av 60-talet: 1965 togs 163 kvinnor in – 1990 var de 727. Det genomsnittliga antalet kvinnor i fängelserna är idag omkring 250 (inkl häktade).

År 1990 var strafftiden högst 2 månader för 51 procent av de nyintagna. För 15 procent var den 1 år eller längre. Räknar man däremot strafftiden *en given dag* blir bilden annorlunda.

Den 1 mars 1990 hade

- 13 procent en strafftid på mindre än 2 månader
- 20 procent på 2 månader och upp till 6 månader
- 36 procent på 6 månader och upp till 2 år
- 31 procent på 2 år och däröver.

Långa strafftider har ökat

Antalet fångar med långa strafftider har ökat kraftigt sedan mitten av 70-talet. Cirka en tredjedel av dem avser utländska medborgare. 1990 registrerades 7 nykomna livstidsfångar.

	Intagna den 1 mars		
	Strafftid på		
	2–4 år	5 år eller mer	Summa
1976	455	128	583
1980	617	255	872
1985	702	376	1 078
1990	832	470	1 302

Ökningen bör bli ses mot bakgrund av att internering avskaffats 1981 och de ökade insatserna mot narkotikabrottsligheten (se nedan avsnitt 3.7).

Trots att fångar med långa strafftider blir allt fler minskar den genomsnittliga vistelsetiden. Det beror huvudsakligen på de generösa reglerna angående villkorlig frigivning. Gränsen för villkorlig frigivning har sänkts tre gånger sedan 1980. Fr o m 1 juli 1983 gäller att den som har en strafftid understigande två år i regel ska friges villkorligt när *halva tiden*, dock minst två månader, har avtjänats.

Fängelsevistelsen varar i genomsnitt i 3 månader

Den genomsnittliga vistelsetiden var ca 3 månader 1990. (Räknar man bort rattfyllerister, som vanligtvis döms till 1 à 2 månaders fängelse, ökar den genomsnittliga vistelsetiden till ungefär 3,6 månader). Utvecklingen har sett ut på följande vis:

Genomsnittlig vistelsetid i månader	1965	1970	1975	1980	1985	1990
	4,9	4,5	3,7	3,5	3,2	3,0

1) Dubbelräkningar av personer förekommer i statistiken, dvs en och samma person kan ha tagits in flera gånger under året.

Den 1 januari 1991 var 4 700 fångar (inkl häktade) inskrivna på fängelserna.

Ca 10 procent av de inskrivna brukar dock inte vara närvarande av olika skäl: vissa har permissioner, andra är sjuka, vistas på behandlingshem eller är på rymmen osv.

Omkring 70 procent av fångarna (inkl häktade) är inskrivna på slutna anstalter. Där är bevakningen strängare än på de öppna anstalterna.

Fångarna har arbetsplikt. Budgetåret 1985/86 var ca hälften av dem sysselsatta med industri- eller jordbruksarbete. Timförtjänsten var då omkring 8 kr. Marknadsmässig lön betalades på 3 anstalter. Knappt 15 procent studerade.

En vanlig dag har omkring 140 intagna *frigång*, dvs de får vistas utanför fängelset på dagen för att arbeta eller studera. Nätterna ska emellertid tillbringas i fängelset. Frigång har funnits sedan 1943, men användes inte i någon större utsträckning före 1974. Frigången brukar pågå i drygt en månad. 8 av 10 fullföljer frigången utan anmärkning (KVS-rapport 1988:3).

En vanlig dag vistas omkring 140 intagna enligt § 34 *kriminalvårdslagen* utanför fängelse; på behandlingshem eller i familjevård, på folkhögskolor eller i militärtjänst. I genomsnitt varar dessa vistelser i knappt 2 månader och drygt hälften av vistelserna brukar fullföljas (KVS-rapport 1985:1 och 1991:3).

Rymningar och missbruk av permissioner har minskat

År 1990 inträffade knappt 1 100 rymningar och 3 procent av de drygt 45 000 beviljade permissionerna missköttes. Missbruk av permissioner minskade under 70- och 80-talen trots att allt fler permissioner beviljades. Antalet rymningar har halverats sedan toppåret 1977 och pendlat kring 1 100 rymningar årligen under 80-talet (se även KVS PM 1990:2). De disciplinära bestraffningarna har utvecklats på följande sätt (se även KVS PM 1985:4).

	1975	1980	1985/86	1989/90
Varning	3 601	2 013	2 456	3 679
Tidstillägg enligt 47 § Kval	601	2 040	2 086	2 435
Förflyttning	1 566	1 826	1 554	1 455
Inneslutning i enrum	132	.	.	.
Summa	5 900	5 879	6 096	7 569

Tung narkotika förekommer sällan på anstalterna

Sedan 1968 insamlas årligen statistik över antalet kända narkotikamissbrukare på anstalterna. Fram till början av 80-talet har antalet legat kring 1 000 intagna eller mellan en

tredjedel och en fjärdedel av samtliga fångar. I samband med ändrad ingripandepraxis mot narkotikabrottsligheten i början av 80-talet (se nedan avsnitt 3.7) ökade antalet och det uppgick den 1 april 1990 till knappt 1 600 kända fall.

År	Antal intagna	Antal missbrukare	Andel (i procent)
1970	4 994	1 090	22
1975	3 333	849	25
1980	3 795	962	25
1985	3 617	1 336	37
1990	3 803	1 586	42

Under budgetåret 1989/90 bedömdes 27 procent av de *ny-intagna* fångarna som narkotikamissbrukare, dvs de hade använt narkotika under de senaste två månaderna före intagningen. Av dem som hade en strafftid över två månader bedömdes 43 procent vara narkotikamissbrukare (KVS-rapport 1990:4).

Cannabis är det preparat som är vanligast i fängelserna. Opiater är däremot sällsynta (KVS-rapport 1983:1). Vidare kan sägas att 2 av 3 anstalter uppger att omfattningen av missbruk på anstalten varit av ingen eller ganska liten omfattning (KVS PM 1990:1).

Många undersökningar om fångarnas sociala situationer har visat att . . .

- . . . deras uppväxtmiljö i stor utsträckning varit dålig;
- . . . utbildning utöver grundskola är mycket ovanlig hos dem;
- . . . arbets- och bostadslöshet förekommer ofta;
- . . . många har alkohol- och narkotikaproblem;
- . . . över hälften har tidigare fängelseerfarenhet.

Att ha människor i fängelse kostade 1989/90, beroende på anstaltstyp, mellan 743 kr (öppna riksanstalter) och 1 611 kr (slutna riksanstalter) per person och dygn. Den genomsnittliga dygnskostnaden uppgick till 1 182 kr budgetåret 1989/90.

Frivården

Frivården har till uppgift att anpassa straffade till samhället genom övervakning, vilket innebär kontroll, sociala insatser och personlig påverkan. För varje dömd person inom frivården utses därför en övervakare. Tanken är att den dömda regelbundet ska träffa sin övervakare.

Övervakning är billigt

Idag får man övervakning antingen omedelbart efter domen (skyddstillsyn) eller efter villkorlig frigivning från fängelset.

Övervakningen pågår i regel under 1 år och kostar 67 kronor per person och dygn.

Den 1 januari 1991 stod ca 12 700 personer under övervakning. Antalet övervakade har minskat kraftigt sedan 1 juli 1983, då övervakningstiden förkortades till i regel 1 år. Det finns knappt 5 000 lekmanövervakare, dvs vanliga medborgare som ställer upp som övervakare. Dessutom finns omkring 500 tjänstemannaövervakare.

Övervakaruppgiften är inte lätt. Den 1 oktober 1990 hade endast 33 procent av de övervakade arbete i öppna marknaden och var fjärde saknade stadigvarande bostad.

Fängelse bättre än skyddstillsyn?

Eftersom domstolarna inte väljer olika påföljder "slumpmässigt" utan bl a tar hänsyn till de tilltalades olika prognoser, är frågan om fängelse är bättre än skyddstillsyn för att förhindra återfall inte lätt att besvara. Den kan dock belysas genom att studera påföljdsvalet och återfallsfrekvenserna för *samtliga* lagförda personer under en längre tidsperiod. Om fängelserna är bättre för att förhindra återfall än skyddstillsyn och andra mindre ingripande påföljder, borde återfallsfrekvenserna öka när användningen av fängelse minskar.

Tablån nedan visar att återfallsfrekvenserna inte har ökat, utan snarare minskat under den studerade perioden – trots en påtaglig nedtrappning av fängelsestraffets användning. Ett undantag gäller emellertid personer med minst 5 tidigare lag-

föringar. Här har andelen som återfallit *minst 3 gånger inom 3 år* ökat. Färre och kortare fängelsevistelser har ökat deras tid i frihet och därmed också de praktiska möjligheterna att begå nya brott.

Nordisk jämförelse 1989

Norge har få fångar, Finland många

Medelantalet fångar (inkl häktade) var lägst i Norge (52 fångar per 100 000 invånare). I Sverige var motsvarande antal 57, i Finland 68 och i Danmark 69. Medelantalet fångar ökade de senaste 5 åren i Danmark och Sverige, det var stabilt i Norge och minskade kraftigt i Finland.

Den genomsnittliga vistelsetiden för dömda fångar kan uppskattas till 1 månad i Danmark och Norge, till 3 månader i Sverige och till omkring 5 månader i Finland.

Europeisk jämförelse 1989

Sverige har få fångar

Jämfört med övriga europeiska stater som anslutit sig till *Europarådet* var det svenska fångantalet den 1 feb 1989 *lägre* än genomsnittet för samtliga stater. Detta gäller även för andelen häktade, unga personer och den genomsnittliga vistelsetiden. Däremot var andelen utländska medborgare bland fångarna i Sverige *högre* än det europeiska genomsnittet.

Antal tidigare lagföringar för grövre brott	Antal lagförda personer					Andel som dömts till frihetsstraff				
	1966	1970	1975	1980	1985	1966	1970	1975	1980	1985
0	11 290	12 278	12 116	12 978	13 149	26	26	28	25	25
1 – 2	6 531	6 844	6 240	6 438	6 938	43	34	34	36	35
3 – 4	2 089	2 733	2 669	2 752	3 101	69	48	41	44	45
5 – 9	2 981	3 065	3 148	3 304	3 502	84	63	51	56	57
10 –	–	1 337	2 247	2 959	3 451	–	80	65	69	70
Totalt	22 891	26 257	26 420	28 431	30 141	43	38	37	38	38

Antal tidigare lagföringar för grövre brott	Andel som återfallit (samtliga påföljder)					därav minst 3 gånger				
	1966	1970	1975	1980	1985	1966	1970	1975	1980	1985
0	26	27	25	24	19	6	6	6	4	2
1 – 2	49	44	43	41	36	15	11	11	9	7
3 – 4	57	61	59	58	50	17	20	19	16	12
5 – 9	70	71	69	66	62	18	29	28	22	21
10 –	–	78	83	82	79	–	32	43	44	39
Totalt	41	43	43	42	38	11	13	14	13	11

Anm. Statistiken avser endast svenska medborgare lagförda för grövre brott. Första lagföring under respektive år.

Tablå 1

Fångantalet den 1 februari 1983–1989 i medlemsstaterna i Europarådet. Per 100 000 av befolkningen

Rang 1989	Land	Fångantal per 100 000 av befolkningen							därav andel (i procent)				Genom- snittlig vistelse- tid 1986 (i månader)
		1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	håk- tade	kvin- nor	ung- domar (under 21 år)	utl- med- borg- are	
1.	Luxemburg	72	78	69	92	99	103	104	36	6	7	42	7,2
2.	England & Wales	87	83	88	92	94	97	98	22	4	22	1	3,7
3.	Västtyskland	103	104	100	92	84	87	87	23	4	..	14	6,9
4.	Turkiet	182 ¹	171	147	130	100	90	86	37	3	..	1	5,3
5.	Portugal	53	69	87	96	85	84	84	33	6	10	9	9,0
6.	Frankrike	68	74	80	81	89	92	83	44	4	11	27	6,3
7.	Österrike	114	114	112	109	103	96	80	23	4	..	7	..
8.	Finland	97	93	90	86	90	93 ²	77	10	3	5	0	4,8
9.	Spanien	60	38	51	61	67	69	75	42	7	8	16	3,6 ⁴
10.	Schweiz	58	62	68	71	..	78	75	37	5	..	37	1,9 ³
11.	Danmark	63	70	68	69	69	69	73	27	..	..	12	1,0 ⁴
12.	Belgien	53	72	67	64	69	71	65	52	5	..	30	3,7
13.	Sverige	65	57	58	56	57	61	61	20	5	4	20	3,0⁵
14.	Italien	65	76	78	77	57	62	60	44	5	..	8	5,5
15.	Irland	37	48	47	52	54	56	57	6	2	..	1	3,0
16.	Norge	52	48	51	51	50	47	51	28	3	8	12	0,8
17.	Grekland	35	40	37	37	40	43	45	27	4	5	22	4,3 ³
18.	Nederländerna	28	31	34	35	36	36	43	35	4	..	22	2,4
19.	Island	35	32	34	36	37	41	40	9	5	8	1	2,8
20.	Cypern	30	39	33	32	38	42	36	3	4	18	31	4,1
21.	Malta	29	30	28	27	28	20	..	81	2	..	38	5,3
Genomsnitt		66	68	68	69	67	68	67	30	4	10	17	4,2

1) Beräknad uppgift. 2) Avser 1/9 1988. 3) Avser 1984. 4) Avser 1985. 5) Jämför nedan tabell 3.5.11.

Anmärkning: Liechtenstein ingår inte i redovisningen. Tablån bör läsas översiktligt eftersom jämförelser mellan olika stater kan störas av delvis kraftiga säsongsvariationer. För eventuellt vetenskapligt bruk hänvisas till de tekniska kommentarerna i originalkällan.*Källa:* Council of Europe. Prison Information Bulletin.

3.5.2 Statistikens omfattning, insamling och bearbetning

Kriminalvårdsstatistiken omfattar i huvudsak uppgifter om personer som pga brott har berövats friheten eller som står under övervakning.

Statistiken omfattar dock inte de personer som pga brott har berövats friheten eller som står under övervakning

- inom socialtjänsten¹
- enligt lagen om vård av missbrukare²
- enligt BrB 31:3 (sluten psykiatrisk vård m m)

Kriminalvårdsstatistik framställs av kriminalvårdsstyrelsen (KVS) och fr o m 1973 är uppgiftsinsamlingen integrerad

i rättsväsendets informationssystem (RI). Kriminalvårdsstatistiken erhålles genom bearbetningar av det centrala kriminalvårdsregistret. Det centrala kriminalvårdsregistret innehåller dels uppgifter från RI:s domsrutin, dels rapporter från kriminalvårdsanstalterna samt interneringsnämnden³, ungdomsfängelsenämnden³, kriminalvårdsnämnden och de lokala övervakningsnämnderna.

1) T o m 31 december 1981 vård enligt barnavårdslagen.

2) T o m 31 december 1981 nykterhetsvårdslagen.

3) Internering har avskaffats 1 juli 1981. Ungdomsfängelse har avskaffats 1 januari 1980.

3.5.3 Kvalitet och jämförbarhet

Tidigare årgångar av Rättsstatistisk årsbok (1974–1980) innehåller uppgifter även för perioden 1950–1964. Av utrymmesskäl har redovisningen sedan 1981 inskränkts till perioden efter brottsbalkens ikraftträdande 1965. Samtidigt omredigerades vissa tabeller, vilket dock inte påverkar jämförbarheten med tidigare år.

Vissa uppgifter har ej varit möjliga att erhålla för samtliga år. Kvaliteten i redovisningen torde ha höjts fr o m 1973 genom att uppgifterna sedan detta år hämtas från det centrala kriminalvårdsregistret inom RI.

3.5.4 Definitioner och begrepp

Fängelse (26 kap BrB) är ett tidsbestämt frihetsstraff. Strafftiden är fr o m 1 juli 1981 minst 14 dagar (tidigare 1 månad) och högst 10 år. Tiden kan dock ökas till 12 år (i undantagsfall även över 12 år) om straffet är gemensamt för flera brott.

Fängelse på livstid kan utdömas för ett mindre antal mycket grova brott.

Förvandlingsstraff för böter (BrB 25:7). Före den 1 juli 1983 kunde obetalda böter förvandlas till fängelse. Förvandlingsstraffets längd beräknades efter antalet ådömda dagsböter. Minimum var 10 dagars och maximum 90 dagars fängelse. Sedan 1 juli 1983 får förvandling av bötesstraff endast äga rum i mycket speciella fall. Förvandlingsstraffet bestäms av rätten till fängelse i lägst 14 dagar och högst 3 månader. Någon särskild förvandlingsskala gäller inte längre.

Angående böter se avsnitt 3.4.5.

Gripna, anhållna, häktade. En person som är misstänkt för brott kan *gripas* av polisman, förklaras *anhållen* av åklagare och slutligen *häktas* genom beslut av domstol.

Se vidare avsnitt 3.3.

Huvudbrott har fram till 1989 bestämts utifrån den dom som legat närmast före den aktuella intagningen i anstalt. I de fall när flera brott angivits i domen har som huvudbrott i första hand det brott valts som har längsta angivna strafftid i straffskalan. När två eller flera brott med samma maximigräns förekommit i domen har det brott angivits som har högsta minimistrafftid. I de fall där strafflatituderna för de brott som redovisas i domen varit lika har något huvudbrott ej bestämts.

OBS! Huvudbrottsbegreppet har fr o m 1990 anpassats till SCBs standard (se avsnitt 3.4.5).

Internering (tidigare 30 kap BrB) avskaffades den 1 juli 1981. Internering var en brottspåföljd vid allvarliga brott, då ett långvarigt och tidsbestämt frihetsstraff ansågs lämpligt för att förebygga *fortsatt* allvarlig brottslighet.

Påföljden verkställdes i och utom anstalt. Den började i anstalt och fortgick där under minst 1 år. Någon maximitid för internering fanns inte stadgad, men anstaltstiden kunde bestämmas till högst 12 år.

Beslut om övergång till vård utom anstalt fattades av interneringsnämnden. Under frivården stod den dömde under övervakning. Efter 5 år utom anstalt upphörde påföljden.

Skyddstillsyn (28 kap BrB) är en påföljd som innebär kriminalvård i frihet med övervakning och eventuellt med skyldighet att följa särskilda – av rätten – meddelade föreskrifter.

Skyddstillsyn pågår under en provotid om 3 år. I vissa fall kunde före 1974 *provotiden* förlängas till högst 5 år. Fr o m 1974 upphör *övervakningen* automatiskt efter 2 år (fr o m 1 juli 1983 efter 1 år) om inte den dömde av särskilda skäl anses vara i behov av förlängd övervakning.

Skyddstillsyn med anstaltsbehandling (BrB 28:3). Före 1980 kunde anstaltsvistelse under en eller två månader ingå i skyddstillsynen.

Skyddstillsyn med fängelse (BrB 28:3). Sedan 1 januari 1980 kan skyddstillsyn förenas med ett fängelsestraff på högst 3 månader.

Villkorlig frigivning (BrB 26:6). Före 1966 var villkorlig frigivning efter *fem sjättedelar* av strafftiden obligatorisk för dem som dömts till mer än sex månaders fängelse. Därefter gällde fram till 30 juni 1983, att villkorlig frigivning kunde ske sedan *två tredjedelar* av strafftiden eller, om särskilda skäl förelåg, *halva* tiden avtjänats.

Fr o m 1 juli 1983 gäller att den som har en strafftid understigande 2 år i regel ska friges villkorligt när *halva* tiden, dock minst två månader, har avtjänats.

För den som villkorligt friges gäller en provotid av ett år (i undantagsfall högst 3 år). Under provotiden kan den frigivne ställas under övervakning.

Ungdomsfängelse (tidigare 29 kap BrB) har avskaffats den 1 januari 1980.

Ungdomsfängelse var ett tidsbestämt frihetsberövande, följt av kriminalvård i frihet. I regel skulle den tilltalade vid domen ha fyllt 18 år men ej 21 år. Vidare förutsattes att sådan fostran och utbildning som gavs i ungdomsfängelse var lämplig för den dömde.

Påföljden verkställdes i och utom anstalt under sammanlagt högst 5 år. Den började med en vistelse i anstalt, som i regel varade omkring 1 år. Vid vård utom anstalt stod den dömd under övervakning.

3.5.5 Tidigare publicering

Den officiella kriminalvårdsstatistiken går tillbaka till år 1830. Ett sammandrag för åren 1830–1856 finns publicerat i *Bidrag till Sveriges Officiella Statistik* under titeln *B. Rättsväsendet. Ny följd. Sammandrag af Justitie-Statsministerns Underdåniga Embetsberättelse för åren 1830 till och med 1856, Stockholm 1868*.

En regelbunden publicering av dåvarande fångvårdsstyrelsens årsberättelser påbörjades 1857 i *Bidrag till Sveriges Officiella Statistik* under titeln *G. Fångvård. Ny följd*.

Fr o m år 1911 har årsberättelserna publicerats av Kungliga Fångvårdsstyrelsen i serien *Sveriges Officiella Statistik* under benämningen *Fångvården år 1911* osv.

Vissa sammanfattande och översiktliga tabeller har för åren 1871 t o m 1913 publicerats i *Statistisk tidskrift* under rubriken *Sveriges Officiella Statistik i sammandrag* och fr o m 1914 i *Statistisk årsbok* under rubriken *Rättsväsen* samt i *Historisk statistik för Sverige (Stockholm 1960)*. Se nu även för perioden 1751–1984 *Brott och straff i Sverige 1750–1984 (Urval nr 18)*.

För perioden 1948 till 1959 finns inga tryckta årsberättelser. 1960 års berättelse utgavs i stencilform med titeln *Kriminalvården* av Kungliga Fångvårdsstyrelsen. Fr o m 1961 återupptogs publiceringen under titeln *Kriminalvården*. Den senaste rapporten i denna serie avser 1990/91.

Sedan år 1974 ingår delar av kriminalvårdens redovisning i Rättstatistisk årsbok.

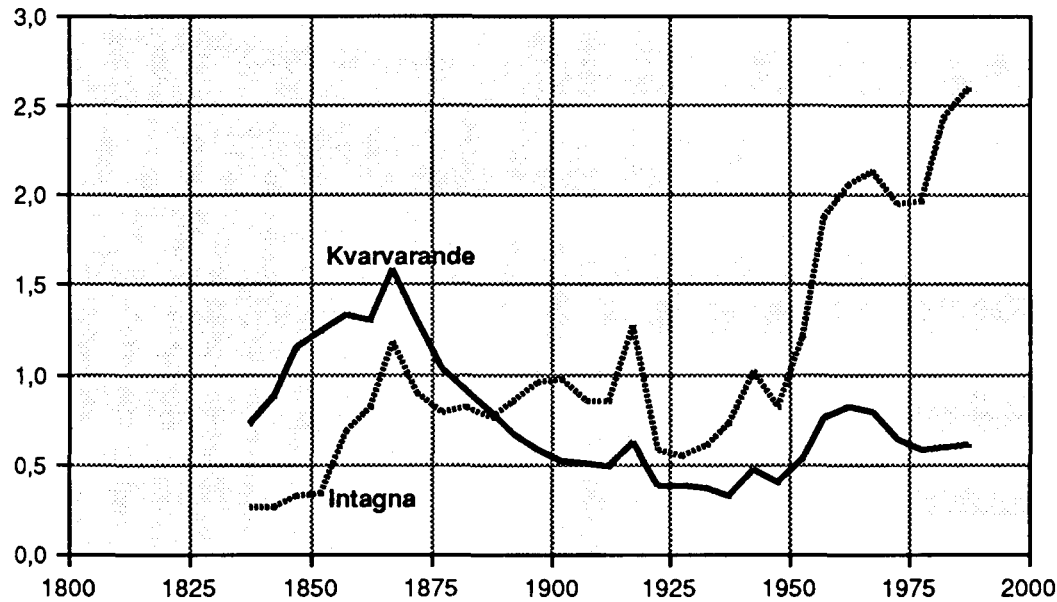
För åren 1966 t o m 1974 har SCB årligen publicerat uppgifter över avslutad kriminalvård i *Statistiska meddelanden serie R, Kriminalstatistik, Verkställan av dom* respektive *Avslutad kriminalvård* (1974).

Diagram 3.5.1

Till frihetsstraff dömda personer som tagits in i kriminalvårdsanstalt samt kvarvarande den 31 december, 1836–1990, per 1 000 av folkmängden vid årets slut i åldern 15–69 år. 5-års medeltal

Persons admitted to prison and persons in prison on December 31st, 1836–1990, per 1 000 of the population 15–69 years of age at the end of the year. 5-year averages

**Per 1 000 invånare
15-69 år**

Tabell 3.5.1**Genomsnittligt antal personer inom anstaltsvård och frivård, 1970–1990**

Average institutional and non-institutional populations, 1970–1990

Anm. 5-års medeltal avseende åren 1970–1984.

	1970–74	1975–79	1980–84	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Personer i anstalter¹	4 899	4 223	4 704	4 339	4 283	4 481	4 929	4 883	4 977
<i>Gripna, anhållna, häktade</i>	736	672	831	743	736	789	912	926	987
gripna, anhållna	111	133	159	118	115	125	77	54	57
häktade	625	539	672	588	621	664	835	872	930
därav undersökningsfall ²	112	54	39	37	49	38	39	28	36
<i>Dömda</i>	4 106	3 514	3 833	3 552	3 511	3 646	3 963	3 934	3 928
till fängelse	3 104	3 028	3 734	3 541	3 506	3 643	3 960	3 932	3 927
till skyddstillsyn med									
anstaltsbehandling	73	63	1	.	.	.	.	.	.
till ungdomsfängelse	391	166	4	.	.	.	.	.	.
till internering	538	257	94	11	5	3	3	2	1
<i>Förvandringsstraff för böter</i>	12	5	2	..	..	..	..	..	..
<i>Övriga³</i>	45	32	38	44	36	46	54	23	62
därav överförda till									
psykiatrisk vård	14	3	1	–	–	–	–	–	–
Personer i frivård	22 343	16 324⁴	14 726^{5, 6}	11 781	11 994	12 300	12 330	12 728	12 543
<i>Dömda till skyddstillsyn</i>	18 584	13 244	11 616	8 272	8 382	8 455	8 254	8 325	8 145
<i>Frigivna under övervakning</i>	3 759	3 080	3 110	3 509	3 612	3 845	4 076	4 403	4 398
villkorligt frigivna	2 547	2 334	3 026	3 509	3 612	3 845	4 076	4 403	4 398
överlämnade till vård									
utom anstalt:									
ungdomsfängelse	500	269	6	.	.	.	.	.	.
internering	712	477	77	.	.	.	.	.	.
Samtliga personer i anstalter och i frivård	27 242	20 547	19 430	16 128	16 277	16 781	17 259	17 611	17 520

1) Intagna på kriminalvårdsanstalter, allmänna häkten och med häkten samordnade polisarrester.

2) Avser rättspsykiatrisk undersökning.

3) I förvar tagna utlänningar m fl.

4) Lagändring 1974.

5) Genom omläggning av statistikrutinerna är uppgifter fr o m 1 januari 1980 inte helt jämförbara med tidigare uppgifter.

6) Lagändring 1 juli 1983.

Källa: Uppgifter från kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.2

Personer som intagits i kriminalvårdsanstalter och häkten, 1970–1990

Persons admitted to prison and remand prison, 1970–1990

Anm. 5-års medeltal avseende åren 1970–1984.

	1970–74	1975–79	1980–84	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Gripna, anhållna, häktade	34 172	32 442	35 462	31 807	31 890	34 090	35 491	34 454	39 935
Dömda	11 238	11 006	13 826	13 535	14 188	14 980	16 098	15 467	15 833
till fängelse	9 946	10 224	13 780	13 535	14 188	14 980	16 098	15 467	15 833
till skyddstillsyn med anstaltsbehandling	641	494	2	.	.	.	.	.	.
till ungdomsfängelse	315	99	0	.	.	.	.	.	.
till internering	336	189	44	.	.	.	.	.	.
Förvandlingsstraff för böter	109	37	29²	..	..	..	..	..	..
Samtliga¹ intagna under året	45 519	43 485	49 317	45 342	46 078	49 070	51 589	49 921	55 768
därav									
i kriminalvårdsanstalterna	14 175	11 203	13 986	13 544	14 188	14 980	16 098	15 467	15 833
i häktena	31 344	32 282	35 331	31 798	31 890	34 090	35 491	34 454	39 935

1) Kategorin "Övriga" (se ovan tabell 3.5.1) ingår ej. Dubbelräkningar av personer som både tagits in på häkte och sedan på anstalt förekommer.

2) Registeromläggning har medfört att bötesförvandling fr o m 1983 registreras som fängelse.

Källa: Uppgifter från kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.3**Personer som nyintagits i kriminalvårdsanstalt efter ålder och påföljd, 1970–1990**

Persons who started prison sentences, by age and sentence, 1970–1990

Anm. 5-års medeltal avseende åren 1970–1984.

En person redovisas endast för den första intagningen under året för respektive påföljd, dvs återintagningar under året redovisas ej.

	1970–74	1975–79	1980–84	1985	1986	1987	1988	1989	1990
15–17 år	27	14	27	16	30	16	34	52	42
Fängelse	12	7	27	16	30	16	34	52	42
Ungdomsfängelse	15	7	.	.	.	.	.	.	.
18–20 år	1 288	1 108	1 085	990	957	1 046	1 004	980	1 063
Fängelse	771	841	1 083	990	957	1 046	1 004	980	1 063
Förvandlingsstraff för böter	3	1	1	..	..	..	..	..	..
Ungdomsfängelse	162	45	.	.	.	.	.	.	.
Internering	–	–	–	.	.	.	.	.	.
Skyddstillsyn med anstalts- behandling	352	221	1	.	.	.	.	.	.
21–24 år	2 812	2 515	2 723	2 420	2 671	2 909	3 087	2 968	2 947
Fängelse	2 591	2 364	2 718	2 420	2 671	2 909	3 087	2 968	2 947
Förvandlingsstraff för böter	16	5	4	..	..	..	..	..	..
Ungdomsfängelse	9	1	.	.	.	.	.	.	.
Internering	2	1	0	.	.	.	.	.	.
Skyddstillsyn med anstalts- behandling	194	144	1	.	.	.	.	.	.
25–29 år	2 504	2 523	3 073	2 857	2 928	3 142	3 277	3 229	3 250
Fängelse	2 399	2 432	3 066	2 857	2 928	3 142	3 277	3 229	3 250
Förvandlingsstraff för böter	25	8	5	..	..	..	..	..	..
Internering	18	8	2	.	.	.	.	.	.
Skyddstillsyn med anstalts- behandling	62	75	0	.	.	.	.	.	.
30–39 år	2 272	2 799	4 130	4 125	4 297	4 502	4 847	4 503	4 706
Fängelse	2 196	2 728	4 118	4 125	4 297	4 502	4 847	4 503	4 706
Förvandlingsstraff för böter	28	13	11	..	..	..	..	..	..
Internering	22	15	1	.	.	.	.	.	.
Skyddstillsyn med anstalts- behandling	26	43	0	.	.	.	.	.	.
40–år	2 033	1 878	2 778	3 127	3 305	3 365	3 849	3 735	3 825
Fängelse	1 978	1 852	2 769	3 127	3 305	3 365	3 849	3 735	3 825
Förvandlingsstraff för böter	36	11	8	..	..	..	..	..	..
Internering	12	4	1	.	.	.	.	.	.
Skyddstillsyn med anstalts- behandling	7	11	0	.	.	.	.	.	.
Samtliga	10 936	10 837	13 816	13 535	14 188	14 980	16 098	15 467	15 833
Fängelse ¹	9 947	10 224	13 780	13 535	14 188	14 980	16 098	15 467	15 833
Förvandlingsstraff för böter	108	38	29	..	..	..	..	..	..
Ungdomsfängelse	186	53	0	.	.	.	.	.	.
Internering	54	28	4	.	.	.	.	.	.
Skyddstillsyn med anstalts- behandling	641	494	2	.	.	.	.	.	.

1) Skyddstillsyn med fängelse (BrB 28:3) ingår fr o m 1980.

Källa: Uppgifter från kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.4**Personer som nyintagits i kriminalvårdsanstalt efter strafftid vid intagning, 1970–1990**

Persons who started prison sentences, by length of sentence, 1970–1990

Anm. 5-års medeltal avseende åren 1970–1984.

En person redovisas endast för den första intagningen under året för respektive påföljd, dvs återintagningar under året redovisas ej.

	1970–74	1975–79	1980–84	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Fängelse¹	9 946	10 224	13 780	15 535	14 188	14 980	16 098	15 467	15 833
1/2–2 månader	6 141	6 356	7 873	7 395	7 639	8 069	8 544	8 130	8 121
3–5 »	1 238	1 225	2 244	2 026	2 205	2 364	2 569	2 496	2 645
6–11 »	1 620	1 519	2 065	2 222	2 353	2 532	2 753	2 640	2 707
1 år	723	807	1 041	1 223	1 326	1 335	1 468	1 421	1 456
2 år	135	179	285	314	363	311	388	362	418
3 år	42	62	118	142	116	155	172	197	198
4 år och däröver	46	75	151	209	183	212	201	215	281
livstid	1	1	3	4	3	2	3	6	7
Internering (minsta tid)	54	27	3	.	.	.	.	.	.
1 år	30	9	0	.	.	.	.	.	.
2 år	16	10	2	.	.	.	.	.	.
mer än 2 år	8	8	1	.	.	.	.	.	.
Förvandlingsstraff för böter	109	37	29²	..	..	..	..	..	..
högst 30 dagar	24	10	6	..	..	..	..	..	..
31–90 dagar	85	27	23	..	..	..	..	..	..

1) Fr o m 1980 inklusive skyddstillsyn med fängelse (BrB 28:3).

2) Registeromläggning har medfört att bötesförvandling registreras som fängelse fr o m 1983.

Källa: Uppgifter från kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.5**Personer som dömts till fängelse och som under 1990 tagits in i kriminalvårdsanstalt efter ålder, kön och huvudbrott**

Persons sentenced and admitted to prison, by age, sex and principal offence, 1990

Anm. Personer dömda till *skyddstillsyn med fängelse* (BrB 28:3) ingår.

Uppgifterna är ej jämförbara med tidigare år pga ändrade statistikrutiner. Se sid 113.

Huvudbrott	Ålder vid intagning								Summa	därav kvinnor
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-		
Brott mot brottsbalken										
3 kap Brott mot liv och hälsa	3	176	418	414	351	260	382	119	2 123	31
därav mord (3:1)	2	3	2	9	4	7	2	4	33	–
dråp (3:2)	–	3	8	6	–	3	5	5	30	–
misshandel (3:5)	–	121	362	352	279	212	319	88	1 733	17
grov misshandel (3:6)	1	44	41	42	61	37	47	19	292	14
4 kap Brott mot frihet och frid	1	13	19	31	43	39	51	18	215	1
6 kap Sexualbrott	–	10	29	31	40	37	80	40	267	1
8 kap Stöld, och andra tillgreppsbrott	30	425	819	831	698	431	321	60	3 615	165
därav stöld (8:1)	4	141	347	402	361	216	176	34	1 681	102
grov stöld (8:4)	2	118	201	210	171	114	72	14	902	43
rån, även grovt (8:5-6)	18	81	77	61	45	24	15	3	324	7
tillgrepp av fortkäffningsmedel (8:7)	6	81	188	153	109	68	54	9	668	11
9 kap Bedrägeri och annan oredlighet	1	40	138	236	215	146	172	45	993	91
därav bedrägeri även grovt (9:1,3)	1	14	72	150	111	78	109	30	565	68
hälteri (9:6)	–	26	64	80	102	64	62	13	411	23
10 kap Förskingring och annan trolöshet	–	2	12	14	11	16	21	7	83	9
11 kap Galdenärsbrott	–	–	–	5	15	10	50	36	116	1
12 kap Skadegörelse	–	3	11	10	2	2	1	2	31	–
13 kap Allmänfarliga brott	1	10	7	18	6	6	4	2	54	2
14 kap Förfalskningsbrott	–	4	20	31	37	19	23	6	140	12
15 kap Mened, falskt åtal och annan osann utsaga	1	5	14	25	15	10	10	5	85	8
16 kap Brott mot allmän ordning	–	–	1	–	–	2	1	1	5	–
17 kap Brott mot allmän verksamhet	4	47	116	161	133	98	114	30	703	16
därav våld eller hot mot tjänsteman (17:1)	4	43	112	155	123	90	106	29	662	16
21 kap Brott av krigsmän	–	–	–	1	4	1	1	–	7	–
därav lydnadsbrott (21:1-2)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
rymning (21:12)	–	–	–	1	4	1	1	–	7	–
Brott mot andra lagar										
Trafikbrottslagen (1951:649)	–	235	732	778	653	648	1 158	679	4 883	241
därav grovt rattfylleri (4a §), rattfylleri (4 §)	–	205	649	677	585	577	1 075	657	4 425	224
Utlänningslagen (1980:376)	–	1	1	7	8	3	7	7	34	–
Varusmugglingslagen (1960:418)	–	5	30	36	21	18	18	9	137	14
Narkotikastrafflagen (1968:64)	1	45	202	284	270	202	148	33	1 185	121
därav grovt narkotikabrott (3 §)	1	4	26	47	47	49	40	8	222	33
Skattestrafflagen (1971:69)	–	–	–	2	10	10	27	17	66	–
Vapenlagen (1973:1176)	–	6	21	21	17	13	27	5	110	2
Värnpliktslagen (1941:967)	–	32	296	195	43	16	10	–	592	–
Övrigt	–	4	61	119	84	43	60	18	389	12
Summa	42	1 063	2 947	3 250	2 676	2 030	2 686	1 139	15 833	727

Källa: Uppgift från kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.6**Personer som dömts till fängelse och som under 1990 tagits in i kriminalvårdsanstalt efter ålder, kön och strafftidens längd**

Persons sentenced and admitted to prison, by age, sex and length of sentence, 1990

Anm. Intervallet 1 mån omfattar dömda upp t o m 1 mån 29 dagar.
 2 mån omfattar dömda upp t o m 2 mån 29 dagar, osv.

Strafftid	Ålder vid intagning									Summa	därav kvinnor
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-		
1 mån	2	414	1 313	1 177	836	682	1 164	446	180	6 214	293
2 mån	10	142	307	389	307	236	353	137	26	1 907	69
3 mån	6	135	193	218	186	149	171	54	12	1 124	64
4 mån	1	47	259	264	224	151	175	40	8	1 169	38
5 mån	1	7	56	87	65	66	56	10	4	352	11
6 mån	7	74	155	247	226	163	150	39	11	1 072	52
7 mån	–	12	37	59	50	38	35	6	2	239	8
8 mån	2	41	111	131	138	75	100	18	4	620	34
9 mån	1	9	40	44	56	39	20	4	–	213	13
10 mån	1	43	63	100	108	57	74	11	2	459	21
11 mån	1	5	19	24	21	17	15	2	–	104	3
1 år	7	91	264	315	285	211	221	52	10	1 456	72
2 år	1	27	70	84	91	52	62	26	5	418	19
3 år	–	8	28	47	31	35	36	9	4	198	14
4 år	1	4	17	31	20	20	23	4	3	123	5
5 år	1	1	3	14	13	10	10	–	–	52	3
6 år	–	2	7	9	7	11	10	1	1	48	5
7 år	–	–	1	–	6	8	5	1	–	21	2
8 år	–	1	2	4	3	5	1	2	1	19	1
9 år	–	–	–	–	–	–	2	–	–	2	–
10 år	–	–	1	3	2	3	3	1	2	15	–
11 år	–	–	–	–	1	–	–	–	–	1	–
Livstid	–	–	1	3	–	2	–	1	–	7	–
Summa	42	1 063	2 947	3 250	2 676	2 030	2 686	864	275	15 833	727

Tabell 3.5.7**Personer som intagits i respektive avgått från kriminalvårdsanstalt samt beläggning vid årets början och slut, 1970–1990**

Persons admitted to and released from prison, 1970–1990, plus population at beginning and end of year

Anm. 5-års medeltal avseende åren 1970–1984.

Tabellen avser endast personer som dömts till fängelse, ungdomsfängelse, internering eller skyddstillsyn med anstaltsbehandling.

Jämförbarheten mellan uppgifterna om *Beläggning 1 januari*/Beläggning 31 december och *Intagna under året*/Avgångna under året är något bristfällig.

Se utförligt RSÅ 1984, sid 116.

	1970–74	1975–79	1980–84	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Beläggning 1 januari	4 075	3 230	3 489	3 040	3 186	3 379	3 474	3 596	3 404
Intagna under året	11 238	11 007	11 626	13 535	14 188	14 980	16 098	15 467	15 833
Avgångna under året	11 825	11 090	13 862	13 511	13 548	14 493	15 473	15 221	15 403
därav									
Dömda till fängelse	10 449	10 172	13 792	13 511	13 548	14 493	15 473	15 221	15 403
frigivna efter full tid	7 406	7 351	8 446	7 593	7 588	8 057	8 342	8 070	8 127
villkorligt frigivna	3 043	2 821	5 346	5 918	5 960	6 436	7 131	7 151	7 276
Överlämnade till vård utom anstalt	755	330	61	.	.	.	.	.	.
dömda till ungdomsfängelse	343	125	4	.	.	.	.	.	.
dömda till internering	412	205	57	.	.	.	.	.	.
Dömda till skyddstillsyn med anstaltsbehandling	648	588	8	.	.	.	.	.	.
Beläggning 31 december	3 806	3 279	3 439	3 186	3 379	3 474	3 596	3 404	3 716

Källa: Uppgifter från kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.8**Antal personer i kriminalvårdsanstalter och häkten efter kategori den 31 december, 1970–1990**

Prison and remand prison populations at the end of the year, 1970–1990, by legal status

Anm. 5-års medeltal avseende åren 1970–1984.

	1970–74	1975–79	1980–84	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Gripna, anhållna, häktade	625	581	713	613	653	823	853	839	850
gripna, anhållna	87	103	106	87	98	120	53	36	35
häktade	538	478	607	526	555	703	800	803	815
därav undersökningfall ¹	118	40	39	43	58	43	48	37	51
Dömda	3 806	3 300	3 472	3 203	3 412	3 521	3 672	3 544	3 689
till fängelse	2 851	2 848	3 397	3 193	3 406	3 517	3 668	3 542	3 688
till skyddstillsyn med anstaltsbehandling	76	59	–	.	.	.	.	.	.
till ungdomsfängelse	374	143	0	.	.	.	.	.	.
till internering	505	250	75	10	6	4	4	2	1
Förvandlingsstraff för böter	10	3	2	..	..	..	..	..	..
Övriga	39	31	33	34	41	62	39	55	62
därav överförda till psykiatrisk vård	14	2	1	1	–	–	–	–	–
Samtliga	4 480	3 915	4 220	3 850	4 106	4 406	4 564	4 438	4 601
kriminalvårdsanstalter	4 130	3 312	3 465	3 190	3 385	3 476	3 613	3 507	3 627
häkten	350	603	755	660	721	930	951	931	974

1) Avser rättspsykiatrisk undersökning.

Källa: Uppgifter från kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.9**Antal rymningar, 1970–1990**

Escapes, 1970–1990

Anm. 5-års medeltal avseende åren 1970–1979.

En person redovisas för varje rymningstillfälle under året.

Uteblivande efter permission har ej räknats såsom rymning.

År	Antal rymningar		Totalt	Därav direkt från anstalt	
	Från sluten anstalt	Från öppen anstalt		Sluten anstalt	Öppen anstalt
1970–74	268	437	705	..	..
1975–79	627	1 129	1 756	215	911
1980	515	754	1 269	171	599
1981	460	703	1 163	147	553
1982	505	747	1 252	204	604
1983	438	602	1 040	164	488
1984	427	477	904	153	391
1985	510	470	980	165	374
1986	621	378	999	178	296
1987	698	436	1 134	206	330
1988	640	497	1 137	226	404
1989	625	481	1 106	189	397
1990	639	436	1 075	193	352

Källa: Uppgifter från kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.10**Beviljade permissioner från kriminalvårdsanstalterna, 1970–1990**

Furloughs from prison, 1970–1990

Anm. 5-års medeltal avseende åren 1970–1979.

År	Beviljade permissioner		Totalt	Därav missköta				Totalt	
	Sluten anstalt	Öppen anstalt		genom uteblivande		på annat sätt		Antal	%
	Sluten anstalt	Öppen anstalt		Sluten anstalt	Öppen anstalt	Sluten anstalt	Öppen anstalt		
1970–74	10 835	9 113	19 948	1 051	398	361	249	2 059	10
1975–79	18 479	23 006	41 485	1 804	1 003	445	627	3 879	9
1980	18 852	22 296	40 878	1 489	693	383	373	2 938	7
1981	18 095	22 414	40 509	1 312	586	433	483	2 814	7
1982	17 735	23 014	40 749	1 340	515	472	384	2 711	7
1983	16 310	23 309	39 619	1 033	426	318	316	2 093	5
1984	15 808	22 038	37 846	945	349	203	199	1 696	4
1985	17 821	22 361	40 182	1 012	308	189	135	1 644	4
1986	18 130	22 079	40 209	1 057	255	219	151	1 682	4
1987	19 436	23 782	43 218	1 119	286	252	114	1 771	4
1988	20 039	22 311	42 350	1 053	245	267	115	1 680	4
1989	19 381 ¹	25 024	44 405	851	329	189	129	1 498	3
1990	15 751	29 934	45 685	617	321	208	213	1 359	3

1) 8 av dessa utgjorde frigivningspermissioner.

Källa: Uppgifter från kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.11**Genomsnittlig tid i anstalt i dagar för de dömda personer för vilka anstaltsvården upphörde åren 1970–1990***Average number of days served in prison by persons released, 1970–1990*

Anm. 5-års medeltal avseende åren 1970–1984.

Den genomsnittliga tiden i anstalt har erhållits genom att medelbeläggningen under året multiplicerats med 365 och dividerats med antalet personer som intagits under året.

	1970–74	1975–79	1980–84	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Samtliga dömda ¹	133	117	102	96	90	89	90	93	91
därav till fängelse (inkl BrB 28:3)	109	104	99	96	90	89	90	93	91

¹) Fängelse, ungdomsfängelse, internering, BrB 28:3 (åren 1965–1980: skyddstillsyn med anstaltsbehandling; fr o m 1980 skyddstillsyn med fängelse).**Tabell 3.5.12****Dygnskostnaden i kronor per klient inom anstaltsvård och frivård budgetåren 1970/71–1989/90***Daily costs in Swedish Kronor per client under institutional care and non-institutional care, 1970/71–1989/90*

Budgetår	Kriminalvårdsanstalterna		Frivården	
	Löpande priser	I 1988/89 års penningvärde	Löpande priser	I 1988/89 års penningvärde
1970/71	140	594	5	21
1971/72	180	717	6	24
1972/73	180	674	6	22
1973/74	230	795	8	28
1974/75	302	950	13	41
1975/76	311	889	14	40
1976/77	352	908	17	44
1977/78	441	1 027	21	49
1978/79	469	1 007	24	52
1979/80	511	992	28	54
1980/81	549	945	32	55
1981/82	585	913	32	50
1982/83	607	871	31	44
1983/84	727	962	38	50
1984/85	808	993	46	57
1985/86	872	1 013	52	60
1986/87	910	1 015	57	64
1987/88	877	931	55	58
1988/89	893	893	59	59
1989/90	1 182	1 090	67	62

Källa: Uppgifter från kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.13**Antal personer under övervakning den 1 januari 1970–1991**

Number of persons under supervision January 1st, 1970–1991

Anm. 5-års medeltal avseende åren 1970–1979

År	Överförda till vård utom anstalt		Villkorligt frigivna med övervakning	Dömda till skyddstillsyn	Samtliga
	Dömda till ungdomsfängelse	Dömda till in-ternering			
1970–74	505	704	2 485	19 256	22 950 ^{1,2}
1975–79	292	498	2 326	13 279	16 395
1980	69	257	2 522	11 910	14 758 ³
1981	9	236	2 659	11 754	14 658
1982	–	–	2 984	12 568	15 552
1983	.	.	3 248	13 394	16 642
1984	.	.	3 223	9 407	12 535
1985	.	.	3 415	8 448	11 863
1986	.	.	3 607	8 328	11 935
1987	.	.	3 620	8 511	12 131
1988	.	.	3 822	8 358	12 180
1989	.	.	4 329	8 257	12 586
1990	.	.	4 441	8 180	12 621
1991	.	.	4 304	8 440	12 744

1) 1974 exkl Faluns skyddskonsulentdistrikt.

2) Lagändring 1974.

3) Genom omläggning av statistikrutinerna är uppgifter fr o m 1 januari 1980 inte helt jämförbara med tidigare uppgifter.

Källa: Uppgifter från kriminalvårdsstyrelsen.

Tabell 3.5.14**Nyttillkomna övervakningsfall inom frivården, 1970–1990**

Persons newly received for supervision, 1970–1990

Anm. 5-års medeltal avseende åren 1970–1979.

År	Överförda till vård utom anstalt		Villkorligt frigivna med övervakning	Dömda till skyddstillsyn	Överflyttade från annat nordiskt land	Samtliga
	Dömda till ungdomsfängelse	Dömda till in-ternering				
1970–74	344	412	3 043	7 569	..	11 368
1975–79	125	205	2 820	6 542	30 ¹	9 722
1980	21	178	3 909	6 387	63	10 558
1981	1	108	4 328	6 919	48	11 404
1982	.	.	5 026	7 285	48	12 359
1983	.	.	5 524	6 657	39	12 220
1984	.	.	4 382	6 090	45	10 517
1985	.	.	4 570	6 183	42	10 795
1986	.	.	4 633	6 535	42	11 210
1987	.	.	4 959	6 497	47	11 503
1988	.	.	5 592	6 544	28	12 164
1989	.	.	5 563	6 501	23	12 087
1990	.	.	5 483	6 694	30	12 207

1) Exkl åren 1975 och 1976.

Källa: Uppgifter från kriminalvårdsstyrelsen.

Appendix

Tvärsnittsundersökning per 1 mars 1991

Kriminalvårdsstatistiken bygger i första hand på uppgifter om personer som tas in på anstalt ("flödesstatistik"). En annan utgångspunkt är att beskriva anstaltspopulationer en given dag ("tvärsnittsstatistik"). I princip gäller att beskrivningar enligt *flödesstatistiken* lägger tonvikten på fångar med kortare strafftider, medan *tvärsnittsstatistiken* betonar de längre strafftiderna. Andra skillnader beror på att variablerna i fråga varierar med strafftidens längd. T ex kan det tänkas (se dock nedan), att andelen kvinnor är lägre i tvärsnittsredovisningen beroende på att kvinnor kanske avtjänar kortare strafftider än män.

Bortsett från enstaka undersökningar (SOU 1971:74; Svensson 1983) har det sedan 60-talet inte funnits någon systematisk redovisning av fängelsestatistik enligt tvärsnittsprincipen. Kriminalvårdsstyrelsen framställer sedan 1983 sådan statistik intermittent och nedan redovisas uppgifter som avser personer inskrivna i kriminalvårdsanstalt den 1 mars 1983, 1986, 1989 och 1991. Uppgifterna avseende den 1 mars 1991 jämförs med intagningsstatistiken för 1990.

Det bör beaktas att beläggningen på de svenska kriminalvårdsanstalterna uppvisar avsevärda säsongvariationer. Den 1 mars avser alltid en tidpunkt med *hög* beläggning på anstalterna.

Resultat

Skillnaderna mellan intagnings- och tvärsnittsstatistiken är obefintliga eller små när det gäller variablerna *kön* och *ålder*.

Kön: I båda fallen är ca 5 procent av de intagna kvinnor.

Ålder: Tvärsnittspopulationen är *något* äldre än intagningspopulationen. Detta beror på, att strafftiderna varierar med åldern på så vis att yngre personer avtjänar något kortare strafftider än äldre.

Nationalitet: Andelen utländska medborgare är högre i tvärsnitts- än i intagningsstatistiken. I båda fallen framträder mönstret att andelen utländska medborgare ökar med strafftidens längd. Av de 35 livstidsfångar som var intagna den 1 mars 1991 var 14 personer (eller 40 procent) utländska medborgare.

Studerar man variablerna *strafftid* och *brottstyp*, så uppträder – helt enligt förväntningarna – tydligare skillnader mellan intagnings- och tvärsnittsstatistiken. *Intagningsstatistiken* domineras således av kortare strafftider och brottstyper som leder till kortare straff, medan *tvärsnittsstatistiken* domineras av längre strafftider och brottstyper som leder till längre straff. *Tablåerna 2 och 3* åskådliggör detta.

Mellan 1983 och 1991 ökade andelen inskrivna i grupperna 18–20 och 40– år och bland utländska medborgare. Även olika typer av våldsbrott och strafftider på minst ett år har ökat.

Referenser

SOU 1971:74, Kriminalvård i anstalt. Bilaga 1: Statistisk utredning angående kriminalvårdens anstaltsklientel. Stockholm 1971, s 208 ff.

Bo Svensson, "Böter i stället för fängelse?" i: Nordisk Tidskrift for Kriminalvidenskab, 1982:2, s 103 ff.

Tablå 1

Kriminalvårdsanstalterna – intagningar under 1990 och inskrivna 1 mars 1991 (1989, 1986, 1983), efter kön och ålder

	Ålder						Summa	därav kvinnor
	15–17	18–20	21–24	25–29	30–39	40–		
1990								
Intagningar	42	1 063	2 947	3 250	4 706	3 825	15 833	727
Procent	0	7	19	21	30	24	101	5
1 mars 1991								
Inskrivna	9	204	645	980	1 523	1 064	4 425	208
Procent	0	5	15	22	34	24	100	5
1 mars 1989								
Inskrivna	6	157	722	945	1 452	1 021	4 303	212
Procent	0	4	17	22	34	24	101	5
1 mars 1986								
Inskrivna	3	187	687	914	1 385	902	4 078	171
Procent	0	5	17	22	34	22	100	4
1 mars 1983								
Inskrivna	–	134	691	1 192	1 657	936	4 610	177
Procent	–	3	15	26	36	20	100	4

Tablå 2

Kriminalvårdsanstalterna – intagningar under 1990 och inskrivna 1 mars 1991 (1989, 1986, 1983), efter strafftid och medborgarskap

Strafftider	Intagningar 1990			Inskrivna 1 mars 1991			1 mars 1989			1 mars 1986			1 mars 1983		
	Ant	Proc	Utl	Ant	Proc	Utl	Ant	Proc	Utl	Ant	proc	Utl	Ant	Proc	Utl
1 mån	6 214	39	812	369	8	49	522	12	56	629	15	81	768	17	108
2 mån	1 907	12	374	345	8	55	376	9	61	374	9	77	466	10	68
3 mån	1 124	7	199	234	5	51	208	5	40	241	6	50	302	6	50
4 mån	1 169	7	241	207	5	43	186	4	28	161	4	31	187	4	41
5 mån	352	2	68	78	2	18	73	2	10	46	1	7	101	2	11
6 mån	1 072	7	231	231	5	53	218	5	53	212	5	45	271	6	51
7 mån	239	2	39	61	1	16	53	1	10	47	1	9	88	2	13
8 mån	620	4	112	186	4	33	186	4	38	178	4	29	237	5	25
9 mån	213	1	42	84	2	14	71	2	6	60	1	8	101	2	13
10 mån	459	3	98	175	4	40	180	4	33	195	5	30	169	4	27
11 mån	104	1	13	53	1	9	58	1	6	49	1	8	65	1	11
1 år	1 456	9	301	891	20	195	887	21	159	738	18	133	829	18	143
2 år	418	3	108	436	10	106	389	9	89	358	9	94	359	8	94
3 år	198	1	70	301	7	93	256	6	74	199	5	46	208	4	60
4 år	123	1	45	230	5	91	180	4	49	151	4	60	136	3	58
5 år	52	0	24	117	3	48	96	2	18	118	3	44	90	2	33
6 år	48	0	20	122	3	48	95	2	31	102	3	35	83	2	37
7 år	21	0	9	57	1	19	56	1	16	49	1	23	37	1	12
8 år	19	0	7	79	2	33	63	2	25	43	1	15	30	1	11
9 år	2	0	–	10	0	3	19	0	6	19	1	8	21	1	9
10 år	15	0	8	72	2	27	68	2	15	64	2	22	30	1	14
11 år	1	0	–	5	0	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–
12– år	–	–	1	31	1	7	23	1	5	19	1	5	9	0	4
Livstid	7	0	2	35	1	14	24	1	10	18	0	8	15	0	7
Okänd	–	–	–	16	0	1	16	0	–	8	0	4	8	0	3
Summa	15 833	100	2 824	4 425	100	1 067	4 303	100	838	4 078	100	872	4 610	100	903
Procent			18			24			19			21			20

Tablå 3**Kriminalvårdsanstalterna – intagningar under 1990 och inskrivna 1 mars 1991 (1989, 1986, 1983)**

Brottslagrum	Intagningar 1990		Inskrivna 1 mars 1991		1 mars 1989		1 mars 1986		1 mars 1983	
	Antal	Proc	Antal	Proc	Antal	Proc	Antal	Proc	Antal	Proc
Mord/dråp	63	0	192	4	138	3	136	3	112	2
Grov misshandel	292	2	194	4	198	5	129	3	119	3
Övriga brott mot person	2 250	14	701	16	494	12	418	10	418	9
Grov stöld	902	6	402	9	340	8	416	10	536	12
Rån, inkl grovt	324	2	314	7	235	5	239	6	158	3
Övriga förmögenhetsbrott	3 612	23	1 035	23	841	20	967	24	949	21
Brott mot allmänheten	279	2	74	2	54	1	60	2	197	4
Brott mot staten	715	4	142	3	104	2	154	4	71	2
Summa brott mot BrB	8 437	53	3 054	69	2 404	56	2 519	62	2 560	56
Rattfylleri, inkl grovt	4 425	28	332	8	513	12	555	14	728	16
Narkotikabrott	1 185	8	699	16	645	15	621	15	748	16
Skattebrott	66	0	29	1	43	1	87	2	70	1
Övriga brott	1 720	11	311	7	698	16	296	7	504	11
Samtliga brott	15 833	100	4 425	100	4 303	100	4 078	100	4 610	100

3.6 Återfall i brott och kohortstatistik

Recidivism

Criminality among Swedish Birth Cohorts

3.6.1 Återfall i brott

Några resultat

Återfallsstatistiken för åren 1973–1985 bekräftar i allt väsentligt den kunskap som tidigare återfallsundersökningar frambragt (se utförligt RS-PM 1991:2 *Återfall i brott, 1973–1985*).

- Män återfaller i brott oftare än kvinnor; men det finns ingen skillnad i återfall mellan manliga och kvinnliga recidivister.
- Yngre personer återfaller oftare än äldre; men mot slutet av undersökningsperioden uppvisar 15–33-åringarna samma *genomsnittliga* återfallsfrekvenser.
- Personer utan tidigare känd brottsbelastning klarar sig i tre fall av fyra från en ny lagföring inom tre år. Däremot återfaller personer med hög tidigare brottsbelastning i mycket stor utsträckning; återfallsbrottet är dock inte sällan av lindrigare slag och ofta ett förmögenhetsbrott.
- Upprepade återfall i *samma* brottstyp avser framför allt narkotika- och stöldbrott samt olovlig körning.
- Antalet personer som lagförts ytterligare minst två gånger inom 3 år har minskat från 22 800 personer toppåret 1981 till 19 200 personer i slutet av undersökningsperioden (1989).
- Naturaliserade och kyrkobokförda utländska medborgare straffas ånyo något oftare för brott än svenska medborgare. Risker att åter lagföras för brott i Sverige tyder på minskningar bland utländska och svenska medborgare i åldrarna 15–24 år.
- På den samlade lagförda brottsligheten genomsnittligt låga straffvärde utgör böter, villkorlig dom och åtalsunderlåtelse över 80 procent av de tillämpade påföljderna.
- Villkorlig dom uppvisar *systematiskt* lägre återfallsandelar än mer ingripande påföljder. Även böter medför relativt gynnsamma återfallssiffror.
- I de låga lagföringsklasserna uppvisar fängelse lägre återfallsandelar än skyddstillsyn; i de höga är utfallet omvänt.
- Den totala återfallsfrekvensen har under perioden 1973–1989 varit stabil (omkring 35 procent). Återfall bland debutanter och i de yngre åldersklasserna tyder på minskningar. Svaga öknings noterades däremot för kvinnor och män över 30 år.

Insamling, bearbetning, kvalitet m m

Återfallsstatistiken grundar sig på samma underlag som utnyttjas inom statistiken *För brott lagförda personer* (se ovan avsnitt 3.4) och omfattar i princip samtliga brott och samtliga påföljder. Följande begränsningar gäller dock. Statistiken innehåller *inte* uppgifter om

- föreläggande av ordningsbot
- åtalsunderlåtelse som inte omfattas av rikspolisstyrelsens personbladsrutin
- fylleribrott (avkriminaliserades 1 januari 1977)
- brott mot annan trafiklagstiftning än trafikbrottslagen (SFS 1951:649)
- domar i högre instans.

Ingen hänsyn har tagits till uppgifter om dödsfall eller utvandring under uppföljningsperioden.

För en ingående beskrivning av insamlingsrutinerna, se RS-PM 1991:2 *Återfall i brott, 1973–1985*.

Definitioner och begrepp

Debutant. En person som inte tidigare lagförts för något *grövre* brott.

Grövre brott. Begreppet omfattar följande påföljder och åtalsunderlåtelse: fängelse; (ungdomsfängelse och internering, numera avskaffade); skyddstillsyn; villkorlig dom; överlämnande till slutet psykiatrisk vård eller vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda; vård enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall, om för brottet är stadgat fängelse; vård inom socialtjänsten; åtalsunderlåtelse enligt LUL 1 och 6 §§ samt RB 20:7 st 1, punkt 2 och 4.

Huvudbrott. Om en lagföring avser flera brott av varierande svårhetsgrad räknas som huvudbrott det brott som har det strängaste straffet i sin straffskala. Se vidare ovan avsnitt 3.4.5 *Huvudbrott*.

Huvudpåföljd. Om en och samma dom innehåller flera olika påföljder räknas som huvudpåföljd den strängaste påföljden i domen. Se vidare ovan avsnitt 3.4.5 *Huvudpåföljd*.

Ingångsbrott. Brott i ingångslagföringen. Om en lagföring avser flera brott räknas det som *huvudbrottet* som ingångsbrott.

Ingångslagföring. Lagföring som inträffat under ingångsperioden och från vilken uppföljning sker. I regel väljs den *första* lagföringen under året som ingångslagföring.

Lagföring. Sammanfattande benämning för meddelad åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller dom i brottmål i tingsrätt.

Lagföringsklass. Anger personens tidigare brottsbelastning. I denna redovisning anger lagföringsklassen antalet gånger före ingångslagföringen som en person lagförts för *grövre* brott.

Recidivist. Med recidivist avses här en person som tidigare lagförts för *grövre* brott.

Tid till första återfall. Tiden mellan tidpunkten för *ingångslagföringen* och tidpunkten för det första återfallsbrottet.

Uppföljningsperiod. Den period, här 3 år, under vilken en lagförd person följs upp med avseende på återfallsbrott. Utgångspunkt för perioden är datum för personens ingångslagföring.

Tidigare publicering

Statistiska centralbyrån började publicera statistik över återfall i brott år 1972. Denna statistik avsåg endast återfall i s k *grövre* brott. Med *grövre* brott avses huvudsakligen brott som lett till strängare straff än böter.

Redovisningen kom att omfatta åren 1966 t o m 1975 med 3- respektive 5-års uppföljning och har publicerats i serien *Statistiska meddelanden* (SM), undergrupp R.

1981 publicerade statistiska centralbyrån dessutom en utförligare återfallsstatistik som inte inskränkte sig enbart till s k *grövre* brott. Redovisningen omfattade åren 1973–1979 och publicerades i *Statistiska meddelanden* (SM), undergrupp R 1981:5.3. Ett urval ur denna statistik ingick också i *Rättsstatistisk årsbok* 1981 t o m 1987 (avsnitt 3.6).

Denna undersökning följdes upp 1991 med rapporten *Återfall i brott, 1973–1985. En översikt* (RS-PM 1991:2). Ett urval av tabellerna ur denna rapport presenteras nedan.

Tabell 3.6.1.1**Personer som återfallit i brott inom 3 år, 1973–1985, efter kön, antal tidigare lagföringar för grövre brott och lagföringsår**

Persons who recidivate within 3 years, by gender, prior criminal record and year of adjudication

Anm. Andel % anger andel som återfallit.

Tidigare lagföringar	Kön		Lagföringsår						
			1973	1975	1977	1979	1981	1983	1985
0	Kvinnor	Antal	13 245	13 312	13 362	14 452	15 128	14 866	14 446
		Andel %	13	14	15	15	14	15	15
	Män	Antal	68 501	64 314	61 378	62 065	64 679	62 424	53 353
		Andel %	26	27	28	28	27	25	24
1 – 2	Kvinnor	Antal	1 125	1 124	1 457	1 509	1 795	2 015	1 956
		Andel %	43	52	52	51	48	49	48
	Män	Antal	15 095	14 770	14 982	15 610	17 655	18 443	15 905
		Andel %	55	54	56	55	53	50	48
3 – 4	Kvinnor	Antal	249	292	349	412	481	536	560
		Andel %	61	70	67	65	69	68	69
	Män	Antal	5 397	5 202	5 275	5 402	5 854	6 289	5 890
		Andel %	69	68	70	69	67	65	61
5 – 9	Kvinnor	Antal	125	160	227	288	299	388	430
		Andel %	69	82	78	77	78	78	77
	Män	Antal	5 280	5 241	5 469	5 543	5 948	6 502	6 124
		Andel %	79	78	79	77	77	74	72
10 –	Kvinnor	Antal	19	24	30	44	78	102	136
		Andel %	74	96	73	77	99	88	88
	Män	Antal	2 891	3 359	3 860	4 115	4 539	5 239	5 184
		Andel %	85	87	89	88	87	86	85
Totalt	Kvinnor	Antal	14 763	14 912	15 425	16 705	17 781	17 907	17 528
		Andel %	17	19	21	21	21	23	23
Totalt	Män	Antal	97 164	92 886	90 964	92 735	98 675	98 897	86 456
		Andel %	37	38	41	40	40	39	38
Totalt		Antal	111 927	107 798	106 389	109 440	116 456	116 804	103 984
		Andel %	35	36	38	37	37	36	35

Tabell 3.6.1.2**Personer som återfallit i brott inom 3 år, 1973–1985, efter ålder vid lagföringen och lagföringsår**

Persons who recidivate within 3 years, by age and year of adjudication

Anm. Andel % anger andel som återfallit.

Ålder vid lagföringen		Lagföringsår						
		1973	1975	1977	1979	1981	1983	1985
15–17 år	Antal	13 780	13 800	12 750	13 446	15 230	14 790	12 353
	Andel %	52	52	53	52	49	44	42
18–20 år	Antal	15 035	15 897	15 766	15 442	16 349	16 928	15 218
	Andel %	45	46	47	46	44	42	41
21–24 år	Antal	17 067	16 124	16 558	16 805	17 304	16 795	14 845
	Andel %	40	42	45	44	43	41	41
25–29 år	Antal	16 617	15 590	15 414	15 053	15 978	15 861	13 684
	Andel %	37	38	41	43	43	44	42
30–39 år	Antal	19 548	19 654	20 760	22 225	24 019	23 865	21 159
	Andel %	32	33	36	36	36	38	38
40–49 år	Antal	13 590	12 397	11 365	11 824	12 859	13 666	13 332
	Andel %	25	24	26	26	26	27	27
50–59 år	Antal	9 778	8 412	7 821	8 126	8 098	7 853	6 833
	Andel %	16	15	17	17	18	19	18
60– år	Antal	6 512	5 924	5 955	6 519	6 619	7 046	6 560
	Andel %	9	9	9	9	10	12	11
Totalt	Antal	111 927	107 798	106 389	109 440	116 456	116 804	103 984
	Andel %	35	36	38	37	37	36	35

Tabell 3.6.1.3

Personer som återfallit i brott inom 3 år, 1973–1985, efter antal tidigare lagföringar för grövre brott
Persons who recidivate within 3 years, by prior criminal record and year of adjudication

Anm. Andel % anger andel som återfallit.

I Totalt ingår *samtliga* lagförda personer.

Tidigare lagföringar		Lagföringsår						
		1973	1975	1977	1979	1981	1983	1985
0	Antal	81 746	77 626	74 740	76 517	79 807	77 290	67 799
	Andel %	24	25	26	25	25	23	22
1	Antal	10 827	10 619	10 901	11 554	13 235	13 695	11 953
	Andel %	51	51	52	51	49	47	44
2	Antal	5 393	5 275	5 538	5 565	6 215	6 763	5 908
	Andel %	60	61	61	61	59	57	55
3	Antal	3 324	3 190	3 338	3 389	3 713	4 024	3 819
	Andel %	68	66	68	66	66	63	59
4	Antal	2 322	2 304	2 286	2 425	2 622	2 801	2 631
	Andel %	70	71	73	72	70	67	65
5	Antal	1 652	1 619	1 760	1 751	1 881	2 124	1 999
	Andel %	75	74	74	73	74	70	71
6	Antal	1 238	1 259	1 303	1 360	1 518	1 697	1 530
	Andel %	78	77	77	78	75	73	72
7	Antal	960	983	1 053	1 140	1 129	1 213	1 253
	Andel %	81	79	81	79	79	77	72
8	Antal	876	822	876	849	947	1 015	938
	Andel %	82	83	82	80	80	77	77
9	Antal	679	718	704	731	772	841	834
	Andel %	83	81	84	81	82	79	75
10	Antal	699	645	654	608	636	724	684
	Andel %	80	82	83	82	76	82	78
15	Antal	212	246	288	306	318	334	356
	Andel %	89	91	91	83	88	85	82
20	Antal	19	44	87	148	142	169	183
	Andel %	95	98	99	95	92	91	87
25	Antal	2	10	20	34	64	87	88
	Andel %	100	100	100	94	89	94	93
30	Antal	–	4	6	9	25	24	45
	Andel %	–	100	100	100	100	88	96
35	Antal	–	–	5	7	10	12	20
	Andel %	–	–	100	100	100	83	100
Totalt	Antal	111 927	107 798	106 389	109 440	116 456	116 804	103 984
	Andel %	35	36	38	37	37	36	35

Tabell 3.6.1.4

Personer som återfallit i brott inom 3 år, 1973–1985, efter huvudbrott och antal tidigare lagföringar för grövre brott
Persons who recidivate within 3 years, by principal offence and prior criminal record

Anm. % anger andel som återfallit.

Huvudbrott	Antal tidigare lagföringar för grövre brott											
	0 ggr		1–2 ggr		3–4 ggr		5–9 ggr		10– ggr		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Brott mot BrB	385 592	32	126 564	56	46 810	70	49 052	78	37 806	88	645 824	46
Brott mot person	53 438	30	19 532	52	6 988	64	6 914	72	4 591	83	91 463	43
Brott mot liv och hälsa	35 900	30	13 644	52	4 866	64	4 879	72	3 214	82	62 503	43
<i>därav</i> mord, dråp	485	13	167	26	73	40	97	45	95	60	917	26
misshandel inkl grov vållande till annans död	31 420	32	12 959	53	4 676	65	4 668	72	3 065	83	56 788	46
Brott mot frihet och frid	2 041	10	197	37	51	43	46	63	15	80	2 350	15
Årekränkning	14 004	31	4 745	52	1 693	65	1 632	73	1 192	85	23 266	43
Sexualbrott	249	22	44	50	20	65	22	55	16	75	351	32
<i>därav</i> våldtäkt inkl grov	3 204	27	1 075	44	406	55	380	67	168	79	5 233	37
Brott mot familj	520	34	268	52	118	60	117	71	59	80	1 082	48
81	19	24	46	3	0	1	0	1	100	110	25	
Brott mot förmögenhet	280 504	33	86 650	59	33 579	72	36 529	80	29 677	88	466 939	48
Tillgreppsbrott	196 278	33	54 836	63	21 404	76	23 845	83	20 605	90	316 968	49
<i>därav</i> snatteri	77 745	24	13 288	55	4 843	68	5 463	76	4 436	82	105 775	35
stöld	56 273	45	21 652	66	8 564	77	9 207	84	7 682	91	103 378	59
grov stöld	10 869	56	6 619	73	3 195	82	4 279	88	4 518	95	29 480	73
bilstöld m m	12 438	57	6 627	74	2 869	84	3 159	89	2 603	94	27 696	71
rån inkl grovt	1 291	49	884	64	436	79	540	82	674	90	3 825	68
Bedrägeri m m	45 893	30	19 078	52	7 878	67	8 557	76	6 564	86	87 970	47
<i>därav</i> bedrägeribrott (1–3 §§)	30 374	27	12 929	50	5 405	65	5 842	75	4 296	84	58 846	44
hälteri m m	15 221	36	6 042	57	2 442	73	2 670	79	2 242	89	28 617	52
Förskingring m m	7 737	28	2 426	48	850	61	915	70	622	84	12 550	40
Brott mot borgenärer m m	4 088	14	1 048	25	256	33	198	44	61	36	5 651	18
Skadegörelsebrott	26 508	37	9 262	57	3 191	68	3 014	75	1 825	84	43 800	48
Brott mot allmänheten	9 407	22	2 792	49	1 041	64	1 040	73	607	89	14 887	36
Allmänfarliga brott	2 378	17	593	42	189	52	142	64	65	82	3 367	27
<i>därav</i> mordbrand inkl grov	506	34	267	50	104	53	66	61	28	86	971	44
Förfälskning m m	4 400	25	1 452	50	560	69	579	74	341	89	7 332	40
Mened m m	2 629	21	747	52	292	63	319	76	201	93	4 188	37
Brott mot staten	42 243	31	17 590	50	5 202	67	4 569	76	2 931	86	72 535	43
Brott mot allmän ordning	11 925	31	3 186	52	914	65	829	72	485	80	17 339	40
Brott mot allmän verksamhet	15 674	33	7 319	56	2 904	69	2 962	78	2 292	87	31 151	50
<i>därav</i> våld mot tjänsteman m m	13 498	34	6 562	57	2 641	70	2 751	79	2 168	88	27 620	51
Högmålsbrott	161	25	37	51	6	50	3	100	–	–	207	32
Brott mot rikets säkerhet	18	6	3	0	–	–	–	–	–	–	21	5
Tjänstefel m m	406	8	19	26	–	–	3	100	–	–	428	9
Brott av krigsmän	14 059	31	7 026	43	1 378	63	772	72	154	86	23 389	38
Andra lagar	606 463	20	103 412	48	31 763	63	28 860	73	17 552	84	788 050	28
Trafikbrottslagen	348 813	20	62 359	48	19 199	63	17 746	74	11 304	86	459 421	29
<i>därav</i> rattfylleri, rattonykterhet	88 348	26	28 286	45	8 762	59	7 694	68	3 931	81	137 021	36
smitning	13 603	21	2 668	47	748	61	588	72	380	86	17 987	30
olovlig körning	79 510	36	20 959	60	7 991	72	8 463	81	6 583	90	123 506	48
Narkotikastrafflagen	14 249	42	10 114	61	4 403	73	4 472	81	3 024	89	36 262	60
Varusmuggningslagen	119 541	16	11 459	43	2 475	59	1 735	70	605	77	135 815	20
Tillverkning av drycker m m	5 292	23	1 565	45	578	53	644	59	414	69	8 493	34
Skattebrottslagen	11 480	10	1 210	26	263	32	185	46	63	48	13 201	12
Miljöskyddslagen	71	13	3	67	–	–	–	–	–	–	74	15
Naturvårdslagen	2 706	21	466	49	117	57	93	69	25	88	3 407	28
Vägtrafikförfattningar	204	8	5	20	–	–	–	–	–	–	209	8
Övrigt	104 107	20	16 231	44	4 728	58	3 985	68	2 117	78	131 168	27
Totalt	992 055	24	229 976	52	78 573	67	77 912	77	55 358	87	1 433 874	36

Tabell 3.6.1.5

Personer som återfallit i brott inom 3 år, 1973–1985, efter huvudpåföljd och antal tidigare lagföringar för grövre brott
Persons who recidivate within 3 years, by principal sanction and prior criminal record

Anm. % anger andel som återfallit.

I Totalt ingår även påföljder som ej särredovisats.

Huvudpåföljd	Antal tidigare lagföringar för grövre brott											
	0 ggr		1–2 ggr		3–4 ggr		5–9 ggr		10– ggr		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Fängelse	51 807	28	30 971	48	13 947	67	17 626	80	15 407	91	129 758	51
Livstids fängelse	6	0	6	33	3	0	1	0	3	33	19	16
Ungdomsfängelse ¹	19	58	48	83	67	91	59	98	48	96	241	90
Internering ¹	1	100	8	38	7	43	41	63	96	86	153	76
Sluten psykiatrisk vård	1 022	26	781	50	493	66	664	75	570	83	3 530	55
Vård i specialistsjukhus	21	38	19	79	16	88	11	91	1	100	68	71
Öppen psykiatrisk vård	116	26	48	48	9	44	20	60	9	67	202	37
Skyddstillsyn	21 468	49	19 564	61	7 972	71	7 660	77	4 436	83	61 100	62
Skyddstillsyn med fängelse	1 327	62	1 573	73	846	81	907	86	607	94	5 260	76
Villkorlig dom	69 053	26	17 673	42	3 789	51	2 600	55	990	61	94 105	31
Vård inom socialtjänsten	3 430	71	2 353	83	651	92	292	93	71	99	6 797	78
Vård av missbrukare	298	43	390	55	288	67	477	72	458	79	1 911	65
Dagsböter	254 237	24	60 917	49	18 548	62	15 569	70	7 431	79	356 702	33
Normerade böter	5 573	7	188	24	46	33	17	53	3	67	5 827	8
Böter	8 395	23	2 358	48	834	62	835	68	497	73	12 919	35
Strafföreläggande böter	155 916	19	18 813	45	4 523	60	3 486	69	1 713	78	184 451	24
Dito dagsböter	319 105	19	39 288	48	9 924	63	8 011	72	4 078	79	380 406	25
Fri från påföljd	93	16	15	40	9	56	9	67	6	83	132	28
Påföljd eftergiven	722	13	90	36	18	28	10	50	15	40	855	16
BrB 34: 1.1 fängelse	15	47	554	58	453	77	911	86	1 110	91	3 043	81
Dito ungdomsfängelse ¹	–	–	18	89	65	86	237	95	330	98	650	95
Dito internering ¹	–	–	–	–	6	50	152	79	1 765	91	1 923	90
Dito skyddstillsyn	14	50	8 893	69	6 272	79	6 210	83	3 389	88	24 778	78
Dito skyddstillsyn med fängelse	1	100	380	79	387	87	379	88	284	93	1 431	86
Dito villkorlig dom	4	50	629	44	92	48	58	55	13	54	796	46
Åtalsunderlåtelse												
LUL 1 §	60 810	50	9 584	78	1 150	93	249	97	14	93	71 807	55
RB 20:7 ungdomsfängelse ¹	2	50	49	65	113	95	383	94	603	97	1 150	94
LUL 6 §	768	86	1 073	90	983	94	1 449	96	733	98	5 006	93
RB 20:7 p 3	6 339	41	7 414	65	4 681	79	7 039	86	8 611	93	34 084	74
RB 20:7 p 4	2 222	28	1 017	56	593	70	784	80	731	89	5 347	54
RB 20:7 p 1	27 446	24	4 721	54	1 591	65	1 520	73	1 098	81	36 376	33
LVM 46 §	188	41	183	61	129	68	216	71	225	78	941	65
RB 20:7 p 2	94	22	21	29	10	80	12	58	12	100	149	36
RB 20:7 st 2	4	25	2	0	–	–	–	–	–	–	6	17
Totalt	992 055	24	229 976	52	78 573	67	77 912	77	55 358	87	1 433 874	36

1) Upphävd.

3.6.2 Kohortstatistik

Den traditionella kriminalstatistiken har sitt huvudintresse riktat mot frekvens och utveckling av brott respektive lagföringar för brott. Redovisningen efter kohortmetoden belyser däremot *risken* för olika födelseårgångar att komma i kontakt med rättsväsendet och bli föremål för lagföring.

Statistikens förutsättningar

*Födelsekohort*redovisningen innebär att varje årskull (alla födda 1951, 1952, 1953 osv) redovisas för sig med avseende på hur stor andel som lagförs för brott av olika slag, hur många lagföringar varje årskull utsätts för före en viss ålder, hur belastningsfördelningen inom årskullarna ser ut.

Statistiken bygger på uppgifter om personer som dömts eller meddelats åtalsunderlåtelse för s k *grövre brott*. Med grövre brott avses i stora drag brott som lett till strängare påföljd än böter. Detta medför en systematisk underrapportering av det totala antalet lagföringar. Underrapporteringen rör emellertid i regel endast mindre allvarliga brott.

Därutöver gäller ytterligare begränsningar ifråga om uppgifternas omfattning. Endast fällande domar i tingsrätt och

vissa åtalsunderlåtelse ingår. *Återkallelser* av åtalsunderlåtelsebeslut beaktas inte. Pga svårigheten att för utländska medborgare kunna bestämma om en lagföring innebär debut eller återfall, inskränker sig statistiken nedan till personer *födda som svenska medborgare*. Vidare bygger statistiken på *huvudbrott*, vilket innebär att endast det svåraste brottet i varje lagföring redovisas. Svårhetsgraden bestäms enligt en inom SCB upprättad ranglista som bygger på lagparagrafernas straffsatser.

För enkelhets skull har brotten nedan sammanfattats i några få grupper: *våldsbrott* (kap 3–7 BrB, rån samt våld mot tjänsteman), *stöldbrott* (kap 8 BrB, exkl rån) och *narkotikabrott* (narkotikastrafflagen samt varusmuggningslagen).

En utförlig presentation av SCBs kohortstatistik finns i RS-promemoria 1987:12 "*Kriminalitetsutveckling och -belastning belyst genom födelsekohortstatistik. Födda 1951–1967*". Statistiken över grövre brott beskrivs ingående i RS-promemoria 1987:1 "*Databasen. Lagföringar för grövre brott*".

Uppgifterna nedan avser födda 1951–1966 respektive 1951–1970 och omfattar perioden 1966–1989.

Tabell 3.6.2.1

Svenska medborgare födda 1951–1970, som någon gång lagförts för grövre brott innan fyllda 22 år. Ålder vid brottet

Swedish citizens born 1951–1970 who at least once were found guilty of serious offences before the age of 22. Age at time of offence

Födelse- år	Kohort- storlek (1000-tal)	Andel (i procent) som någon gång lagförts för grövre brott						Totalt antal per 100 000	
		Samtliga brott		därav				Lag- föringar	Brott
		–17 år	–21 år	Våld	Stöld	Narkotika	Övrigt		
1951	106	3,7	6,3	1,0	4,4	0,6	2,1	13 550	50 633
1952	106	3,7	6,2	0,9	4,4	0,6	2,1	13 883	51 810
1953	105	3,8	6,2	1,0	4,4	0,6	2,1	13 821	51 075
1954	101	4,2	6,5	1,0	4,7	0,5	2,2	14 799	54 089
1955	103	4,4	6,8	1,0	5,0	0,5	2,4	15 452	55 514
1956	104	4,4	6,8	1,1	4,9	0,4	2,5	15 168	54 928
1957	102	4,0	6,3	1,0	4,5	0,3	2,4	14 206	52 005
1958	101	3,8	6,3	1,0	4,4	0,3	2,5	13 722	49 266
1959	100	3,7	6,3	1,0	4,3	0,4	2,6	13 459	47 929
1960	98	3,3	6,0	1,0	4,0	0,4	2,5	12 539	43 848
1961	100	3,3	6,0	1,0	4,0	0,4	2,4	12 512	43 181
1962	103	3,5	6,2	1,0	4,1	0,4	2,6	12 795	44 294
1963	108	3,5	5,9	1,0	4,0	0,3	2,3	11 864	40 812
1964	117	3,6	5,9	0,9	4,0	0,3	2,3	11 497	38 039
1965	117	3,5	5,9	1,0	4,0	0,3	2,3	11 151	37 195
1966	117	3,4	5,8	0,9	3,9	0,2	2,2	10 148	31 792
1967	116	3,2	.	.	.	.	.	.	.
1968	108	2,7	.	.	.	.	.	.	.
1969	102	2,5	.	.	.	.	.	.	.
1970	104	2,5	.	.	.	.	.	.	.

Tabell 3.6.2.1 visar:

- Ca 6 procent i varje kohort debuterar i något grövre brott innan fyllda 22 år. Den största debutfrekvensen gäller ungdomar födda 1955, den lägsta födda 1966. Statistiken ger inget stöd åt antagandet att ungdomars kriminella belastning skulle ha ökat under senare år.
- Vanligast är debut i stöldbrott (ca 4 procent). Mindre än en halv procent i varje kohort lagförs någon gång för narkotikabrott. Tendensen är minskande. Debut i våldsbrott är oförändrad (1 procent).
- Det totala antalet lagföringar per kohort kulminerade med 1955-års kohort. För den registrerades ca 15 500 lagföringar med ca 55 500 konstaterade brott. Därefter har lagföringarna minskat med omkring 30 procent. Någon ändring av påföljdsvalet i riktning mot fler böter eller lindriga åtalsunderlätelser kan inte påvisas.

Tabell 3.6.2.2

Svenska medborgare födda 1951–1967. Antal för grövre brott lagförda personer innan fyllda 22 år. Ålder vid lagföring
Swedish citizens born 1951–1967. Number of persons found guilty of serious offences before the age of 22. Age at time of criminal proceedings

Födelse- år	För grövre brott lagförda personer innan fyllda 22 år Per 100 000 i kohorten						Lagförda minst två gånger för					
	Samt- liga	Endast 1 gång	%	Minst 5 gånger	%	Någon anstalts- påföljd	%	Väld	Stöld	Narkotika	Övrigt	Samt- liga
1951	5 998	3 695	62	557	9	1 481	25	149	1 550	106	230	2 303
1952	5 964	3 645	61	596	10	1 371	23	140	1 577	100	218	2 319
1953	5 889	3 579	61	569	10	1 278	22	174	1 601	70	236	2 310
1954	6 225	3 799	61	633	10	1 328	21	169	1 687	68	289	2 426
1955	6 430	3 921	61	662	10	1 352	21	159	1 777	45	323	2 509
1956	6 376	3 903	61	609	10	1 317	21	165	1 677	37	380	2 473
1957	5 910	3 631	61	566	10	1 194	20	180	1 535	17	362	2 279
1958	5 812	3 642	63	520	9	1 256	22	186	1 427	26	347	2 170
1959	5 827	3 674	63	499	9	1 252	21	168	1 406	30	353	2 153
1960	5 532	3 503	63	461	8	1 203	22	157	1 280	31	326	2 029
1961	5 602	3 523	63	445	8	1 202	21	181	1 263	28	355	2 079
1962	5 797	3 659	63	471	8	1 203	21	131	1 303	43	403	2 138
1963	5 554	3 565	64	401	7	1 126	20	141	1 258	31	325	1 989
1964	5 548	3 702	67	387	7	1 020	18	140	1 149	32	296	1 846
1965	5 516	3 675	67	374	7	1 009	18	145	1 149	23	299	1 841
1966	5 405	3 726	69	279	5	1 028	19	135	1 016	22	238	1 679
1967	5 228	3 629	69	267	5	1 046	20	141	940	19	247	1 599

Tabell 3.6.2.2 visar:

- I varje kohort lagförs mellan 5 000 och 6 000 personer för grövre brott innan fyllda 22 år. Den största lagföringsbelastningen uppvisar 1955 års kohort, den lägsta 1967 års kohort.
- De allra flesta i en kohort lagförs aldrig för något grövre brott. Av de som lagförs, lagförs 2 av 3 endast en gång, mellan 5 och 10 procent lagförs minst 5 gånger, innan fyllda 22 år. Den högbelastade gruppens storlek har mer än halverats sedan 1955 års kohort.
- Mellan 1 000 och 1 500 personer har någon gång dömts till frihetsberövande påföljd. Tendensen är minskande. Trots färre frihetsberövande påföljder minskar kohorternas kriminella belastning.
- Återfallsbrotten är vanligen stöldbrott. Mellan 140 och 180 personer i varje kohort lagförs minst två gånger för våldsbrott. Antalet personer som lagförts minst två gånger för narkotikabrott är 100 för kohorterna 1951 och 1952. Motsvarande antal i efterföljande kohorter har successivt minskat till omkring 20.

3.7 För narkotikabrott lagförda personer, 1989

Persons found guilty of drug offences, 1989

Tekniska svårigheter har medfört att 1990 års narkotikaundersökning är försenad och inte kan redovisas här. Istället publiceras 1989 års uppgifter på nytt. Uppgifter för statistikåret 1990 redovisas senare i "Statistiska meddelanden R 11 SM 9103".

3.7.1 Några resultat

Nedan följer en översiktlig beskrivning av narkotikabrottsligheten som den framträder i lagföringsstatistiken¹. Redovisningen kan *inte* ge någon beskrivning av narkotikamissbruket eller den *faktiska* narkotikabrottsligheten, utan enbart av den brottslighet som uppdagas genom åklagarnas och domstolarnas verksamhet – baserad på polisens och tullens spaningsarbete. Lagföringsstatistiken underskattar systematiskt brottslighetens *volym* (dvs den faktiska brottsligheten är större). Statistiken ger dock troligen – att döma av jämförelser med andra källor – en rättvisande bild av bl a brottslighetens *struktur* (dvs vad gäller ålders- och könsfördelningen, förekomsten av olika preparat osv).

• Stabil utveckling

Totalt lagfördes 1989 ca 7 000 personer för narkotikabrott, varav 400 personer fler än en gång under året.

	1979	1980	1982	1984	1986	1988	1989
Totalt <i>därav</i> åtals- under- låtelse	4 500	6 400	8 200	6 200	6 400	6 900	7 000
	1 200	1 200	1 250	810	720	820	920

Avrundade uppgifter.

Ökningen efter 1979 bör ses mot bakgrunden av att riks-åklagaren år 1980 meddelade åklagarna nya tillämpningsföreskrifter angående narkotikabrott (RÅC I:94). Dessa innebar att även innehav av mycket små mängder narkotika ska beivras. Också polisen intensifierade sina insatser – speciellt mot gatuhanteringen av narkotika (utförligt Eriks-

son – Eriksson, 1983). Att den *faktiska* brottsligheten skulle ha förändrats, är däremot inte sannolikt² (Solarz, 1985).

Resultatet av dessa policy-förändringar³ blev inte oväntat, att antalet personer som lagfördes för narkotikabrott (framför allt för smärre mängder cannabis) ökade kraftigt. Statistik från SCB visar därutöver, att ökningen avsåg framför allt personer som redan tidigare varit i kontakt med rättsväsendet. Mindre än en fjärdedel av ökningen gällde personer *utan* tidigare kriminell belastning (SCB Urval nr 18, tablå 4.3).

• Cannabis förekommer oftast

Cannabis svarar för 61 procent av de narkotiska medel som i Sverige förekommer i lagföringssammanhang. Den grova narkotikabrottsligheten rör i 35 procent av fallen cannabis. Centralstimulantia, vanligen amfetamin, svarar för 28 procent, opiater för 6 procent samt sömn- och rogivande medel för 5 procent.

Kokain, som 1973 registrerades för första gången i polisens beslagsstatistik, förekom 1989 i 109 fall.

Hallucinogener, främst LSD, är mycket ovanliga i Sverige och förekom 1989 i 9 domar.

• Narkotikabrottsligheten är fortfarande ett storstadsfenomen

De tre storstadslänen svarade 1989 för 66 procent av cannabisfallen och för drygt hälften av fallen med centralstimulantia. Stockholm och Malmö står för 79 procent av de 437 fall som gällde opiater; i Göteborg registrerades endast 8 fall.

Fördelningen mellan storstäderna och övriga riket är i stort sett konstant över tid. Detta gäller för samtliga medel.

1) Med lagföring avses här åtalsunderlåtelse, strafförelägganden (böter utfärdade av åklagaren) eller domar.

En person kan lagföras flera gånger under samma år, dvs s k dubbelräkningar förekommer. Narkotikabrottet behöver inte vara huvudbrottet i lagföringen.

2) Det gäller troligen även för missbruksutvecklingen (jfr Karlsson-Olsson, 1983; Svensson, 1986).

3) Bl a ökade antalet polismän som huvudsakligen varit sysselsatta med spaning och utredning i narkotikaärenden, från 322 årsarbetskrafter år 1979 till 391 år 1981, 523 år 1984 och 467 år 1989 (uppgift från rikspolisstyrelsen).

Även lagföringsstatistiken visar alltså det kända faktum, att opiatmissbruk förekommer nästan uteslutande i Stockholms- och Malmöområdet. Anledningen till varför opiatmissbruket är sällsynt i Göteborg är okänd. Det har dock hävdats, att skillnaden bl a skulle bero på att *påföljdsvalet* för narkotikabrott är strängare i Göteborg än i Stockholm och Malmö. En översiktlig granskning av lagföringsstatistiken visar emellertid, att skillnaderna i påföljdsvalet knappast kan anföras som förklaring. (Se utförligt RSÅ 1984, s 133.)

- *Narkotikabrotten gäller framförallt innehav*

55 procent av narkotikabrotten 1989 gällde innehav av narkotika. Smuggling (då även inräknat små och mycket små mängder) utgjorde 16 procent. 34 fall av framställning och 159 fall av bruk avgjordes. Resten av brotten (26 procent) gällde överlåtelse av narkotika. Andelen smugglingsbrott är större de senaste två åren. Detta beror uteslutande på en ändring av kodningsrutinerna (se avsnitt 3.7.3).

- *Små mängder förekommer oftast*

Inte överraskande gäller, att små mängder narkotika förekommer oftast och stora mängder minst. År 1989 var fördelningen mellan små, »medelstora« och stora mängder för cannabis 70, 25 och 5 procent samt för centralstimulantia 54, 37 och 9 procent. Sedan 1975 har antalet lagföringar ökat för såväl små, »medelstora« som stora mängder. Ökningen var kraftigast för små mängder cannabis.

- *Grova narkotikabrott är relativt få*

Faktorer såsom mängd resp medel, hänsynslöshet, yrkesmässighet och dylikt har betydelse för om ett narkotikabrott ska bedömas som ringa, normalt eller grovt.

64 procent av narkotikabrotten 1989 bedömdes av åklagarna och domstolarna som ringa, mellangruppen svarade för 31 procent och de grova narkotikabrotten för 5 procent.

Utvecklingen för *domar* avseende grova narkotikabrott har haft följande utseende (i absoluta tal, inkl grov varusmuggling):

	1975	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Totalt	379	303	289	352	241	289	360	340
därav								
domar								
avseende								
enbart								
cannabis	203	116	123	118	84	86	95	86
Procent	54	38	43	34	35	30	26	25

- *Narkotikabrotten går inte allt längre ner i åldrarna*

Relativt sett lagförs åldersgruppen 21–29 år oftare för narkotikabrott än andra åldersgrupper.

Andelen 15–17-åringar har sedan 1975 sjunkit från 7 till 3 procent av de lagförda personerna. 18–24-åringarnas andel minskade under samma period från 60 till 28 procent, medan 25–39-åringarna har ökat från 30 till 60 procent. Narkotikabrottsstatistiken stöder således *inte* uppfattningen, att narkotikabrottsligheten går allt längre ner i åldrarna.

Snarare ger statistiken uttryck för en systematisk förskjutning *uppåt* i åldrarna, vilket antyder att narkotikabrottsligheten kanske bör betraktas som ett *generationsfenomen*.

Liknande framgår även av SCBs kohortstatistik, där man har valt att studera hur många personer¹ i en födelseårgång (dvs alla födda 1951, 1952 t o m 1963) som har lagförts för s k *grövre brott*² under sin ungdomstid. Denna statistik visar bl a att andelen personer som någon gång mellan 15 och 20 år lagförts för ett *grövre brott* mot *narkotikastrafflagen* har minskat i de yngre kohorterna. Medan 0,6 procent av de födda 1951 någon gång mellan 15 och 21 år lagfördes för ett grövre brott mot narkotikastrafflagen, var motsvarande andel för de födda 1966 endast 0,2 procent³ (se avsnitt 3.6).

- *Ungefär var tredje som lagförs för narkotikabrott döms till fängelse*

Av de 7 000 personer som 1989 lagfördes för narkotikabrott⁴ fick

- 13 procent åtalsunderlåtelse;
- 37 procent böter;
- 34 procent frihetsberövande påföljd och
- 16 procent övriga påföljder.

Påföljdsvalet har förändrats sedan mitten av 70-talet. Andelen åtalsunderlåtelse har sjunkit från 40 procent (1975) till 13 procent (1989), medan böter (inkl strafförelägganden) har ökat från 14 till 37 procent. Förändringen förklaras främst av två faktorer (Olsson, 1980): *dels* av den debatt som fördes under 1978–1979 om tillämpningen av åtalsunderlåtelse och *dels* av det ökade antalet ringa brott.

1) Kohortstatistiken omfattar endast svenska medborgare.

2) Ang begreppet *grövre brott*, se ovan avsnitt 3.5.

3) Statistiken avser endast svenska medborgare.

4) Obs! Narkotikabrottet behöver inte vara huvudbrottet i lagföringen.

Andelen frihetsstraff har ökat sedan mitten av 70-talet. I absoluta tal har – huvudsakligen som en följd av policyändringen 1980 (se ovan) – antalet frihetsberövanden mer än fördubblats mellan 1975 och 1982. År 1989 var antalet 2 384. Därvid har de korta frihetsstraffen ökat snabbare än de långa och ökningen faller framför allt på åldersgruppen 25–39 år. Mellan 1984 och 1985 ökade fängelsedomarna med 10 procent. Ökningen har till 70 procent med den fullständighetskontroll att göra som genomfördes 1985 (se nedan sid 142). Resterande ökning (55 domar) avser utslutande domar med strafftider över 1 år. Ökningen fortsatte därefter fram till 1988, men 1989 visar en lägre siffra än året innan.

Mycket tyder på att påföljdsvalet har skärpts under de senaste åren. Användningen av korta frihetsstraff förefaller ha ökat på bekostnad av andra mindre ingripande påföljder (jfr RSÅ 1988, sid 124).

Straffmätningen för narkotikabrott är speciell på så sätt att *hela* fängelsestraffskalan används. För andra brottstyper gäller däremot som regel att de utdömda fängelsestraffen ligger nära lagrummens straffminimum (Grönvall, 1980).

1989 uppgick den genomsnittligt ådömda fängelsestrafftiden till 6 månader för narkotikabrott enl 1§ NSL och till 45 månader för grovt narkotikabrott enl 3§ NSL. Vidare avsåg grovt narkotikabrott eller grov varusmuggling 46 procent av de 191 domar som 1989 ledde till ett fängelsestraff över 4 år.

Medelstrafftiden avseende skrena fall (lagföringen avser endast ett medel) uppgick 1989 för opiater till 27 månader, för centralstimulantia till 14 månader och för cannabis till 7 månader.

Värt att notera är också att 9 av 10 fängelsedomar för narkotikabrott inte gäller grova narkotikabrott och att de oftast avser cannabis.

- *Andelen kvinnor stabil – utländska medborgare ökar*
Andelen kvinnor har varit kring 13–16 procent sedan 1975 och uppgick 1989 till 13 procent.

Andelen utländska medborgare låg 1975–1986 mellan 10 och 14 procent men har sedan ökat och uppgick 1989 till 18 procent (varav nordborna utgjorde 54 procent). Andelen utländska medborgare är dock större vid grova narkotikabrott: 40 procent 1989.

- *Tidigare belastning*
1989 svarade ca 5 700 personer för de totalt 6 100 domar och strafförelägganden som avgjordes under året. 371 per-

soner lagfördes 2 gånger, 30 personer 3 gånger och 1 person 4 gånger för narkotikabrott under året. År 1985 var drygt hälften tidigare straffade för narkotikabrott och 75 procent var tidigare straffade för grövre brott (antingen narkotikabrott eller annat brott). Med grövre brott avses brott som lett till strängare straff än böter. Andelen personer som straffats första gången och där debutbrottet var ett narkotikabrott uppgick till uppskattningsvis 15–20 procent. Statistiken visar tydligt att narkotikabrottsligheten är mycket starkt knuten till personer med kriminell belastning.

Referenser

Inger Eriksson – Ulla Britt Eriksson, Polisens insatser mot gatulangningen av narkotika – ett utvärderingsförsök. Brå. Kansli PM 1983:9.

Gunnar Grönvall, "En undersökning av svensk straffmätning-praxis", ingår i Påföljdsval, straffmätning och straffvärde. Brå-Rapport 1980:2, s 219–234. Stockholm: Liber, 1980.

Christer Karlsson – Orvar Olsson, "Narkotikamissbrukets förändringar – metoder, metodproblem och bedömning av utvecklingen", ingår i Narkotikautvecklingen 1983, Brå-Rapport 1983:6, s 19–53. Stockholm: Liber, 1983.

Orvar Olsson, »Rubricering, praxis och påföljder vid narkotikamål 1969–1979«, ingår i Brottutvecklingen, Lägesrapport 1980, Brå-Rapport 1980:3, s 111–136. Stockholm: Liber, 1980.

RS–PM 1981:12, Kriminalitetsutveckling och -belastning belyst genom födelsekohortstatistik. Statistiska centralbyrån.

SCB Urval nr 18, Brott och straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik 1750–1984. Statistiska centralbyrån, 1985.

Artur Solarz, »Narkotikabrottslighet, narkotikamissbruk och kontrollpolitik under perioden 1980–1984«, ingår i Brottutvecklingen 1985, Brå Forskning 1985:5, s 155–165.

Statistiska meddelanden R 1981:5.3. Kriminalstatistik. Återfall i brott. Översiktstabeller. Personer som lagförts för brott 1973–1979. Statistiska centralbyrån.

Bo Svensson, Narkotikasituationen i Sverige 1986. Brå Kansli PM 1986:3. Stockholm 1986.

3.7.2 Statistikens syfte och omfattning

Statistiska centralbyrån (SCB) har fr o m 1975 årligen specialbearbetat uppgifter om personer som lagförts för narkotikabrott. Denna statistik tas fram av flera skäl. Utvecklingen av narkotikabrottsligheten och förändringar i narkotikalagstiftningen har medfört ett allmänt intresse för och ett behov av statistik över åklagarnas och domstolarnas verksamhet på detta område. Vidare finns från riksåklagarens sida behov av uppgifter om praxis vad gäller domar i narkotikamål för att underlätta åklagarnas bedömningar. Vidare åligger det Sverige att rapportera till den internationella narkotikakontrollens organ om narkotikabrottslighet och narkotikamissbruk.

Uppgiftslämnandet till narkotikastatistiken regleras enligt speciell kungörelse (KK 1968:72) som innebär att landets domstolar respektive åklagardistrikt ska sända in domar och godkända strafförelägganden som avser narkotikabrott till socialstyrelsen. Fr o m 1987 får SCB domar och strafförelägganden direkt (SFS 1987:85).

Statistiken i denna redovisning omfattar uppgifter om personer som:

- dömts, dvs som fällts till ansvar för narkotikabrott i mål i första instans i allmän domstol
- godkänt strafföreläggande för narkotikabrott, dvs böter som utfärdas direkt av åklagaren.

I de flesta diagram och tabeller redovisas även åtalsunderlåtelse för brott mot narkotikastrafflagen. *Åtalsunderlåtelse* ingår inte i specialbearbetningen vilket innebär att vi inte har så detaljerad information om dem. Åtalsunderlåtelse hämtas från SCBs statistik över För brott lagförda personer.

Med narkotikabrott avses här:

- brott mot narkotikastrafflagen (SFS 1968:64), NSL
- brott mot varusmuggningslagen (SFS 1960:418), VSL, där varan utgjorts av narkotika

T o m 30 juni 1983 kan narkotikalagstiftningen beskrivas på följande sätt.

Narkotikastrafflagen innehöll bestämmelser om straff för tillverkning, saluhållande, överlåtelse och innehav av narkotika. Brotten var indelade i tre svårhetsgrader; narkotikaförseelse (2 §), narkotikabrott (1 §) och grovt narkotikabrott (3 §). Straffskalan omfattade för narkotikaförseelse endast böter, för narkotikabrott böter eller fängelse i högst tre år och för grovt narkotikabrott fängelse i lägst två och högst tio år.

Varusmugglingsbrotten var också indelade i tre grader, med i stort sett samma straffskala som för brotten i narkotikastrafflagen.

Två ändringar i narkotikalagstiftningen har sedan skett. *Den första* trädde i kraft 1 juli 1983. I narkotikastrafflagen

(SFS 1983:363) utvidgades gärningsbeskrivningarna till sex huvudtyper (1§, punkt 1–6). Innehav och överlåtelse kvarstår i oförändrad form. Förvärv och annan hantering av narkotika i överlåtelsesyfte kriminaliserades. I stället för tillverkning infördes benämningen framställning och på så sätt faller även odling av narkotiska växter under gärningsformen. Saluhållande av narkotika avskaffades eftersom det saknar praktisk betydelse.

En ny brottstyp, vårdslöshet med narkotika (3a §) infördes, med böter eller fängelse högst ett år i straffskalan. Straffbestämmelserna från narkotikaförordningen, som reglerade den legala hanteringen av narkotika, flyttades till narkotikastrafflagen (5a §). Möjligheterna att döma för medverkan, försök, förberedelse, och stämpling till narkotikabrott utvidgades.

Den *andra lagändringen* trädde i kraft i mars 1985 (SFS 1985: 9–10). Möjligheterna att utdöma böter för narkotikabrott (1§ NSL) och varusmuggling av narkotika (1§ VSL) togs bort. Benämningen narkotikaförseelse ersattes med ringa narkotikabrott. För ringa varusmuggling utvidgades straffskalan från enbart böter till böter eller fängelse 6 månader. En livlig debatt om en eventuell straffbeläggning av själva konsumtionen av narkotika föregick lagändringen. Det beslutades dock att konsumtion av narkotika även i fortsättningen ska falla utanför det straffbelagda området. Men detta ändrades fr o m 1 juli 1988, då även bruk av narkotika blev straffbart.

Försök, förberedelse, stämpling, medhjälp till brott eller anstiftan ingår i redovisningen men särredovisas inte.

3.7.3 Insamling och bearbetning

SCB får från tingsrätterna resp rikspolisstyrelsen kopior av domar och godkända strafförelägganden där narkotikabrott förekommit i lagföringen. Eftersom en lagföring kan innefatta flera olika brott så kan det förutom ett eller flera narkotikabrott även ingå andra typer av brott i en lagföring. Uppgifter om narkotikabrottets rubricering, typ av narkotika och mängden narkotika m m hämtas från domsakten respektive blanketten för strafföreläggande och kodas på en särskild blankett. I de fall en person i samma lagföring har flera narkotikabrott, har denna kodning tidigare skett med avseende på det grävsta av dessa brott. Fr o m 1988 kodas däremot *samliga* brott med avseende på medel och mängd.

Efter kodningen stansas och databehandlas materialet. I databehandlingen ingår maskinella kontroller av uppgifterna så att orimliga uppgifter sällas ut. Dessa granskas manuellt och rättas.

I samband med att SCB fr o m 1975 åtog sig den statistiska bearbetningen av narkotikadomarna gjordes en översyn av bearbetningsrutinerna. Vissa variabler, såsom nationalitet, förekomst av andra brott än narkotikabrott och påföljd, som tidigare kodades från narkotikadomarna/strafföreläggandena, hämtas istället direkt från SCBs statistik över För brott lagförda personer.

3.7.4 Kvalitet och jämförbarhet

Exakta jämförelser mellan den löpande redovisningen av narkotikabrott i statistiken över För brott lagförda personer och narkotikaredovisningen i detta avsnitt, med avseende på antalet personer som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott är pga olikheter i brottsredovisningen inte möjliga att göra.

Narkotikadomarna (och strafföreläggandena) har specialbearbetats sedan 1969. När SCB 1975 övertog bearbetningen byggdes redovisningen delvis ut och en del nya rutiner infördes. Det betyder att uppgifterna före och efter 1975 inte är helt jämförbara. En skillnad är att uppgifterna fr o m 1975 baserar sig på avgöranden i första instans medan den redovisning som avser åren 1969–1974 även är baserad på avgörande i högre instans (hovrätt eller högsta domstol). Det sistnämnda gäller förutsatt att ett överklagande medfört en ändring av tingsrätts eller hovrätts dom och att detta avgörande varit tillgängligt vid tidpunkten för bearbetningen. SCB har gjort en urvalsundersökning av 10 procent av hovrättsdomarna med narkotikabrott avseende perioden 1975–1979, som visar följande. Av narkotikadomarna överklagades 13 procent och 5 procent ledde till ändring i hovrätten. En del av dessa ändringar saknar betydelse för statistiken.

Främst av kostnadsskäl infördes ett förenklat sätt att bearbeta materialet fr o m 1981. I stället för att som tidigare koda efter vad domstolen anför i det s k domskälet, kodas i stället uppgifterna i åklagarens stämningsansökan. Det innebär en tidsbesparing. En provkodning som gjordes innan omläggningen visade, att för 21 av 133 kodade fall avvek domstolens bedömning från åklagarens. I samtliga fall var det dock fråga om små avvikelser. Dessa kunde t ex gälla att åklagarens yrkande avsåg större mängder respektive försök till överlåtelse medan domstolen fastställde en mindre mängd och enbart innehav. En annan förväntad följd av att koda efter åklagarens yrkande är att antalet olika medel överskattas något, men detta belyses inte helt i undersökningen. Eftersom avvikelserna var så små bedömdes kvaliteten på den förenklade kodningen som fullt acceptabel. Det är fortfarande möjligt att göra jämförelser över tid. 1985 gjordes smärre

ändringar i kodningsschemat som dock inte påverkar statistikens jämförbarhet över tid.

1985 genomfördes också en bortfallsundersökning angående domar för narkotikabrott. Undersökningen visade att 261 domar inte hade kommit med i det statistiska underlaget. Domarna begärdes in till SCB och påfördes statistiken. Detta innebär att nedgången i antalet lagföringar mellan 1984 och 1985 faktiskt är större än den som redovisas i statistiken, eftersom liknande bortfall bör ha förekommit också under tidigare år. Hälften av de efterskickade domarna avsåg personer i åldrarna 25–39 år och drygt hälften var fängelse-domar. Fr o m 1986 sker bortfallskontrollen rutinmässigt och omfattar både domar och strafförelägganden.

1988 ändrades kodningen delvis. Brottstyperna fick en finare indelning. Detta innebär att överlåtelse- och smugglingsbrott nu oftare kan redovisas för sig i stället för tillsammans med innehav. Medel och mängd avser nu *samtliga* narkotikabrott i lagföringen mot tidigare enbart det *grövsta* brottet.

3.7.5 Definitioner och begrepp

I detta avsnitt har endast ett fåtal definitioner och begrepp medtagits. En utförligare redovisning ges i Statistiska meddelanden R 11 SM 9003, Kriminalstatistik. För narkotikabrott lagförda personer 1989. Vissa begrepp återfinns även i avsnitt 3.4.5 i denna årsbok.

Lagföring: Sammanfattande benämning för meddelad åtalsunderlåtelse, godkänt strafföreläggande eller dom i brottmål. Narkotikastatistiken omfattar huvudsakligen godkända strafförelägganden och domar i första instans. Åtalsunderlåtelser har dock lagts till i de flesta tabeller och diagram. Ordningsbot kan överhuvudtaget inte förekomma. Frickännande domar ingår ej.

Narkotikabrott: Detta begrepp används som sammanfattande benämning på de brott som ingår i narkotikastatistiken. Narkotikabrott är också den juridiska benämningen på brott enligt 1 § NSL.

Narkotiska medel: Enligt svensk lag definieras narkotika som de kemiska medel och preparat som omfattas av narkotikaförordningen. Narkotika räknas till gruppen beroendeframkallande medel (liksom alkohol). Beroendet orsakas dels av drogens direkta kemiska inverkan på hjärnans funktioner, dels av en social tillvänjning.

De narkotiska medlen kan indelas i följande huvudgrupper:

- Cannabis. Till denna grupp räknas haschisch och marihuana, som utvinns ur olika delar av cannabisplantan.
- Centralstimulantia. De vanligaste medlen i denna grupp är s k amfetaminer såsom preludin och ritalina, som framställs på kemisk väg.
- Hallucinogener. LSD och meskalin hör till hallucinogenerna, varav LSD är det vanligaste medlet.
- Opiater. Opium utvinns ur den orientaliska vallmon. Genom rening av råopium erhålls morfin, som också är ett viktigt läkemedel. Ersättningsämnen för morfin såsom heroin, kan framställas på kemisk väg, s k morfinderivat.
- Sömn- och rogivande medel. Dessa medel, som i Sverige endast kan köpas efter ordination av läkare, missbrukas oftast på så vis att personen tar högre doser än som föreskrivits.

I diagram 3.7.4 där typ av medel redovisas, har hallucinogener samt sömn- och rogivande medel pga sin ringa förekomst slagit samman till gruppen »Övriga«.

Person/Lagföring: Om inte annat anges redovisas en person som lagförts flera gånger under året en gång för varje lagföring.

3.7.6 Tidigare publicering

Statistiken över lagförda för narkotikabrott publiceras i serien Statistiska meddelanden (SM), serie R, under rubriken »Kriminalstatistik. För narkotikabrott lagförda personer«. Den första publikationen avsåg åren 1975–1979 (SM R 1980: 12). Sedan dess har statistiken redovisats årligen. 1985 publicerades den undantagsvis i serien »RS-promemorior«.

För åren 1954–1968 finns en sammanställning av domar i narkotikamål i narkomanvårdskommitténs betänkande (SOU 1969:52). Fr o m 1969 fortsatte redovisningen av narkotika-

domar på uppdrag av riksåklagaren. För 1969 redovisades resultaten kvartalsvis (Riksåklagaren, u å). Vidare finns en rapport med uppgifter för åren 1969–1970 (Rexed och Wickberg, u å) och en för åren 1969–1973 (Wickberg, u å).

Ansvar för undersökningen av narkotikadomar övertogs 1974 av brottsförebyggande rådet och fr o m 1975 har alltså SCB svarat för den statistiska bearbetningen. Brottsförebyggande rådet har publicerat en rapport avseende »Rubricering, praxis och påföljder vid narkotikamål, 1969–1979«, baserad på ovanstående material (Orvar Olsson, i Brå Rapport 1980:3).

3.7.7 Ytterligare statistik inom området

Utöver den narkotikastatistik som redovisas i detta avsnitt finns det inom andra grenar av rättsstatistiken särredovisning av narkotikastrafflagen och i viss mån även varusmuggningslagen. Vissa av dessa uppgifter finns också med i denna årsbok, se främst avsnitt 3.2 och 3.4 men även 3.5 och 3.6.

Vidare redovisar rikspolisstyrelsen statistik över hos polisen och tullen *beslagtagen narkotika*.

Hänvisningar till statistik och undersökningar rörande narkotika ges även i *socialstyrelsens publikation Genomgång av statistik inom området beroendeframkallande medel, sept 1980* och i *Brå-apropå 1983:1*.

I årsskriften *Rapport 89* som utges av *Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)* ges bl a en översikt över narkotikastatistik och aktuella narkotikaundersökningar. Narkotikakontrollens utveckling i Sverige behandlas av Artur Solarz (*CAN, PM-serie, Nr 2 1987*).

Brottsförebyggande Rådet har publicerat två rapporter om narkotika, *Narkotikautvecklingen (BRÅ-Rapport 1982:2 och 1983:6)*. Narkotikautvecklingen 1989 behandlas i *BRÅ-Rapport Brottsutvecklingen*.

En redovisning av narkotikabrott bland utländska medborgare finns i *BRÅ-Rapport 1983:4*.

Diagram 3.7.1

För narkotikabrott lagförda personer, 1969–1989, efter beslutstyp

Persons found guilty of drug offences, 1969–1989, by type of decision

Antal
personer

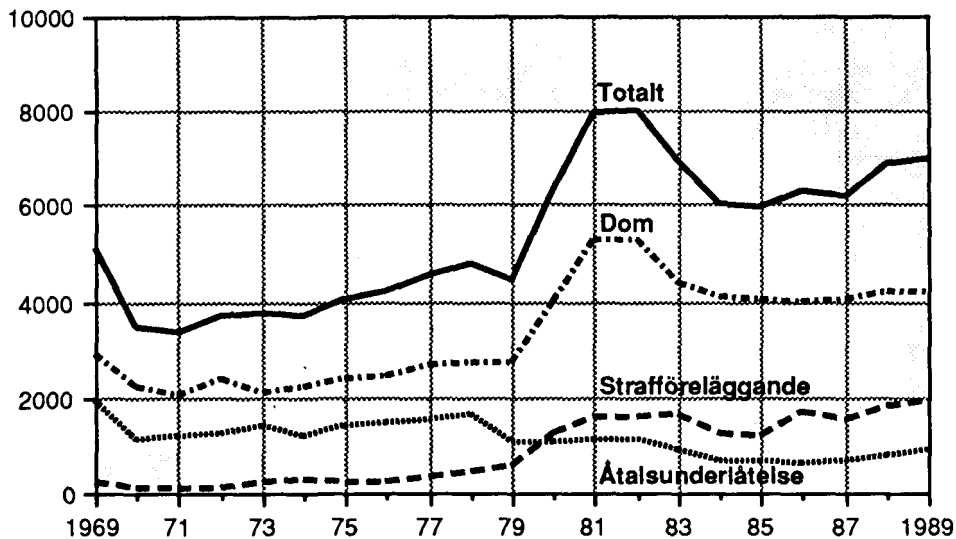

Diagram 3.7.2

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1989, efter brottsrubricering

Persons found guilty of drug offences, 1975–1989, by seriousness of the offence

Antal
personer

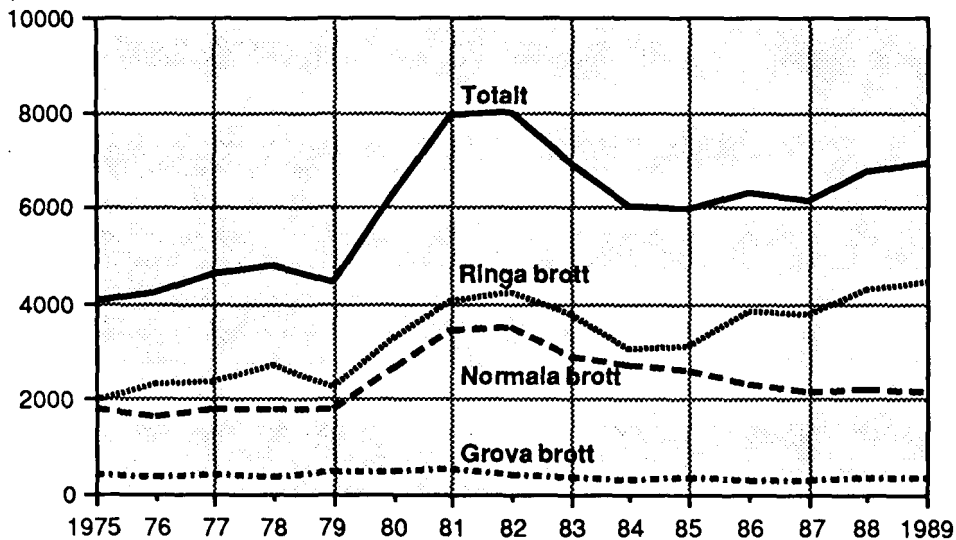
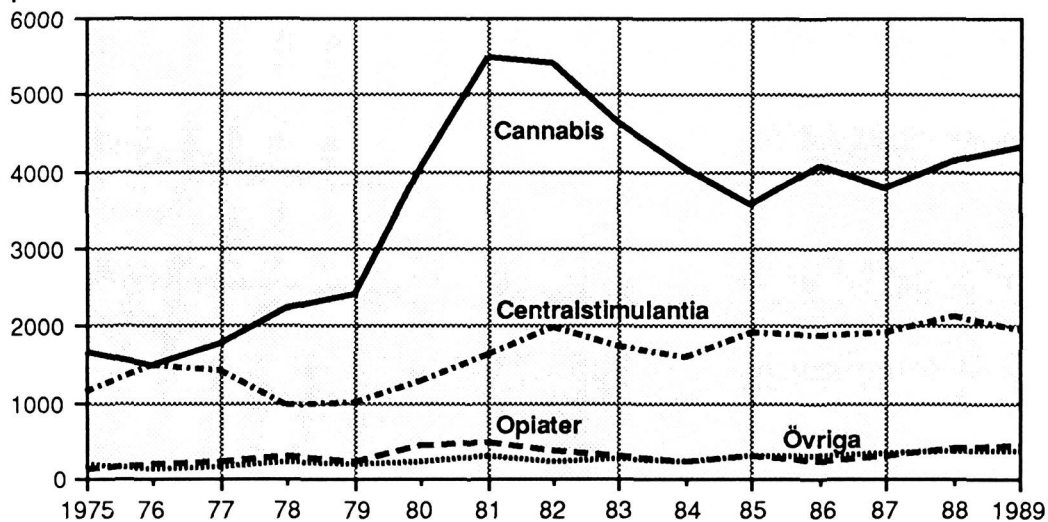

Diagram 3.7.3

För narkotikabrott lagförda¹ personer, 1975–1989, efter typ av medel²

Persons found guilty of drug offences, 1975–1989, by type of drug

Antal
personer

1) Åtalsunderlåtelse ingår ej.

2) I det fall det i en lagföring förekommit olika typer av narkotika redovisas samtliga dessa typer (s k bruttoredovisning).

Diagram 3.7.4

För narkotikabrott lagförda personer, 1975 och 1989, efter ålder och per 100 000 av den straffmyndiga medelfolkmängden

Persons found guilty of drug offences, 1975 and 1989, by age and per 100 000 of the mean population 15 years of age and over

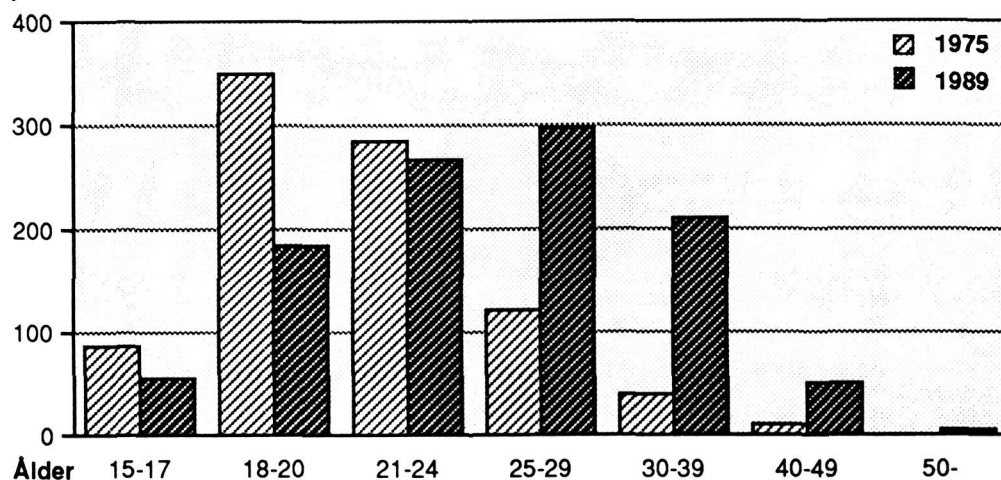
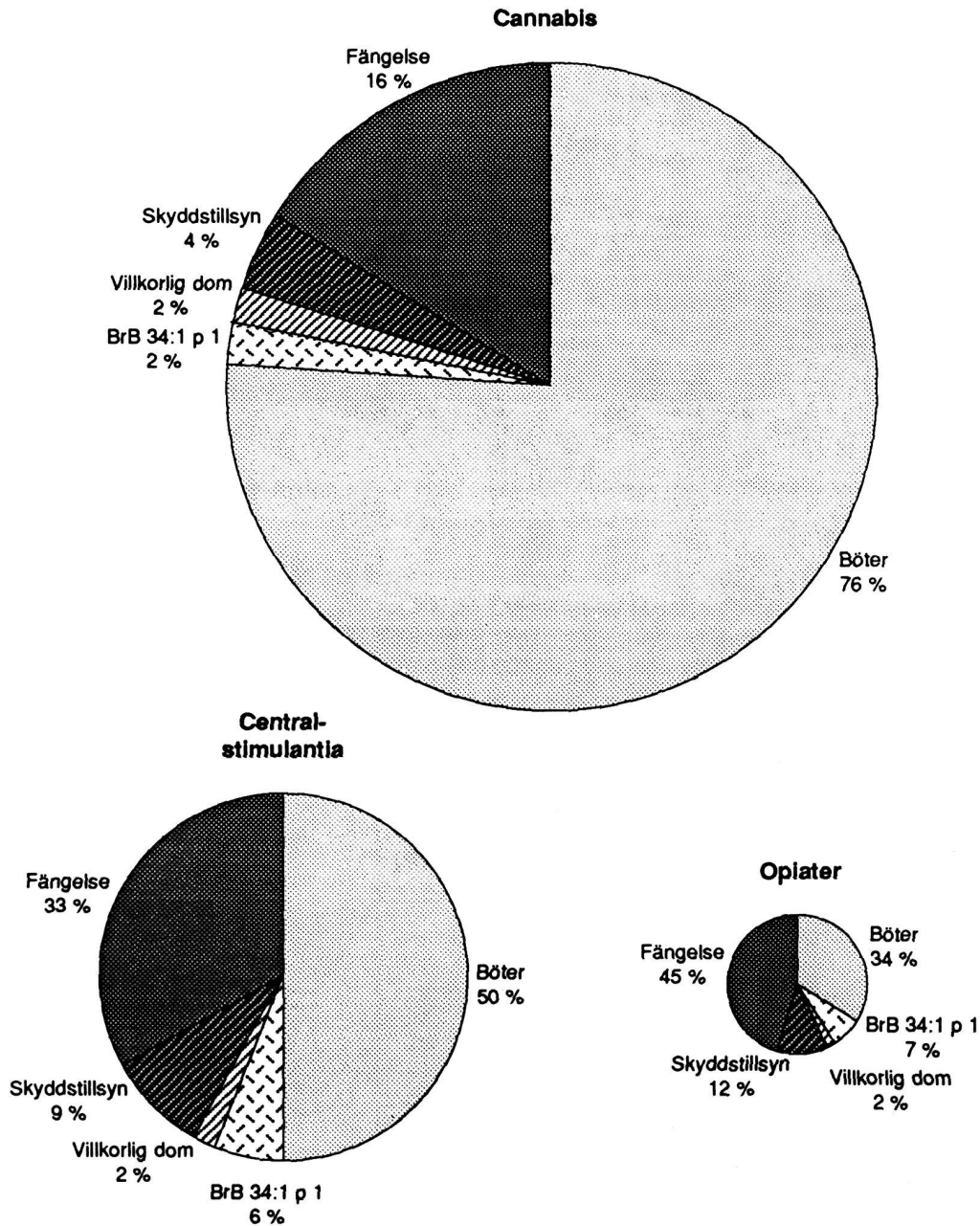
Antal
personer

Diagram 3.7.5

Personer som godkänt strafföreläggande eller som dömts för enbart brott mot narkotikastrafflagen, efter typ av narkotika i lagföringar där endast en typ förekommit samt efter huvudpåföljd, 1989

Persons who consented to summary fines by prosecutor or who were sentenced for offences only against the Narcotics Drug Act of 1968, by type of drug where only one type of drug was involved, and by principal sanction, 1989

Eftersom det har visat sig att de tabeller som publiceras i Statistiska meddelanden, Kriminalstatistik. För narkotikabrott lagförda personer, är komplicerade och svårlästa, presenteras här i årsboken några enkla översiktstabeller avseende perioden 1975–1989.

Tabellerna bygger på de uppgifter som publicerats i ovan nämnda Statistiska meddelanden. En del specialbearbetningar har också gjorts.

Tabell 3.7.1

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1989, efter beslutstyp och kön

Persons found guilty of drug offences, 1975–1989, by type of decision and sex

Anm. Denna översiktstabell syftar till, att beskriva vilka populationer som ingår i narkotikastatistiken. De flesta tabellerna nedan bygger, på grund av bristfälligheter i grundmaterialet, endast på vissa delpopulationer – framför allt domar och strafförelägganden.

Man kan utgå ifrån att åtalsunderlåtelse i de flesta fall avser hantering av små mängder cannabis. Detta innebär att i de tabeller där åtalsunderlåtelse *inte* ingår, underskattas andelen ringa cannabisbrott och överskattas andelen övriga brott.

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Domar	2 359	2 454	2 681	2 718	2 721	3 973	5 266	5 307	4 367	4 109	4 049	3 979	4 006	4 188	4 191
Strafförelägganden	242	234	313	448	594	1 246	1 572	1 619	1 624	1 232	1 197	1 706	1 511	1 840	1 906
Summa	2 601	2 688	2 994	3 166	3 315	5 219	6 838	6 926	5 991	5 341	5 246	5 685	5 517	6 028	6 097
Åtalsunderlåtelse ¹															
Huvudbrott	1 438	1 504	1 554	1 632	1 096	1 060	1 122	1 108	935	682	709	640	628	735	819
Bibrott	329	265	202	159	106	141	236	139	148	126	112	76	63	87	98
Summa	1 767	1 769	1 756	1 791	1 202	1 201	1 358	1 247	1 083	808	821	716	691	822	917
Totalt	4 368	4 457	4 750	4 957	4 517	6 420	8 196	8 173	7 074	6 149	6 067	6 401	6 208	6 850	7 014
därav															
kvinnor	675*	606*	712*	690*	702*	844	1 116	1 118	962	876	907	904	852	930	916
Procent	15	14	15	14	16	13	14	14	14	14	15	14	14	14	13

1) Avser endast åtalsunderlåtelse för brott mot narkotikastrafflagen.

*) Uppgift delvis skattad.

Tabell 3.7.2

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1989, efter ålder vid beslutet

Persons found guilty of drug offences, 1975–1989, by age at time of decision

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
15 – 17 år	271	236	223	252	177	365	501	454	303	174	123	141	123	166	189
18 – 20 år	1 144	1 012	952	982	921	1 335	1 570	1 471	1 162	941	785	753	629	670	620
21 – 24 år	1 295	1 367	1 482	1 489	1 405	1 928	2 273	2 106	1 755	1 483	1 278	1 455	1 346	1 372	1 343
25 – 29 år	791	931	1 095	1 189	1 098	1 581	2 035	2 171	1 986	1 606	1 582	1 655	1 717	1 750	1 725
30 – 39 år	411	528	619	724	656	890	1 327	1 509	1 435	1 488	1 744	1 887	1 911	2 230	2 449
40 – 49 år	103	93	140	117	123	143	201	249	219	266	381	364	405	552	598
50 – år	24	25	37	45	31	37	53	74	66	65	62	70	77	110	90
Samtliga	4 039	4 192	4 548	4 798	4 411	6 279	7 960	8 034	6 926	6 023	5 955	6 325	6 208	6 850	7 014
»Bortfall« ¹	329	265	202	159	106	141	236	139	148	126	112	76	–	–	–

1) Åtalsunderlåtelse med brott mot narkotikastrafflagen som bibrott.

Tabell 3.7.3**För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1989, efter medborgarskap**

Persons found guilty of drug offences, 1975–1989, by citizenship

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Samtliga¹	4 039	4 192	4 548	4 798	4 411	6 279	7 960	8 034	6 926	6 023	5 955	6 325	6 145	6 763	6 916
därav															
utl. medborgare	445	436	459	545	571	815	941	949	886	729	797	860	937	1 161	1 241
Procent	11	10	10	11	13	13	12	12	13	12	13	14	15	17	18
Endast domar och strafförelägganden	2 601	2 688	2 994	3 166	3 315	5 219	6 838	6 926	5 991	5 341	5 246	5 685	5 517	6 028	6 097
därav															
utl. medborgare	330	323	313	411	462	709	806	838	795	668	706	803	883	1 079	1 142
Procent	13	12	10	13	14	14	12	12	13	13	13	14	16	18	19
därav															
nordbor	178	155	138	204	218	352	451	460	421	378	429	509	520	576	614
Procent	54	48	44	50	47	50	56	55	53	57	61	63	59	53	54

1) Åtalsunderlåtelser för brott mot narkotikastrafflagen som bibrott ingår ej.

Tabell 3.7.4**För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1989, efter medel¹ och region**

Persons found guilty of drug offences, 1975–1989, by type of drug and geographic region

Anm. Åtalsunderlåtelser ingår ej.

I det fall det i en lagföring förekommit olika typer av narkotika redovisas *samtliga* dessa typer (s k bruttoredovisning).

Medel och region	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Cannabis															
Storstäderna ²	741	677	982	1 038	1 011	2 419	3 080	2 892	2 754	2 064	2 043	2 555	2 294	2 699	2 831
Övriga riket	712	595	773	806	874	1 594	2 394	2 514	1 872	1 959	1 518	1 504	1 473	1 429	1 491
Ej uppgivet	211	197	1	396	525	–	–	–	–	6	–	–	–	–	–
Summa	1 664	1 469	1 756	2 240	2 410	4 013	5 474	5 406	4 626	4 029	3 561	4 059	3 767	4 128	4 322
Centralstimulantia															
Storstäderna	599	714	677	523	482	592	850	1 077	907	899	1 018	1 033	955	1 107	1 023
Övriga riket	504	731	726	381	482	662	765	883	808	696	858	827	962	1 000	925
Ej uppgivet	38	43	–	35	28	–	–	1	–	4	–	–	–	–	–
Summa	1 141	1 488	1 403	939	992	1 254	1 615	1 961	1 715	1 599	1 876	1 860	1 917	2 107	1 948
Opiater															
Storstäderna	95	158	166	221	189	373	388	278	235	173	217	186	245	285	344
Övriga riket	13	13	39	50	34	50	67	60	47	38	53	38	55	86	79
Ej uppgivet	2	–	–	8	5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Summa	110	171	205	279	228	423	455	338	282	211	270	224	300	371	423
Samtliga domar och strafförelägganden	2 601	2 688	2 994	3 166	3 315	5 219	6 838	6 926	5 991	5 341	5 246	5 685	5 517	6 028	6 097

1) Hallucinogener, sömn- och rogivande medel m m redovisas inte här.

2) »Storstäderna« omfattar Stockholms kommun och Stockholms län, Malmö kommun och Malmöhus län, Göteborgs kommun och Göteborgs och Bohus län.

Tabell 3.7.5

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1989, efter typ av hantering.

Persons found guilty of drug offences, 1975–1989, by type of offence

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Domar och straff- förelägganden															
Enbart bruk ¹	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	15	124
därav ringa brott	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	14	113
Enbart innehav	1 249	1 361	1 462	1 554	1 478	2 563	3 419	3 711	3 189	2 765	2 765	3 130	2 989	3 196	3 221
därav ringa brott	595	796	825	956	860	1 713	2 483	2 710	2 390	2 140	2 067	2 599	2 573	2 722	2 787
Enbart överlåtelse ²	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	942	1 122
därav ringa brott	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	89	116
Framställning	2	3	7	6	6	8	14	6	9	7	4	4	5	9	26
därav ringa brott	–	1	2	2	–	–	1	1	2	1	–	–	4	5	15
Smuggling	491	508	725	858	951	1 460	1 609	1 446	1 350	1 202	1 115	1 225	1 257	1 553	1 437
därav ringa brott	79	134	164	247	385	604	575	526	589	390	435	628	589	813	772
Övriga ³	859	816	800	748	880	1 188	1 796	1 763	1 443	1 367	1 362	1 326	1 266	313	167
därav ringa brott	36	24	48	42	47	39	98	129	110	70	117	143	178	61	42
Summa	2 601	2 688	2 994	3 166	3 315	5 219	6 838	6 926	5 991	5 341	5 246	5 685	5 517	6 028	6 097
Åtalsunderlåtelse⁴															
Narkotikastrafflagen	1 438	1 504	1 554	1 632	1 096	1 060	1 122	1 108	935	682	709	640	628	735	819
därav ringa brott	1 211	1 290	1 313	1 427	936	859	881	840	673	435	429	411	407	495	604
Totalt	4 039	4 192	4 548	4 798	4 411	6 279	7 960	8 034	6 926	6 023	5 955	6 325	6 145	6 763	6 916
därav															
ringa brott	1 921	2 245	2 352	2 674	2 228	3 215	4 038	4 206	3 764	3 036	3 048	3 781	3 751	4 199	4 449
normalt brott	1 733	1 592	1 781	1 787	1 749	2 601	3 429	3 442	2 849	2 689	2 546	2 288	2 099	2 199	2 124
grovt brott	385	355	415	337	434	463	493	386	313	298	361	256	295	365	343

1) Bruk av narkotika är straffbart fr o m den 1 juli 1988.

2) Enbart överlåtelse kan särredovisas först fr o m 1988.

3) Huvudsakligen innehav av narkotika enbart eller i kombination med överlåtelse.

4) Åtalsunderlåtelse för brott mot narkotikastrafflagen som bibrott ingår ej.

Tabell 3.7.6

För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1989, efter medel¹ och viktklass²

Persons found guilty of drug offences, 1975–1989, by type of drug and quantity

Anm. Atalsunderlätelser ingår ej.

I det fall det i en lagföring förekommit olika typer av narkotika redovisas *samtliga* dessa typer (s k bruttoredovisning).

Medel och mängd	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Cannabis															
liten/ringa	748	762	888	1 192	1 305	2 342	3 216	3 322	3 000	2 458	2 285	2 706	2 483	2 764	3 031
medelstor	704	522	683	872	840	1 310	1 939	1 799	1 403	1 337	1 076	1 175	1 065	1 136	1 082
stor	212	185	185	176	265	361	319	285	223	234	200	178	219	228	209
Summa	1 664	1 469	1 756	2 240	2 410	4 013	5 474	5 406	4 626	4 029	3 561	4 059	3 767	4 128	4 322
Centralstimulantia															
liten/ringa	541	803	688	571	456	732	928	1 126	1 023	901	983	1 020	1 056	1 174	1 059
medelstor	531	591	595	279	379	464	585	710	586	580	694	697	731	751	725
stor	69	94	120	89	157	58	102	125	106	118	199	143	130	182	164
Summa	1 141	1 488	1 403	939	992	1 254	1 615	1 961	1 715	1 599	1 876	1 860	1 917	2 107	1 948
Opiater															
liten/ringa															
medelstor	78	117	121	208	178	331	321	229	202	152	208	180	211	279	288
stor	32	54	84	71	50	92	134	109	80	59	62	44	89	92	135
Summa	110	171	205	279	228	423	455	338	282	211	270	224	300	371	423
Samtliga domar och straff-förelägganden	2 601	2 688	2 994	3 166	3 315	5 219	6 838	6 926	5 991	5 341	5 246	5 685	5 517	6 028	6 097

1) Hallucinogener, sömn- och rogivande medel m m redovisas inte här.

2) Viktklasserna för de olika medlen har definierats på följande sätt. Klassgränserna följer ungefärligen domstolarnas bedömning av »ringa«, »normala« och »grova« brott.

Medel	Viktklass (gram)		
	liten/ ringa	medel- stor	stor
Cannabis	–25	26–1000	1001–
Central- stimulantia	– 5	6– 250	251–
Opiater	.	– 25	26–

Tabell 3.7.7**För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1989, efter påföljd**

Persons found guilty of drug offences, 1975–1989, by sanction

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Åtalsunderlåtelse	1 767	1 769	1 756	1 791	1 202	1 201	1 358	1 247	1 083	808	821	716	691	822	917
Strafförelägganden	242	234	313	448	594	1 246	1 572	1 619	1 624	1 232	1 197	1 706	1 511	1 840	1 906
Böter genom dom	386	395	452	635	689	941	1 304	1 271	1 025	954	732	631	573	600	665
Villkorlig dom	145	110	119	153	199	254	314	348	300	259	253	247	216	167	174
Barnavårdslagen/ Socialtjänsten	35	28	32	40	26	52	118	83	65	35	34	37	29	39	36
Skyddstillsyn	489	484	514	492	436	682	806*	787	588	631	610	608	558	578	576
Fängelse m m	993	1 102	1 186	1 036	1 040	1 573	2 090*	2 259	1 876	1 791	1 976	2 043	2 244	2 444	2 384
BrB 34:1 p 1	309	334	375	359	331	467	567	558	510	437	441	412	385	358	353
Övriga	2	1	3	3	–	4	67*	1	3	2	3	1	1	2	3
Samtliga	4 368	4 457	4 750	4 957	4 517	6 420	8 196	8 173	7 074	6 149	6 067	6 401	6 208	6 850	7 014

*) Uppgifterna osäkra.

Tabell 3.7.8**För narkotikabrott lagförda personer, 1975–1989, efter fängelsestraffets längd**

Persons found guilty of drug offences, 1975–1989, by length of prison sentence

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Fängelse															
– 2 mån ¹	149	159	184	208	183	322	516	671	604	544	584	657	741	744	687
3 – 6 mån	238	315	334	285	279	522	659	685	461	464	505	542	579	668	683
7 – 12 mån	286	316	306	258	242	308	429	402	365	373	394	428	463	460	449
13 – 24 mån	166	158	215	177	181	237	283	214	201	172	199	195	197	253	240
25 – mån	97	95	108	94	138	163	178	252	218	221	277	198	254	295	301
UF, Int, SPV²	57	59	39	14	17	21	25	35	27	17	17	23	10	24	24
Samtliga	993	1 102	1 186	1 036	1 040	1 573	2 090	2 259	1 876	1 791	1 976	2 043	2 244	2 444	2 384

1) Inkl. skyddstillsyn med anstaltsbehandling eller med fängelse.

2) Ungdomsfängelse (upphörde 1980), internering (upphörde 1981), sluten psykiatrisk vård.

3.8 Nordisk kriminalstatistik

Nordic Criminal Statistics *

3.8.1 Inledning

I samarbete med de statistiska centralbyråerna i Danmark, Norge och Finland har SCB sammanställt kriminalstatistik från dessa länder samt från Sverige för perioden 1950–1980. Uppgifterna har publicerats under titeln *Nordisk kriminalstatistik 1950–1980* (Köpenhamn 1982).

Följande brottstyper ingår i denna redovisning:

- mord, dråp
- misshandel
- våldtäkt
- rån
- inbrott/grov stöld
- tillgrepp av motorfordon
- övriga tillgreppsbrott
- bedrägeri o d
- rattfylleri
- samtliga brott mot brottsbalken/strafflagen

Varje enskild brottstyp redovisas i fyra olika tabeller och diagram, som avser

- antal registrerade brott (1950–1980)
- uppklaringsprocent (1950–1980)
- antalet för brott lagförda personer (1950–1980)
- påföljdernas fördelning (1950–1980, 5-års intervall)

I övrigt innehåller publikationen en sammanställning av de ifrågavarande strafflagstiftningarna, en beskrivning av påföljdssystemen samt en redovisning av de statistiska insamlings-, bearbetnings- och redovisningsrutinerna. Lagändringar och omläggningar av statistiska rutiner under perioden 1950–1980 har i möjligaste mån dokumenterats.

Av utrymmesskäl redovisas här enbart *diagram* över vissa *hos polisen registrerade brott 1950–1989* (ang basuppgifterna, se *Nordisk statistisk årsbok 1991, tabell 235*). Uppgifterna är beräknade i relation till den straffmyndiga befolkningen vid årets slut i åldern 15 (Norge 14) – 67 år.

Rättsstatistisk årsbok 1980, avsnitt 3.8, innehåller även *diagram* över påföljderna för samtliga brott mot brottsbalken/strafflagen.

3.8.2 Definitioner och begrepp

Diagrammen nedan har försetts med en sammanställning av de lagrum redovisningen bygger på. Uppgifterna om lagparagraf avser år 1989. För dokumentation av eventuella lag- och statistikändringar under perioden 1950–1980 hänvisas till *Nordisk kriminalstatistik 1950–1980*.

3.8.3 Jämförbarhet i allmänhet

Det faktum att SCB publicerar en sammanställning av kriminalstatistiska uppgifter från de nordiska länderna innebär inte att uppgifterna verkligen är jämförbara. Frågan om huruvida uppgifter som hämtas ur officiella statistiska publikationer kan användas i kriminalpolitiskt och vetenskapligt sammanhang är *empirisk*, dvs i varje enskilt användningsfall måste man pröva om de officiella uppgifterna lämpar sig som underlag för analys eller ej. Något generellt svar finns ej. Lämpligheten är bl a beroende av vilken frågeställning undersökningen avser.

Tre typer av jämförande undersökningar förekommer:

- strukturjämförelser
- nivåjämförelser
- jämförelser av trender

Strukturjämförelser avser t ex följande frågor: Dominerar tillgreppsbrotten brottsbilden i olika länder? Vilken åldersprofil har de för brott lagförda personerna i olika länder?

Nivåjämförelser avser t ex följande frågor: Vilket land har den högsta rånfrekvensen? Vilket land redovisar de flesta böterna?

Jämförelser av trender avser däremot frågor som: Skiljer sig rånutvecklingen över tid i olika länder? Har användningen av villkorlig dom varierat i olika länder under 1970-talet?

*) An English summary has been published under the title "Nordic Criminal Statistics 1950–1989. This report may be obtained from Statistics Sweden, S-115 81 Stockholm, Sweden.

Innan man kan besvara sådana frågor bör man beakta följande. Officiella statistiska uppgifter om brott och påföljder styrs i allt väsentligt av tre faktorer:

- *statistiska förhållanden*:
 - a) formella: gällande insamlings- och bearbetningsregler;
 - b) informella: statistiksystemets sätt att fungera i praktiken.
- *rättsliga förhållanden*:
 - a) formella: strafflagens, processrättens, sociallagstiftningens utformning m m samt kontrollorganens formella organisation;
 - b) informella: lagarnas användning och kontrollorganens arbetssätt i praktiken;
- *faktiska förhållanden*:
 brottsbenägenhet, tillfällesstruktur, upptäcktsrisker, anmälningsbenägenhet, poliseffektivitet m m;

Tillförlitliga *struktur- och nivåjämförelser* förutsätter att man har fullgod kontroll över de rättsliga och statistiska förhållandena innan man kan uttala sig om att observerade likheter eller skillnader i uppgiftsmaterialet är reella, dvs beroende på de *faktiska* förhållandena.

I allmänhet torde det vara så, att noggrant utförda jämförelser i bästa fall leder till påståenden av typ: brottsfrekvensen är högre/likalägre i land A jämfört med land B. Däremot torde det i de allra flesta fall vara en omöjlighet att med acceptabel säkerhet kvantifiera skillnaderna (t ex två gånger högre, 30 procent lägre).

Vid *jämförelser av trender* är läget något annorlunda. Här behöver man inte i första hand känna till på vilken nivå tidsserierna ligger, utan det räcker om man kan hålla eventuella förändringar i de rättsliga och statistiska förhållandena under kontroll. Detta är naturligtvis en nog så svår uppgift; framför allt är det komplicerat att få grepp om *informella* ändringar i rättssystemet och i de statistiska rutinerna.

Det grundläggande antagandet i analysen av trender är att eventuella förändringar i dessa tillskrivs förändringar i faktiska förhållanden (»reell« förändring), förutsatt att man kan utesluta förändringar i rättsliga och statistiska förhållanden.

Sammantaget är det två huvudproblem som en jämförande analys av trender måste lösa:

- kontinuitetsproblemet
- kongruensproblemet

Kontinuitetsproblemet rör frågan om den enskilda uppgiftsserien (t ex registrerade rån i land A) har samma rättsliga och

statistiska innehåll vid samtliga mättillfällen samt hur man ska bedöma eventuella förändringar.

Kongruensproblemet (vilket även gäller för nivåjämförelser) rör frågan om de använda uppgifterna är jämförbara länderna emellan.

För att underlätta analysarbetet med kontinuitets- och kongruensproblemet har i huvudpublikationen *Nordisk kriminalstatistik 1950–1980* dokumenterats

- strafflagstiftningen samt eventuella förändringar under redovisningsperioden
- det statistiska regelsystemet samt eventuella förändringar under redovisningsperioden.

Någon dokumentation av processrätten, andra i sammanhanget betydelsefulla rättsområden (t ex socialtjänstlagstiftningen), effektstudier eller undersökningar om statistikens kvalitet har däremot inte tagits med.

3.8.4 Jämförbarhet mellan de nordiska länderna

Vad gäller *brottsbeskrivningarna* visar jämförelser, att det förekommer skillnader mellan de nordiska länderna, men skillnaderna tycks i allmänhet vara små (undantag: bedrägeribrotten).

Sättet att föra statistik skiljer sig emellertid påtagligt mellan länderna och jämförbarheten påverkas härigenom. Här har inte givits någon mera uttömmande beskrivning av dessa skillnader, men följande bör sägas.

De *svenska* antalsuppgifterna tenderar att vara högre än övriga länders uppgifter. Det beror bl a på att i Sverige sker registrering vid anmälningsstillfället, att även handlingar vilka senare visar sig vara ej brottsliga ingår samt att ingen form av huvudbrottsredovisning tillämpas. Dessutom tycks antalsräkningen av brott vara mest generös i Sverige.

De *norska* antalsuppgifterna är i allmänhet lägre än uppgifterna i de övriga länderna. Det beror bl a på att polisstatistiken i Norge bygger på brott för vilka polisen avslutat sin utredning.¹ Därtill kommer att den norska statistiken endast omfattar *förbrytelser* och inte förseelser, vilket t ex innebär att snatterier inte ingår i den norska statistiken (sedan 1972), men däremot i den danska, finska och svenska statistiken.

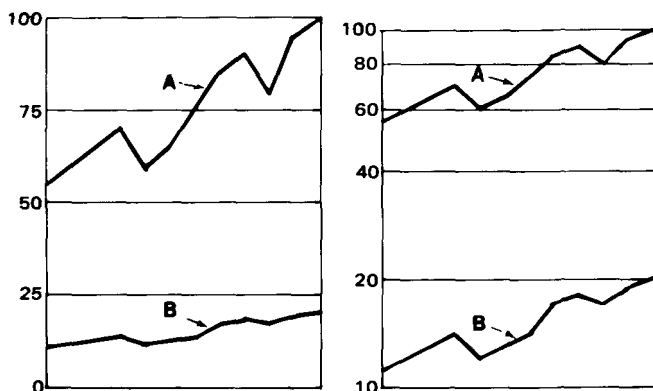
Danmark och Finland placerar sig någonstans mellan Sverige och Norge.

¹) Fr o m 1984 gäller i vissa polisdistrikt (Oslo m fl), att ärendet är *slutgiltigt avgjort*.

3.8.5 Diagrammen

Diagrammen har ritats med logaritmisk skala, dvs brottsantalet framställs inte i vanliga aritmetiska tal utan i deras logaritmer.

Fördelen med ett logaritmiskt diagram är att det visar de *relativa* förändringarna medan det aritmetiska visar de *absoluta* förändringarna. I diagrammet nedan är skalan till vänster aritmetisk och skalan till höger logaritmisk.

När talen är ritade med aritmetisk skala tycks kurva A ha en mycket kraftigare tillväxt än kurva B. I det logaritmiska diagrammet däremot visas att de relativa ökningarna är ungefär lika stora.

Den synliga skillnaden mellan trenderna beror på att den aritmetiska skalans förändringar räknas från nollinjen medan däremot förändringarna i det logaritmiska diagrammet sker från punkt till punkt (Bunte-Jörberg, *Historia i siffror*, 1966, sid 87).

3.8.6 Referenser och ytterligare statistik inom området

Den senaste samlade beskrivningen av brottsutvecklingen i Danmark, Norge, Sverige och Finland finns i "Nordic Criminal Statistics 1950–1989" utgiven av Nordisk Statistisk Sekretariat (København, 1991).

Övrig litteratur

M. Näsberg, "Nordisk jämförelse", i: Brottutvecklingen. Lägesrapport 1984. Brottförebyggande rådet. Rapport 1984:5, ss 68–71. Stockholm 1984.

F. Balvig, "Theft in Scandinavia 1970–1978". Norman Bishop (ed): Crime and Crime Control in Scandinavia. Scandinavian Research Council 1980, pp 1–6.

Brottförebyggande rådet, Brottutvecklingen. Lägesrapport (publiceras årligen sedan 1976).

N. Christie, Hvor tett et samfun? 2. rev. utgave. Universitetsforlaget 1982.

R. Hauge – P. Wolf, "Criminal Violence in Three Scandinavian Countries". Scandinavian Studies in Criminology, Vol 5, pp 25–33. Oslo 1974.

H. v Hofer, Brott och straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik 1750–1984. Urval nr 18. Statistiska centralbyrån. Stockholm 1985.

S. Hurwitz – K.O. Christiansen, Criminology. The New and Completely Revised Edition of the Standard Scandinavian Study. London 1983.

Justis- og politidepartementet, Om kriminalpolitikken. St.meld.nr 104 (1977–1978). Beriktiget avtrykk. Trykt den 24/5 1978.

R. Knudsen, "Den registrerede kriminalitet i Danmark fra 1960", Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 1977, ss 249–266.

L. Lenke, "Alcohol and Criminal Violence", Stockholm 1990.

L. Lenke, Risken för våldsbrott i Sverige – i komparativ belysning. Stockholm 1978 (stencil).

Levekårsundersøkelsen 1983. Statistisk Sentralbyrå. NOS B 511. Oslo 1985.

M. Moe, Straffesystemet. København 1976 (1:a uppl) och 1978 (2:a uppl).

Nordisk Statistisk Årsbok. Olika årgångar.

Nordiska rådet, Straffesystemet i Norden. NU B 1977:25. Stockholm 1977.

Nordiska rådet och Nordiska statistiska sekretariatet, Levnadsnivå och Ojämlighet i Norden. En komparativ analys av de nordiska levnadsnivåundersökningarna. Göteborg 1983.

Nordisk Strafferetskomité, Alternativer til frihedsstraf. Nu A 1980:13. Stockholm 1981.

Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab, "Kriminalitetsudviklingen 1950–1982", 1984:2, ss 83–176.

H. Ólafsdóttir, "Kriminalitetstendenser i det islandske samfunn", *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* 1985, ss 81–100.

O.J. Skog – E. Bjørk, "Alkohol og voldskriminalitet. En analyse av utviklingen i Norge 1931–1982", *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* 1988:1, ss 1–23.

A. Snare (in collaboration with L.P. Olaussen), *Crime and Criminal Justice in Norway During the Last Twenty Years*. Stensilserie nr. 32. Institutt for kriminalogi og strafferett. Universitetet i Oslo 1979.

K. Sveri, *Vergleichende Kriminalitätsanalyse mit Hilfe von Opferbefragungen: die skandinavische Erfahrung. Sonderdruck aus: Das Verbrechensopfer in der Strafrechtspflege*. Herausgegeben von Hans Joachim Schneider. Berlin – New York 1982.

H. Tham, "Crimes, Drugs, and Suicide in the Scandinavian Countries since 1950". Hansen m fl (red), *Welfare Trends in the Scandinavian Countries*. Under publicering.

P. Törnudd, *Crime Trends in Finland 1950–1977*. Research Institute of Legal Policy. No 29. Helsinki 1978.

J. Vogel, *Leva i Norden. Levnadsnivå och ojämlikhet vid slutet av 80-talet*. *Nordisk Statistisk Skriftserie* 54. København 1990.

Lättfattliga framställningar om brott och straff i de nordiska länderna:

Danmark

Flemming Balvig & Cecilie Højgård
Kriminalitet og straf i tal og tekst.
Borgen, 1988.

Norge

Cecilie Højgård og Flemming Balvig
Kriminalitet og straff i tall og tekst.
Universitetsforlaget, 1988.

Statistisk Sentralbyrå
Kriminalitet og rettsvesen.
Oslo 1988.

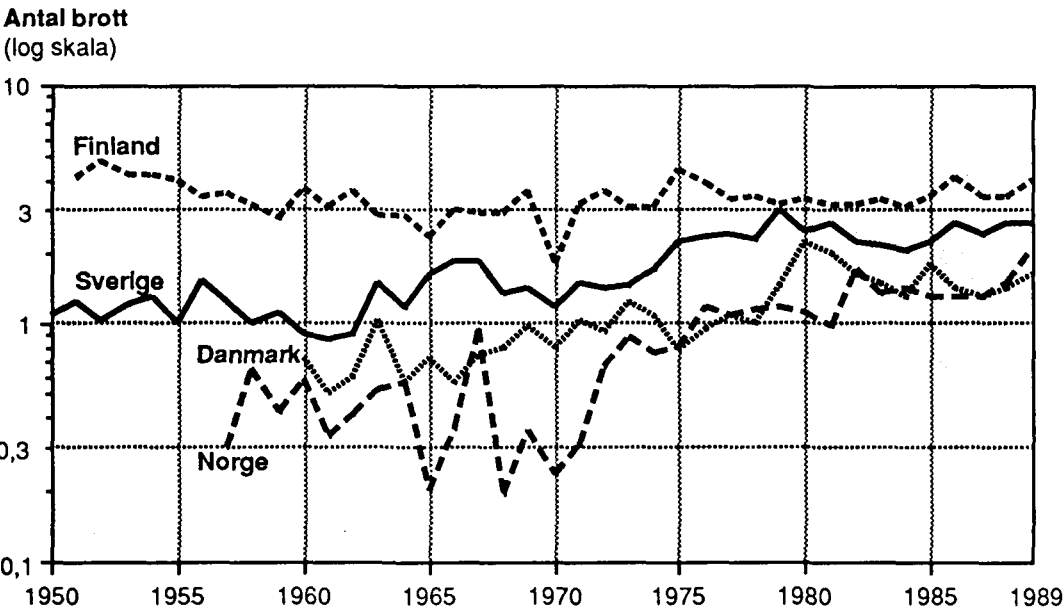
Sverige

Statistiska centralbyrån
Brott och rätt i siffror.
6:e omarbetade upplagan. Örebro, 1991.

Diagram 3.8.1
Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i åldern 15 (14) – 67 år vid årets slut 1950–1989
 Reported offences per 100 000 of the population, 15 (14) – 67 years of age, at the end of the year, 1950–1989

a) Mord, dråp
Murder

		Lagrum 1989	Lagändringar	Statistikomläggningar/-ändringar
Danmark	SL	§ 237	–	1960, 1979
Finland	SL	21:1–2	1970	1970, 1971, 1980
Norge	SL	§ 233	1981	1984
Sverige	BrB	3:1–2	1965	1965, 1968, 1975
samt misshandel med dödlig utgång (BrB 3:5–6)				

Diagrammet avser endast *fullbordade* brott.

Jämförelser med dödsorsaksstatistiken visar, att diagrammet beskriver rangordningen mellan länderna i stort sett rättvisande. Finland ligger högst. Skillnaderna mellan de övriga länderna i slutet av perioden är små.

Bedömningen av utvecklingen över tid störs av statistikomläggningar i Finland 1970 (misshandel med dödlig utgång exkluderas), Sverige 1975 (misshandel med dödlig utgång inkluderas) och Danmark 1979 (månadsvis registrering införs). Detta innebär, att brottsnivån i Finland underskattas respektive brottsnivån i Sverige överskattas.

Uppgången 1979 i Sverige och 1982 i Norge beror på två fall av seriemord av äldre på sjukhus respektive äldreomsorg. Uppgången i Danmark efter 1978 och i Norge under 80-talet finns även i dödsorsaksstatistiken. Enligt denna blir differensen mellan Finland och de övriga länderna

markant. 1987/88 rapporterade Finland 2,7 mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång per 100 000 invånare. Motsvarande antal uppgick i Danmark till 1,1, i Sverige till 1,3 och i Norge till 1,3.

Procent som uppgår att de har drabbats av hotelser eller våld, 1986/87

	Danmark	Finland	Norge	Sverige
1-årsperiod				
Inget hot eller våld	94	93	95	95
Hot eller våld	6	7	5	5
Våld med eller utan märken	(2)	3	3	2
Våld med synliga märken	1	1,5	1,6	1,5

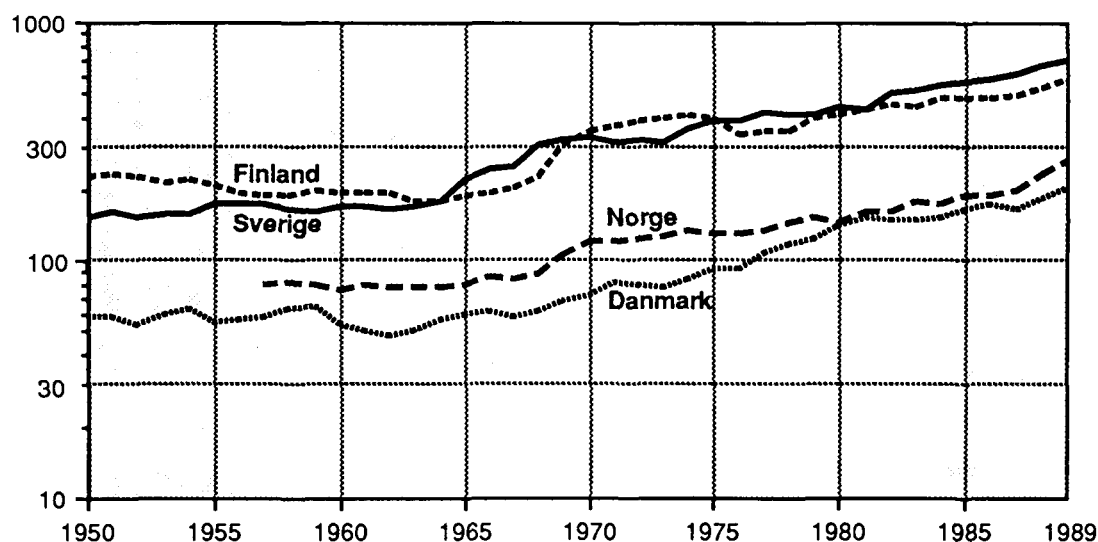
Källa: Vogel (1990, s 170).

Diagram 3.8.1 (forts)

Registrerade brott per 100 000 av folkmängden 15 (14) – 67 år vid årets slut 1950–1989

b) Misshandel
Assault

	Lagrum 1989	Lagändringar	Statistikomläggningar/-ändringar
Danmark	SL §§ 244–246	1989	1960, 1979
Finland	SL 21:5–8	1970, 1975	1951, 1970, 1971, 1980
Norge	SL 228, 229, 231	1981	1984
Sverige	BrB 3:5–6	1965, 1982	1965, 1968, 1975
	exkl misshandel med dödlig utgång		

Antal brott
(log skala)

Jämförelser med offerundersökningar från mitten av 70-talet (se sid 145; Hauge & Wolf 1974; Lenke 1978; Sveri 1982) tillåter slutsatsen, att diagrammet beskriver rangordningen mellan länderna i så måtto rättvisande, att misshandel är vanligare i Finland och Sverige än i Norge och Danmark. Offerundersökningar avseende 80-talet placerar däremot Danmark, Norge och Sverige på ungefär samma nivå.

Ökningen i alla länder efter mitten av 60-talet är troligen delvis reell, att döma av jämförelser med lagföringsstatistiken. Det kan tilläggas, att den registrerade alkoholkonsumtionen ökade kraftigt i samtliga länder mellan 1965 och mitten av 70-talet. Alkoholkonsumtionens förändringar har spelat en betydande roll för att förklara den *historiska* miss-

handelsutvecklingen i åtminstone Finland (Törnudd 1978), Norge (Skog 1988) och Sverige (Lenke 1990).

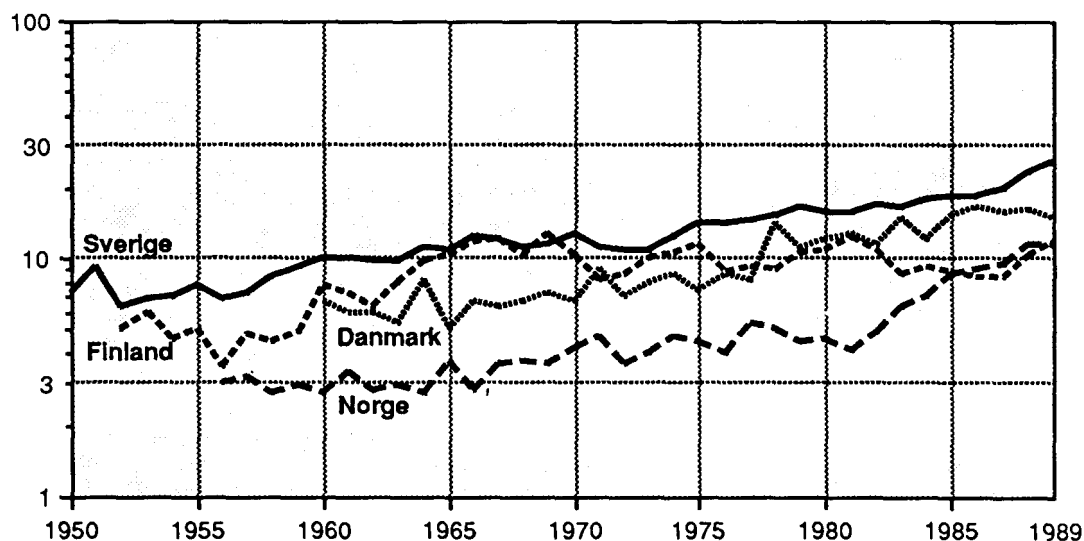
Alkoholkonsumtionens förändring i Norden mellan 1965 och 1989. Liter ren alkohol per 100 000 invånare 15 år och äldre

	1965 liter	1975 liter	1980 liter	1985 liter	1989 liter
Danmark	6,5	11,7	11,7	12,1	11,4
Finland	3,3	8,0	7,9	8,0	9,4
Norge	3,7	5,5	5,9	5,1	5,0
Sverige	5,7	7,6	6,7	6,1	6,6

Källa: Nordisk Statistisk Årsbok 1975, s 194 och 1991, s 259.

Diagram 3.8.1 (forts)**Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i ålder 15 (14) – 67 år vid årets slut 1950–1989****c) Våldtäkt**
Rape

	Lagrum 1989		Lagändringar	Statistikomläggningar/-ändringar
Danmark	SL	§§ 216–217, 221, 224	1965, 1967	1960, 1973, 1979, 1981
Finland	SL	20:1	1971	1951, 1971, 1980
Norge	SL	§ 192	1963	1984
Sverige	BrB	6:1	1965, 1984	1965, 1968, 1975

Antal brott
(log skala)

Det är svårt att bedöma tillförlitligheten i uppgifterna i diagrammet eftersom det saknas statistik från andra områden än kriminalstatistikens. Någon säker rangordning mellan länderna kan därför inte göras. I alla länder är dock antalet våldtäkter som anmäls till polisen lägre jämfört med exempelvis misshandel eller rån.

Jämförelser med lagföringsstatistiken ger vid handen, att våldtäktsbrotten de senaste 15 åren har ökat – antingen faktiskt eller pga ökad anmälningsbenägenhet – i Danmark och Norge, medan de i stort sett varit oförändrade i Finland. Utvecklingen i Sverige diskuteras utförligare ovan i avsnitt 3.1.

Enligt de nordiska levnadsnivåundersökningarna hyser de

svenska kvinnorna störst oro för att drabbas av våld utanför hemmet (alla former av våld, ej endast våldtäkt).

Procent som hyser oro att utsättas för våld, 1986/87

	Danmark ¹	Finland ¹	Norge	Sverige
Män	7	5	3	6
Kvinnor	18	19	15	29
därav				
16–24 år	22	26	14	27
35–44 år	18	17	12	22
65–74 år	11	16	22	44

1) Ej helt jämförbart.

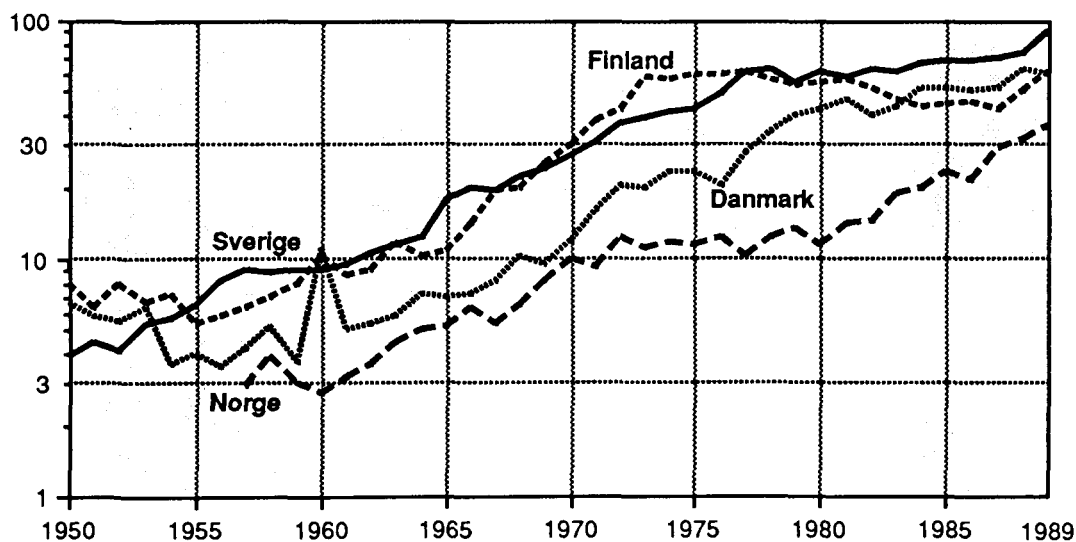
Källa: Vogel (1990, s 179).

Diagram 3.8.1 (forts)

Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i åldern 15 (14) – 67 år vid årets slut 1950–1989

d) Rån
Robbery

	Lagrum 1989	Lagändringar	Statistikomläggningar/-ändringar
Danmark	SL § 288	–	1960, 1979
Finland	SL 31: 1–3, 4 ³	1973	1951, 1971, 1980
Norge	SL §§ 267–269	1967, 1972	1984
Sverige	BrB 8:5–6	1965, 1976	1965, 1968, 1975

Antal brott
(log skala)

Även här saknas jämförbar statistik från andra områden än kriminalstatistikens. Jämförelser med lagföringsstatistiken leder dock till slutsatsen, att rånbroten har ökat i alla länderna. Den avmattning som inträffar i Norge och Finland under 70-talet framgår även av lagföringsstatistiken.

Ännu i slutet av 1930-talet förekom rån mycket sällan i

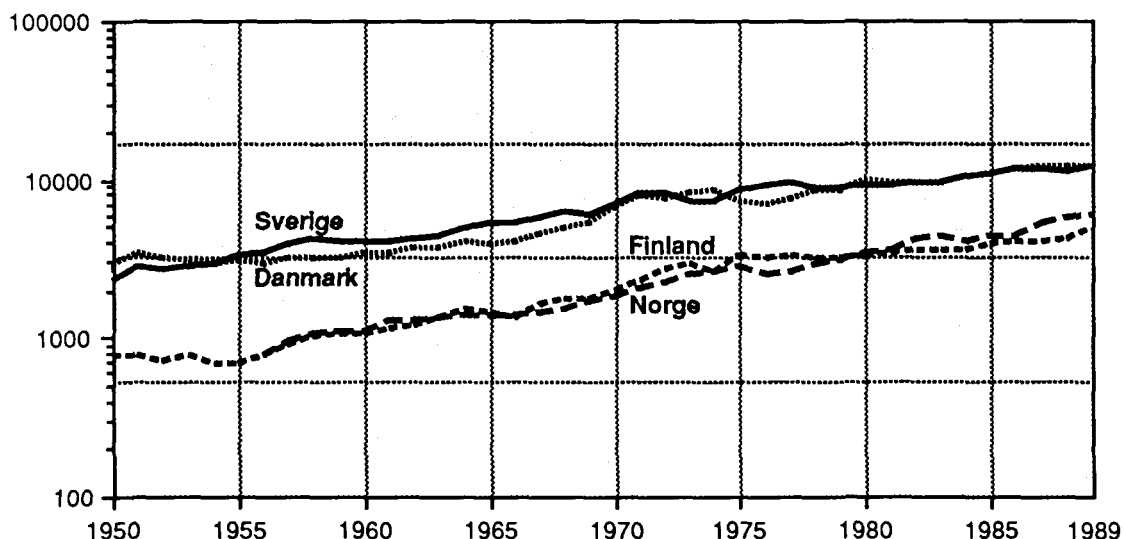
Norden. I Sverige lagfördes exempelvis 16 personer årligen för rån under perioden 1936–1940. Femtio år senare uppgick antalet till omkring 450 personer. Denna utveckling förklaras bl a av att en grupp kriminellt belastade medborgare uppstod efter andra världskriget (se ovan avsnitt 3.1).

Diagram 3.8.1 (forts)

Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i ålder 15 (14) – 67 år vid årets slut 1950–1989

e) Tillgreppsbrott
(exkl rån)*Theft*

	Lagrum 1989		Lagändringar	Statistikomläggningar/-ändringar
Danmark	SL	§§ 276, 293	1961, 1973	1960, 1979
Finland	SL	28:1–3, 38:6a 2	1964, 1973	1951, 1971, 1980
Norge	SL	§§ 257, 258, 260	1972	1984
Sverige	BrB	8:1–4, 7–11	1965, 1972, 1976	1965, 1968, 1975

Antal brott
(log skala)

Jämförelser med offerundersökningar (se även ovan avsnitt 2) ger en samstämmig bild: stöldbrottsligheten är högre i Sverige och Danmark än i Norge och Finland.

Procent som uppger att de varit utsatta för stöld under en 1-års period. 1980-talet

	Danmark (1982)	Finland (1980)	Norge (1981)	Sverige (1984/85)
Ej utsatta för stöld	85	90	92	81
Utsatta för stöld	15	10	8	19

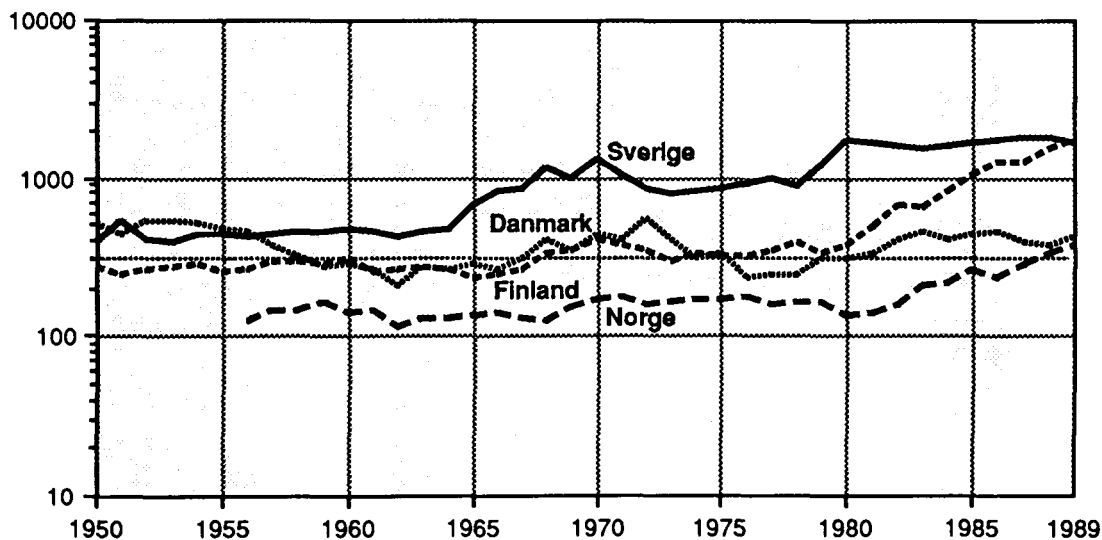
Även den privata konsumtionen i de olika länderna har länge haft samma rangordning (utförligt Levnadsnivå och Ojämlikhet i Norden, s 78 f). Den har varit högst i Danmark och Sverige och lägst i Finland. Under 60- och 70-talen har dock Norge och Finland haft en snabbare ekonomisk tillväxt än Danmark och Sverige. Vid slutet av 80-talet har Norge passerat Sverige, och Finland ligger nu nära de andra länderna (Vogel, 1990:8). Brottsutvecklingen tycks följa denna utveckling överraskande väl, att döma av den större brottsökningen i Norge och Finland under 80-talet.

Diagram 3.8.1 (forts)

Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i åldern 15 (14) – 67 år vid årets slut 1950–1989

f) Bedrägeri o d
Fraud

	Lagrum 1989		Lagändringar	Statistikomläggningar/-ändringar
Danmark	SL	§§ 278–280, 283	1973	1960, 1979
Finland	SL	36:1, 1a, 2 29:1–3, 40:7	1973	1951, 1971, 1980
Norge	SL	§§ 255–256, 270–278	1980	1975, 1984
Sverige	BrB	9:1–3, 8–10; 10	1965, 1971, 1977, 1979, 1986	1965, 1968, 1975

Antal brott
(log skala)

Det är svårt att bedöma tillförlitligheten i uppgifterna i diagrammet vad gäller *nivån* mellan länderna. Detta beror dels på att kriminaliseringen är mer omfattande i Sverige än i de övriga länderna; dels på att det saknas jämförbar statistik från andra områden än kriminalstatistikens. De uppgifter som framgår av offerundersökningarna uppvisar så gott som inga skillnader.

Nedgången i *Danmark* efter 1972 har bl a sin förklaring (Moe 1976) i ett minskat antal checkbedrägerier samt i en lagändring ang vidareförsäljning av varor som köpts under egendomsförbehåll (kreditköp). Straffansvaret togs bort ur strafflagen.

Uppgången i *Sverige* i slutet av 60-talet berodde på ett ökat antal checkbedrägerier, medan uppgången i slutet av 70-talet hänger samman med dels en allt mer utbredd användning och missbruk av konto- och kreditkort, dels att speciella kontroll-

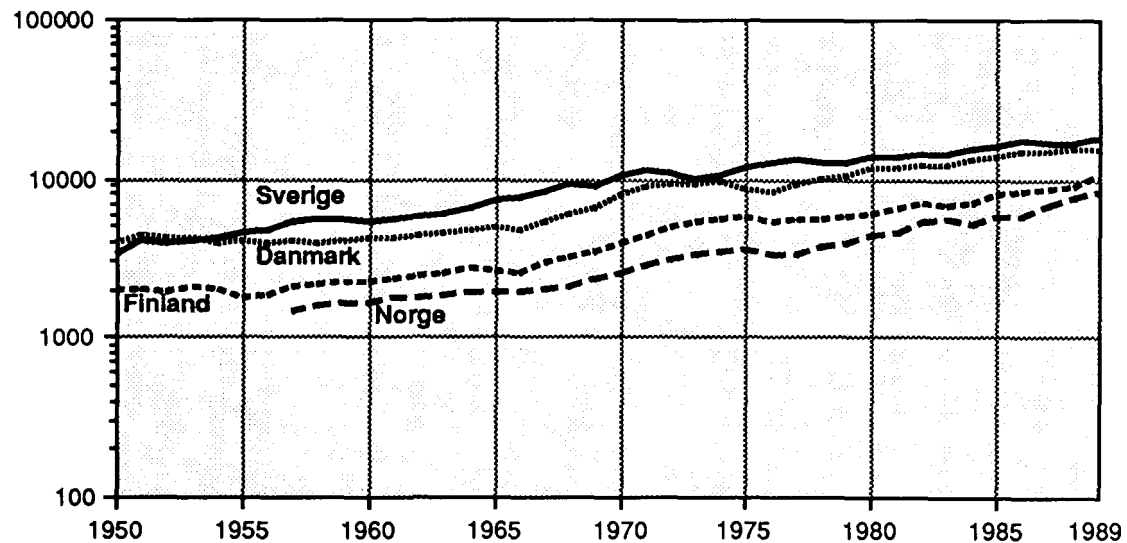
insatser gjorts mot bidragsbedrägerier (såsom bostadsbidrag).

Bedrägeribrottens utveckling i Sverige sedan mitten av 1960-talet är belysande på många sätt. De två topparna i statistiken illustrerar hur brottsutvecklingen påverkas av "tillfällesstrukturen" (inga checkbrott utan att checkar accepteras som betalningsmedel). De visar också i vilken hög grad som statistiken styrs av förändringar i anmälningsbenägenheten (t ex i vilken omfattning kontokortsföretagen bestämmer sig för att polisanmäla brott) eller då det gäller kontrollinsatser (av exempelvis kommunkontor, försäkringsbolag eller sjukkassor).

För övrigt är bedrägeribrotten klart vanligare i storstäderna (pga större anonymitet där). Bedrägeribrotten är inte heller något ungdomsbrott, eftersom ungdomar ännu inte riktigt är inlemmade i de vuxnas vardags- och bidragsekonomi.

Diagram 3.8.1 (forts)**Registrerade brott per 100 000 av folkmängden i åldern 15 (14) – 67 år vid årets slut 1950–1989**

g) Samtliga brott mot brottsbalken/strafflagen <i>Total Criminal Code</i>		Lagrum 1989	Lagändringar	Statistikomläggningar/-ändringar
Danmark		Hele straffeloven	..	1960, 1979
Finland		Samtl brott mot strafflagen exkl trafikfylleribrott	..	1951, 1971, 1980
Norge		Forbrytelser mot straffeloven	..	1984
Sverige		Samtl brott mot brottsbalken exkl förargelseväckande beteende	..	1965, 1968, 1975

**Antal brott
(log skala)**

Diagrammet är i huvudsak en återspeglning av förmögenhetsbrottslighetens omfattning och utveckling i de olika länderna (se ovan diagram e och f). Samtidigt beskriver diagrammet strafflagstiftningens olika täckningsgrad (mer omfattande kriminalisering i Sverige och Finland än i Norge och Danmark).

I någon mån belyser diagrammet även de straffrättsliga kontrollsystemens effekt på brottsligheten. Kriminalitetsutvecklingen i t ex Norge och Finland har sedan slutet av 50-talet i det närmaste varit identisk – *trots* att de straffrättsliga kontrollsystemen skiljer sig mycket tydligt från varandra.

I Finland jämfört med Norge

- a) har uppklaringsprocenten under hela perioden varit dubbelt så hög;

- b) lagförs fler personer – räknat i förhållande till hur många brott som klaras upp av polisen;
- c) används nästan inga åtalsunderlåtelse och minst dubbelt så många frihetsberövande påföljder per 100 000 invånare;
- d) är även fängelsestraffen avsevärt längre: Finland har tillsammans med Danmark det största antalet fångar i Norden (68 per 100 000 inv år 1989), Norge det lägsta¹ (53 per 100 000 inv).

Dessa förhållanden ger vid handen, att det inte finns något enkelt och självklart samband mellan t ex hög uppklaringsprocent, många eller långa fängelsestraff å ena sidan och brottsnivån respektive brottsutvecklingen å andra sidan.

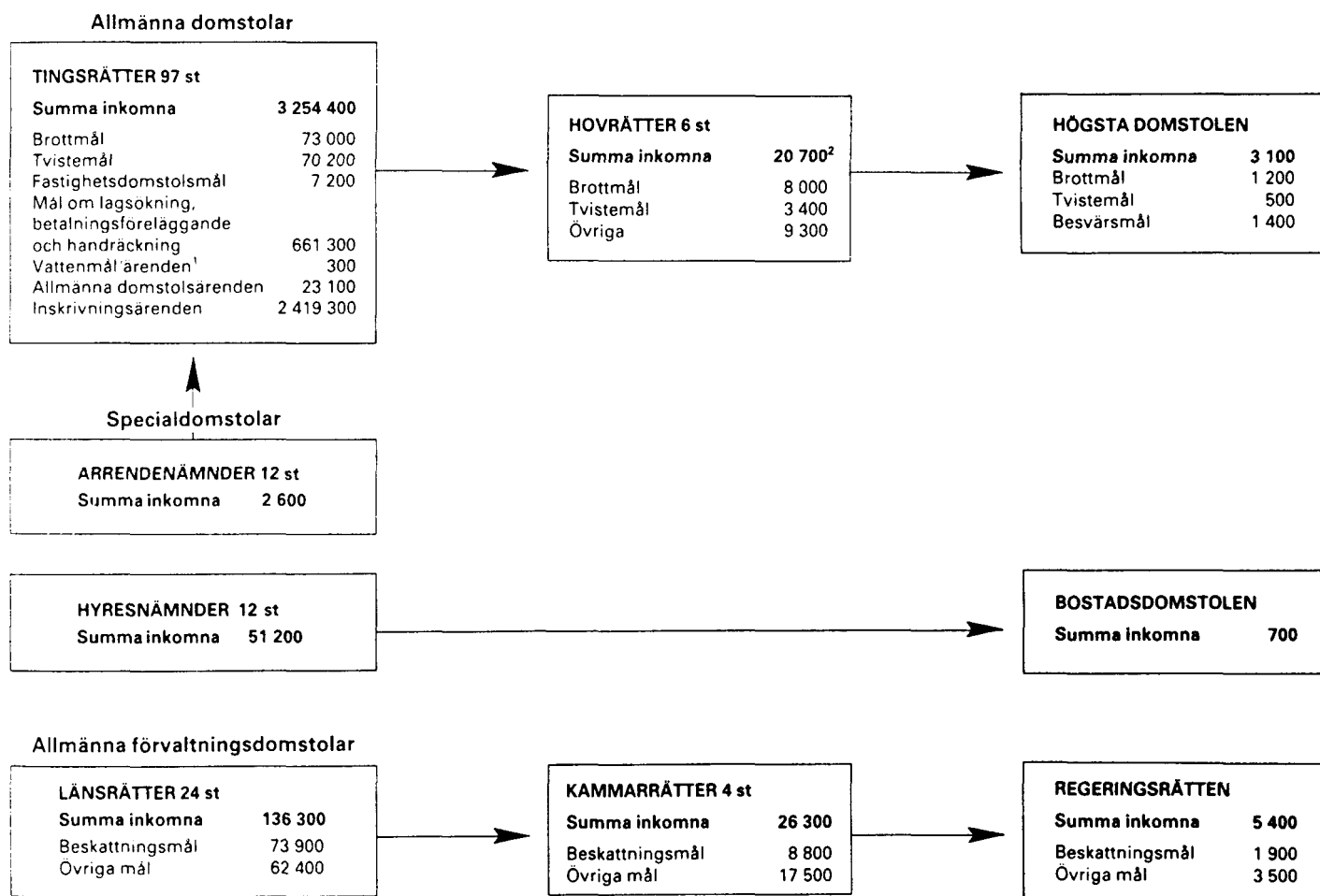
¹) Island oräknat.

4 Statistik över domstolarnas m fl verksamhet

Court statistics

4.1 Domstolarnas verksamhet

Court statistics, overview

1) Inklusive 382 mål i Statens Va-nämnd.

2) Inklusive 54 mål inkomna till Vattenöverdomstolen vid Svea hovrätt.

4.1.1 Allmänt

Den dömande verksamheten utövas i Sverige av allmänna domstolar, specialdomstolar, allmänna förvaltningsdom-

stolar samt vissa myndigheter. Rättegångsbalken (RB) i Sveriges rikets lag och vissa speciallagar innehåller de vikti-

gaste reglerna om processerna. De flesta domstolarna och myndigheterna med uppgifter inom rättsväsendets område sorterar under justitiedepartementet, övriga under social-, finans- eller arbetsmarknadsdepartementet.

Domstolarna är i regel uppbyggda enligt ett s k instanssystem, vilket innebär att domar/beslut kan överklagas till högre instans.

Förändringar förekommer ständigt inom och mellan domstolarna och antalet mål varierar kraftigt mellan de olika domstolarna.

I RSA redovisas uppgifter från de domstolar och myndigheter för vilka uppgifter inkommer till SCB. Av den anledningen finns det en del domstolar och myndigheter som inte redovisas nedan.

I ovanstående tablå redovisas relationerna mellan allmänna domstolar, vissa specialdomstolar och allmänna förvaltningsdomstolar samt till dessa domstolar inkomna mål och ärenden.

4.1.2 Statistikens syfte och omfattning

Statistiken avser att belysa frekvensen av mål och ärenden hos domstolarna m fl, målens och ärendenas beskaffenhet och handläggningsordning, målens utgång, handläggningstid samt fullföljds- och ändringsfrekvens ävensom variationerna i tiden i dessa avseenden. Samtidigt vill den ge en bild av arbetsbördan hos domstolar, kronofogdemyndigheter m fl. Dessutom avser den att belysa frekvensen av rättshjälp samt kostnaderna för samhället.

Denna rapport avser redogörelseåret 1990 och lämnar liksom rapporterna för åren 1974–1989 en redovisning av de allmänna underrätternas, inskrivningsmyndigheternas, hovrätternas, högsta domstolens, de allmänna förvaltningsdomstolarnas, hyresnämndernas, arrendenämndernas och bostadsdomstolens verksamhet. Dessutom redovisas beslut i nådeärenden och rättshjälp.

4.1.3 Insamling och bearbetning

Statistiken grundar sig huvudsakligen på uppgifter, som enligt kungörelsen (1971:933) om rättsstatistiken och kungörelsen (1970:517) om rättsväsendets informationssystem (RI) rapporteras till rättsstatistiken. Dessutom har efter överenskommelse med domstolsverket inhämtats uppgifter till rättsstatistiken ur de för de allmänna förvaltningsdomstolarna respektive hyresnämnderna och arrendenämnderna gällande, på automatisk databehandling grundade informationssystemen.

Uppgifterna hämtas dels från särskilda av vederbörande myndighet i samråd med SCB fastställda blanketter, som av

uppgiftslämnarna insänds direkt till SCB och dels ur de olika delsystem som ingår i informationssystemen, inom rättsväsendet (RI) och centralnämnden för fastighetsdata (CFD).

I det följande redogörs för de uppgifter som insamlats från de olika myndigheterna m fl.

Tingsrätt. Från domstolsverket hämtas uppgifter om tvistemål, fastighetsdomstolsmål samt brottmål. Domstolsverket levererar årligen på magnetband uppgifter ur sitt diarie- och redovisningssystem för tingsrätter och hovrätter till SCB. I hovrättsuppgifterna inkluderas mål vid vattenöverdomstolen som inkommit fr o m 1984. Uttaget till SCB görs från domstolsverkets s k målregister, som består av uppgifter vilka enligt rättsstatistikkungörelsen rapporteras till domstolsverket. Uppgiftsskyldigheten omfattar från tingsrätt alla mål som dagbokförts i de särskilda dagböckerna över tvistemål, brottmål, fastighetsdomstolsmål och från hovrätt alla dagbokförda tvistemål, brottmål och övriga mål. Uppgifterna lämnas på blanketter betecknade rapport 1 och 2. Rapport 1 lämnas när mål dagbokförts och rapport 2 när mål slutligt handlagts. Blanketterna fastställs av domstolsverket i samråd med SCB.

Till grund för statistiken ligger även av domstolsverket ur systemet framställda maskintabeller, vilka fortlöpande levereras bl a till SCB.

På statistikblankett 1 och 1a lämnas för halvår och helår till SCB uppgifter om antalet konkurser och konkursärenden, mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning, slutligt handlagda ärenden upptagna i bouppteckningsprotokollet m fl ärenden, inskrivningsmyndigheternas ärenden samt allmänna domstolsärenden. Uppgifter rörande ärenden hos inskrivningsmyndigheterna i 63 domsagor lämnas dock månatligen från CFD till SCB. Blanketterna granskas och kompletteras efter kontakt med uppgiftslämnarna. Tabellerna framställs helt manuellt.

Uppgifter om lagfart och inskrivning av tomträtter erhålls på magnetband från länsstyrelserna. SCB bearbetar uppgifterna maskinellt.

Sjöfartsregistret lämnar årligen på statistikblankett 7 uppgifter till SCB om antalet inkomna ärenden m m.

Statistiken över äktenskapsskillnader slutligen grundar sig på blankett B som kontinuerligt insänds till äktenskapsregistret från tingsrätterna. Uppgifterna om äktenskapsskillnad stansas och tabeller tas fram maskinellt. Viss manuell bearbetning sker även.

Tingsrätterna aviserar i Post- och Inrikes Tidningar samtliga tillkomna konkurser och förhandlingar om offentlig ackord. Med dessa aviseringar som underlag och uppgifter från Cent-

rala Företags- och arbetsställeregistret producerar SCB fr o m 1982 en utvidgad konkursstatistik och fr o m 1985 en statistik om offentlig ackord.

Riksskatteverket lämnar utdrag ur näringsförbudsregistret till SCB. Materialet behandlas manuellt.

Va-nämnden. Va-nämnden har lämnat uppgifter angående inkomna, slutligt handlagda, balanserade och fullföljda till vattenöverdomstolen.

Tingsrätt som är vattendomstol. På statistikblankett 2 lämnas årligen till SCB arbetsredogörelse med uppgifter om antalet balanserade, inkomna och slutligt handlagda mål och ärenden. På statistikblankett 9 redovisas vidare kvartalsvis vissa uppgifter rörande domar och slutliga beslut i vattenmål, t ex vad målet angått, antal handläggningsdagar etc. Bearbetningen sker helt manuellt.

Hovrätt. Uppgifter om tvistemål, brottmål samt övriga mål hämtas från domstolsverket (se vidare ovan under *Tingsrätt*).

Vattenöverdomstolen. Uppgifter inhämtas från domstolsverket, (se vidare ovan under *Tingsrätt*).

Högsta domstolen. På statistikblankett 6 lämnas kvartalsvis till SCB uppgifter om antalet från föregående respektive till följande kvartal balanserade, under kvartalet inkomna och slutligt handlagda ansökningar om prövningstillstånd i tvistemål, brottmål och besvärsmål, mål vari prövningstillstånd inte behövs, ansökningar om resning samt domvillobesvär respektive återställande av försutten tid samt andra i HD förekommande ärenden. Dessutom lämnas på blanketten antalsuppgifter beträffande under kvartalet handlagda revisionsmål och besvärsmål vari prövningstillstånd meddelats. Särskild redovisning lämnas kvartalsvis på statistikblankett 12 för varje av HD avgjort mål, som fullföljts genom revision eller besvär och som inte rapporteras till RI. Från RI inhämtas uppgifter om brottmål som avgjorts genom dom eller slutligt beslut. Rikspolisstyrelsen (RPS) lämnar uppgifterna i form av magnetband till SCB. Uppgifterna från magnetbandet listas varefter tabeller tas fram dels maskinellt och dels manuellt. Uppgifterna på statistikblanketterna granskas. Viss komplettering görs vid besök i HD. Tabellerna framställs helt manuellt.

Nådeansökningar. Från rättsväsendets informationssystem (RI) inhämtas uppgifter om beslut i nådeärenden som meddelats under redogörelseåret. Rapport om av regeringen meddelade dylika beslut lämnas till RPS av expeditionschefen i justitiedepartementet. Uppgifter ges om beslutets innehåll

(ansökan avslagen respektive helt eller delvis beviljad), ådömd påföljd, brottet, ansökningens innehåll, sökandens ålder och kön m m. Uppgifterna lämnas till SCB i form av magnetband. Efter granskning och kodning framställs tabellerna maskinellt.

Allmän förvaltningsdomstol. Uppgifterna inhämtas från årstabeller som framtagits ur domstolsverkets informationssystem för de allmänna förvaltningsdomstolarna och som av domstolsverket lämnats till SCB. Av de uppgifter tabellerna innehåller må nämnas antalet i länsrätter, kammarrätterna och regeringsrätten in- respektive utbalanserade samt inkomna och avgjorda mål fördelade på målgrupper. Dessutom lämnas beträffande de avgjorda målen uppgifter om handläggningssätt, sammanträdestid m m. Viss bearbetning av årstabellerna görs manuellt hos SCB.

Bostadsdomstolen, hyresnämnder och arrendenämnder. Uppgifter om bostadsdomstolens, hyresnämndernas och arrendenämndernas verksamhet hämtas från av domstolsverket ur informationssystemet framtagna tabeller, vilka fortlöpande levereras till SCB. Uppgifterna ur tabellerna sammanställs manuellt hos SCB.

Kronofogdemyndigheter. Statistiken grundar sig på Riksskatteverkets arbetsstatistik över kronofogdemyndigheternas verksamhet.

Allmän rättshjälp. Uppgifter om rättshjälp vid tingsrätter och hovrätter hämtas från domstolsverkets magnetband. Rättshjälpsuppgifterna från HD kommer in på blankett 12 vad gäller tvistemål och besvärsmål och via magnetband från RPS när det är brottmål. Ur IMDOC systemet tar domstolsverket fram uppgifter om rättshjälp för regeringsrätt och kammarrätter. Uppgifterna är dock ännu ej tillförlitliga. Rättshjälpsnämnderna lämnar uppgifter om rättshjälp på blankett R4. Övriga domstolar och myndigheter som har befogenhet att lämna rättshjälp redovisar sina uppgifter på rapport rättshjälp. Advokatbyråerna lämnar ej själva uppgifter om rättshjälpen, men till stor del ingår deras ärenden i rättshjälpsnämndernas redovisning.

Domstolsverkets ekonomienhet har slutligen gjort en sammanställning av rättshjälpskostnaderna utifrån förbrukningen av rättshjälpsanslaget år 1990.

Övriga myndigheter. I tabell 4.12.1 redovisas en sammanställning av uppgifter från några myndigheter med verksamhet inom rättsväsendets område. Statistiken härrör i huvudsak från ämbetsberättelser och internstatistik.

4.1.4 Förändringar i jämförelse med föregående år

Ändringar i den judiciella indelningen och organisationen

Allmänna underrätter. Förordningen (1979:572) med tingsrättsinstruktion har ändrats genom förordningarna (1990:3) och (1990:463). Ändringarna har trätt i kraft den 15 februari 1990 respektive den 1 oktober 1990.

Hovrätter. Förordningen (1979:569) med hovrättsinstruktion har ändrats genom förordningen (1990:461). Ändringen har trätt i kraft den 1 juli 1990.

Högsta domstolen. Förordningen (1979:567) med instruktion för högsta domstolen har ändrats genom förordningen (1989:849). Ändringen har trätt i kraft den 1 januari 1990.

Länsrätter. Förordningen (1979:573) med länsrättsinstruktion har ändrats genom förordningen (1990:464). Ändringen har trätt i kraft den 1 juli 1990.

Kammarrätter. Förordningen (1979:571) med kammarrättsinstruktion har ändrats genom förordningen (1990:462). Ändringen har trätt i kraft den 1 juli 1990.

Regeringsrätten. Förordningen (1979:568) har ändrats genom förordningen (1989:850). Ändringen har trätt i kraft den 1 januari 1990.

4.1.5 Förändring i redovisningen

I avsnittet familjerätt har tillkommit en tabell 4.2.2.4 avseende vårdnadsform för barn i samband med skilsmässor år 1989.

4.1.6 Definitioner och begrepp

Balanserade mål. Mål inkommet till tingsrätt och hovrätt vilket för tiden för uttaget ur målregistret inte rapporterats som avgjort har i statistiken betraktats som balanserat till följande år. Senare uppsättningar i målregistret beaktas inte vid den statistiska bearbetningen för året.

Bostadsdomstolen. Domstolen är domför med fyra ledamöter (liten sammansättning) om inte någon av dem begär att målet skall prövas av sju ledamöter (stor sammansättning).

Brottmål. Se nedan under *Mål. Tingsrätt.*

Familjemål. Som sådant räknas mål om boskillnad, hemskillnad, äktenskapsskillnad, faderskap till barn samt bördstalan.

Fullföljdsfrekvens. Fr o m 1974 med undantag för 1981 redovisas de av tingsrätterna under redogörelseåret avgjorda målen som fullföljts till hovrätt i relation till hela antalet av tingsrätterna under året avgjorda mål (se tabellerna 4.2.1.6, 4.2.1.10, 4.2.1.12 och 4.2.1.13). För fullföljdsfrekvensen i hovrättsmålen så gäller att antalet av hovrätterna under redogörelseåret avgjorda mål ställts i relation till antalet till högsta domstolen under året inkomna ansökningar om prövnings-tillstånd (se tabell 4.2.4.7). I tabell 4.4.4 ställs de av hyresnämnderna under redogörelseåret avgjorda ärendena i relation till antalet under samma period till bostadsdomstolen inkomna besvärsmål.

Inteckning, inskrivning. Härmed avses i tabell 4.2.1.2 samtliga ärenden avseende inteckning i fast egendom, tomträtt, företag (före den 1 juli 1967 förlagsinteckning), skepp eller skeppsbyggen (före den 1 januari 1976 fartyg), luftfartyg respektive järnväg, inskrivning av tomträtt, nyttjanderätt, servitut och rätt till elektrisk kraft.

Mindre tvistemål. Vid redovisningen i tabellerna 4.2.1.3–4.2.1.5 och 4.2.4.3 har som *avgjort* dylikt mål räknats endast mål som, enligt lagen (1974:8) om rättegången i tvistemål av mindre värden, slutligt handlagts i förenklad rättegång oberoende av hur målet diarieförts vid anhängiggörandet.

Mål som handlagts i förenklad rättegång. Se ovan under *Mindre tvistemål.*

Mål. Tingsrätt. Fr o m 1972 har varje under särskilt nummer diariefört mål räknats som särskilt mål. Mål betraktas som avgjort först då det slutligen handlagts till alla delar. Dom som i brottmål givits särskilt beträffande en eller flera av de tilltalade eller beträffande något av åtalen mot en av dem eller deldom eller mellandom i tvistemål räknas sålunda inte som ett särskilt mål. Dock har överflyttade mål räknats som avgjorda när överflyttningsbeslutet meddelats. Mål överflyttade inom samma tingsrätt/hovrätt ingår i allmänhet inte i tabellerna.

Tingsrätt som är fastighetsdomstol. Mål handlagda av tingsrätt som fastighetsdomstol redovisas i tabellerna 4.2.1.11 och 4.2.1.12. Jämför i övrigt *Tingsrätt* ovan.

Tingsrätt som är vattendomstol. Vid redovisningen i tabell 4.2.1.15 räknas som ett mål endast mål som slutligt avgjorts till alla delar. Såsom sådant anses såväl mål, vari beslut meddelats jämlikt 11:24 VL, som mål, i vilket utan att något formligt uppskovsbeslut fattats, part enligt dom eller beslut givits möjlighet att påkalla fortsatt handläggning vid vattendomstolen av viss fråga. Mål anses till alla delar slutligt avgjort, oaktat tid för anmälan av ersättningsanspråk, varom talas i 11:68 VL inte gått till ända. I tabell 4.2.1.16 räknas däremot såsom ett mål även del av mål, vilket avgjorts genom deldom eller mellandom.

Hovrätt. Se ovan beträffande *Tingsrätt*.

Högsta domstolen. Mål som fullföljts av RÅ, JO eller JK eller i vilka HD är första instans, besvär över beslut av styrelsen för advokatsamfundet, frågor om utlämning samt avvisande av talan redovisas som mål i vilket prövningstillstånd inte behövs.

Notariemål. Som sådant har redovisats mål som enligt 20 § 10 p tingsrättsinstruktionen (1975:511) får handläggas av tingsnotarie.

Sjöfartsregistret. Under registerärenden i dagbok A redovisas registerärenden i skeppsregistret och skeppsbyggnadsregistret (skepp = större fartyg). Registerärenden i båtregistret redovisas i dagbok B (båtar = vissa mindre fartyg). Under ärenden i dagbok C redovisas de ärenden, som inte omedelbart leder till införelse i de olika registren.

Tvistemål. Se ovan under *Mål. Tingsrätt*.

Va-nämnden. Statens va-nämnd prövar mål enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar samt mål enligt lagen (1976:838) om allmänna fjärrvärmeanläggningar.

4.1.7 Tidigare publicering

Statistik över domstolarnas verksamhet finns redovisad alltsedan år 1830. Fr o m detta år intogs vissa rättsstatistiska uppgifter i justitiestatsministerns årsberättelse och fr o m dubbelårgången 1857/1858 publicerades rättsstatistiken i serien Bidrag till Sveriges officiella statistik (SOS).

Fr o m 1913 ersattes justitiestatsministerns årliga berättelse angående rättsväsendet av tre av SCB utarbetade redogörelser ingående i den nya serien Sveriges officiella statistik. Den processtatistiska redogörelsen, benämnd Domstolarnas och de exekutiva myndigheternas verksamhet utgavs för 2-årsperioder under 1913–1960 med undantag för en 3-årsperiod omfattande 1945–1947 samt med rubriken Domstolarna årligen under 1966–1973. Luckor föreligger i serien för 1919–1920 samt 1948 och 1961.

Med redogörelseåret 1973 upphörde den processtatistiska publikationen Domstolarna. Motsvarande uppgifter publiceras fr o m redogörelseåret 1974 i Rättsstatistisk årsbok (RSÅ).

Den särskilda redogörelsen för lagfartsärenden som tidigare ingick i den processtatistiska redogörelsen publiceras fr o m 1965 i serien Statistiska meddelanden (SM): Fastighetsprisstatistik med underrubrik P.

Preliminära sammanställningar av tingsrätternas arbetsredogörelser föreligger dessutom hos SCB.

4.1.8 Ytterligare statistik inom området

Utöver de i denna publikation redovisade uppgifterna kan ytterligare uppgifter om ärenden angående lagfarter hämtas ur SM P serien, SCB. I serien RS-promemoria redovisas mål och ärenden i Tingsrätterna halvårsvis och konkurser kvartalsvis. Fr o m helåret 1990 redovisas mål och ärenden i tingsrätterna i SM. För konkursredovisningen har motsvarande övergång till SM skett fr o m 1a kvartalet 1991. Beträffande tingsrätternas, hovrätternas, kammarrätternas, regeringsrättens, hyresnämndernas, arrendenämndernas, bostadsdomstolens och länsrätternas verksamhet kan ytterligare uppgifter hämtas från maskintabeller hos domstolsverket. För ytterligare uppgifter från de myndigheter som redovisas i tabell 4.6.1 hänvisas till respektive myndighet.

4.2 Allmänna domstolar

Ordinary courts

Sverige är indelat i 97 domsagor. Domsaga är tingsrättens domkrets. Tingsrätten är som regel första domstol (instans). Hovrätt är överrätt från tingsrätt. I vissa fall kan hovrätt vara första domstol. Det finns 6 hovrätter. Högsta domstolen (HD) är överrätt i mål som fullföljs från hovrätt.

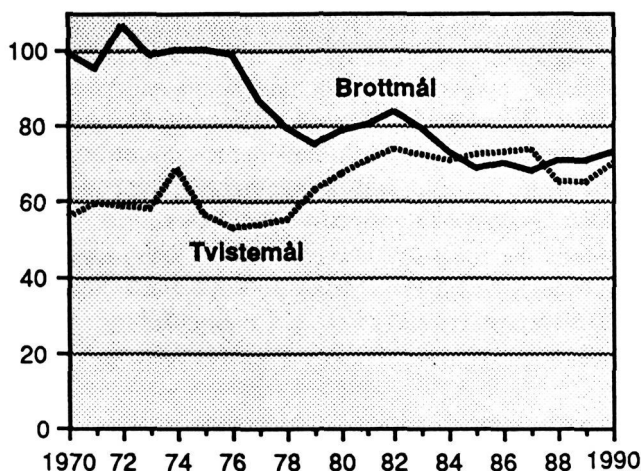
4.2.1 Tingsrätter

Tingsrätterna är s k allmänna underrätter om inte annat föreskrivs. Tingsrätterna handlägger tvistemål, brottmål, mål om lagsökning och betalningsföreläggande, fastighetsmål, vattenmål m m. I vissa sammanhang fungerar de då också som

- inskrivningsmyndigheter 93 st
 - fastighetsdomstolar 27 st
 - vattendomstolar 6 st
 - sjöfartsregistret 1 st (Stockholms tr)
- mera uppgifter se nedan.

Inkomna tvistemål och brottmål, 1970–1990

Antal i
1 000-tal

Tvistemål

70 186 tvistemål kom in till tingsrätterna under år 1990. Det är 4 867 mål mer än föregående år. Det lägsta antalet tvistemål, 64 847, under 1980-talet kom in 1988. Genomsnittet inkomna mål per år perioden 1985–1989 var 69 639. Antalet avgjorda mål var 66 750 år 1990, en ökning med 4 195 jämfört med 1989.

Antalet domar var 36 015 år 1990 och beslut 30 735. Vid en jämförelse mellan antalet domar respektive beslut under år 1989 med 1990 har antalet domar ökat med 5 % och besluten med 8 %.

Avskrivna och övriga beslut ökade med 6 % respektive 15 %. Fördelningen mellan avskrivna och övriga beslut var 21 388 respektive 9 023 vilket innebär 70 % respektive 29 % av samtliga beslut. Överflyttade mål var 324 år 1990 mot 274 år 1989. Observera att deldomar inte ingår i redovisningen.

Av mål i ordinär rättegång har 27 % avskrivits under år 1990 vilket är samma andel som år 1988. Mål som handlagts i förenklad rättegång har 47 % avskrivits jämfört med 49 % år 1989.

Fullföljdsfrekvensen till hovrätterna i de avgjorda tvistemålen var 8 % för mål som handlagts i ordinär rättegång och 5 % för mål som handlagts i förenklad rättegång.

Brottsmål

72 937 brottmål kom in till tingsrätterna under år 1990. Antal domar och beslut i brottmål var år 1990 64 385 respektive 8 599. Antalet domar har ökat med ca 5 % vid en jämförelse mellan år 1990 och medelvärdet för 1985–1989. Motsvarande siffra för besluten är en ökning med 24 %.

Avskrivna mål var 4 112 år 1990, en ökning med 11 % jämfört med 1989. Ungefär 6 % av brottmålen avskrivs och 13 % fullföljs till hovrätt. Antalet fullföljda brottmål ökade från 7 113 år 1989 till 9 498 år 1990.

Allmänna domstolsärenden och övriga ärenden

Vid tingsrätterna handläggs ett stort antal ärenden. Allmänna domstolsärenden är bl a adoption, umgängesrätt och ärenden enligt namnlagen. Totalt behandlades drygt 22 000 allmänna domstolsärenden år 1990. Ärenden upptagna i boupptecknings- och avhandlingsprotokoll uppgår till drygt 136 000 år 1990. De flesta är inregistrering av bouppteckningar, ca 94 000. Drygt 31 000 ärenden om förmynderskap och godmanskap behandlades år 1990. Se även 4.2.3 Mål och ärenden om ekonomi.

Fastighetsdomstol

24 tingsrätter fungerar som fastighetsdomstolar, dvs en i varje län. Fastighetsdomstolarna behandlar bl a hyres- och arrendetvister och mål/ärenden enligt miljövårdslagen.

Antalet inkomna fastighetsdomstolsmål ökade år 1990 med 3 % jämfört med 1989 till 7 225. Antalet avgjorda mål ökade med 13 % till 8 243. De avskrivna målen svarar för 30 % av samtliga avgjorda mål. 5 % fullföljdes till hovrätt år 1990.

Vattendomstolar

6 tingsrätter är också vattendomstolar, dvs första domstol i vattenmål, nämligen Luleå, Umeå, Östersunds, Stockholms, Växjö och Vänersborgs. Svea hovrätt är vattenöverdomstol. Högsta domstolen är sista instans.

Vattenmål kan vara ansökningsmål, stämningsmål eller förrättningsmål. **Ansökningsmål** innebär att ansökan lämnas in om att få fastställt frågor om t ex tillstånd eller godkännande av vattenföretag. **Stämningsmål** innebär att någon stämmer en viss person om t ex ett dammbygge har tillkommit i laga ordning. **Förrättningsmål** är besvär över beslut vid förrättningar enligt vattenlagen.

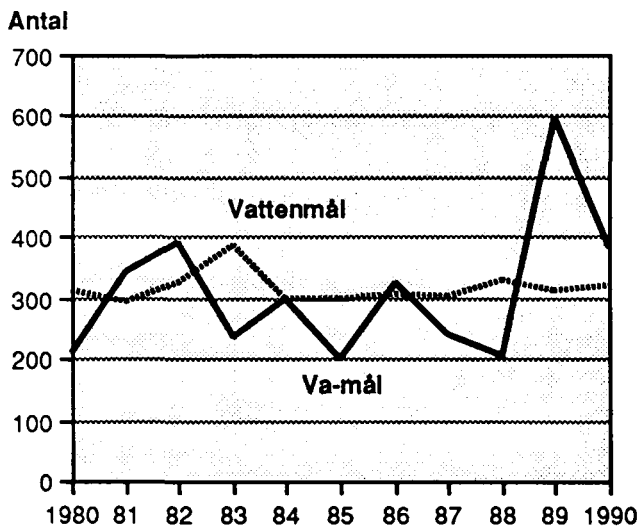
Under 1990 inkom till vattendomstolarna 320 mål. De flesta målen är ansökningsmål. År 1983 inkom totalt 388 mål, vilket är den högsta siffran under 1980-talet. Det är Växjö

vattendomstol som visar den absolut största ökningen det året, 146 mål mot 50 år 1984. Det största antalet *slutligt handlagda* mål under 1980-talet redovisas för år 1984, det var då den nya vattenlagen trädde i kraft.

Vattenmålen är ofta mycket komplicerade och handläggningstiden blir lång. 1990 avgjordes 31 ansökningsmål som inkommit till vattendomstolen för mer än 10 år sedan. Det motsvarar 10 % av samtliga avgjorda mål. Endast 19 % av målen avgjordes inom 3 månader. Som en jämförelse kan nämnas att motsvarande siffra för tvistemål, som handlagts i ordinär rättegång i tingsrätt, var 39 %.

Antalet ärenden till vattendomstol har under en längre period fram t o m 1982 varit omkring 100 per år. År 1983 inkom 197 ärenden för att 1984 öka till 429, vilket är det högsta antalet under 1970- och 80-talen. År 1990 var antalet ärenden 44. Det innebär 10 gånger fler ärenden år 1984 än 1990. Den stora ökningen 1984 skedde vid vattendomstolen i Östersund.

Inkomna vattenmål och va-mål, 1980–1990

Fastighetsdomstolsmål 1983–1990

	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Inbalanserade	4 405	4 644	5 693	6 096	6 105	6 093	5 744	5 170
Inkomna	7 178	8 132	8 137	8 271	8 047	7 587	7 040	7 225
Avgjorda gm dom	3 640	3 759	4 282	4 469	4 280	4 507	4 391	5 315
därav tredskodom	1 729	2 066	2 285	2 054	2 231	2 697	2 518	2 474
Avgjorda gm beslut	3 363	3 296	3 442	3 724	3 740	3 364	2 929	2 928
därav avskrivna	2 749	2 744	2 942	3 144	3 185	2 912	2 479	2 453
Summa avgjorda	7 003	7 055	7 724	8 193	8 020	7 871	7 320	8 243
Balanserade till följande år	4 580	5 721	6 106	6 174	6 132	5 809	5 465	4 152

Statens va-nämnd

Statens va-nämnd, som inrättades den 1 juli 1970, prövar huvudsakligen tvister mellan brukare och huvudman för allmän vatten-, avlopps- eller vattenvärmeanläggning. Beslut överklagas hos vattenöverdomstolen och sist i högsta domstolen.

På begäran av domstol, statens industriverk eller länsstyrelser avger nämnden yttranden om mål som gäller de tre ovan nämnda områdena.

År 1990 var antalet inkomna mål 382. Det högsta värdet under 1980-talet var 596 år 1989. 411 mål blev slutligt handlagda under år 1990. 14 mål eller 3 % av de handlagda målen fullföljdes till vattenöverdomstolen jämfört med 19 mål år 1989.

Inskrivningsmyndigheter

93 av landets 97 tingsrätter fungerar även som inskrivningsmyndighet. Vid inskrivningsmyndighet handläggs bl a lagfart,

inskrivning av tomträtt, inteckning i fastighet, inskrivning av servitut och nyttjanderätt samt gravationsbevis.

Samtliga inteckningar och gravationsbevis rörande **företag** handläggs fr o m 1 januari 1986 vid inskrivningsmyndigheten i Malmö. Tidigare handlades dessa ärenden vid samtliga inskrivningsmyndigheter.

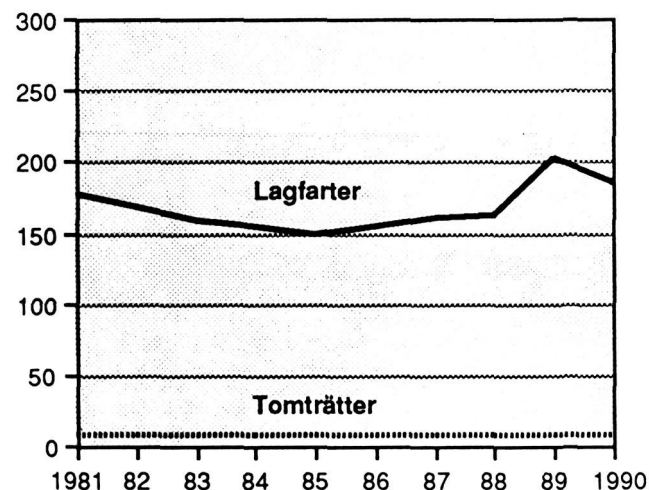
Inskrivningsmyndigheten i Stockholms domsaga handlägger ärenden angående **järnvägs- och luftfartygsinteckningar**.

En särskild enhet vid Stockholms tingsrätt handlägger **sjöfartsregistret**, ett register för skepps- och båtregistren samt skeppsbyggnadsregistret. Sjöfartsregistret handlägger samtliga registerärenden inklusive inteckning i fartyg.

Antal ärenden vid inskrivningsmyndighet uppgick år 1990 till nära 2,4 miljoner. Av dessa var inskrivningar av lagfarter 185 700 och tomträtter 6 900. Ärenden angående inteckning och inskrivning av servitut, nyttjanderätt etc uppgick till 1 818 900. Det innebär en minskning med 10 % från år 1989 till år 1990. 371 700 gravationsbevis utfärdades under 1990, en minskning med 20 % jämfört med 1989.

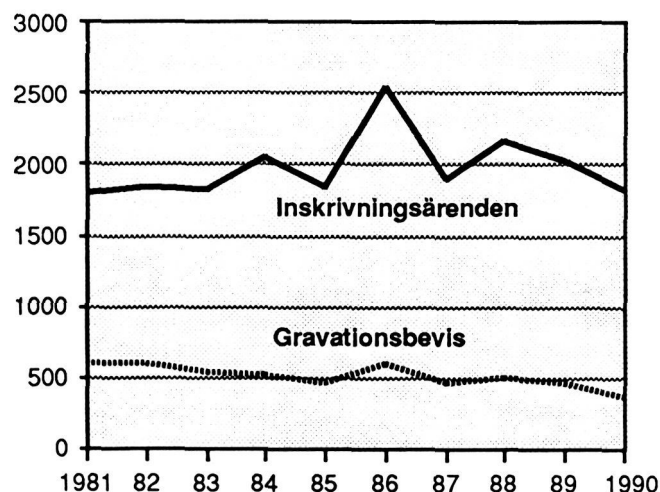
Inskrivning av lagfarter och tomträtter, 1981–1990

Antal i
1 000-tal

Inskrivningsärenden och gravationsbevis, 1981–1990

Antal i
1 000-tal

Tabell 4.2.1.1

Tingsrätter¹: inkomna, slutligt handlagda och till följande år balanserade tvistemål, brottmål, mål om lagsökning och betalningsföreläggande samt konkurser 1960, 1970, 1975, 1980–1990

District Courts: civil cases, criminal cases, debt-recovery cases, injunctions to pay and bankruptcies, entered, finally dealt with and pending at the end of the year 1960, 1970, 1975, 1980–1990

Mål år	Inkomna	Slutligt hand- lagda	Balanserade till följande år	Mål år	Inkomna	Slutligt hand- lagda	Balanserade till följande år
Tvistemål ²				Mål om lagsökning och betalnings- föreläggande			
1960	(³)	38 389	(⁴)	1960	147 325	146 872	9 020
1970	55 666	54 998	11 510	1970	208 396	202 835	22 479
1975	56 581	55 558	26 354	1975	231 328	226 305	32 066
1980	67 296	64 783	31 341	1980	492 953	463 157	100 083
1981	70 769	69 089	32 975	1981	531 238	524 156	107 171
1982	73 465	72 129	34 165	1982	532 462	544 195	95 807
1983	71 992	72 654	33 268	1983	486 346	498 101	84 199
1984	70 592	70 046	33 642	1984	486 353	477 493	89 792
1985	72 121	70 834	34 764	1985	508 244	494 746	103 337
1986	72 574	72 143	34 897	1986	502 542	510 394	95 437
1987	73 333	72 116	35 786	1987	537 633	520 016	113 029
1988	64 847	64 347	35 948	1988	562 348	549 264	125 839
1989	65 319	62 555	38 585	1989	602 704	564 697	163 483
1990	70 186	66 750	40 749	1990	645 569	611 452	197 803
Brottmål ²				Konkurser			
1960	(³)	116 483	(⁴)	1960	1 483	1 486	1 514
1970	99 257	94 633	33 288	1970	3 740	3 123	3 069
1975	99 777	100 427	29 313	1975	4 131	4 305	3 035
1980	78 888	77 537	25 035	1980	4 671	4 047	5 033
1981	80 312	78 710	26 587	1981	5 951	4 488	6 497
1982	83 927	81 718	28 501	1982	5 769	5 027	7 251
1983	79 036	80 829	26 400	1983	6 231	5 592	7 906
1984	72 702	74 780	23 951	1984	7 040	6 746	8 193
1985	68 700	68 425	23 976	1985	7 384	7 175	8 413
1986	69 847	67 494	25 456	1986	7 552	7 492	8 478
1987	67 856	68 209	24 679	1987	6 848	7 333	7 966
1988	70 798	69 509	24 984	1988	6 527	6 769	7 716
1989	70 664	68 880	26 326	1989	8 213	6 863	9 026
1990	72 937	72 984	24 559	1990	11 648	7 278	13 661

1) Före 1971–01–01 häradsrätter och rådhusrätter.

2) Vid redovisningen av tvistemålen och brottmålen år 1970 är den statistiska enheten = handläggningseenhet. Före 1967 och efter 1971 har varje i mål-förteckningen upptaget mål räknats som särskilt mål.

3) Gemensam redovisning för tvistemål och brottmål sammanlagt 157 154.

4) Gemensam redovisning för tvistemål och brottmål sammanlagt 31 101.

Tabell 4.2.1.2**Tingsrätter: slutligt handlagda mål samt inskrivningsärenden 1960, 1970, 1975, 1980 och 1982–1990**

District Courts: cases and other matters finally dealt with, 1960, 1970, 1975, 1980 and 1982–1990

Anm. I tabellen ingår inte expropriationsmål, mål handlagda av ägodelningsrätt/domare och fastighetsdomstolsmål.

År	Tvistemål och brottmål			Mål om lagsökning och betalningsföreläggande			Ärenden hos inskrivningsmyndighet			
	Hela antalet ¹	därav Tvistemål %	därav Brottmål %	Hela antalet	därav Lagsök- nings- mål %	Mål om betaln.- förel. %	Inskrivning av Lagfart ²	Tomträtt	Inteckning och inskrivn. av servitut, nyttjande- rätt etc inkl ärenden ³	Grava- tions- bevis
1960	154 900	24,8	75,2	146 900	27,0	73,0	120 300	2 900	527 600	259 100
1970	149 600	36,8	63,2	202 800	25,5	74,5	154 500	6 700	701 800	401 900
1975	156 000	35,6	64,4	226 300	22,9	77,1	206 900	12 900 ⁴	1 228 500	639 600
1980	142 300	45,5	54,5	463 200	15,8	84,2	168 000	8 900	1 727 900	578 000
1982	153 800	46,9	53,1	544 200	17,2	82,8	167 800	7 800	1 842 100	593 100
1983	153 500	47,3	52,7	498 100	18,0	82,0	158 400	7 500	1 809 100	539 900
1984	144 800	48,4	51,6	476 900	19,7	80,3	154 800	7 200	2 053 000	520 400
1985	139 300	50,9	49,1	494 700	20,1	79,9	149 000	7 200	1 838 100	457 100
1986	139 637	51,7	48,3	510 394	20,9	79,1	153 500	7 500	2 536 700	595 100
1987	140 325	51,4	48,6	520 016	20,7	79,3	160 700	6 700	1 894 100	460 700
1988	133 856	48,1	51,9	549 264	20,5	79,5	180 800	7 300	1 969 300	490 500
1989	131 435	47,6	52,4	564 627	18,6	81,4	202 800	8 300	2 020 000	466 500
1990	139 734	47,8	52,2	611 452	18,6	81,4	185 700	6 900	1 818 900	371 700

1) År 1970 är vid redovisningen av tvistemål och brottmål den statistiska enheten = handläggningsenhet. Före 1967 och efter 1971 har varje i målförteckningen upptaget mål räknats som särskilt mål.

2) Vilande lagfarter ingår inte.

3) Skepp och skeppsbyggnad ingår. Före 1976 fartyg.

4) År 1975 redovisas vissa specialfall av lagfarna fång som tomträtter.

Tabell 4.2.1.3**Tingsrätter: tvistemål 1990**

District Courts: civil cases, 1990

	Hela antalet mål
<i>Balanserade från föregående år</i>	
Hela antalet	37 313
Mindre tvistemål ¹	5 537
Övriga mål	31 776
<i>Inkomna under året</i>	
Hela antalet	70 186
därav	
Gemensamma ansökningar enligt ÄktB ²	19 402
Mindre tvistemål ¹	17 585
<i>Avgjorda under året</i>	
Hela antalet	66 750
Mindre tvistemål ¹	16 851
Övriga mål	49 899
Utan huvudförhandling	34 640
Efter huvudförhandling	15 259
<i>Rättens avgörande</i>	
Dom	36 015
Beslut	30 735
Överflyttade	324
Avskrivna	21 388
Övriga beslut	9 023
<i>Balanserade till följande år</i>	
Hela antalet	40 749
Mindre tvistemål ¹	6 271
Övriga mål	34 478

1) Mål enligt lagen (1974:8) om rättegången i tvistemål om mindre värden.

2) ÄktB = äktenskapsbalken.

Tabell 4.2.1.4**Tingsrätter: avgjorda tvistemål efter målens handläggning och avgörande 1990**

District Courts: civil cases finally dealt with, by type of proceedings and decision, 1990

	Hela antalet mål	Familje- mål	Övriga mål
<i>Mål som handlagts i ordinär rättegång</i>			
Avskrivna	13 484	4 046	9 438
Efter muntlig förhandling	4 204	643	3 561
Eljest avskrivna	9 280	3 403	5 877
Överflyttade till annan domstol	245	142	103
Avgjorda genom tredsdom	3 923	98	3 825
Övriga avgjorda mål	32 247	23 541	8 706
Utan muntlig förhandling	22 238	19 548	2 690
Med muntlig förhandling	10 009	3 993	6 016
Summa	49 899	27 827	22 072
<i>Mål som handlagts i förenklad rättegång</i>			
Avskrivna	7 904	1	7 903
Avgjorda genom tredsdom	3 642	–	3 642
Övriga avgjorda mål	5 305	–	5 304
Utan muntlig förhandling	3 251	–	3 251
Med muntlig förhandling	2 054	1	2 053
Summa	16 851	2	16 849

Tabell 4.2.1.5**Tingsrätter: avgjorda tvistemål efter beskaffenhet och processtidens längd 1990**

District Courts: civil cases finally dealt with, by nature and duration of proceedings, 1990

Anm. Avskrivna mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Antal mål med handläggningstid ¹				
		Tom 1 mån	Över 1 tom 2 mån	Över 2 tom 3 mån	Över 3 tom 6 mån	Över 6 mån
<i>Mål som handlagts i ordinär rättegång</i>						
Gemensamma ansökningar om äktenskaps- skillnad	16 295	5 233	1 129	266	162	9 505
Talan om äktenskapskillnad som anhängig- gjorts genom stämning	3 885	202	280	170	224	3 009
Boskillnad	1	–	–	–	–	1
Förklaring att viss man ej fader och fast- ställande av faderskap	604	11	55	60	105	373
Vårdnad om barn m m	2 996	790	836	386	339	645
Omyndighetsförklaring	1	–	–	–	–	1
Omyndighetsförklarings hävande	1	–	–	–	–	1
Arbetsvist	145	2	18	15	35	75
Hänskjutna mål angående lagsökning	573	54	82	74	159	204
Hänskjutna mål ang betalningsföreläggande	2 154	140	356	319	640	699
Hänskjutna mål angående handräckning	108	22	7	14	27	38
<i>Militära mål</i>	1	1	–	–	–	–
Andra tvistemål	9 651	625	1 576	1 477	2 346	3 627
Summa	36 415	7 080	4 339	2 781	4 037	18 178
<i>Mål som handlagts i förenklad rättegång</i>						
Hänskjutna mål angående lagsökning	186	31	35	39	44	37
Hänskjutna mål ang betalningsföreläggande	5 979	478	1 312	1 175	1 887	1 127
Hänskjutna mål angående handräckning	37	4	8	9	10	6
Övriga mål	2 745	179	544	557	868	597
Summa	8 947	692	1 899	1 780	2 809	1 767

1) Tiden från det målet kommit in till tingsrätten och till tingsrättens avgörande.

Tabell 4.2.1.6

Tingsrätter: fullföljdsfrekvensen i de avgjorda tvistemålen 1990

District Courts: frequency of appeal against judgments in civil cases, 1990

Anm. Avskrivna och inom tingsrätten överflyttade mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	därav fullföljda till hovrätt Antal	I % av mål avgjorda av tings- rätt
<i>Mål som handlagts i ordinär rättegång</i>			
Gemensamma ansökningar om äktenskaps- skillnad	16 295	352	2,2
Talan om äktenskapsskillnad som anhängig- gjorts genom stämning	3 885	300	7,7
Boskillnad	1	–	0,0
Förklaring att viss man ej fader och fast- ställande av faderskap	604	97	16,0
Vårdnad om barn m m	2 996	194	6,5
Omyndighetsförklaring	1	1	100,0
Omyndighetsförklarings hävande	1	–	0,0
Arbetsvist	145	5	3,5
Hänskjutna mål angående lagsökning	573	92	16,1
Hänskjutna mål ang betalningsföreläggande	2 154	173	8,0
Hänskjutna mål angående handräckning	108	22	20,4
Militära mål	1	–	0,0
Andra tvistemål	9 651	1 586	16,4
Summa	36 415	2 822	7,8
<i>Mål som handlagts i förenklad rättegång</i>			
Hänskjutna mål angående lagsökning	186	13	7,0
Hänskjutna mål ang betalningsföreläggande	5 979	341	5,7
Hänskjutna mål angående handräckning	37	6	16,2
Övriga mål	2 745	131	4,8
Summa	8 947	491	5,5

Tabell 4.2.1.7**Tingsrätter: brottmål 1990**

District Courts: criminal cases, 1990

	Hela antalet mål
Balanserade från föregående år	24 606
Inkomna under året	72 937
Avgjorda under året	72 984
<i>Rättens avgörande</i>	
Dom	64 385
Beslut	8 599
därav	
överflyttade	3 397
avskrivna	4 112
Balanserade till följande år	24 559

Tabell 4.2.1.8**Tingsrätter: avgjorda brottmål efter processtidens längd m m 1990**

District Courts: criminal cases finally dealt with, by duration of proceedings etc., 1990

	Hela antalet mål	Antal mål med handläggningstid				
		t o m 1 mån	Över 1 t o m 2 mån	Över 2 t o m 3 mån	Över 3 t o m 6 mån	Över 6 mån
<i>Målens beskaffenhet</i>						
Notariemål	9 718	1 226	1 748	1 673	2 537	2 534
Andra brottmål	63 266	14 281	15 278	10 204	13 353	10 150
<i>Rättens sammansättning vid avgörandet</i>						
Ensamdomare	11 741	3 570	1 887	1 277	2 102	2 905
Nämnd	61 218	11 933	15 136	10 599	13 783	9 767
Jury	25	4	3	1	5	12
Avgjorda genom dom	64 385	12 386	15 867	11 132	14 645	10 355
Avgjorda genom beslut	8 599	3 121	1 159	745	1 245	2 329
därav avskrivna	4 112	590	501	399	744	1 878
Summa	72 984	15 507	17 026	11 877	15 890	12 684
därav med tolk	4 289	1 373	776	529	779	832

Tabell 4.2.1.9**Tingsrätter: i brottmål tilltalade personer efter målets avgörande och med offentlig försvarare samt personer dömda till kriminalregisterpåföljd med personutredning m m, 1990**

District Courts: prosecuted persons, with public defence counsel etc., 1990

Anm. Avskrivningsbeslut ingår ej i tabellen.

Avgörandet m m	Hela antalet tilltalade	Därav med offentlig försvarare	Personer dömda till kriminalregisterpåföljd				
			Hela antalet	Med personutredning	Därav med personundersökning	rättspsyk. undersökning	läkarintyg ¹
Fällande dom	69 807	31 377	37 864	14 392	13 581	542	1 809
Frikännande dom	4 372	2 138	—	—	—	—	—
Slutligt beslut	117	64	81	—	—	—	—
därav bötesförvandling	35	22	—	—	—	—	—
Summa	74 296	33 579	37 945	14 392	13 581	542	1 809

1) Läkarintyg enligt 7 § lagen (1964:542) om personundersökning i brottmål.

Tabell 4.2.1.10**Tingsrätter: fullföljdsfrekvensen i de avgjorda brottmålen 1990**

District Courts: frequency of appeal against convictions, 1990

	Hela antalet mål	därav fullföljda till hovrätt	
		Antal	I % av mål avgjorda av tingsrätt
<i>Målens beskaffenhet</i>			
Notariemål	9 718	553	5,7
Andra brottmål	63 266	8 945	14,1
<i>Rättens sammansättning vid avgörandet</i>			
Ensamdomare	11 741	608	5,2
Nämnd	61 218	8 880	14,5
Jury	25	10	40,0
Avgjorda genom dom	64 385	9 131	14,2
Avgjorda genom beslut	8 599	367	4,3
därav avskrivna	4 112	103	2,5
Summa	72 984	9 498	13,0
därav med tolk	4 289	1 043	24,3

Tabell 4.2.1.11

Tingsrätter som är fastighetsdomstol: avgjorda mål efter beskaffenhet och processtidens längd 1990
 Real Estate Courts: cases finally dealt with, by nature and duration of proceedings, 1990

Anm. Avskrivna mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Antal mål med handläggningstid ¹				
		Tom 1 mån	Över 1 tom 2 mån	Över 2 tom 3 mån	Över 3 tom 6 mån	Över 6 mån
<i>Målens beskaffenhet</i>						
Mål om handräckning vars handläggning återupptagits efter ansökan om återvinning	117	20	26	17	24	30
Fastighetsbildningsmål	351	14	13	19	75	230
Mål/ärenden om expropriation m m enligt bygglagen	85	–	–	1	3	81
Mål om tomträtt	528	4	36	13	55	420
Hyrestvist	3 128	152	826	706	887	557
Arrendetvist	70	3	4	4	11	48
Mål/ärenden enl miljöskyddslagen	1	–	–	–	–	1
Andra fastighetsdomstolsmål	1 512	28	118	93	144	1 129
Summa	5 792	221	1 023	853	1 199	2 496
därav mål upptagna efter tredskodom	2 475	97	762	645	706	265

1) Tiden från det målet kommit in till tingsrätten och till tingsrättens avgörande.

Tabell 4.2.1.12

Tingsrätter som är fastighetsdomstol: fullföljdsfrekvensen i de avgjorda fastighetsdomstolsmålen 1990
 Real Estate Courts: frequency of appeal against judgments in Real Estate Court cases, 1990

Anm. Avskrivna och inom tingsrätten överflyttade mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	därav fullföljda till hovrätt	
		Antal	I % av mål avgjorda av tings- rätt
Mål om handräckning vars handläggning återupptagits efter ansökan om återvinning	117	23	19,7
Fastighetsbildningsmål	351	86	24,5
Mål/ärenden om expropriation m m enligt bygglagen	85	11	12,9
Mål om tomträtt	528	2	0,4
Hyrestvist	3 128	106	3,4
Arrendetvist	70	15	21,4
Mål/ärenden enl miljöskyddslagen	1	–	0,0
Andra fastighetsdomstolsmål	1 512	32	2,1
Summa	5 792	275	4,7
därav mål upptagna efter tredskodom	2 475	2	0,1

Tabell 4.2.1.13**Tingsrätter: balanserade, inkomna och avgjorda domstolsärenden samt fullföljdsfrekvensen av dem 1990**

District Courts: legal matters pending, entered, finally dealt with and frequency of appeals against decisions, 1990

	Antal ärenden
Inbalanserade	13 823
Inkomna	23 123
Avgjorda	22 134
därav fullföljda till hovrätt	521
Balanserade till följande år	14 812

Tabell 4.2.1.14**Statens va-nämnd: inkomna, slutligt handlagda och till följande år balanserade mål samt fullföljdsfrekvensen i de slutligt handlagda målen 1980–1990**

Water supply, sewage and district heating tribunal: cases entered, finally dealt with, pending at the end of the year and frequency of appeal against the rulings, 1980–1990

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Inkomna mål	208	344	391	237	300	199	326	241	206	596	382
Slutligt handlagda mål	251	223	320	323	257	238	284	247	276	506	411
Till följande år balanserade	136	257	328	242	285	246	288	282	209	299	270
Fullföljda till vattenöverdomstolen:											
Antal	37	20	33	36	34	39	58	30	33	19	14
I % av de slutligt handlagda	14,7	9,0	10,3	11,1	13,2	16,4	20,4	12,2	11,9	3,8	3,4

Tabell 4.2.1.15**Tingsrätter som är vattendomstol: inkomna, slutligt handlagda och till följande år balanserade vattenmål och ärenden 1981–1990**

Water Rights Courts: cases entered, finally dealt with and pending at the end of the year, 1981–1990

	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
<i>Mål</i>										
Inkomna under året	294	324	388	298	299	306	304	332	311	320
Slutligt handlagda under året	339	322	315	393	313	301	308	351	356	314
Ansökningsmål	329	306	299	382	297	288	283	331	338	302 ¹⁾
Stämningsmål	6	9	8	4	2	6	12	12	13	11
Förrättningsmål	.	.	.	2	2	3	7	5	5	1
Handräckningsmål	.	.	.	1	4	3	1	1	1	3
Mål om tillstånds giltighet m m	.	.	.	–	1	–	–	–	–	–
Besvärs- och underställningsmål	4	7	8	4	7	1	5	2	1	–
Balanserade till följande år	768	770	844	749	735	742	738	719	675	681
<i>Ärenden</i>										
Inkomna under året	100	113	177	429	55	62	51	36	33	44
Slutligt handlagda under året	114	108	104	103	136	173	213	75	48	40
Balanserade till följande år	23	28	101	427	346	235	73	34	23	27

1) 4 mål hänskjutna till regerings prövning.

Tabell 4.2.1.16

Tingsrätter som är vattendomstol: avgjorda vattenmål efter målets art m m 1990

Water Rights Courts: civil cases finally dealt with, by nature of case etc., 1990

Målets art (siffrorna betecknar kapitel, paragraf och punkt i vattenlagen)	Hela antalet mål	Antal mål som varit återförvisade eller vilande	Antal mål i vilka tidigare meddelats domar el. beslut	Antal sådana domar och beslut	Fördelning efter tiden mellan målens inkommande och deras avgörande					Målet hänskjutet till regeringens prövning
					T o m 3 mån	Över 3 mån t o m 1 år	Över 1 t o m 5 år	Över 5 t o m 10 år	Över 10 år	
Enligt äldre lag (1918:523)										
Ansökningsmål därav	49	1	41	825	–	1	–	14	34	6
Byggande i vatten (11:17 p1–6)	45	1	37	802	–	1	–	13	31	6
Vattentäkt (11:17 p7–10)	1	–	1	1	–	–	–	1	–	–
Vattenavledning (11:17 p19)	1	–	1	8	–	–	–	–	1	–
Avstånd med fullbordande av företag m m (11:17 p20)	2	–	2	14	–	–	–	–	2	–
Summa	49	1	41	825	–	1	–	14	34	6
Enligt ny lag (1983:291)										
Ansökningsmål	266	–	–	–	59	154	52	1	–	3
För annat vattenföretag än markavvattningsföretag därav										
Tillstånd till utförande enl 4 kap (13:13 p2)	179	–	–	–	47	105	27	–	–	3
Godkännande av utfört ändrings/lagningsarbete enl 4 kap (13:13 p3)	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–
Prövning av lagligheten enl 4 kap (13:13 p4)	49	–	–	–	5	29	14	1	–	–
Utskrivning av vattenläggning enl 14 kap 5§ (13:13 p7)	24	–	–	–	1	17	6	–	–	–
Förlängning av arbetstiden enl 15 kap 2§ 2 st (13:13 p9)	4	–	–	–	2	1	1	–	–	–
Omprövning av villkor enl 15 kap (13:13 p10)	7	–	–	–	3	1	3	–	–	–
Anmälan om oförutsedda skador 15 kap	2	–	–	–	–	1	1	–	–	–
Stämningssmål	5	–	–	–	1	–	3	1	–	–
Ersättning för skada eller intrång genom vattenanläggning som inte tillkommit i laga ordning el inte är av laga beskaffenhet (13:14 p2)	1	–	–	–	–	–	1	–	–	–
Ersättning för skada genom utdrivning av vattenanläggning utan tillstånd eller utan samband med ansökningsmål enl 14 kap 15§ 2 st (13:14 p3)	1	–	–	–	–	–	–	1	–	–
Omprövning av beslut om tillhandahållande av andelskraft enl 9 kap 17§ 2 st (13:14 p7)	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–
Ersättning för skada på grund av icke iakttagna villkor i tillståndsdom/beslut för vattenföretag enl 17 kap 2§ (13:14 p11)	2	–	–	–	–	–	2	–	–	–
Mål om ansvar och handräckning därav	2	–	–	–	1	1	–	–	–	–
Handräckning	2	–	–	–	1	1	–	–	–	–
Summa	273	–	–	–	61	155	55	2	–	3
Samtliga mål	322	1	41	825	61	156	55	16	34	9

Tabell 4.2.1.17

Tingsrätter: ärenden i boupptecknings- och avhandlingsprotokollen, förmynderskaps- och godmanskaps-ärenden samt inskrivningsmyndighetens ärenden 1990
District Courts: estate inventory guardianship and executor cases, and cases in Court Registrar, 1990

	Antal ärenden
<i>I boupptecknings- och avhandlingsprotokollen upptagna ärenden m m</i>	
I bouppteckningsprotokollet upptagna ärenden	
Inregistrering av bouppteckning	94 072
Dödsboanmälan	7 142
Äktenskapsförord	13 222
Gåva mellan makar	1 081
Lösöreköp	92
Kallelse å okända borgenärer	727
Anmälan om bodelning	6 996
Övriga	11 464
Summa	134 796
I avhandlingsprotokollet upptagna ärenden	1 514
Förmynderskap och godmanskap	31 233
<i>Inskrivningsmyndighetens ärenden</i>	
Ärenden i dagboken del A	376 024
Ärenden i dagboken del B	1 449 117 ¹
Ärenden i dagboken del C	1 766
Ärenden i dagboken över företagsinteckningar	157 887
Summa dagboksärenden	1 984 794 ^{2, 6}
Gravationsbevis	371 716 ³
Äganderättsbevis	3 656 ⁴
Bevis som avses i 4 § 4 st gravationsbeviskungörelsen (1971:710)	4
Uppgifter till fastighetsbildningsmyndighet	14 910
Upplägg för nybildade fastigheter	24 802
Yttranden enl 12 kap 10 § fastighetsbildningslagen (1970:988) ⁵	950

1) Dessutom 946 inskrivningsärenden angående luftfartyg.

2) Dessutom tillkommer Sjöfartsregistrets ärenden: dagbok del A 7 310, dagbok del B 1 294, dagbok del C 460 och övriga ärenden 1 334.

3) Inkl 259 gravationsbevis rörande luftfartyg.

4) Inkl 2 281 fastighetsbevis.

5) Dessa ärenden ingår även i dagboken del A.

6) Dessutom tillkommer 6 066 inskrivna ärenden som förs i fastighetsbok.

Tabell 4.2.1.18

Tingsrätter¹: Sjöfartsregistrets ärenden 1990
District Courts: Register of shipping matters, 1990

	Antal ärenden
Sjöfartsregistrets ärenden	
Ärenden i dagboken del A ²	7 310
Ärenden i dagboken del B ²	1 294
Ärenden i dagboken del C (registerärenden)	460
Ärenden i dagboken del C (båtregisterärenden)	420
Partrederiärenden	31
Registerutdrag	864
Bevis om icke-registrering	12
Summa ärenden	10 391
Tingsrättens ärenden, handlagda å sjöfartsregistret	
Ärenden ang dödande av förkommen inteckningshandling och om dödande av inteckning då inteckningshandlingen förkommit, såvitt avser skepp- och skeppsbyggen	3
Ärenden om registrering av båtbyggnadsförskott	4
Summa ärenden	7
Totalt	10 398

1) Sjöfartsregistret är placerat vid Stockholms tingsrätt.

2) Beträffande de här redovisade ärendenas art se sid 170.

Tabell 4.2.1.19**Tingsrätter: beviljade lagfarter och inskrivningar av tomträtt, länsvis 1990**

District Courts: registrations of title to real estate and site leasehold rights, by county, 1990

Län	Lagfart	Inskrivning av tomträtt
Stockholms	19 528	2 376
Uppsala	5 248	12
Södermanlands	5 509	166
Östergötlands	762	353
Jönköpings	72 310	21
Kronobergs	4 676	–
Kalmar	13 619	122
Gotlands	1 708	16
Blekinge	4 104	3
Kristianstads	9 225	82
Malmöhus	2 285	516
Hallands	7 148	112
Göteborgs o Bohus	12 337	626
Älvsborgs	10 951	255
Skaraborgs	6 543	6
Värmlands	8 144	248
Örebro	5 789	191
Västmanlands	4 380	718
Kopparbergs	10 557	10
Gävleborgs	7 350	243
Västernorrlands	7 188	22
Jämtlands	5 328	2
Västerbottens	7 157	35
Norrbottnens	7 290	737
Hela riket	185 653	6 872

Tabell 4.2.1.20**Tingsrätter: beviljade lagfarter fördelade efter fång och beskattningsnatur 1990**

District Courts: registrations of title to real estate, by nature of title and character of assessment, 1990

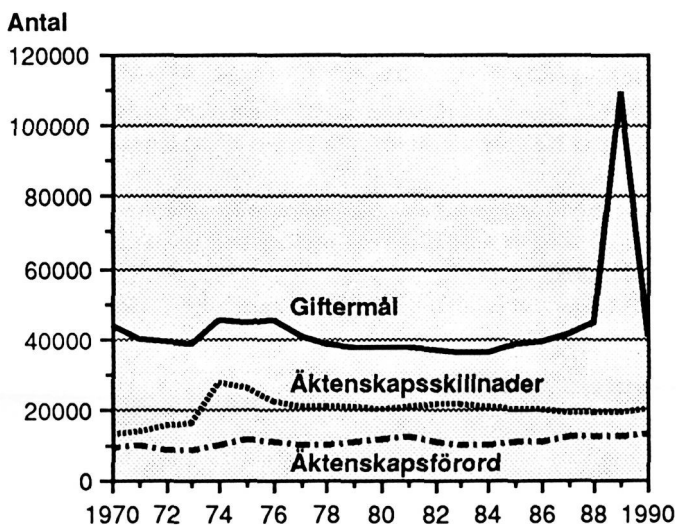
Fång	Jordbruks- fastighet	Annan fastighet	Summa
Frivillig försäljning	11 645	108 746	120 391
Köp vid exekutiv- och konkurs- försäljning	55	452	507
Expropriation o d	10	12	22
Byte	116	384	500
Gåva	5 955	16 522	22 477
Äktenskapsförord, arv eller giftorätt samt testamente	8 839	31 947	40 786
Annat fång	116	719	835
Okänt	130	5	135
Summa	26 866	158 787	185 653

4.2.2 Familjerätt

Familjerätt är den del av civilrätten som behandlar rättsnormer som reglerar familjelivet, dvs regler om äktenskap och dess rättsverkningar, om föräldrar och barn, förmynderskap och enligt hävd också arvsordning.

De ständiga förändringarna inom det sociala och ekonomiska området påverkar familjebildningen och har medfört ny lagstiftning också inom familjerättens område. Lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem är ett exempel på hur t ex samlevnad utan äktenskap har fått en sådan omfattning och betydelse att lagreglering behövs.

Giftermål, äktenskapsskillnader och äktenskapsförord, 1970–1990

Äktenskapsskillnader och giftermål

År	Giftermål	Äktenskapsskillnader
1960	50 149	8 958
1965	59 963	9 563
1970	43 278	13 174
1975	44 103	25 751
1980	37 569	20 250
1981	37 793	20 695
1982	37 051	21 270
1983	36 216	21 068
1984	36 210	20 601
1985	38 297	20 185
1986	38 830	19 518
1987	41 064	18 938
1988	44 098	18 838
1989	108 928	19 404
1990	40 416	19 959

Antalet **äktenskapsskillnader** har under 1980-talet och år 1990 hållit sig omkring 20 000. År 1990 ökade antalet äktenskapsskillnader med 3 %. Antalet **giftermål** 1990 var 8 % lägre än 1988. Det höga antalet giftermål 1989 berodde på ny lagstiftning beträffande änkepension som trädde i kraft den 1 januari 1990. Om man ser på medelfolkmängden gifta kvinnor framgår att år 1990 skiljde sig 1 167 gifta kvinnor på 100 000. Högsta värdet under 1980-talet var 1 221 år 1983.

Hälften av äktenskapsskillnaderna sker under de första 10 åren av äktenskapet. Antalet äktenskapsskillnader de första 5 åren har ökat med 31 % jämfört med 1989. I 3/5 av samtliga äktenskapsskillnader finns barn under 18 år. De flesta barnen, 90 %, finns i äktenskap som upplöses inom 20 år.

Familjemål m m år 1984–1990

År	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Gemensam ansökan om äktenskapsskillnad	16 954	16 690	16 235	15 754	15 511	15 766	16 295
Talan om äktenskapsskillnad genom stämning	3 713	3 567	3 401	3 280	3 403	3 464	3 885
Boskillnad	919	965	1 295	2 614	54 ¹	1	1
Äktenskapsförord	10 068	10 809	10 771	12 127	12 085	12 552	13 222
Gåva mellan makar					1 307	1 304	1 081
Faderskap	599	520	522	555	617	559	604
Vårdnad m m	2 847	3 022	2 872	2 839	2 915	2 958	2 996
Omyndighetsförklaring	53	35	14	15	10	3 ²	1 ²
Omyndighetsförklarings hävande	321	390	599	680	552	11 ²	1 ²

1) Boskillnadsinstitutet avskaffat i äktenskapsbalken.

2) Institutens omyndighetsförklaring och omyndighetsförklarings hävande avskaffat i föräldrabalken.

Vid beaktande av domsskäl framgår att de flesta är ense om äktenskapsskillnad, ca 2 % är oense. Ansökan om äktenskapsskillnad kan antingen ske gemensamt eller genom stämning. 2/5 saknar barn, vilket innebär att de troligen gemensamt ansökt om äktenskapsskillnad. En hypotes är då att stämningsansökan beror på oenighet beträffande vårdnad av barn eller underhållsbidrag och således berör 5 000–6 000 barn.

Mål om **vårdnad av barn** har sjunkit högst betydligt fr o m 1983 då den nya lagen om vårdnad och umgänge med barn, 1983:47 (ändrad gm lag 1983:484), trädde i kraft. År 1990 var vårdnadsfallen 2 996 mot 5 844 år 1982. Minskningen beror på att flertalet föräldrar som inte är gifta med varandra kan få gemensam vårdnad om barnen genom att vid pastorsämbetet anmäla gemensam vårdnad. Tidigare var ett tingsrättsbeslut nödvändigt även för denna grupp.

Några av de få uppgifter som finns om vårdnadsfrågor finns i utredningen **Vårdnad och underhåll, 1989**, som gjorts av SCB. Undersökningen var en totalundersökning och omfattade 19 371 domar där föräldrarna varit gifta med varandra och 1 182 domar där föräldrarna inte varit gifta med varandra. Några huvudresultat då **ingen tidigare vårdnadsdom** finns visar att

- för 76 % av barnen består den gemensamma vårdnaden. 22 % fick modern som ensam vårdnadshavare och 2 % fick fadern.

- den faktiska vistelsen för barnen ändras inte genom gemensam vårdnad, 90 % placeras hos modern och 10 % hos fadern.
- av barnen under 6 år får fadern ensam vårdnad om endast 1 %, medan modern får ensam vårdnad om 32 %.
- fadern får ensam vårdnad om drygt 2 % av pojkarna och drygt 1 % av flickorna.
- syskongrupper delas sällan mellan föräldrar.
- för 55 % av barnen fastställdes underhållsbidraget i samband med vårdnadsdomen/beslutet.
- 91 % av antalet fastställda underhållsbidrag betalas av fadern.
- 53 % av mödrarna och 17 % av fäderna får rättshjälp.
- umgängesrätten regleras för 3 % av barnen vid skilsmässan.

då **ändring av tidigare vårdnadsdom** finns visar att

- 35 % av ändringarna innebär övergång till gemensam vårdnad.
- fadern får ensam vårdnad om fler barn i samband med ändring av tidigare vårdnadsdom än vid skilsmässan.

År 1990 ökade antalet **äktenskapsförord** från 12 552 till 13 222, medan antalet **gåvor mellan makar** minskade från 1 304 till 1 081.

Tabeller om familjemål, se även under 4.2.1 Tingsrätter.

Tabell 4.2.2.1**Tingsrätter, hovrätter och Högsta Domstolen: äktenskapsskillnader 1960, 1965, 1970 och 1972–1990**

District Courts, Courts of Appeal, the Supreme Court: divorces, 1960, 1965, 1970 and 1972–1990

År	Samtliga äktenskaps- skillnader	därav med barn under 18 år ¹	På 100 000 av Hela medel- folkmängden	Medelfolk- mängd gifta kvinnor
1960	8 958	5 795	119,8	503,4
1965	9 563	5 754	123,7	514,2
1970	13 174	8 173	163,8	684,6
1972	15 189	10 203	187,0	795,0
1973	16 294	11 263	200,2	860,0
1974 ²	27 208	15 971	333,4	1 448,5
1975	25 751	17 511	314,3	1 383,0
1976	22 411	15 058	272,6	1 212,9
1977	20 994	14 026	254,4	1 144,0
1978	20 599	13 798	248,9	1 134,8
1979	20 785	13 776	250,6	1 153,5
1980	20 250	13 339	243,7	1 135,2
1981	20 695	13 707	248,7	1 172,5
1982	21 270	13 862	255,5	1 218,7
1983	21 068	13 559	253,0	1 221,2
1984	20 601	13 249	247,1	1 208,2
1985	20 185	13 101	241,7	1 195,2
1986	19 518	12 347	233,2	1 165,6
1987	18 938	11 810	225,5	1 138,1
1988	18 838	11 535	223,3	1 136,2
1989	19 404	11 792	228,5	1 154,0
1990	19 959	12 432	233,2	1 167,0

1) Åren 1960 till 1970 äktenskapsskillnader med barn under 15 år.

2) Nya regler om äktenskapsskillnad trädde i kraft 1974-01-01.

Tabell 4.2.2.2.**Tingsrätter, hovrätter och Högsta Domstolen: äktenskapsskillnader efter barnantal och äktenskapets varaktighet 1990**

District Courts, Courts of Appeal, the Supreme Court: divorces by number of children and by duration of marriage, 1990

Uppgifterna grundar sig på till äktenskapsregistret rapporterade äktenskapsskillnader som vunnit laga kraft.

Barnantal m m	Äktenskapets varaktighet (år) ¹								Summa	därav med betänke- tid	utan betänke- tid
	-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-			
<i>Antal äktenskap med nedanstående antal barn under 18 år</i>											
0	3 070	895	447	315	1 008	883	490	436	7 544	1 261	6 283
1	1 732	940	623	737	947	216	40	9	5 244	4 352	892
2	1 177	1 524	1 251	969	318	26	3	6	5 274	5 117	157
3	238	414	462	328	48	4	1	4	1 499	1 468	31
4	50	72	96	68	10	1	1	2	300	288	12
5	13	9	16	16	4	1	-	-	59	57	2
6	4	3	5	7	2	-	-	-	21	20	1
7	1	-	1	1	-	-	-	-	3	3	-
8	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-
över 8	5	3	1	2	2	-	-	1	14	13	1
Summa äktenskap	6 290	3 861	2 902	2 443	2 339	1 131	535	458	19 959	12 580	7 379
Summa barn	5 155	5 623	5 022	4 081	1 821	289	53	52	22 096	20 722	1 374
Antal barn per äktenskap	0,82	1,46	1,73	1,67	0,78	0,26	0,10	0,11	1,11	1,65	0,19
Utländska domar ²	2	1	5	2	2	-	-	-	12 ³	.	.

1) Antal år mellan vigselåret och domsåret.

2) Svea Hovrätts beslut att i främmande land meddelat beslut om upplösning av äktenskap skall gälla här i riket.

3) 1 uppgift saknar vigseldatum (makarna ej kyrkoskrivna i Sverige).

Tabell 4.2.2.3**Tingsrätter, hovrätter och Högsta Domstolen: äktenskapsskillnader efter lagrum, samt av hovrätt undanröjda domar på äktenskapsskillnad 1990**

District Courts, Courts of Appeal, the Supreme Court: divorces by law sections, and divorces vacated by Courts of Appeal, 1990

	Äktenskapsskillnader enligt 5 kap Äktenskapsbalken				Samtliga	därav med betän- ketid	utan betän- ketid	med barn under 16 år	Av hovrätt/ HD undan- röjda domar på äkten- skaps- skillnad ¹
	§ 1 (makarna ense om äkten- skaps- skillnad)	§ 2 (makarna ej ense om äkten- skaps- skillnad)	§ 4 (särlev- nad se- dan minst 2 år)	§ 5 (på grund av äkten- skaps- hinder)					
Tingsrätter	19 121	470	271	15	19 914	12 554	7 360	11 085	
Hovrätter	27	5	3	-	35	17	18	25	70
Högsta Domstolen	4	4	1	-	9	8	1	5	1

1) Av tingsrätt meddelad dom på äktenskapsskillnad som efter gemensamt överklagande undanröjts.

Tabell 4.2.2.4

Tingsrätter: barn fördelade efter kön, ålder och vårdnadshavare, 1989. Ingen tidigare vårdnadsdom. Föräldrarna tidigare gifta med varandra.

District Courts: children by sex, age and guardian, 1989. Parents earlier married to each other.

Ålder Kön	Antal barn				Procent			
	Gemensam vårdnad	Modern	Fadern	Summa	Gemensam vårdnad	Modern	Fadern	Summa
0 – 1 år	351	350	6	707	50	50	1	100
Pojke	183	185	5	373	49	50	1	100
Flicka	168	165	1	334	50	49	0	100
2 – 3 år	1 465	721	25	2 211	66	33	1	100
Pojke	764	324	17	1 105	69	29	2	100
Flicka	701	397	8	1 106	63	36	1	100
4 – 5 år	1 668	619	33	2 320	72	27	1	100
Pojke	844	291	19	1 154	73	25	2	100
Flicka	824	328	14	1 166	71	28	1	100
6 – 8 år	2 450	683	50	3 183	77	21	2	100
Pojke	1 248	370	36	1 654	75	22	2	100
Flicka	1 202	313	14	1 529	79	20	1	100
9 – 11 år	2 291	581	57	2 929	78	20	2	100
Pojke	1 201	294	35	1 530	78	19	2	100
Flicka	1 090	287	22	1 399	78	21	2	100
12 – 14 år	2 354	474	62	2 890	81	16	2	100
Pojke	1 201	231	37	1 469	82	16	3	100
Flicka	1 153	243	25	1 421	81	17	2	100
15 – 17 år	2 821	446	84	3 351	84	13	3	100
Pojke	1 406	197	51	1 654	85	12	3	100
Flicka	1 415	249	33	1 697	83	15	2	100
Samtliga barn	13 400	3 874	317	17 591	76	22	2	100
Pojke	6 847	1 892	200	8 939	77	21	2	100
Flicka	6 553	1 982	117	8 652	76	23	1	100

4.2.3 Mål och ärenden om ekonomi

Lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning

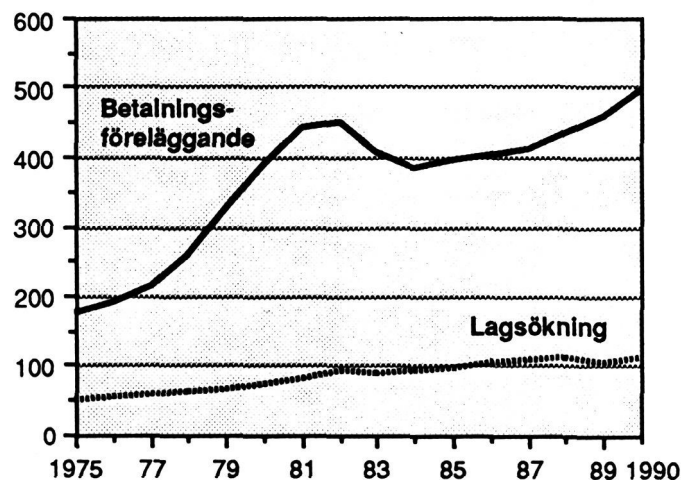
För att förenkla rutinerna vid tingsrätterna då en borgenär (fordringsägare) har ett krav som enbart gäller pengar används lagsökning eller betalningsföreläggande. Dessa förfaranden är snabbare och billigare rutiner än andra typer av mål och ärenden.

Lagsökning kan en borgenär använda sig av om han har ett skuldebrev eller ett annat *skriftligt fordringsbevis* som är förfallet till betalning. Rätten fastställer i ett lagsökningsutslag att betalningsskyldighet föreligger. Den betalningsskyldige kan begära återvinning, vilket innebär att fordran provas i en vanlig rättegång vid tingsrätt.

Betalningsföreläggande kan den borgenär ansöka om vid tingsrätt som har en fordran på pengar som *inte* grundar sig på *skriftligt fordringsbevis* och inte avser skadestånd. Om kravet medges eller om inget svar kommer till domstolen skrivs ett slutbevis ut. Även i detta fall kan den betalningsskyldige begära återvinning. Om denne förnekar skulden kan inget slutbevis ges och ärendet får tas upp i domstol.

Slutligt handlagda mål om lagsökning och betalningsföreläggande, 1975–1990

Antal i
1 000-tal

Handräckning ansöks då krav ej gäller pengar och ansöks med vissa undantag vid tingsrätten. Förfarandet är ungefär som vid lagsökning och används t ex vid avhysning (vräkning) och vid återtagande av uthyrd egendom. I samband med den nya Handräckningslagen av 1981 som trädde i kraft 1982 redovisar SCB statistik fr o m 1982 som inte är jämförbar med tidigare års redovisning.

Antalet slutligt handlagda mål har ökat med ca 37 % från 1989 till 1990.

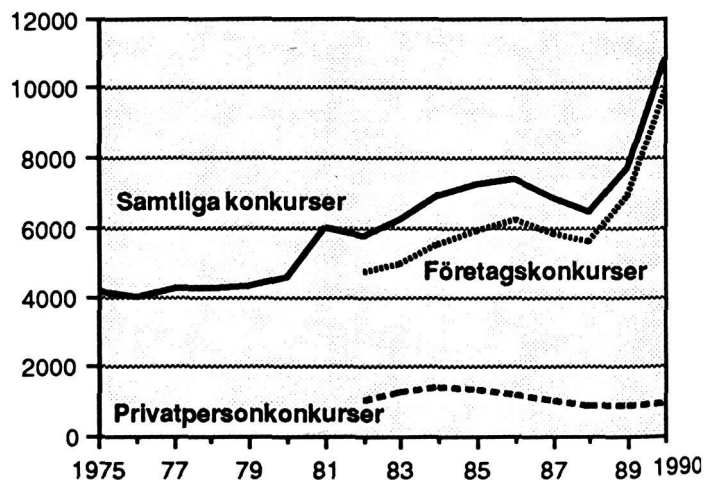
Inkomna och slutligt handlagda handräckningsmål år 1984–1990

År	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Inkomna	15 083	15 659	16 370	14 273	11 968	12 015	15 673
Slutligt handlagda	14 245	14 909	15 720	14 400	11 674	10 029	13 764
därav avhysning	11 588	12 200	12 556	10 509	7 528	5 812	5 946

Konkurs innebär att en person (gäldenär) eller företag inte kan betala sina skulder och att en ansökan därför lämnas in till domstol som fattar beslut om konkurs. Samtliga tillgångar fördelas mellan borgenärer beroende på hur och om de har säkerheter. I första hand fördelas tillgångarna till fordringsägare med särskild förmånsrätt t ex företagshypotek, därefter skall staten ha in skatterna, de anställda sina löner och i sista hand kommer övriga borgenärer.

Tillkomna konkurser, 1975–1990

Antal

Under 1970-talet uppgick antalet konkurser i genomsnitt till 4 178 per år. En kraftig ökning har skett under 1980-talet. För år 1990 redovisades 10 796 nya konkurser vilket är det högsta antalet någonsin.

Konkurser 1984–1990

År	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Samtliga därav	6 902	7 224	7 361	6 785	6 414	7 714	10 796
Företag	5 466	5 888	6 200	5 768	5 567	6 879	9 887
Privatpersoner	1 436	1 336	1 161	1 017	847	835	909

Ackord innebär att gäldenär och borgenärer kommer överens om att skulderna sätts ner så att konkurs kan undvikas. Det är som regel bäst för alla parter. Ackordcentralerna i Stockholm, Göteborg och Malmö har hand om ackorden.

Företagskonkurser och ackord fördelade efter antal anställda, 1988–1990

År	Konkurser			Ackord		
	1988	1989	1990	1988	1989	1990
Anställda						
0	3 933	4 762	6 580	31	19	27
1– 2	668	845	1 354	9	11	14
3– 5	445	568	831	14	13	8
6– 10	259	359	538	9	8	12
11– 20	160	205	320	10	7	8
21– 50	90	111	198	12	3	11
51–100	11	23	49	4	1	–
100–	1	6	17	2	1	1
Samtliga	5 567	6 879	9 887	91	63	81

SCB redovisar ackordstatistik fr o m år 1985. Antalet ackord har minskat från 134 år 1985 till 81 år 1990. År 1990 hade 33 % av de drabbade företagen 0 anställda, 42 % hade 1–10 anställda och 25 % hade mer än 10 anställda.

Näringsförbud

Näringsförbud infördes i konkurslagen den 1 juli 1980. Näringsförbud kan meddelas gäldenär som i samband med konkurs förfarit grovt otillbörligt mot borgenär eller om en person upprepade gånger förekommit i samband med konkurs.

Genom lagen om näringsförbud den 1 juli 1986 kan näringsförbud meddelas även person som i egenskap av enskild näringsidkare gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa. Detta oavsett om konkurs föreligger eller ej.

Näringsförbud kan meddelas också om person i avsevärd omfattning inte har betalat skatt, tull eller avgift som omfattas av lagen om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter.

Näringsförbud kan vara tillfälligt eller slutligt. Det senare är tidsbestämt till max 5 år. Den som meddelats näringsförbud får inte driva näringsverksamhet inte heller som styrelseledamot eller i någon annan egenskap företräda aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk förening eller stiftelse som driver verksamhet med bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen. Talan om näringsförbud förs vid tingsrätt av åklagare.

Vid utgången av år 1990 hade 142 personer näringsförbud.

Kronofogdemyndighet (KFM)

Kronofogdarna är verksamma i landets 81 kronofogdedistrikt. KFM har exekutiva uppgifter. De verkställer indrivning av pengar från betalningsskyldiga genom att

- göra utmätning
- ålägga arbetsgivare att innehålla lön
- avhysa (»vräka«) från bostad
- återtaga varor som sålts på avbetalning.

Staten, företag och privatpersoner m fl kan vara uppdragsgivare till KFM, som handlägger *allmänna* och *enskilda mål*. Stat och kommun är fordringsägare i allmänna mål som kan avse obetalda skatter, arbetsgivaravgifter, böter eller studiemedel m m och privatpersoner och företag i enskilda mål som avser lån, hyror m m.

Vid 1990 års början uppgick de samlade skatte- och avgiftsskulder, s k **allmänna mål**, till 19,8 miljarder kronor. Under året debiterades 14,0 miljarder kronor hos KFM och 3,14 miljarder drevs in. 2,71 miljarder avkortades (återkallades från indrivning). 2,03 miljarder kronor preskriberades. Vid årets slut hade skatte- och avgiftsskulder ökat till 25,9 miljarder kronor, en ökning med 31 %. Av de balanserade skulder var

- 28 % bearbetningsbart fordringsbelopp
- 32 % avskrivna belopp (passiv indrivning), kan bearbetas på nytt med begränsat resultat
- 27 % pågående konkurser
- 3 % avslutade konkurser och
- 10 % fordringsbelopp där anstånd beviljats.

Den 31 december 1990 fanns 352 000 gäldenärer med allmänna mål registrerade. Av dessa hade 54 % skulder på mellan 1–5 000 kronor. Dessa skulder motsvarade 1 % av totala skuldbeloppet. 12 % hade skulder på mer än 100 000 kronor (skuldbeloppet motsvarade 86 % av totala skuldbeloppet).

I **enskilda mål** redovisade KFM 921 miljoner kronor år 1990 avseende utsökning och återtagning, 342 miljoner införsel av underhållsbidrag och 151 miljoner levererade utsökningssavgifter.

År 1990 inkom 12 458 ansökningar om *avhysning*, en ökning med 1 % jämfört med 1989. Avhysningen verkställdes i 5 026 fall.

År 1990 inkom 5 085 ärenden om *exekutiv fastighetsförsäljning* vilket är 12 % fler ärenden än 1989.

Inteckningsstatistik

SCB har fram till och med 1982 totalredovisat inteckningsstatistik framställd på manuell väg ur kopior av inskrivningsmyndigheternas dagböcker. Åren 1974–1975 pågick försöksverksamhet med maskinell registrering av bland annat inteckningar parallellt med den manuella. Uppsala domsaga var den första inskrivningsmyndighet med full rättsverkan för

sitt ADB-stödda inskrivningsregister. Det omfattade samtliga inskrivningar redan år 1976, med undantag av en del inteckningar som t ex inteckningar i del av fastighet. Efter hand har allt fler inskrivningsmyndigheter övergått till ADB. Vid årsskiftet 1990–1991 ingick 68 % av samtliga inskrivningsmyndigheter. Cirka 0,5 % av inteckningarna ligger utanför dataregistrering och finns i manuellt förda böcker. Siffran varierar något beroende på hur länge inskrivningsmyndigheten ingått i datasystemet.

Centralnämnden för fastighetsdata (CFD) i Gävle är samordnande myndighet för dataregistret. Hösten 1995 beräknas samtliga inskrivningsmyndigheter ingå i CFDs dataregister.

Nedan redovisas värden för de län som helt övergått till ADB-registrering före den 1 januari 1990.

Beviljade och dödade inteckningar i fast egendom, 1990

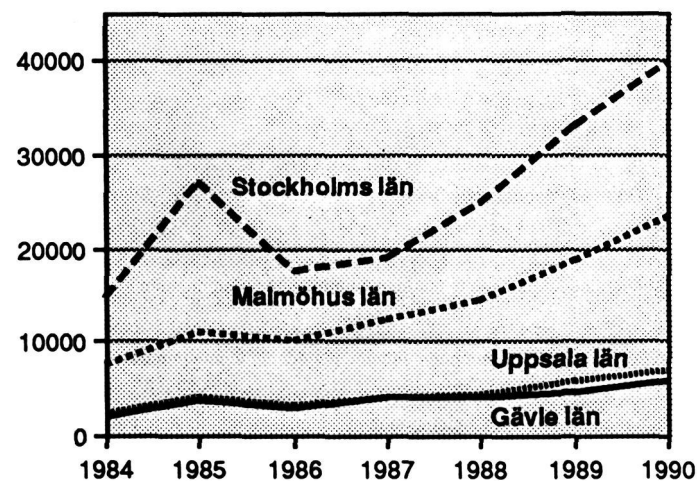
Län	Beviljade		Dödade	
	Antal	Belopp i milj kr	Antal	Belopp i milj kr
Stockholms	51 505	39 738	27 021	9 173
Uppsala	13 215	6 997	6 705	1 382
Södermanlands	14 719	6 025	8 201	1 633
Kalmar	12 791	5 897	8 988	1 781
Malmöhus	36 998	23 245	24 434	6 926
Hallands	16 633	7 242	8 990	1 738
Göteborgs o Bohus	31 013	19 657	18 548	4 632
Skaraborgs	14 767	6 819	9 408	2 070
Värmlands	15 711	7 381	10 080	3 023
Örebro	13 563	6 428	9 782	2 340
Västmanlands	10 490	5 058	7 308	1 465
Gävleborgs	13 720	5 863	8 960	1 944
Västernorrlands	13 626	5 407	11 254	2 009

Beviljade och dödade inteckningar i tomträtt, 1990

Län	Beviljade		Dödade	
	Antal	Belopp i milj kr	Antal	Belopp i milj kr
Stockholms	7 127	9 548	3 627	1 342
Uppsala	54	16	32	1
Södermanlands	615	228	367	80
Kalmar	384	144	210	59
Malmöhus	1 428	1 255	835	351
Hallands	345	154	183	17
Göteborgs o Bohus	2 116	2 038	1 892	1 118
Skaraborgs	25	54	19	29
Värmlands	909	575	427	171
Örebro	543	306	272	33
Västmanlands	2 150	546	1 083	124
Gävleborgs	715	166	944	118
Västernorrlands	45	186	25	40

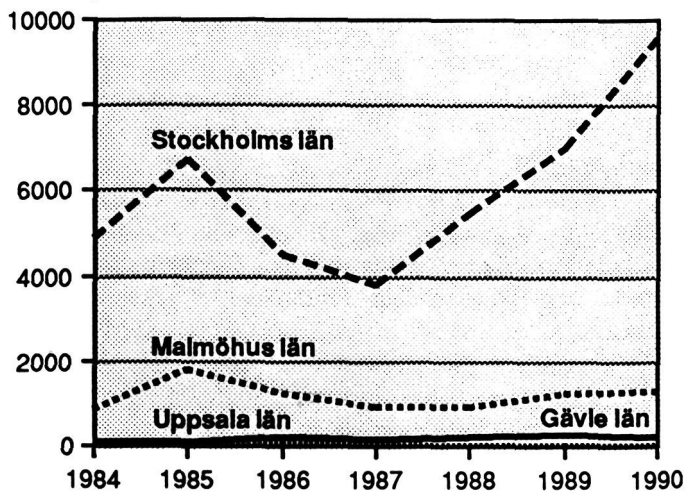
Totalt belopp för beviljade inteckningar i fast egendom för vissa län, 1984–1990

Kr i milj

Totalt belopp för beviljade inteckningar i tomträtt för vissa län, 1984–1990

Kr i milj

I den redovisade 7-årsperioden för Stockholms, Uppsala, Malmöhus och Gävleborgs län framkommer att totala beloppet för beviljade inteckningar i fast egendom och tomträtt är högst år 1990. Värdet på de beviljade inteckningarna var år

1990 4 gånger större än för de dödade. Stämpelskattens höjning den 1 juli 1985 från 0,4 till 1 % är med all sannolikhet en väsentlig orsak till höjningen detta år.

Tabell 4.2.3.1

Tingsrätter: mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning samt konkurser och konkursärenden m m 1990

District Courts: debt-recovery cases, injunctions to pay and bankruptcies etc., 1990

	Hela antalet mål		Hela antalet mål
Mål om lagsökning		Konkursärenden	
Balanserade från föregående år	32 307	<i>Konkursansökningar</i>	
Inkomna under året	125 077	Inkomna under året	17 965
Slutligt handlagda under året		därav från borgenär	
I fastighet el skepp/skeppsbyggnad intecknad fordran	12 588	staten	6 574
Annan fordran	101 154	annan	4 334
Balanserade till följande år	43 642	Konkurser	
Mål om betalningsföreläggande		Balanserade från föregående år	9 291
Balanserade från föregående år	131 379	Tillkomna under året	11 648
Inkomna under året	520 492	Upphörda	6 431
Slutligt handlagda under året	497 710	Till följd av hävt konkursbeslut	98
Balanserade till följande år	154 161	Genom förlikning/frivillig uppgörelse	24
Mål om handräckning		ackord	3
Inkomna under året	15 673	avskrivning enl 124 § KL	–
Slutligt handlagda under året	13 764	185 d § KL	226
därav avhysning	5 946	186 § KL	7
Ackord		10 kap 1,2 § KL	3 390
Förordnande av god man enligt ackordslagen		10 kap 3 § KL	4
(1970:847)	237	slututdelning enl 146 § KL	222
Beslut om förhandling om off ackord enligt		utdelning enl 185 f § KL	357
25 § ackordslagen	71	11 kap 18 § KL	2 100
		Överflyttade till annan domstol	847
		Balanserade till följande år	13 661
		Tillkomna under redogörelseåret	8 576
		Tillkomna under tidigare år	5 085
		Konkurser där efterutdelning kungjorts	
		enl 20 § KL	8

Tabell 4.2.3.2

Tingsrätter: företagskonkurser efter bransch och anställda 1990

District Courts: bankruptcies in enterprises 1990

Bransch	Antal företagskonkurser			Summa		Antal företag enligt CFAR	Andel därav i konkurs	Antal årsanställda enligt CFAR	Andel därav berörda av konkurs
	Aktiebolag	Handelsbolag	Enskilda firmor	Antal företag	Antal anställda				
Jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske	112	13	108	233	420,2	134 340	0,17	48 938	0,86
Brytning av mineraliska produkter	8	–	6	14	62,0	870	1,61	12 634	0,49
Livsmedels-, dryckes-, varu- och tobakstillverkning	46	6	14	66	259,9	3 190	2,07	72 380	0,36
Textil-, beklädnads-, läder- och lädervarutillverkning	111	8	16	135	1 878,5	3 950	3,42	26 532	7,08
Trävarutillverkning	139	13	23	175	1 330,8	8 350	2,10	62 923	2,12
Massa-, pappers- och pappersvarutillverkn., grafisk produktion	179	13	12	204	1 033,3	6 926	2,95	118 490	0,87
Tillv. av kemiska produkter, petroleum prod., gummi- och plastvaror	61	3	4	68	240,0	2 389	2,85	68 393	0,35
Tillv. av varor av mineraliska ämnen, utom metaller	22	3	2	27	104,1	1 500	1,80	23 686	0,44
Metallframställning	24	4	1	29	412,8	454	6,39	4 660	8,84
Verkstadstillverkning	552	37	76	665	4 102,1	23 176	2,87	436 674	0,94
Annan tillverkning	19	–	3	22	50,1	1 694	1,30	7 913	0,63
El-, gas-, värme- och vattenförsörjning	–	–	–	–	–	655	–	26 990	–
Byggnadsverksamhet	701	71	298	1 070	1 892,4	55 458	1,93	238 864	0,79
Partihandel och varuförmedl.	1 213	57	99	1 369	3 248,0	42 270	3,24	193 482	1,68
Detaljhandel	1 353	226	322	1 901	2 831,9	72 471	2,62	246 191	1,15
Restaurang- och hotellverksamhet	399	67	75	541	2 413,7	14 314	3,78	79 989	3,02
Samfärdsl	328	43	194	565	1 746,6	28 667	1,97	179 750	0,97
Bank- och försäkringsverksamhet, fastighetsförvaltn., uppdragsverksamhet	1 039	81	101	1 221	1 842,6	78 786	1,55	318 786	0,58
Tjänster	422	101	195	718	1 518,4	47 865	1,50	162 482	0,93
Okänd	687	43	134	864	124,5	30 765	2,81	6 762	1,85
Summa	7 415	789	1 683	9 887	25 511,9	558 110	1,77	2 372 519	1,08

Tabell 4.2.3.3

Tingsrätter: företagskonkurser efter bransch och antal anställda år 1986–1990

District Courts: bankruptcies in enterprises, 1986–1990

Bransch	Företagskonkurser									
	1986		1987		1988		1989		1990	
	Summa	Antal anställda	Summa	Antal anställda	Summa	Antal anställda	Summa	Antal anställda	Summa	Antal anställda
Jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske	231	310	229	285	197	120	209	316	233	420
Brytning av mineraliska produkter	7	30	6	7	3	5	9	44	14	62
Livsmedels-, dryckes-, varu- och tobakstillv.	65	333	68	309	54	165	65	178	66	260
Textil-, beklädnads-, läder- och lädervaru-tillverkning	75	926	62	885	80	1 031	66	866	135	1 879
Trävarutillverkning	148	1 133	133	947	113	455	99	723	175	1 331
Massa-, pappers- och pappersvarutillv., grafisk produktion	112	458	121	864	125	274	151	432	204	1 033
Tillv. av kemiska produkter, petroleum-produkter, gummi- och plastvaror	31	237	60	188	52	141	49	201	68	240
Tillv. av varor av mineraliska ämnen, utom metaller	28	413	18	170	18	50	15	50	27	104
Metallframställning	16	163	7	98	9	32	6	83	29	413
Verkstadsvarutillv.	447	3 185	387	2 992	337	1 662	394	2 435	665	4 102
Annan tillverkning	24	40	28	48	24	98	18	31	22	50
El-, gas- värme och vattenförsörjning	–	–	1	3	2	–	–	–	–	–
Byggnadsverksamhet	782	2 056	701	1 653	692	1 289	773	1 741	1 070	1 892
Partihandel och varuförmedling	828	1 493	773	1 365	718	945	958	1 667	1 369	3 248
Detaljhandel	1 380	1 949	1 152	1 633	1 140	1 302	1 415	1 970	1 901	2 832
Restaurang- och hotellverksamhet	337	1 439	324	1 213	310	962	334	1 009	541	2 414
Samfärdsel	419	866	343	673	338	668	416	952	565	1 747
Bank- och försäkringsverksamhet, fastighetsförvalt., uppdragsverksamhet	518	726	509	998	553	771	832	1 390	1 221	1 843
Tjänster	495	863	471	632	470	593	562	814	718	1 518
Okänd	257	16	375	11	332	38	508	39	864	125
Summa	6 200	16 635	5 768	14 973	5 567	10 600	6 879	14 941	9 887	25 512

Tabell 4.2.3.4**Tingsrätter: antal förhandlingar om offentligt ackord efter bransch och antal anställda 1990**

District Courts: Hearings on composition without bankruptcy, 1990

Bransch	Aktiebolag		Handelsbolag etc.		Enskilda firmor		Summa	
	Antal ackord	Antal anställda	Antal ackord	Antal anställda	Antal ackord	Antal anställda	Antal ackord	Antal anställda
Jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske	3	13	1	–	–	–	4	13
Brytning av mineraliska produkter	–	–	–	–	–	–	–	–
Livsmedels-, dryckes-, varu- och tobakstillv.	1	12	–	–	–	–	1	12
Textil-, beklädnads-, läder- och lädervaru- tillverkning	3	299	–	–	–	–	3	299
Trävarutillverkning	1	10	–	–	1	2	2	12
Massa-, pappers- och pappersvarutillv., grafisk produktion	2	25	1	–	–	–	3	25
Tillv. av kemiska produkter, petroleum- produkter, gummi- och plastvaror	3	–	–	–	–	–	3	–
Tillv. av varor av mineraliska ämnen, utom metaller	–	–	–	–	–	–	–	–
Metallframställning	–	–	–	–	–	–	–	–
Verkstadsvarutillv.	7	132	1	–	–	–	8	132
Annan tillverkning	–	–	–	–	–	–	–	–
El-, gas- värme och vattenförsörjning	–	–	–	–	–	–	–	–
Byggnadsverksamhet	6	66	–	–	–	–	6	66
Partihandel och varuförmedling	12	107	–	–	1	6	13	113
Detaljhandel	10	99	3	8	–	–	13	107
Restaurang- och hotellverksamhet	4	1	1	–	–	–	5	1
Samfärdsel	1	2	–	–	1	–	2	2
Bank- och försäkrings- verksamhet, fastighets- förvaltn., uppdragsverk- samhet	11	54	1	6	–	–	12	60
Tjänster	3	6	2	9	–	–	5	15
Okänd	1	–	–	–	–	–	1	–
Summa	68	826	10	23	3	8	81	857

Tabell 4.2.3.5**Tingsrätter, hovrätter och Högsta Domstolen: beslut om näringsförbud 1983–1990**

District Courts, Courts of Appeal and The Supreme Court: Decisions of prohibition to carry on business, 1983–1990

	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Tingsrätter								
Tillfälligt	20	14	11	12	20	4	14	16
Slutligt	40	46	31	14	21	24	17	16
– 1 år	1	–	–	–	–	–	–	–
1 år–2 år	–	9	4	5	2	–	1	–
2 år–3 år	14	20	11	5	7	11	9	9
3 år–4 år	4	9	2	1	3	3	8	5
4 år–5 år	21	17	14	3	10	9	7	2
Förlängning	1	–	1	–	–	–	1	3
Hovrätter								
Tillfälligt	–	–	–	–	1	2	1	4
Slutligt	5	19	12	9	17	12	21	12
– 1 år	–	1	–	–	–	–	–	–
1 år–2 år	–	2	1	2	3	1	–	–
2 år–3 år	3	7	3	3	6	3	5	5
3 år–4 år	2	4	5	1	2	4	7	4
4 år–5 år	2	5	3	3	7	5	9	3
Förlängning	–	3	1	–	1	1	–	2
Nedsättning	1	1	1	–	–	–	–	–
Högsta domstolen								
Tillfälligt	–	–	–	–	–	1	–	–
Upphävda/undanröjda								
Tillfälligt	2	3	1	1	6	4	–	3
Slutligt	1	–	5	–	1	–	1	–
Upphörda	1	8	27	37	45	58	34	34
Avlidna	1	–	1	5	2	–	–	–
Antal personer med näringsförbud vid årets slut								
Tillfälligt	21	20	14	21	22	19	18	22
Slutligt	94	159	176	157	152	127	125	120
Summa	115	179	190	178	174	146	143	142

Tabell 4.2.3.6**Kronofogdemyndigheter: inkomna, handlagda, avslutade och till följande år balanserade mål och ärenden 1989 och 1990**

Offices of the Crown Bailiff cases, 1989 and 1990

	Inkomna		Handlagda		Avslutade		Balanserade	
	1989	1990	1989	1990	1989	1990	1989	1990
Allmänna mål	1 009 367	1 071 565	.	.	1 006 703	1 046 242	703 439	728 762
därav företagskatter	244 539	281 514	.	.	.	.	.	.
Införelsmål	.	.	48 143	72 509	.	.	.	.
Enskilda mål	574 493	577 899	.	.	494 892	571 578	312 927	261 433
Utsökningsmål	544 620	552 496	.	.	.	.	.	.
därav ansökan om avhysning	12 391	12 458	4 860 ¹	5 026 ¹	.	.	.	.
Avbetalningsmål	4 349	3 172	.	.	.	.	.	.
Införelsmål	25 524	22 231	.	.	.	.	.	.
Lönegarantiärenden/löneborgenärer	14 420	29 508	.	.	.	.	.	.
Tillsynsmyndighet i konkurser	7 890	11 248	.	.	6 938	7 230	9 262	13 374
Fastighetsförsäljning								
Kungjorda fastigheter	.	.	1 263	1 307	.	.	.	.
Exekutiv försäljning	4 531	5 085	.	.	735 ²	812 ²	2 304	3 101

1) Verkställda.

2) Antal fastigheter vari auktion hållits.

Källa: Tabeller från riksskatteverket.

4.2.4 Hovrätter

Domar och beslut som meddelats i allmän underrätt kan överklagas i hovrätt som är överrätt. Antalet hovrätter är 6, nämligen

- 1 Svea hovrätt
- 2 Göta hovrätt
- 3 Hovrätten över Skåne och Blekinge
- 4 Hovrätten för Västra Sverige
- 5 Hovrätten för Nedre Norrland
- 6 Hovrätten för Övre Norrland.

Tingsrätts dom i brottmål och tvistemål överklagas inom tre veckor efter domen till hovrätt genom att överklagandet skickas in skriftligt till underrätt och kallas vad.

Övriga beslut överklagas genom *besvär*, som skall inges till tingsrätten inom två veckor.

Hovrätterna består av lagfarna domare och nämndemän. De senare finns endast med vid brottmål, fördelningen är 3–4 domare och 2–3 nämndemän. Nämndemän deltar inte vid bötesförvandlingsmål.

Tvistemål

Antalet till hovrätter inkomna tvistemål år 1990 var 3 401 inklusive mål från vattenöverdomstolen.

2 751 tvistemål avgjordes i *ordinär rättegång* och 515 i *förenklad rättegång*. Av de avgjorda i ordinär rättegång avskrevs 23 % och 70 % prövades i sak. Drygt 43 % av underinstansens avgörande fastställdes och 28 % ändrades.

Brottmål

År 1990 inkom 7 952 brottmål till hovrätterna och 7 786 brottmål avgjordes. 15 % avskrevs och 81 % prövades i sak.

Underinstansens avgörande fastställdes i ca hälften av målen och 1/3 ändrades.

Övriga mål

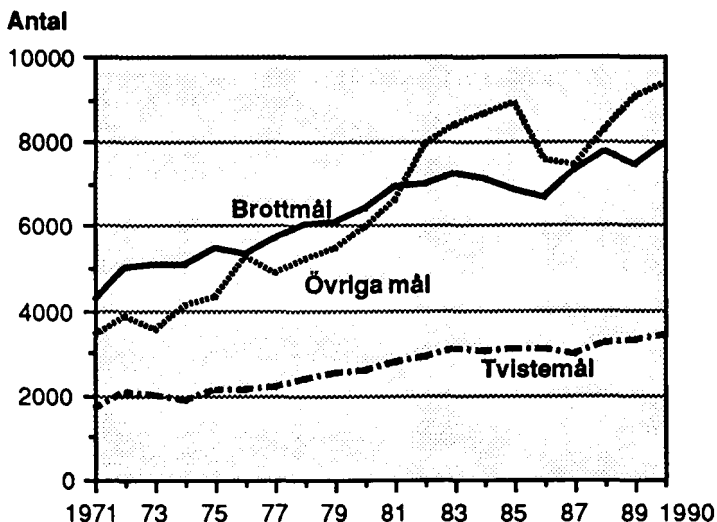
1990 inkom 9 352 övriga mål till hovrätterna och 9 316 avgjordes.

Tvistemål och övriga mål som avgjorts har ökat något under 1980-talet medan brottmålen minskat t o m år 1986 för att därefter öka. Ökningen för avgjorda brottmål mellan 1989 och 1990 var 8 %. Avskrivna tvistemål och brottmål visar en uppåtgående tendens under 80-talet. Avskrivna tvistemål har ökat med 50 % från 1982 till 1990. Motsvarande siffra för brottmål är 47 %.

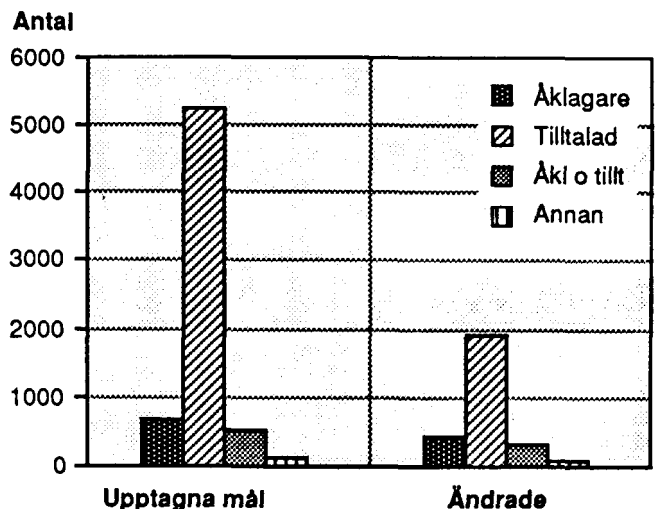
Talan fullföljdes från tingsrätt till hovrätt av den *tilltalade* i mer än 3/4 av målen men endast 31 % ändrades. Cirka 1/11 fullföljdes av åklagare. Av dessa ändrades 58 %. Något mindre än 1/10 fullföljdes av *åklagare och tilltalad*, 43 % ändrades.

Till högsta domstolen (HD) fullföljdes år 1990 ca 18 % av brottmålen avgjorda i hovrätt, ca 20 % av tvistemålen och 16 % av övriga mål.

Inkomna tvistemål, brottmål och övriga mål, 1971–1990

Ändringsfrekvens av till prövning upptagna brottmål, 1990

Tabell 4.2.4.1

Hovrätter: inkomna, slutligt handlagda och till följande år balanserade mål 1960, 1970, 1975, 1980 och 1984–1990

Courts of Appeal: cases entered, finally dealt with and pending at the end of the year, 1960, 1970, 1975, 1980 and 1984–1990

	Inkomna	Slutligt handlagda	Balanserade till följande år
<i>Twistemål¹</i>			
1960	1 853	1 896	895
1970	1 721	1 691	906
1975	2 095	2 047	1 136
1980	2 549	2 453	1 427
1984	2 996	2 958 ²	1 747
1985	3 055 ³	2 978	1 824
1986	3 082	3 084	1 822
1987	2 998	2 863 ²	1 886
1988	3 229	2 874	2 267
1989	3 261	2 941	2 573
1990	3 401	3 319	2 701
<i>Brottmål¹</i>			
1960	4 119	4 089	1 108
1970	4 323	4 263	1 329
1975	5 431	5 144	1 999
1980	6 383	6 360	2 155
1984	7 103	7 035	2 595
1985	6 838	6 837	2 596
1986	6 690	6 704	2 491
1987	7 326	6 905	2 904
1988	7 745	7 508	3 145
1989	7 465	7 205	3 390
1990	7 952	7 786	3 671
<i>Övriga mål¹</i>			
1960	2 089	2 038	529
1970	3 314	3 295	718
1975	4 264	4 248	1 129
1980	5 956	5 903	1 512
1984	8 686	8 659	2 017
1985	8 906	8 931	1 992
1986	7 545	7 718	1 690
1987	7 459	7 533	1 594
1988	8 295	7 829	2 116
1989	9 037	8 646	2 458
1990	9 352	9 316	2 617
<i>Samtliga mål¹</i>			
1960	8 061	8 023	2 532
1970	9 358	9 249	2 953
1975	11 790	11 439	4 264
1980	14 888	14 716	5 094
1984	18 785	18 652 ²	6 359
1985	18 799 ³	18 746	6 412
1986	17 317	17 506	6 003
1987	17 783	17 301	6 384
1988	19 269	18 211	7 528
1989	19 763	18 792	8 421
1990	20 705	20 421	8 989

1) Vid redovisningen av mål 1970 är den statistiska enheten = handläggningssenheter. Övriga år har varje i målförteckningen upptaget mål räknats som särskilt mål.

2) Därav 1 miljöskyddsmål.

3) Därav 2 miljöskyddsmål.

Tabell 4.2.4.2

Hovrätter: balanserade, inkomna och avgjorda mål 1990

Courts of Appeal: cases pending, entered and finally dealt with, 1990

	Hela antalet mål
<i>Twistemål</i>	
Balanserade från föregående år	2 619
Inkomna under året	3 401
Avgjorda under året	3 319
Avskrivna	675
Avgjorda utan huvudförhandling	2 476
Avgjorda efter huvudförhandling	843
Avgjorda med nämnd	122
Balanserade till följande år	2 701
<i>Brottmål</i>	
Balanserade från föregående år	3 505
Inkomna under året	7 952
Avgjorda under året	7 786
Avskrivna	1 202
Avgjorda utan huvudförhandling	2 190
Avgjorda efter huvudförhandling	5 596
Avgjorda med nämnd	5 006
Balanserade till följande år	3 671
<i>Övriga mål</i>	
Balanserade från föregående år	2 581
Inkomna under året	9 352
Avgjorda under året	9 316
Avskrivna	503
Balanserade till följande år	2 617
<i>Samtliga mål</i>	
Balanserade från föregående år	8 705
Inkomna under året ¹	20 705
Avgjorda under året	20 421
Balanserade till följande år	8 989

1) Därav 157 omedelbart upptagna mål.

Källa: Maskintabeller från domstolsverket.

Tabell 4.2.4.3**Hovrätter¹: mål avgjorda i andra instans efter avgörandet och beskaffenheten samt beträffande brottmål efter person som fullföljt talan 1990**

Courts of Appeal: cases finally dealt with, by decision and nature of case; criminal cases, by appellant(s), 1990

Anm. Inom hovrätten överflyttade mål ingår ej i tabellen.

A Tvistemål, som handlagts i ordinär rättegång

	Hela antalet mål	Målet avskrivet	Ej prövat i sak	Underinstansens avgörande		Uppgift saknas
				Fastställt	Andrat	
Ändringsyrkandet har angått						
Äktenskapsskillnad	86	22	13	24	27	–
Fastställande av faderskap	24	2	2	16	4	–
Fastighetsdomstolsmål	172	31	20	86	35	–
Vattenmål	40	7	3	9	21	–
Annat	2 429	566	132	1 058	670	3
Summa	2 751	628	170	1 193	757	3

B Tvistemål, som handlagts i förenklad rättegång

	Hela antalet mål	Målet avskrivet	Underinstansens avgörande	
			Fastställt/Ej prövat i sak	Andrat
Ändringsyrkandet har angått				
Lagsökning	8	2	5	1
Betalningsföreläggande	297	20	249	27
Annat tvistemål	131	8	107	16
Okänt	79	5	59	15
Summa	515	35	420	59

1) Inkl vattenöverdomstolen.

Tabell 4.2.4.3 (forts)

Hovrätter¹: mål avgjorda i andra instans efter avgörandet och beskaftenheten samt beträffande brottmål efter person som fullföljt talan 1990

C Brottmål

	Hela antalet mål	Målet avskrivet	Ej prövat i sak	Underinstansens avgörande		Uppgift saknas
				Fastställt	Andrat	
Mål enligt						
Brottsbalken	3 897	631	113	1 724	1 429	–
Trafikbrottslagen	1 393	177	52	690	474	–
Varusmuggningslagen	77	13	–	34	30	–
Narkotikastrafflagen/-förordningen	154	25	4	73	52	–
Brottsbalken o trafikbrottslagen	599	130	21	252	196	–
Brottsbalken och narkotikastrafflagen/ -förordningen	163	31	6	68	58	–
Varusmuggningslagen och narkotika- strafflagen/-förordningen	48	4	–	26	18	–
Annan författning/andra kombinationer	1 371	186	41	699	442	3
Har ej angått brott	84	5	7	49	23	–
Summa	7 786	1 202	244	3 615	2 722	3
Talan fullföljd av						
Åklagare	767	104	5	213	445	–
Tilltalad	6 112	854	218	3 149	1 890	1
Åklagare och tilltalad	711	204	14	188	305	–
Annan	162	33	6	55	68	–
Okänt	34	7	1	10	14	2

D Övriga mål

	Hela antalet mål	Målet avskrivet
Genom besvär fullföljda		
Brottmål	2 816	89
Twistemål, fastighetsdomstolsmål	1 695	116
Vattenmål	10	1
Andra ärenden	77	4
Summa	4 598	210

1) Inkl vattenöverdomstolen.

Tabell 4.2.4.4**Hovrätter¹: avgjorda mål efter beskaftenhet och processtidens längd i hovrätten 1990**

Courts of Appeal: cases finally dealt with, by nature of case and time period, 1990

Anm. Avskrivna mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Antal mål med handläggningstid ²					Okänd tid
		To m 3 mån	Över 3 to m 6 mån	Över 6 mån to m 1 år	Över 1 år		
<i>Twistemål</i>							
Ändringsyrkandet har angått							
Äktenskapsskillnad	64	43	9	7	5	–	
Fastställande av faderskap	22	1	6	8	7	–	
Fastighetsdomstolsmål	141	22	26	56	37	–	
Vattenmål	33	4	5	10	14	–	
Annat	2 343	392	466	788	673	24	
Summa twistemål	2 603	462	512	869	736	24	
<i>Brottmål</i>							
Mål enligt							
Brottsbalken	3 266	1 113	1 049	842	249	13	
Trafikbrottslagen	1 216	199	535	394	83	5	
Varusmuggningslagen	64	11	23	22	6	2	
Narkotikastrafflagen/-förelörden	129	73	30	23	3	–	
Brottsbalken och trafikbrottslagen	469	205	131	114	18	1	
Brottsbalken och narkotikastrafflagen/ -förelörden	132	88	24	17	3	–	
Varusmuggningslagen och narkotikastraff- lagen/-förelörden	44	34	6	4	–	–	
Annan förelättning/andra kombinationer	1 185	285	394	354	138	14	
Har ej angått brott	79	36	18	21	2	2	
Summa brottmål	6 584	2 044	2 210	1 791	502	37	
Mål med tolk	582	294	129	136	23	–	
<i>Övriga mål</i>							
Genom besvär fullföljda							
Brottmål	2 727	2 520	105	78	24	–	
Twistemål och fastighetsdomstolsmål	1 579	1 055	221	201	102	–	
Vattenmål	9	5	–	4	–	–	
Annat	73	48	11	10	4	–	
Summa övriga mål	4 388	3 628	337	293	130	–	
Omedelbart upptagna mål	157	130	11	15	1	–	

1) Inkl vattenöverdomstolen.

2) Tiden från det målet kommit in till hovrätten och till hovrättens avgörande.

Tabell 4.2.4.5

Hovrätter: avgjorda mål fullföljda från tingsrätt efter beskaffenheten och tiden från målets anhängig-görande i första instans och till hovrättens avgörande 1990

Courts of Appeal: cases finally dealt with, by nature and time period from the case's entering 1st instance court until the judgment of the Court of Appeal, 1990

Anm. Besvärsmål, vattenmål och avskrivna mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Tiden från det målet inkommit till första instans och till hovrättens avgörande						
		T o m 6 mån	Över 6 t o m 9 mån	Över 9 mån t o m 1 år	Över 1 t o m 1,5 år	Över 1,5 t o m 2 år	Över 2 år	Okänd tid
<i>Twistemål</i>								
Ändringsyrkandet har angått								
Äktenskapsskillnad	64	29	4	9	12	1	6	3
Fastställande av faderskap	22	1	–	1	7	3	8	2
Fastighetsdomstolsmål	141	8	10	11	29	25	51	7
Annat	2 343	170	201	227	530	352	670	193
Summa twistemål	2 570	208	215	248	578	381	735	205
<i>Brottmål</i>								
Mål enligt								
Brottsbalken	3 266	943	670	586	574	171	162	160
Trafikbrottslagen	1 216	148	389	286	256	78	26	33
Varusmugglingslagen	64	10	19	12	15	2	3	3
Narkotikastrafflagen/-förordningen	129	65	27	14	13	3	2	5
Brottsbalken och trafikbrottslagen	469	164	92	78	84	34	10	7
Brottsbalken och narkotikastrafflagen/-förordningen	132	73	14	14	17	5	5	4
Varusmugglingslagen och narkotikastrafflagen/-förordningen	44	24	10	3	5	1	1	–
Annan författning/andra kombinationer	1 185	216	230	220	232	117	101	69
Har ej angått brott	79	29	11	11	13	3	8	4
Summa brottmål	6 584	1 672	1 462	1 224	1 209	414	318	285

Tabell 4.2.4.6

Hovrätter¹: ändringsfrekvensen i de till hovrätterna fullföljda och av dem till prövning upptagna målen 1990

Courts of Appeal: frequency at which judgments are altered by Courts of Appeal, 1990

Anm. Avskrivna mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	därav ändrade Antal	%
<i>Twistemål</i>			
Ändringsyrkandet har angått			
Äktenskapsskillnad	64	27	42
Fastställande av faderskap	22	4	18
Fastighetsdomstolsmål	141	35	25
Vattenmål	33	10	30
Annat	2 343	681	29
Summa tvistemål	2 603	757	29
<i>Brottmål</i>			
Målenligt			
Brottsbalken	3 266	1 429	44
Trafikbrottslagen	1 216	474	39
Varusmuggningslagen	64	30	47
Narkotikastrafflagen/-förordningen	129	52	40
Brottsbalken och trafikbrottslagen	469	196	42
Brottsbalken och narkotikastrafflagen/ -förordningen	132	58	44
Varusmuggningslagen och narkotikastraff- lagen/-förordningen	44	18	41
Annan författning/andra kombinationer	1 185	442	37
Har ej angått brott	79	23	29
Summa brottmål	6 584	2 722	41
Talan i brottmål fullföljd av			
Åklagare	663	445	67
Tilltalad	3 258	1 890	36
Åklagare och tilltalad	507	305	60
Annan	129	68	53

1) Inkl vattenöverdomstolen.

Tabell 4.2.4.7

Hovrätter¹: fullföljdsfrekvensen i de avgjorda målen 1990

Courts of Appeal: frequency at which rulings of Courts of Appeal led to applications for review by the Supreme Court, 1990

Anm. Avskrivna mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Till HD inkomna ansökning- ar om prövningstillstånd Antal	I % av mål avgjorda av hovrätt
Twistemål	2 603	525	20,2
Brottmål	6 584	1 165	17,7
Övriga mål	8 813	1 406	16,0
Summa	18 000	3 096	17,2

1) Inkl vattenöverdomstolen.

4.2.5 Högsta domstolen (HD)

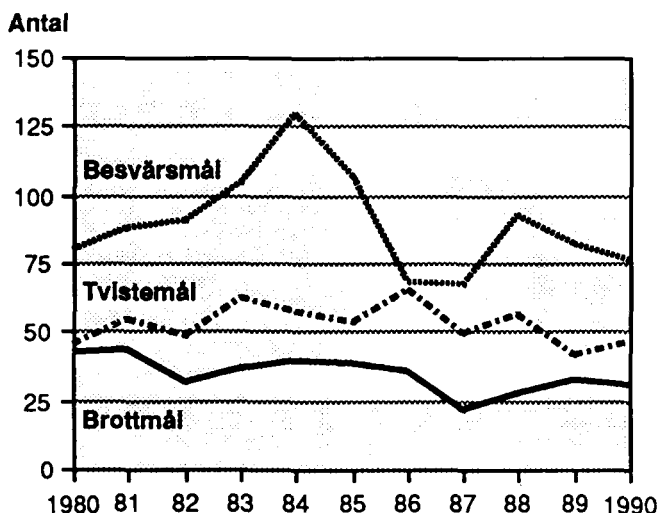
HD som finns i Stockholm är oftast tredje och alltid sista instans med något undantag. Domare i HD är justitieråd. Om någon vill överklaga hovrättens **dom** skriver man till HD och ansöker om revision (ändring). Den som vill överklaga ett **beslut** om ersättning till rättegångsbiträde eller offentlig försvarare skall skriva till HD och anföra besvär.

För att ett mål skall tas upp i HD måste *prövningstillstånd* meddelas. Prövningstillstånd meddelas om det är av vikt som ledning för rättstillämpningen att talan prövas i HD eller då det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning som t ex att

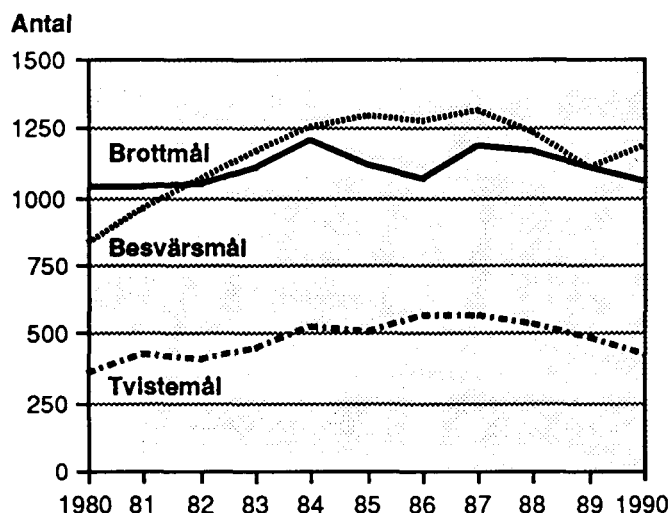
grund till resning finns eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbi-seende eller grovt misstag. Domvilla kan t ex innebära fel-aktig sammansättning i rätten, att någon dömts utan att på rätt sätt blivit stämd eller inte fått föra sin talan i HD.

År 1990 inkom 3 096 ansökningar om prövningstillstånd till HD, 525 tvistemål, 1 165 brottmål och 1 406 besvärsmål. För 10 % av tvistemålen beviljades prövningstillstånd. Motsvarande siffror för brottmål och besvärsmål var 3 % resp 6 %.

Bifallna ansökningar om prövningstillstånd i HD, 1980–1990

Avslagna ansökningar om prövningstillstånd i HD, 1980–1990

Tabell 4.2.5.1**Högsta Domstolen: ansökningar om prövningstillstånd 1960, 1970, 1975 och 1980–1990**

The Supreme Court: applications for review of cases, 1960, 1970, 1975 and 1980–1990

År	Antal mål i vilka ansökningen varit bifallen				Antal avslagna ansökningar				Hela antalet mål
	Tviste-mål	Brott-mål	Besvärs-mål	Summa	Tviste-mål	Brott-mål	Besvärs-mål	Summa	
1960	68	37	51	156	277	620	116	1 013	1 169
1970	59	51	76	186	228	626	218	1 072	1 258
1975	48	45	84	177	318	680	422	1 420	1 597
1980	45	42	80	167	356	1 035	831	2 222	2 389
1981	54	43	88	185	426	1 039	955	2 420	2 605
1982	48	32	91	171	409	1 045	1 068	2 522	2 693
1983	62	37	105	204	447	1 104	1 160	2 711	2 915
1984	57	39	129	225	527	1 201	1 251	2 979	3 204
1985	53	38	107	198	507	1 111	1 297	2 915	3 113
1986	65	36	68	169	564	1 070	1 276	2 910	3 079
1987	49	22	67	138	562	1 184	1 315	3 061	3 199
1988	56	28	93	177	534	1 162	1 230	2 926	3 103
1989	41	33	82	156	483	1 105	1 102	2 690	2 846
1990	48	31	76	155	423	1 055	1 186	2 664	2 819

Tabell 4.2.5.2

Högsta Domstolen: avgjorda mål efter innebörden av HDs avgörande 1960, 1970, 1975 och 1980–1990

The Supreme Court: cases finally dealt with, by nature of decision of the Supreme Court, 1960, 1970, 1975 and 1980–1990

Anm. I tabellen ingår inte avslagna ansökningar om prövningstillstånd.

Mål År	Hela antalet mål	Ändrings- yrkandet ej till nå- gon del upp- taget till prövning	Målet återför- visat	Överklagade avgörandet		
				Fast- ställt	Ändrat tillbaka till första instans	Ändrat på annat sätt
<i>Tvistemål¹</i>						
1960	65	2	1	27	15	20
1970	52	–	3	24	3	22
1975	60	1	2	21	4	32
1980	30	–	2	17	2	9
1981	63	2	2	30	4	25
1982	42	2	1	22	4	13
1983	51	–	3	18	6	24
1984	50	1	2	19	5	23
1985	63	–	4	31	5	23
1986	53	3	2	24	9	15
1987	65	–	3	37	4	21
1988	53	–	4	23	9	17
1989	56	2	4	25	8	17
1990	56	2	4	28	5	17
<i>Brottmål¹</i>						
1960	44	1	1	9	5	28
1970	57	–	1	5	7	44
1975	39	1	2	9	4	23
1980	48	8	3	13	3	21
1981	69	3	9	23	6	28
1982	41	6	1	5	2	27
1983	41	–	2	14	5	20
1984	39	1	4	4	–	30
1985	51	3	3	25	–	20
1986	52	4	2	12	–	34
1987	43	–	3	12	–	28
1988	45	8	3	14	–	20
1989	51	4	–	11	–	36
1990	46	1	1	15	–	29
<i>Besvärsmål¹</i>						
1960 ²	75	–	3	49	6	17
1970	92	6	8	43	3	32
1975	124	15	9	60	5	35
1980	138	21	6	66	6	39
1981	165	16	10	79	16	44
1982	160	23	32	73	6	26
1983	173	37	18	63	3	52
1984	208	6	22	86	5	89
1985	167	5	15	90	3	54
1986	156	3	15	71	10	57
1987	129	2	8	62	10	47
1988	179	7	9	92	10	61
1989	194	1	18	97	5	73
1990	150	1	16	81	6	46

1) Handlagda av HD såsom andra och tredje instans.

2) Som besvärsmål har redovisats 3 ospecificerade mål som fullföljts från vattenöverdomstolen.

Tabell 4.2.5.3**Högsta Domstolen: mål och ärenden 1990**

The Supreme Court: cases and other legal matters, 1990

A Ansökningar om prövningstillstånd

	Revisionsmål		Besvärs- mål	Summa
	Tviste- mål	Brott- mål		
Balanserade från föregående år	184	226	262	672
Inkomna under året ¹	525	1 165	1 406	3 096
därav specialmål	22	5	123	150
Summa	709	1 391	1 668	3 768
Avskrivna under året	21	42	36	99
Avgjorda under året	476	1 120	1 314	2 910
därav bifallna	48	31	76	155
Balanserade till följande år	212	229	318	759
därav specialmål	88	10	153	291
Summa	709	1 391	1 668	3 768
Av de till följande år balanserade målen har till HD inkommit				
Under redogörelseåret	192	221	308	721
Under tidigare år	20	8	10	38

B Mål vari prövningstillstånd meddelats, övriga mål och ansökningar

	Prövningstillstånd meddelat				Mål vari prövnings- tillstånd ej er- fordras	Besvär över dom- villa	Ansökningar om	
	Revisionsmål Tviste- mål	Brott- mål	Besvärs- mål	Summa			Resning	Återställ- ande av försutten tid
Balanserade från föregående år	40	13	45	98	33	12	93	10
Mål vari prövningstillstånd meddelats under året/Inkomna under året	48	42	65	155	175	37	337 ²	17
därav specialmål	.	.	.	.	3	–	–	–
Summa	88	55	110	253	208	49	430	27
Avskrivna under året	2	–	1	3	6 ³	1	–	–
Avgjorda under året	49	38	66	153	147 ³	31	324	25
därav bifallna	.	.	.	.	5	1	5	5
efter huvudförhandling	10	16	–	17	–	–	–	–
Balanserade till följande år	37	17	43	97	55	17	106	10
därav specialmål	.	.	.	.	6	–	–	–
Summa	88	55	110	253	208	49	430	35
Av de till följande år balanserade målen har till HD inkommit								
Under redogörelseåret	25	11	27	63	51	16	96	10
Under tidigare år	12	6	16	34	4	1	10	–

1) Här tillkommer 17 andra i HD förekommande ärenden.

2) Därav 189 resningar enl RB 58:1 och 148 resningar enl RB 58:2 och 3.

3) Av dessa mål handlades sammanlagt av HD som andra instans 36 mål.

Tabell 4.2.5.4

Högsta Domstolen: avgjorda mål¹ och mål i vilka ansökning om prövningstillstånd avslagits¹ efter tiden från det målet inkommit till HD och till HDs avgörande 1990

The Supreme Court: cases finally dealt with and applications for review refused, by time period in the Supreme Court, 1990

Anm. I HD avskrivna mål ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Tiden från det målet inkommit till HD och till HDs avgörande						
		T o m 3 mån	Över 3 t o m 6 mån	Över 6 mån t o m 1 år	Över 1 t o m 1,5 år	Över 1,5 t o m 2 år	Över 2 år	Okänd tid
<i>Twistemål</i>	479	219	113	96	22	9	20	–
Mål enl 14 § instr för HD	11	9	1	1	–	–	–	–
Specialmål	34	1	7	11	8	2	5	–
Förtursmål	100	60	21	11	4	1	3	–
Andra mål	334	149	84	73	10	6	12	–
<i>Brottmål</i>	1 101	864	136	62	10	–	–	29
Mål enl 14 § instr för HD	288	279	2	1	1	–	–	5
Förtursmål	555	411	88	34	5	–	–	–
Andra mål	258	174	46	27	4	–	–	–
<i>Besvärsmål</i>	1 336	907	223	113	28	9	21	35
Mål enl 14 § instr för HD	208	196	4	2	5	2	3	4
Specialmål	133	56	30	21	6	4	8	–
Förtursmål	614	430	103	45	9	–	4	23
Andra mål	381	225	86	45	8	3	6	8
Samtliga mål	2 916	1 990	472	271	60	18	41	64
<i>Avgjorda mål</i>								
Twistemål	56	5	4	13	11	6	17	–
Brottmål	46	8	6	23	7	–	–	2
Besvärsmål	150	55	22	35	17	5	11	5
<i>Avslagna ansökningar om prövningstillstånd</i>								
Twistemål	423	214	109	83	11	3	3	–
Brottmål	1 055	856	130	39	3	–	–	27
Besvärsmål	1 186	852	201	78	11	4	10	30

1) Handlagda av HD såsom andra och tredje instans.

Tabell 4.2.5.5**Högsta Domstolen: avgjorda mål och mål i vilka ansökning om prövningstillstånd avslagits efter tiden från det målet inkommit till första instans och till HDs avgörande 1990**

The Supreme Court: cases finally dealt with and applications for review refused, by time period from the case's entering 1st instance court until the decision of the Supreme Court, 1990

Anm. I HD avskrivna mål, besvärsmål och mål avgjorda av HD som första instans ingår ej i tabellen.

	Hela antalet mål	Tiden från det målet inkommit till första instans och till HDs avgörande				
		Tom 1 år	Över 1 tom 2 år	Över 2 tom 3 år	Över 3 år	Okänd tid
<i>Twistemål</i>	479	32	120	126	199	2
Målenl 14 § instr för HD	11	–	5	4	2	–
Specialmål	34	1	3	8	22	–
Förtursmål	100	10	40	24	26	–
Andra mål	334	21	72	90	149	2
<i>Brottmål</i>	1 101	457	370	71	31	172
Målenl 14 § instr för HD	288	231	20	3	4	30
Förtursmål	555	174	231	35	20	95
Andra mål	258	52	119	33	7	47
Samtliga mål	1 580	489	490	197	230	174
<i>Avgjorda mål</i>						
Twistemål	56	1	7	11	35	2
Brottmål	46	7	14	7	3	15
<i>Avslagna ansökningar om prövningstillstånd</i>						
Twistemål	423	31	113	115	164	–
Brottmål	1 055	450	356	64	28	157

Tabell 4.2.5.6**Högsta Domstolen: ändringsfrekvensen i de av Högsta Domstolen avgjorda målen¹ 1990**

The Supreme Court: frequency at which judgments are altered by the Supreme Court, 1990

Anm. Mål som i HD avskrivits eller inte upptagits till prövning ingår inte i tabellen.

	Twistemål		Brottmål		Besvärsmål	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Fastställda	28	5,9	15	1,4	81	6,1
Ändrade eller återförvisade	26	5,5	30	2,7	68	5,1
Ansökan om prövningstillstånd avslagen	423	88,7	1 055	95,9	1 186	88,8

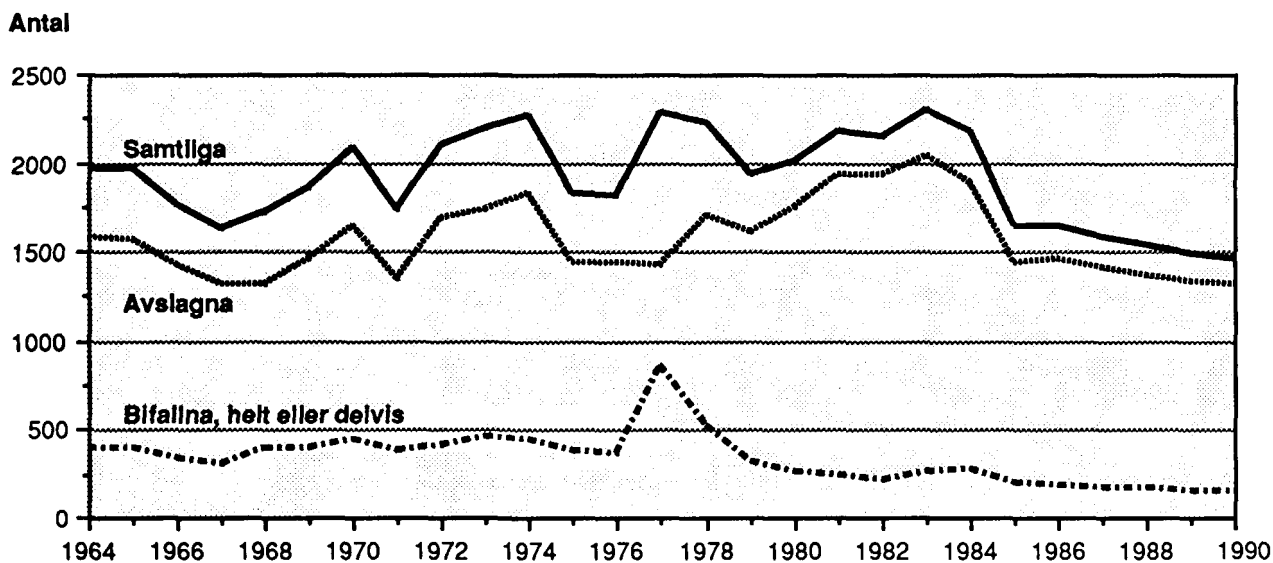
1) Handlagda av HD såsom andra och tredje instans.

4.2.6 Nåd

Regeringen får genom nåd efterge eller mildra brottspåföljd eller annan sådan rättsverkan av brott. Nådeärenden handläggs inom en särskild enhet vid justitiedepartementet.

År 1990 behandlades 1 462 nådeansökningar av regeringen. 90 % avslogs och 10 % bifölls helt eller delvis. Antalet nådeansökningar år 1990 var det lägsta sedan år 1967.

Slutligt handlagda nådeansökningar efter regeringens beslut, 1964–1990

Tabell 4.2.6.1**Nådeansökningar: slutligt handlagda efter regeringens beslut 1970, 1975 och 1980–1990***Petitions for pardon: finally dealt with, by decree, 1970, 1975 and 1980–1990*

	1970	1975	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Antal nådeansökningar	2 084	1 818	2 013	2 179	2 147	2 305	2 175	1 644	1 636	1 575	1 532	1 493	1 462
därav i procent													
Avslagna	78	79	87	89	90	88	87	87	89	90	89	89	90
Helt eller delvis bifallna	22	21	13	11	10	12	13	13	11	10	11	11	10

Tabell 4.2.6.2**Nådeansökningar: slutligt handlagda efter tiden mellan påföljdens ådömande och regeringens beslut samt efter påföljdens art m m 1990***Petitions for pardon: finally dealt with, by time of period between judgment and decree etc., 1990*

	Fängelse	Övrigt	Summa
Antal nådeansökningar	1 453	9	1 462
<i>Tiden mellan påföljdens ådömande och regeringens beslut</i>			
To m 6 mån	523	4	527
Över 6 mån – 1 år	567	1	568
Över 1 – 2 år	271	1	272
Över 2 – 3 år	54	–	54
Över 3 år	38	3	41
<i>Ansökningen avslagen¹</i>	1 307	8	1 315
<i>Regeringens beslut meddelat i överensstämmelse med HDs hemställan utan HDs hörande²</i>	–	–	–
	1 307	8	1 315
<i>Ansökningen helt eller delvis bifallen</i>	146	1	147
<i>1 % av antalet ansökningar</i>	10	11	10
<i>Regeringens beslut meddelat i överensstämmelse med HDs hemställan utan HDs hörande</i>	–	–	–
	146	1	147

1) Inkl ej till prövning upptagna.

2) Lagen om handläggningen av nådeärenden ändrad från 1 januari 1982 (SFS 1981:1089). Yttrande från HD skall nu endast inhämtas om särskild anledning föreligger.

Tabell 4.2.6.3

Nådeansökningar: slutligt handlagda efter den påföljd sökanden ådömts samt efter nådeansökningens innehåll och innebörden av regeringens beslut 1990

Petitions for pardon: finally dealt with, by sentence, contents of petition and decree, 1990

Ådömd påföljd Ansökningens innehåll	Ansök- ningen avslagen	Ansökningen helt eller delvis bifallen						Påföljden utbytt mot påföljd av annan art eller påföljdskombination				Annan nåd eller lindring	Summa	Hela antalet nåde- ansök- ningar
		Befri- else från påfölj- den	Ned- sätt- ning av påfölj- den	Ned- sätt- ning av straff- tiden	Vill- kor- lig fri- giv- ning	Upp- skov med verk- ställig- heten	Skyddstillsyn		Villkorlig dom		Böter			
							Hela anta- let	Där- jämte böter	Hela anta- let	Där- jämte böter				
<i>Fängelse</i>														
Befrielse från påföljden	746	11	–	2	6	–	20	9	34	31	5	1	79	825
Befrielse från återstoden av påföljden	60	1	–	–	4	–	–	–	–	–	–	–	5	65
Nedsättning eller ändring av påföljden	440	4	–	1	1	2	20	11	19	19	–	1	48	488
Övrigt	61	–	–	4	–	6	–	–	–	–	–	4	14	75
Summa	1 307	16	–	7	11	8	40	20	53	50	5	6	146	1 453
<i>Övrigt</i>														
Befrielse från påföljden	5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5
Befrielse från återstoden av påföljden	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nedsättning eller ändring av påföljden	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
Övrigt	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1	3
Summa	8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1	9
<i>Summa</i>														
Befrielse från påföljden	751	11	–	2	6	–	20	9	34	31	5	1	79	830
Befrielse från återstoden av påföljden	60	1	–	–	4	–	–	–	–	–	–	–	5	65
Nedsättning eller ändring av påföljden	441	4	–	1	1	2	20	11	19	19	–	1	48	489
Övrigt	63	–	–	4	–	6	–	–	–	–	–	5	15	78
Summa	1 315	16	–	7	11	8	40	20	53	50	5	7	147	1 462

Tabell 4.2.6.4

Nådeansökningar: slutligt handlagda efter den påföljd ansökningen avsett brottet, sökandens ålder samt innebörden av regeringens beslut 1990

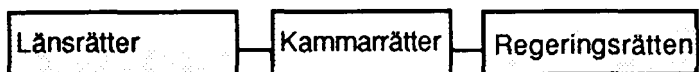
Petitions for pardon: finally dealt with by offence, age of petitioner and decree, 1990

Påföljd som ansökningen avsett Brott	Nådeansökningen helt eller delvis bifallen										Nådeansökningen helt avslagen										Summa nåde- ansök- ningar	Därav Män Kvin- nor	
	Ålder vid tiden för domen						Summa	Därav Män Kvin- nor		Ålder vid tiden för domen						Summa	Därav Män Kvin- nor						
	18- 20 år	21- 24 år	25- 29 år	30- 39 år	40- 59 år	60- år				18- 20 år	21- 24 år	25- 29 år	30- 39 år	40- 59 år	60- år								
Påföljd för brott																							
Brott mot brottsbalken	2	15	10	23	21	2	73	58	15	40	84	101	189	227	24	665	618	47	740	678	62		
Brottsbalken 3–7 kap	1	7	5	7	7	2	29	23	6	18	36	49	79	90	16	288	275	13	318	299	19		
Brottsbalken 8 kap	1	6	3	6	–	–	16	13	3	14	30	26	51	35	1	157	146	11	174	160	14		
Brottsbalken övriga kap	–	2	2	10	14	–	28	22	6	8	18	26	59	102	7	220	197	23	248	219	29		
Trafikbrottslagen	–	6	4	12	19	2	43	35	8	20	27	58	144	132	16	397	354	43	442	391	51		
Skattebrottslagen	–	–	–	–	3	2	5	5	–	–	–	–	7	20	–	27	27	–	32	32	–		
Narkotikastrafflagen	–	–	2	3	1	1	7	4	3	1	5	27	39	15	2	89	72	17	96	76	20		
Brott mot övriga lagar	1	13	2	2	1	–	19	19	–	2	50	39	24	17	–	132	126	6	151	145	6		
Summa	3	34	18	40	45	7	147	121	26	63	166	225	403	411	42	1 315 ¹	1 198 ¹	113	1 462 ¹	1 323 ¹	139		

1) 5 ansökningar med okänd ålder.

4.3 Allmänna förvaltningsdomstolar

Administrative courts

Allmänna förvaltningsdomstolar är

- länsrätterna (LR) 24 st
- kammarrätterna (KR) 4 st
- regeringsrätten (RR).

Samtliga rätter lyder under justitiedepartementet.

LR och ett stort antal centrala och regionala myndigheter har KR som överrätt. RR är den högsta allmänna förvaltningsdomstolen.

Administrativt samordnas länsrätterna med kammarrätterna och regeringsrätten av domstolsverket som är central förvaltningsmyndighet.

Förvaltningsdomstolarna handlägger bl a skattemål, körkortsmål, barnavårdsmål och nykterhetsmål. Tyngdpunkten ligger på skattemål, framför allt i LR.

Länsrätter

Under år 1990 inkom till LR 73 874 beskattningsmål och 62 413 övriga mål. Avgjorda beskattningsmål var 74 914 och avgjorda övriga mål var 60 784. Antalet beskattningsmål är det näst lägsta sedan de nuvarande länsrätternas organisation infördes den 1 juli 1979 och antalet övriga mål är det högsta.

Av besvärsmålen som avgjordes i LR under år 1990 prövades 85 % i sak. Av dessa ändrades

62 % av fastighetstaxeringsmålen

21 % av uppbördsmålen

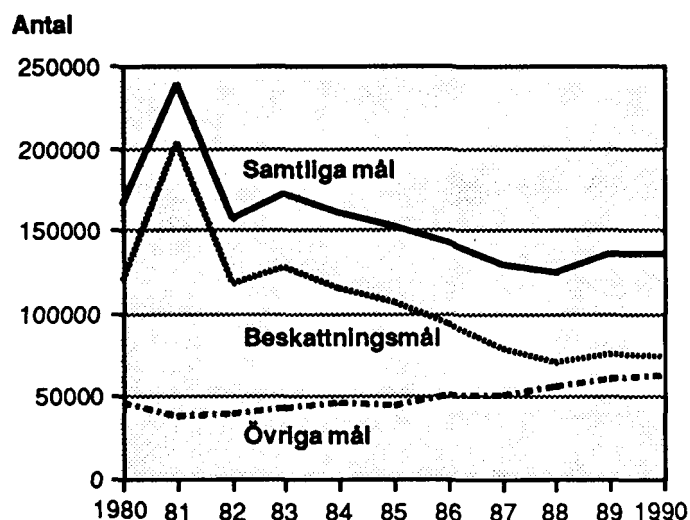
64 % av folk- och kyrkobokföringsmålen och

74 % av inkomsttaxeringsmålen.

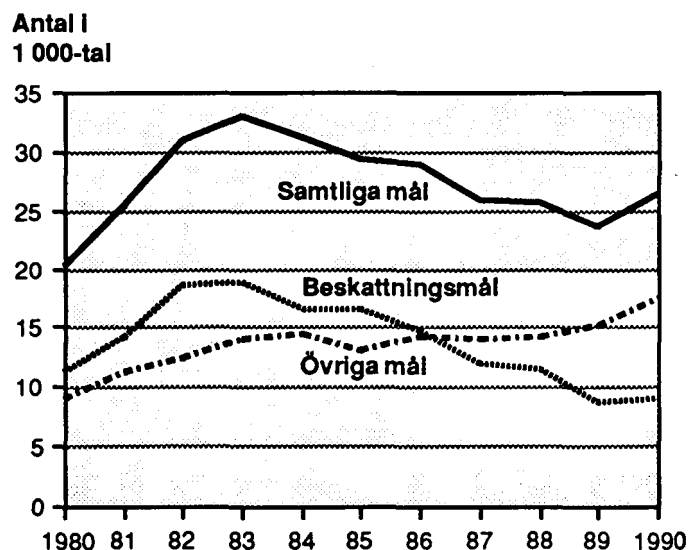
Kammarrätter

KR som är 4 st finns i Stockholm, Göteborg, Sundsvall och Jönköping. KR som är överrätter till LR har motsvarande funktion också mot ett stort antal centralt och regionalt verksamma myndigheter. Dessa myndigheter redovisas inte i RSÅ.

Inkomna mål i länsrätterna, 1980–1990

Inkomna mål i kammarrätterna, 1980–1990

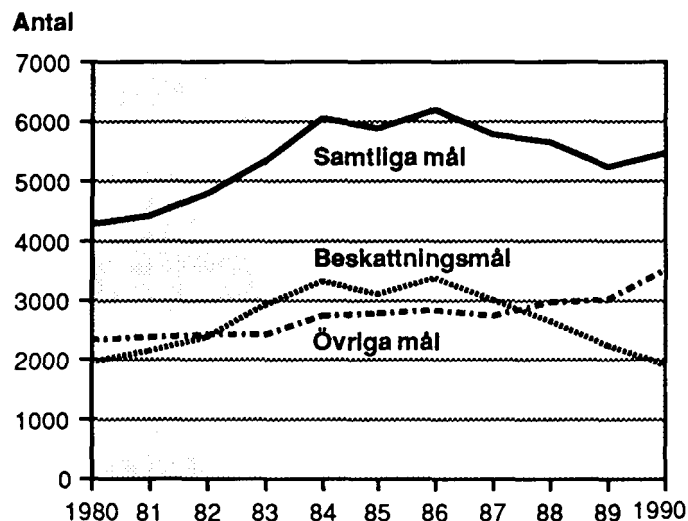
Antalet avgjorda mål är fler än antalet mål som kom in under året, 27 735 resp 26 299. De inkomna målen är 11 % fler än år 1989. Ökningen av inkomna mål avser framför allt övriga mål som ökat med 14 % från 15 019 till 17 488. 33 % av de avgjorda skattemålen och 1 % av övriga avgjorda mål hade år 1990 mer än 2 års handläggningstid.

Regeringsrätten

RR är den högsta allmänna förvaltningsdomstolen. Den prövar besvär över avgöranden i KR samt besvär över vissa beslut av länsstyrelser och centrala myndigheter.

År 1990 inkom 5 437 mål till RR. Det högsta antalet mål som någonsin inkommit till RR var 6 198 mål år 1986. 4 888 mål avgjordes under året. Det innebär en minskning med 8 % jämfört med 1989.

Inkomna mål i Regeringsrätten, 1980–1990

Tabell 4.3.1**Länsrätter: balanserade, inkomna och avgjorda mål 1980, 1983–1990**

County Courts: cases pending, entered and finally dealt with, 1980, 1983–1990

Mål	1980	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Balanserade från föregående år	256 288	280 197	211 648	194 543	177 194	160 230	143 804	128 179	127 632
Beskattningsmål	237 168	269 147	198 277	180 010	162 884	143 771	126 659	110 632	107 102
Övriga mål	19 120	11 050	13 371	14 533	14 310	16 459	17 145	17 547	20 530
Inkomna under året	165 361	157 250	160 739	151 386	142 744	129 815	124 793	135 354	136 287
Beskattningsmål	119 062	118 398	114 379	106 801	92 564	78 638	69 455	75 295	73 874
Övriga mål	46 299	38 852	46 360	44 585	50 180	51 177	55 338	60 059	62 413
Avgjorda under året	185 884	201 783	177 229	168 489	160 003	146 747	139 811	135 097	135 698
Beskattningsmål	138 762	166 212	132 368	123 956	112 421	96 550	85 258	78 465	74 914
Övriga mål	47 122	35 571	44 861	44 533	47 582	50 197	54 553	56 632	60 784
Balanserade till följande år	235 765	235 662	195 158	177 440	159 935	143 298	128 786	128 436	128 221
Beskattningsmål	217 468	221 333	180 288	162 855	143 027	125 859	110 856	107 462	106 062
Övriga mål	18 297	14 329	14 870	14 585	16 908	17 439	17 930	20 974	22 159
Balansens ålder i år									
Beskattningsmål									
–1	92 270	90 557	88 298	80 784	69 202	59 291	51 501	60 715	56 122
1–2	55 514	89 014	57 848	51 864	45 786	40 985	36 459	25 846	33 798
2–3	48 703	27 175	22 486	22 374	19 912	18 116	15 252	13 262	9 298
3–	20 981	14 587	11 656	7 833	8 125	7 467	7 644	7 639	6 844
Övriga mål									
–1	16 461	13 141	13 518	13 212	15 600	15 949	15 943	18 578	18 919
1–2	1 542	877	986	1 021	881	1 183	1 624	1 816	2 451
2–3	236	187	242	196	230	210	250	464	553
3–	58	124	124	156	197	95	113	116	236

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket.

Tabell 4.3.2**Länsrätter: ändringsfrekvens i avgjorda besvärsmål¹ 1990**

County Courts: frequency at which judgments are altered by County Courts, 1990

Målgrupp	Målen fördelade efter avgörandet						
	Hela antalet mål	Ej prövade i sak	Prövade i sak	därav		Andring	
				Ej ändring		Antal	%
				Antal	%		
Fastighetstaxering	2 564	299	2 265 ¹	868	38,3	1 397	61,7
Inkomsttaxering m m	67 881	9 851	58 030	15 350	26,5	42 680	73,5
Skattetillägg och förseningsavgift	982	90	892	422	47,3	470	52,7
Mervärdesskatt	669	67	602	349	58,0	253	42,0
Uppbörd	856	121	735	580	78,9	155	21,1
Folkbokföring och kyrkobokföring	598	201	397	144	36,3	253	63,7
Annan skattelagstiftning	1 136	268	868	528	60,8	340	39,2
Summa	74 686	10 897	63 789	18 241	28,6	45 548	71,4

1) 228 mål angående bevissäkring och betalningssäkring ingår ej i tabellen.

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket.

Tabell 4.3.3**Länsrätter: avgjorda mål efter beskaffenhet och processtidens längd 1990**

County Courts: cases finally dealt with, by nature and time period, 1990

Målgrupp	Hela antalet mål	Handläggningstidens längd i månader					
		0-6	7-12	13-18	19-24	25-36	37-
Fastighetstaxering	2 564	132	451	1 135	643	83	120
Skattemål	72 350	10 056	15 079	12 547	10 306	15 111	9 251
Körkortsmål	46 843	35 193	8 245	2 198	632	457	118
Sociala mål m m	13 941 ¹	13 111	715	83	23	7	2
Samtliga mål	135 698	58 492	24 490	15 963	11 604	15 658	9 491

1) Därav 1 678 mål enl LVU (vård av unga), 1 932 mål enl LVM (vård av vuxna missbrukare) samt 8 784 mål enl SOL (socialtjänstlagen).

Källa: Maskintabeller från Domstolsverket.

Tabell 4.3.4**Kammarrätter: balanserade, inkomna och avgjorda mål 1960, 1970, 1975, 1980 och 1983-1990**

Administrative Courts of Appeal: cases pending, entered and finally dealt with, 1960, 1970, 1975, 1980 and 1983-1990

Mål	1960	1970	1975	1980	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Balanserade från föregående år	8 658	9 134	25 396	12 708	20 196	24 924	25 557	25 569	24 331	21 052	20 332	18 999
Beskattningsmål	8 089	8 866	20 748	10 543	16 997	20 777	21 225	21 500	20 406	17 390	16 783	15 187
Övriga mål	569	268	4 648	2 165	3 199	4 147	4 332	4 069	3 925	3 662	3 549	3 812
Inkomna under året	10 521	11 806	22 346	20 197	32 849	31 073	29 378	28 815	25 934	25 657	23 652	26 299
Beskattningsmål	9 593	11 211	14 153	11 162	18 838	16 562	16 438	14 625	11 987	11 441	8 633	8 811
Övriga mål	928	595	8 193	9 035	14 011	14 511	12 940	14 190	13 947	14 216	15 019	17 488
Avgjorda under året	10 066	10 548	23 302	20 503	28 196	30 538	29 481	30 129	29 257	26 390	25 044	27 735
Beskattningsmål	9 110	9 957	13 065	11 423	15 133	16 204	16 287	15 774	15 066	12 070	10 283	10 621
Övriga mål	956	591	10 237	9 080	13 063	14 334	13 194	14 355	14 191	14 320	14 761	17 114
Avgjorda med nämnd	..	..	..	263	321	298	292	322	317	449	543	515
Balanserade till följande år	9 113	10 578	24 440	12 402	24 849	25 459	25 454	24 255	21 008	20 319	18 940	17 563
Beskattningsmål	8 572	10 290	21 836	10 282	20 702	21 135	21 376	20 351	17 327	16 761	15 133	13 377
Övriga mål	541	288	2 604	2 120	4 147	4 324	4 078	3 904	3 681	3 558	3 807	4 186
Balansens ålder i år												
Beskattningsmål												
-1	7 755	7 747	12 414	8 048	15 174	13 162	13 132	11 851	9 548	9 287	7 057	7 102
1-2	407	2 105	7 092	1 672	4 850	6 573	6 603	6 401	5 635	5 073	5 288	3 674
2-3	390	438	2 193	443	611	1 246	1 384	1 841	1 853	1 944	2 056	1 965
3-	20		137	119	67	154	257	258	291	457	732	636
Övriga mål												
-1	454	273	1 858	1 846	3 729	3 692	3 449	3 403	3 133	3 071	3 300	3 765
1-2	84	15	539	209	390	542	507	427	473	407	418	332
2-3	3	-	200	61	24	88	106	64	66	62	76	66
3-	-	-	7	4	4	2	16	10	9	18	13	23

Källa: Maskintabeller från domstolsverket.

Tabell 4.3.5

Kammarrätter: avgjorda mål efter besakffenhet och processtidens längd m m 1990

Administrative Courts of Appeal: cases finally dealt with: by nature and time period etc., 1990

Målgrupp	Målen fördelade efter avgörandet								Handläggningstidens längd i månader						
	Ej prövade i sak	Prövade i sak		Summa	därav				0-6	7-12	13-18	19-24	25-36	37-	Summa
		Utan muntlig förhand- ling	Med muntlig förhand- ling		Ej ändring		Ändring								
					Antal	%	Antal	%							
Beskattnng															
Inkomst- och förmögen- hetsskatt o d	747	7 635	376	8 011	5 754	71,8	2 257	28,2	1 204	1 228	1 597	1 684	1 939	1 106	8 758
Fastighetstaxering	17	60	3	63	37	58,7	26	41,3	27	10	4	11	17	11	80
Övrig direkt skatt	1	23	–	23	20	87,0	3	13,0	6	1	1	6	8	2	24
Mervärdesskatt	12	236	24	260	200	76,9	60	23,1	22	12	47	56	88	47	272
Övrig indirekt skatt	18	224	2	226	174	77,0	52	23,0	73	23	55	45	23	25	244
Uppbörd	20	551	3	554	492	88,8	62	11,2	179	154	74	99	53	15	574
Tullmål	6	79	1	80	70	87,5	10	12,5	18	38	11	12	6	1	86
Skattetillägg och för- seningsavgift	6	349	9	358	282	78,8	76	21,2	50	62	65	63	84	40	364
Övriga skattemål	24	192	3	195	144	73,8	51	26,2	40	23	41	37	49	29	219
Summa	851	9 349	419	9 770	7 173	73,4	2 597	26,6	1 619	1 551	1 895	2 013	2 267	1 276	10 621
Övrigt angående															
Körkort, trafikkort o d	182	7 677	147	7 824	6 151	78,6	1 673	21,4	7 792	153	43	10	6	2	8 006
Barnbidrag, bidragsförskott, socialhjälp, familjebidrag samt studiemedelsavgifter	113	2 851	19	2 870	2 591	90,3	279	9,7	2 529	356	73	19	4	2	2 983
Barnavård, nykterhetsvård och kriminalvård	228	970	527	1 497	1 323	88,4	174	11,6	1 695	22	7	1	–	–	1 725
Författningar angående byggnation o d	200	616	118	734	565	77,0	169	23,0	510	188	129	52	44	11	934
Mantalskrivning o d	99	154	2	156	131	84,0	25	16,0	203	22	22	4	3	1	255
Kommunalbesvärsmål	386	1 016	–	1 016	896	88,2	120	11,8	850	399	87	45	20	1	1 402
Tryckfrihet m m ¹	53	304	1	305	174	57,0	131	43,0	350	8	–	–	–	–	358
Annat	230	1 180	41	1 221	995	81,5	226	18,5	859	295	136	92	63	6	1 451
Summa	1 491	14 768	855	15 623	12 826	82,1	2 797	17,9	14 788	1 443	497	223	140	23	17 114
Totalt	2 342	24 117	1 276	25 393	19 999	78,8	5 394	21,2	16 407	2 994	2 392	2 236	2 407	1 299	27 735

1) Tryckfrihet, återställande av försutten tid, resning samt mål enligt 2 § behörighetslagen.

Källa: Maskintabeller från domstolsverket.

Tabell 4.3.6**Regeringsrätten: balanserade, inkomna och avgjorda mål 1960, 1970, 1975, 1980 och 1983–1990**

The Supreme Administrative Court: cases pending, entered and finally dealt with, 1960, 1970, 1975, 1980 and 1983–1990

Mål	1960	1970	1975	1980	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Balanserade från föregående år	6 400	6 115	3 530	3 277	3 544	4 275	4 679	4 638	4 548	4 249	3 713	3 539
Beskattningsmål	5 305	4 321	2 112	2 030	2 176	2 792	3 252	3 035	2 932	2 801	2 071	1 853
Övriga mål	1 095	1 794	1 418	1 247	1 368	1 483	1 427	1 603	1 616	1 448	1 042	1 686
Inkomna under året	4 890	5 083	4 605	4 280	5 337	6 041	5 881	6 198	5 761	5 622	5 227	5 437
Beskattningsmål	1 886	1 858	1 945	1 968	2 904	3 314	3 095	3 362	3 012	2 651	2 218	1 931
Övriga mål	3 004	3 225	2 660	2 312	2 433	2 727	2 786	2 836	2 749	2 971	3 009	3 506
Avgjorda under året	5 104	5 333	4 617	4 443	4 597	5 677	5 896	6 296	6 054	6 170	5 300	4 888
Beskattningsmål	2 030	2 183	2 086	2 293	2 277	2 879	3 299	3 505	3 139	3 391	2 398	1 921
Övriga mål	3 074	3 150	2 531	2 150	2 320	2 798	2 597	2 791	2 915	2 779	2 902	2 967
Balanserade till följande år	6 304	5 873	3 518	3 114	4 284	4 639	4 664	4 540	4 255	3 701	3 640	4 088
Beskattningsmål	5 177	3 996	1 971	1 706	2 803	3 227	3 048	2 892	2 805	2 601	1 891	1 863
Övriga mål	1 127	1 877	1 547	1 408	1 481	1 412	1 616	1 648	1 450	1 640	1 749	2 225
Balansens ålder i år												
Beskattningsmål												
–1	..	..	1 502	1 251	2 173	2 559	2 197	2 285	2 199	1 607	1 441	1 344
1–2	..	..	280	412	584	597	762	521	548	392	363	443
2–3	..	..	135	43	46	66	83	71	52	58	76	60
3–	..	..	54	–	–	5	6	15	6	4	11	16
Övriga mål												
–1	..	..	1 012	1 082	1 149	1 165	1 367	1 331	1 170	1 459	1 406	1 829
1–2	..	..	396	299	296	212	203	283	227	151	306	345
2–3	..	..	97	21	36	32	33	26	33	21	30	39
3–	..	..	42	6	–	3	13	8	7	9	7	12

Källa: Maskintabeller från domstolsverket.

Tabell 4.3.7**Regeringsrätten: avgjorda mål efter besakfenhet och processtidens längd m m 1990**

The Supreme Administrative Court: cases finally dealt with, by nature and time period etc., 1990

Målgrupp	Målen fördelade efter avgörandet						Handläggningstidens längd i månader						
	Ej prövade i sak	Prövade i sak	därav		Andring		0-6	7-12	13-18	19-24	25-36	37-	Summa
			Ej ändring	Andring	Ej ändring	Andring							
			Antal	%	Antal	%							
Beskattning													
Inkomst- och förmögen-													
hetsskatt o d	1 419	187	109	58,3	78	41,7	558	486	353	133	67	9	1 606
Fastighetstaxering	58	1	1	100,0	-	-	1	10	-	48	-	-	59
Övrig direkt skatt	5	-	-	-	-	-	-	3	2	-	-	-	5
Mervärdesskatt	43	6	4	66,7	2	33,3	11	18	15	-	5	-	49
Övrig indirekt skatt	26	6	2	33,3	4	66,7	9	14	6	3	-	-	32
Uppbörd	52	8	2	25,0	6	75,0	40	8	5	1	4	2	60
Tullmål	19	1	1	100,0	-	-	3	-	2	4	11	-	20
Skattetillägg och för-													
seningsavgift	49	3	1	33,3	2	66,0	20	23	6	-	3	-	52
Övriga skattemål	37	1	-	-	1	100,0	13	3	17	3	2	-	38
Summa	1 708	213	120	56,3	93	43,7	655	565	406	192	92	11	1 921
Övrigt angående													
Körkort, trafikskott o d	756	31	17	54,8	14	45,2	715	64	8	-	-	-	787
Barnbidrag m m ¹	406	21	13	61,9	8	38,1	213	160	41	12	1	-	427
Barnvård, nykterhets-													
vård och kriminalvård	233	11	5	45,5	6	54,5	234	7	3	-	-	-	244
Författningar angående													
byggnation o d	253	18	9	50,0	9	50,0	124	91	34	18	4	-	271
Mantalskrivning o d	29	10	9	90,0	1	10,0	21	10	4	2	1	1	39
Kommunalbesvärsmål	228	13	6	46,2	7	53,8	90	66	53	16	16	-	241
Patent, varumärken,													
mönsterskydd	53	8	4	50,0	4	50,0	28	18	7	4	1	3	61
Tryckfrihet m m ²	10	69	48	69,6	21	34,6	74	4	1	-	-	-	79
Annat	668	150	88	58,7	62	41,3	362	227	115	75	37	2	818
Summa	2 636	331	199	60,1	132	39,9	1 861	647	266	127	60	6	2 967
Totalt	4 344	544	319	58,6	225	41,4	2 516	1 212	672	319	152	17	4 888

1) Barnbidrag, bidragsförskott, socialhjälp, familjebidrag samt studiemedelsavgifter.

2) Tryckfrihet, sekretess, återställande av försutten tid, resning samt mål enligt 2 § behörighetslagen.

Källa: Maskintabeller från domstolsverket.

4.4 Hyres- och arrendenämnder, bostadsdomstolen

Rent Tribunals, Financy Tribunals, the Housing Court of Appeal

Hyresnämnder, arrendenämnder och bostadsdomstolen är specialdomstolar.

Hyresnämnderna är 12 st till antalet liksom **arrendenämnderna**. Hyres- och arrendenämnderna har gemensamt kansli.

Hyresnämnderna handlägger hyrestvister. De medlar vid hyrestvister, prövar tvister om villkor vid andrahandsupplåtelser eller medlemskap enligt bostadsrättslagen m m.

Bostadsdomstolen är överinstans för hyresnämnderna. **Tingsrätterna** är överinstans för arrendenämnderna.

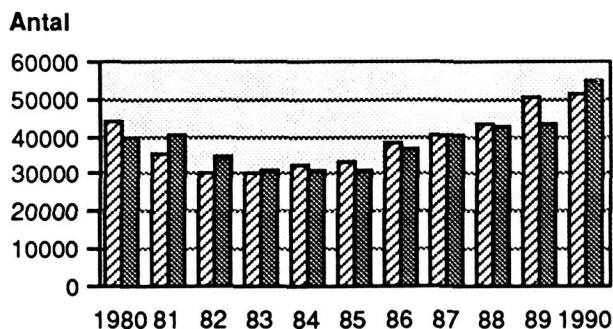
Antalet inkomna ärenden till hyresnämnderna var 51 185 år 1990. Det är 1 % mer än 1989.

Till arrendenämnderna inkom 2 567 ärenden år 1990 mot 1 680 år 1989 och 3 197 år 1986. Det höga antalet ärenden vid arrendenämnderna 1986 torde ha samband med lagen om arrendators rätt att förvärva arrendestället. Denna lag trädde i kraft den 1 januari 1986.

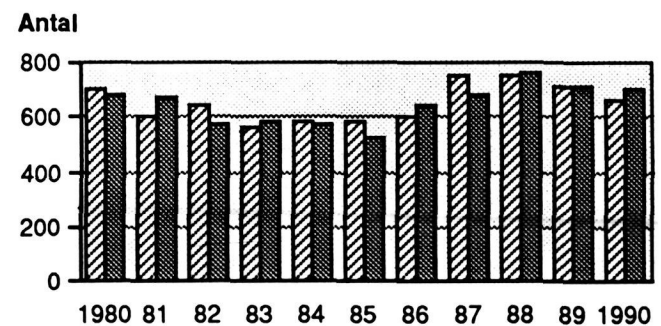
År 1990 prövades 54 % av hyresnämndernas och 80 % av arrendenämndernas ärenden i sak. Drygt 1 % av hyresnämndernas ärenden fullföljdes till bostadsdomstolen.

År 1990 inkom 662 ärenden till bostadsdomstolen och 700 avgjordes.

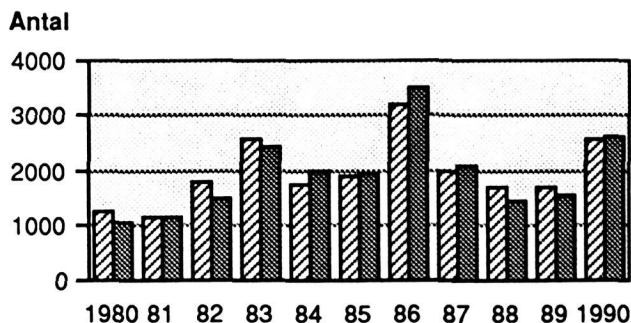
Inkomna och avgjorda ärenden vid hyresnämnderna, 1980–1990

Inkomna och avgjorda ärenden vid bostadsdomstolen, 1980–1990

Inkomna och avgjorda ärenden vid arrendenämnderna, 1980–1990

▨ Inkomna
■ Avgjorda

Obs! Skalan för "antal" är olika i diagrammen

Tabell 4.4.1**Hyresnämnder, arrendenämnder och bostadsdomstolen: inkomna, avgjorda och till följande år balanserade ärenden 1976–1990**

Rent Tribunals, Tenancy Tribunals and The Housing Court of Appeal: cases entered, finally dealt with and pending at the end of the year, 1976–1990

	Inkomna under året	Avgjorda ¹ under året	Balanserade till följande år
<i>Hyresnämnder</i>			
1976	16 433	18 020	7 559
1977	18 537	18 029	7 789
1978	22 635	21 708	8 604
1979	34 972	28 714	15 217
1980	44 176	39 853	18 675
1981	35 577	40 360	13 978
1982	30 719	34 720	9 977
1983	30 122	31 146	8 953
1984	32 454	31 196	8 731 ²
1985	33 495	30 951	11 275
1986	38 103	37 225	12 146
1987	40 358	40 676	11 825
1988	43 597	42 957	12 464
1989	50 577	43 037	19 999
1990	51 185	54 377	16 300
<i>Arrendenämnder</i>			
1976	961	850	400
1977	1 043	719	716
1978	1 628	1 591	746
1979	1 198	1 310	612
1980	1 222	1 038	786
1981	1 137	1 152	747
1982	1 774	1 475	1 046
1983	2 579	2 441	1 184
1984	1 723	1 971	869
1985	1 868	1 925	812
1986	3 197	3 483	524
1987	1 992	2 090	428
1988	1 681	1 427	684
1989	1 680	1 541	829
1990	2 567	2 600	735
<i>Bostadsdomstolen</i>			
1978	552	503	294
1979	609	633	277
1980	702	678	302
1981	599	672	213
1982	638	573	271
1983	567	587	251
1984	579	574	251
1985	586	525	312
1986	607	641	278
1987	751	680	349
1988	754	762	341
1989	714	708	347
1990	662	700	309

1) Här redovisas endast sådana mål som avgjorts och rapporterats som avgjorda under respektive år.

2) Balansen för 1984 är framtagen efter manuell inventering och där det framkommit att balansen var drygt 1 500 färre än beräknat.

Källa: Maskintabeller från domstolsverket.

Tabell 4.4.2

Hyresnämnder och arrendenämnder: avgjorda ärenden fördelade efter avgörandet, rättens sammansättning vid avgörandet, förhandling m m 1990

Rent Tribunals and Tenancy Tribunals: cases dealt with, by nature of ruling, composition of the court, type of hearing etc., 1990

	Hyresnämnder		Arrendenämnder	
	Antal	%	Antal	%
Summa avgjorda ärenden	54 777	100,0	2 600	100,0
Avskrivna	25 022	45,7	523	20,1
Efter förlikning	1 433	2,6	127	4,9
Annat beslut	23 589	43,1	396	15,2
Prövade i sak	29 755	54,3	2 077	79,9
Beslut	29 728	54,3	2 060	79,2
Skiljedom	27	0,1	17	0,7
Avgjorda inför				
Fullsuttен nämnd	6 644	12,1	1 722	66,2
Ordföranden	48 133	87,9	878	33,8
Muntlig förhandling	18 635	34,0	1 870	71,9
Tid för muntlig förhandling/ besiktning i timmar	4 151	.	640	.

Källa: Maskintabeller från domstolsverket.

Tabell 4.4.3

Hyresnämnder, arrendenämnder och bostadsdomstolen: avgjorda mål och ärenden efter beskaffenhet 1990

Rent Tribunals, Tenancy Tribunals and The Housing Court of Appeal: cases finally dealt with, by nature 1990

	Hela antalet mål
Hyresnämnder	54 777
Därav	
Medling eller skiljedom i hyrestvist	1 270
Utan krav på besittningsskydd	26 545
Förlängning av hyresavtal	3 369
Ärenden enligt hyresförhandlingslagen	13 789
Övriga ärenden	9 804
Arrendenämnder	2 600
Därav	
Jordbruksarrende	384
Bostadsarrende	2 074
Övriga ärenden	142
Bostadsdomstolen	662
Därav	
Förlängning av hyresavtal	435
Åtalsföreläggande/förlängd tid för åtgärd	32
Överlåtelse av bostad till samboende	19
Prövning av förhandlingsöverenskommelse	24
Övriga ärenden	152

Källa: Maskintabeller från domstolsverket.

Tabell 4.4.4**Hyresnämnder: fullföljdsfrekvensen i de avgjorda målen 1990**

Rent Tribunals: frequency of appeal against the rulings, 1990

	Hela antalet mål	Inkomna till bostads- domstolen Antal	I % av hela antalet mål
Mål enligt 12 kap Jordabalken (JB)	39 728	486	1,2
Mål enligt hyresförhandlingslagen	13 789	49	0,4
Övriga mål	1 260	127	10,1
Totalt	54 777	662	1,2

Källa: Maskintabeller från domstolsverket.

Tabell 4.4.5**Bostadsdomstolen: avgjorda mål, fördelade efter förhandling, rättens sammansättning vid avgörandet och avgörandets art m m 1990**

The Housing Court of Appeal: cases finally dealt with, by type of hearing, composition of the court and by nature of ruling, 1990

	Hela antalet mål
Avgjorda mål	700
Därav	
Mål enligt 12 kap. Jordabalken (JB)	530
Mål enligt hyresförhandlingslagen	44
Övriga mål	126
Prövade i sak	
Besvärstalan/ansökan helt eller delvis bifallen	84
Besvärstalan/ansökan ej bifallen	441
Annat beslut	175
Rättens sammansättning	
Stor sammansättning	8
Liten sammansättning	572
Annan	120
Mål som avgjorts efter muntlig förhandling/syn	76
Sammanlagd tid i timmar för muntlig förhandling	230

Källa: Maskintabeller från domstolsverket.

4.5 Rättshjälp

Public legal services

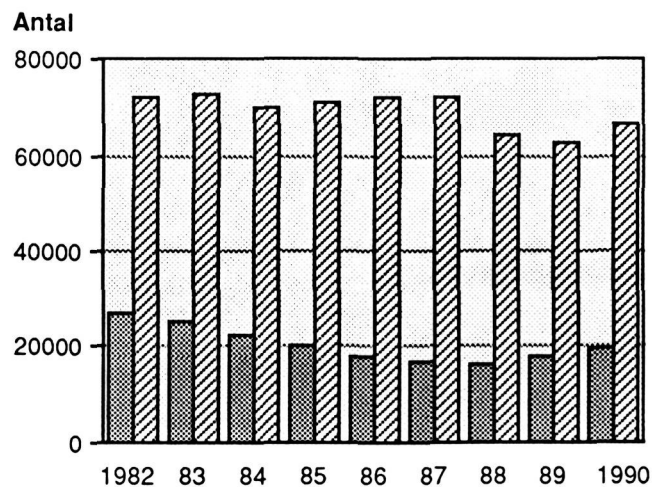
Rättshjälp enligt rättshjälpslagen utgår som allmän rättshjälp, rättshjälp åt misstänkt i brottmål, rättshjälp genom offentligt biträde och rådgivning. Biträde och rådgivning lämnas av advokat eller biträdande jurist på enskild advokatbyrå.

För handläggning av vissa ärenden om rättshjälp finns rättshjälpsnämnder i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall. De fyra rättshjälpsnämnderna kommer att ersättas med rättshjälpsmyndigheten i Sundsvall fr o m 1 januari

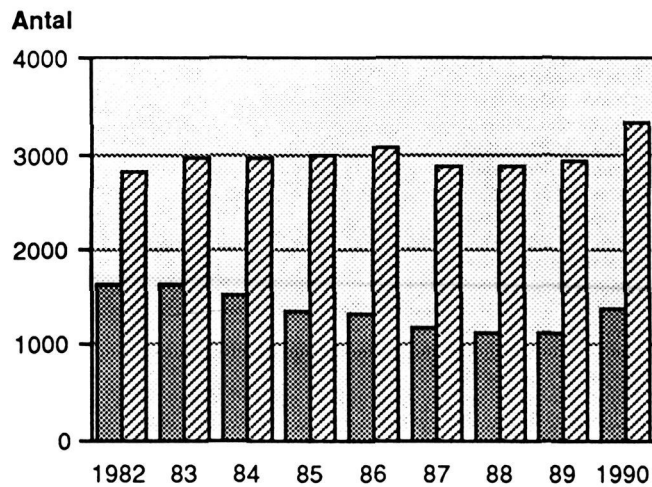
1991. På grund av avvecklingen av rättshjälpsnämnderna har uppgifter i tabell 4.5.3 inte kunnat kompletterats med värden för 1990. Rättshjälp är beroende på den rättshjälps sökandes inkomster och försörjningsplikt.

Under 1990 utgick allmän rättshjälp i 22 421 mål vid allmänna domstolar. Statens kostnader för rättshjälpen uppgick till 501 miljoner kronor. Till detta kommer kostnader vid specialdomstolar och nämnder utanför det traditionella domstolsväsendet, vilka inte ingår i denna redovisning.

Tingsrätter: Rättshjälp och avgjorda tvistemål, 1982–1990

Hovrätter: Rättshjälp och avgjorda tvistemål, 1982–1990

■ Rättshjälp
▨ Tvistemål

Tabell 4.5.1**Rättshjälp: slutligt handlagda mål/ärenden med rättshjälp fördelade på domstol och myndighet 1990**

Public legal services: cases and decisions finally dealt with, by court and agencies authorizing such services, 1990

Domstol, myndighet	Antal mål/ärenden där allmän rätts- hjälp förekommit	Framställningar om rättshjälp genom offentligt biträde
Tingsrätter	20 258	.
Tvistemål	19 868	.
Brottmål	121 ¹	.
Fastighetsdomstolsmål	269	.
Domstolsärenden	.	.
Hovrätter	1 909	.
Tvistemål	1 380	.
Brottmål	65	.
Övriga mål	464	.
Högsta Domstolen	254	.
Tvistemål	182	.
Brottmål	14	.
Besvärsmål	54	.
Statens va-nämnd	—	.
Länsrätter	2 528 ²	3 172 ²
Kammarrätter ³	.	..
Regeringsrätten ³	.	..
Hyresnämnder	55	..
Arrendenämnder	4	..
Bostadsdomstolen	39	..
Försäkringsrätter	38	..
Försäkringsöverdomstolen	20	..
Arbetsdomstolen	31	—
Marknadsdomstolen	—	—
Patentbesvärsrätten	—	—
Kriminalvårdsstyrelsen	—	—
Kriminalvårdsnämnd	—	—
Interneringsnämnd	—	—
Övervakningsnämnder	10	10
Psykiatriska nämnden	—	10 ⁴
Utskrivningsnämnder	—	353 ⁵

1) Här ingår rättshjälp enl 36 § Rhj.

2) Exkl Stockholms länsrätt.

3) Uppgifterna från kammarrätterna och regeringsrätten är på grund av fel i rapporterings-systemet för osäkra att redovisa.

4) Varav 5 framställningar enligt 41 § 1 st Rhj bifallits.

5) Varav 310 framställningar enligt 41 § 1 st Rhj bifallits.

Tabell 4.5.2

Rättshjälp: statens rättshjälpskostnader fördelade på domstolar och rättshjälpsnämnder 1990

Public legal services: costs to the state by court or Public Legal Services Boards authorizing such services, 1990

	Statens rättshjälpskostnader i miljoner kronor					Summa
	Allmän rättshjälp	Rättshjälp åt miss-tänkt i brottmål	Rättshjälp genom offentligt biträde	Måls-ägande-biträde	Råd-givning	
Allmänna domstolar	165,1	247,9	.	9,2	.	422,2
Förvaltningsdomstolar	4,2 ¹	.	23,7	.	.	27,9
Hyses- och arrendenämnder, bostadsdomstolen	0,6	.	.	.	.	0,6
Rättshjälpsnämnder	56,0	.	22,0	.	1,6	79,6
Domstolsverket	0,2	.	.	.	.	0,2
Summa	226,1	247,9	45,7	9,2	1,6	530,5²

1) Inkl försäkringsdomstolarna.

2) Det beräknas inflyta 30 miljoner kronor pga ålagd återbetalningsskyldighet. Den totala samhällskostnaden beräknas därför till 500,5 miljoner kronor. I redovisningen saknas specialdomstolarna och nämnderna utanför det traditionella domstolsväsendet.

Tabell 4.5.3

Rättshjälp: rättshjälpsnämndernas verksamhet 1975, 1980 och 1982–1989

Public Legal Services Boards: cases, 1975, 1980 and 1982–1989

	1975	1980	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Fall där rådgivningsavgiften satts ned eller eftergetts	17 647	12 520	4 102	2 824	2 537	2 527	2 249	1 380	1 474	1 452
Till rättshjälpsnämnd inkomna ansökningar om allmän rättshjälp	76 270	30 068	19 322	15 636	11 843	12 243	10 795	8 721	8 384	6 958
Framställningar (ansökningar) om offentligt biträde	1 809	5 701	3 873	3 477	5 639	7 536	7 424	9 363	13 079	6 185

4.6 Andra myndigheter inom rättsväsendet

Various agencies with judicial functions

Riksåklagaren (RÅ)

Riksåklagaren är organiserad under justitiedepartementet och är högsta åklagaren under regeringen. RÅ är allmän åklagare i högsta domstolen och central förvaltningsmyndighet för åklagarväsendet. Vidare inspekterar RÅ underordnade myndigheter, anlitas ofta som remissorgan i lagstiftningsfrågor och tillsätter i flesta fall åklagare m m.

Justitiekanslern (JK)

Justitiekanslern som är regeringens jurist är bl a regeringens juridiske rådgivare och bevakar statens rätt i olika sammanhang. JK har tillsyn över dem som utövar offentlig verksamhet. JK har enligt data-, kreditupplysnings- och inkassolagen besvärsmätt över datainspektionens beslut och enligt lagen om TV-övervakning över länsstyrelsernas beslut. JK vakar också över tryck- och yttrandefriheten enligt tryckfrihetsförordningen och radioansvarighetslagen.

Justitieombudsmännen (JO)

Riksdagen utser JO som övervakar att myndigheter och tjänstemän i statlig förvaltning efterlever lagar och författningar och sköter sina uppgifter. JO skall avhjälpa brister i lagstiftningen och olikheter i rättstillämpning. JO tar upp ärenden dels på enskilds begäran, dels på eget initiativ. Mer än två år gamla ärenden behandlas dock ytterst sällan.

Observera att JO inte kan ändra domar och beslut och att JOs beslut inte kan överklagas.

Konsumentverket/Konsumentombudsman (KOV/KO)

KOV sorterar under finansdepartementet och är en central förvaltningsmyndighet. KOV skall stödja konsumenterna och förbättra deras ställning på marknaden genom att övervaka marknadens utbud, marknadsföring och säljvillkor, eller stödja forskning, undervisning och utbildning i konsumentfrågor m m.

KO anhängiggör ärenden enligt marknads- och avtalsvillkorslagen. KOVs generaldirektör är också KO.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

ARN ligger under finansdepartementet och prövar tvister mellan konsument och säljare då det gäller en vara eller tjänst, eller rekommenderar hur tvisterna bör lösas.

Nämnden representeras både av konsumenter och näringsidkare.

Näringsfrihetsombudsman (NO)

NO som är en statlig ombudsman hör under finansdepartementet. NO skall främja en önskvärd konkurrens inom näringslivet. NO har genom konkurrenslagen att ingripa mot konkurrensbegränsningar, t ex monopol, leveransvägran, prissamverkan och marknadsuppdelning m m. NO kan föra ärenden vidare till marknadsdomstolen eller allmän domstol beroende på ärendets natur.

Marknadsdomstolen (MD)

MD är en specialdomstol som handlägger ärenden enligt konkurrenslagen, marknadsföringslagen, lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden och lagen om avtalsvillkor mellan näringsidkare.

Mot marknadsdomstolens beslut får talan ej föras.

Arbetsdomstolen (AD)

AD ligger under arbetsmarknadsdepartementet och är enda instans vid arbetstvister mellan arbetsgivare och arbetstagare då kollektivavtal finns. Vid andra arbetstvister är tingsrätterna första och AD andra och sista instans.

Målen följer i stort sett samma regler som mål vid tingsrätt och hovrätt då förlikning är tillåten.

Diskrimineringsombudsmannen (DO)

DO (ombudsman mot etnisk diskriminering) skall verka för att etnisk diskriminering inte förekommer i arbetslivet eller på andra områden av samhällslivet. DO skall genom råd och på annat liknande sätt medverka till att den som utsatts för etnisk diskriminering kan ta vara på sina rättigheter. DO skall särskilt motverka att arbetssökande utsätts för etnisk diskriminering.

Jämställdhetsombudsmannen (JÄMO)

Skall se till att lagen om jämställdhet mellan män och kvinnor i arbetslivet efterlevs. JÄMO får föra talan i tvist enligt denna lag för en enskild arbetstagare eller en arbetssökande, om den enskilde medger det och om ombudsmannen finner att en dom i tvisten är betydelsefull för rättstillämpningen. Sådan talan förs vid arbetsdomstolen.

Tabell 4.6.1

Inkomna/nya ärenden vid några myndigheter med uppgifter inom rättsväsendets 1980–1990

New cases brought before various agencies with judicial functions, 1980–1990

Myndighet	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Riksåklagaren (RÅ)	925	993	1 007	1 203	1 125	1 181	997	1 039	1 055	1 067	1 068
därav											
överprövningar av under-											
ställda åklagares beslut	265	227	266	328	313	317	257	242	153	252	253
beviljade prövningstillstånd	48	41	38	39	51	49	48	35	41	38	26
av RÅ till HD fullföljda mål	8	14	9	13	10	11	17	11	11	14	9
Justitiekanslern (JK)	2 995	2 915	2 946	3 352	3 591	3 706	3 885	4 261	4 172	3 856	4 050
därav											
skadeståndsmål och											
ärenden	505	467	548	530	571	632	727	699	777	809	880
tillsynsärenden	700	689	748	749	743	765	782	805	947	809	747
dataärenden	1 272	1 193	1 186	1 556	1 696	1 734	1 751	2 067	1 734	1 688	1 734
Konsumentverket/ konsumentombudsmannen (KOV/KO)	5 735	4 629	4 285	4 320	4 134	4 111	4 030	4 112	4 059	3 726	3 917
därav											
anmälningar och förfråg-											
ningar	5 385	4 286	3 923	3 877	3 696	3 811	3 741	3 869	3 776	3 569	3 410
från privatpersoner	3 452	2 538	2 087	2 018	2 028	2 158	2 104	1 934	2 118	1 532	1 893
KOV-initiativ	350	343	362	443	438	300	289	243	283	157	507
Allmänna reklamations-											
nämnden (ARN)	8 212	7 194	7 695	7 887	7 965	7 510	7 461	6 940	6 472	6 319	6 440
Näringsfrihetsombuds-											
mannen (NO)	464	519	459	585	578	503	485	467	458	436	423
därav											
anmälningar och förfråg-											
ningar	220	326	280	351	333	270	289	254	263	264	279
NO-initiativ	192	134	130	174	163	168	135	126	130	101	70
Marknadsdomstolen (MD)	42	38	28	34	51	48	37	46	40	43	34
därav											
ärenden enligt marknads-											
föringslagen	33	30	23	21	35	33	28	36	31	29	24
Arbetsdomstolen (AD)	264	264	235	218	220	228	247	252	239	209	236
därav från											
arbetsgivarsidan	117	117	58	46	35	46	58	52	56	40	38
arbetstagarsidan	147	147	177	172	183	182	189	200	183	169	198
Diskriminerings-											
ombudsmannen (DO)	.	.	.	.	.	.	304	676	656	680	736
Jämställdhetsombuds-											
mannen (JämO)	.	.	510	502	503	492	483	508	384	351	205
	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89	1989/90	
Riksdagens ombudsmän/ Justitieombuds-											
männen (JO)	3 571	3 516	3 846	3 528	3 329	3 440	3 021	2 972	3 054	3 668	
därav											
klagomål och framställ-											
ningar från enskilda	3 464	3 399	3 688	3 397	3 163	3 323	2 889	2 803	2 855	3 477	
JO-initiativ	87	95	133	101	141	85	84	136	163	176	

5 Bilaga

Appendix

Medelfolkmängden i Sverige, 1950–1990. 1 000-tal
Average population in Sweden, 1950–1990. In 1000s

År	Ålder									Totalt	därav		
	0–14	15–17	18–20	21–24	25–29	30–39	40–49	50–59	60–w		Kvinnor	15–69	15–w
1950	1 635	245	261	376	545	1 080	1 022	807	1 042	7 014	3 521	4 932	5 379
1951	1 662	246	258	369	524	1 091	1 035	824	1 061	7 070	3 549	4 955	5 410
1952	1 685	252	253	365	509	1 093	1 047	842	1 081	7 125	3 576	4 977	5 440
1953	1 703	259	249	360	496	1 088	1 058	858	1 101	7 171	3 598	4 996	5 469
1954	1 714	268	250	353	483	1 082	1 067	874	1 123	7 213	3 619	5 015	5 499
1955	1 725	276	256	347	473	1 077	1 073	890	1 146	7 262	3 643	5 041	5 537
1956	1 736	283	263	344	466	1 072	1 074	906	1 171	7 315	3 668	5 069	5 579
1957	1 737	294	273	344	461	1 064	1 073	923	1 194	7 364	3 691	5 104	5 627
1958	1 725	317	281	348	454	1 055	1 070	942	1 219	7 409	3 713	5 149	5 684
1959	1 701	347	286	355	445	1 045	1 062	961	1 245	7 446	3 732	5 198	5 746
1960	1 675	373	298	364	439	1 021	1 063	977	1 271	7 480	3 749	5 247	5 805
1961	1 651	386	321	376	436	991	1 073	988	1 298	7 520	3 768	5 299	5 869
1962	1 629	388	352	385	438	968	1 075	1 000	1 327	7 562	3 789	5 350	5 933
1963	1 613	383	377	401	444	948	1 071	1 012	1 354	7 604	3 810	5 397	5 991
1964	1 610	375	391	426	458	930	1 067	1 021	1 383	7 661	3 838	5 443	6 051
1965	1 620	364	395	461	474	917	1 063	1 027	1 413	7 734	3 872	5 490	6 114
1966	1 635	350	392	499	490	911	1 059	1 028	1 445	7 808	3 907	5 533	6 173
1967	1 649	337	384	525	511	908	1 050	1 028	1 476	7 868	3 937	5 563	6 219
1968	1 657	330	371	536	538	908	1 041	1 024	1 508	7 912	3 962	5 586	6 256
1969	1 665	327	359	540	572	916	1 032	1 018	1 540	7 968	3 991	5 618	6 303
1970	1 676	325	350	540	613	929	1 013	1 021	1 575	8 043	4 027	5 663	6 366
1971	1 684	324	342	528	650	942	986	1 033	1 609	8 098	4 056	5 689	6 414
1972	1 688	324	335	507	672	960	963	1 034	1 640	8 122	4 072	5 690	6 435
1973	1 688	323	329	484	679	990	943	1 030	1 669	8 137	4 084	5 685	6 449
1974	1 690	321	327	467	675	1 033	924	1 025	1 698	8 161	4 099	5 687	6 470
1975	1 695	317	327	456	663	1 082	909	1 021	1 722	8 193	4 118	5 695	6 497
1976	1 696	315	328	451	645	1 130	900	1 015	1 742	8 222	4 135	5 705	6 526
1977	1 691	317	326	451	627	1 175	897	1 007	1 762	8 252	4 153	5 719	6 560
1978	1 678	324	323	450	610	1 215	897	998	1 781	8 276	4 169	5 734	6 598
1979	1 654	338	321	449	595	1 247	903	989	1 798	8 294	4 181	5 752	6 639
1980	1 628	354	322	449	583	1 271	910	969	1 824	8 310	4 193	5 773	6 682
1981	1 601	366	328	444	578	1 288	919	942	1 854	8 320	4 201	5 791	6 720
1982	1 571	370	341	438	575	1 292	939	922	1 877	8 325	4 207	5 805	6 754
1983	1 545	364	356	436	570	1 285	973	904	1 896	8 329	4 212	5 814	6 784
1984	1 528	352	368	440	566	1 267	1 018	887	1 912	8 337	4 218	5 820	6 809
1985	1 517	338	372	453	562	1 244	1 066	873	1 925	8 350	4 227	5 827	6 834
1986	1 508	333	367	472	558	1 222	1 113	865	1 933	8 370	4 238	5 844	6 862
1987	1 502	335	355	489	558	1 202	1 156	862	1 939	8 398	4 253	5 865	6 896
1988	1 504	339	342	502	564	1 184	1 196	863	1 943	8 436	4 272	5 891	6 932
1989	1 515	339	338	504	580	1 172	1 229	870	1 946	8 493	4 299	5 926	6 978
1990	1 535	335	342	495	604	1 165	1 256	879	1 949	8 559	4 331	5 954	7 024

6 Sakregister

Index

- ackord 164–165, 189, 191, 194
 alkohol och misshandel 22, 157
 allmänna mål 189, 196
 allmänna reklamationsnämnden (ARN) 228–229
 anhållande, anhållna 11, 15, 71–73, 116–117, 122
 anmälda brott 38–58, 156–162
 anmälningsbenägenhet 18–19, 34, 153
 anstaltsvård 109–124
 arbetsdomstolen (AD) 226, 228–229
 arbetstvist 174–175
 arrendenämnder 163, 221–223
 avgångna från kriminalvårdsanstalt 121
 avhysning 188, 190, 196
 avsättning 91
- beläggning på kriminalvårdsanstalter 109–128
 beskattningsmål 214–220
 besvärsmål 163, 165, 179, 204–209, 226
 betalningsföreläggande 171–172, 174–175, 188, 191
 boskillnad 174–175, 183
 bostadsdomstolen 163, 167, 221–224, 226–227
 bouppteckning 169, 181
 brott
 – anmälda brott 38–58, 156–162
 – brott som kommit till polisens kännedom 38–58, 156–162
 – för brott lagförda personer 21–28, 75–108, 138–151
 – för brott misstänkta personer 61–69
 – i nordiskt perspektiv 152–162
 – offer för brott 16–20
 – uppklarade brott 56–57, 59–60
 – återfall i brott 111, 129–135
 brottmål 163–165, 167, 169, 171–172, 176–177, 197–198, 200–209, 226
 brottsbalken 30 kap 6 § (BrB 30:6) 79, 96–101, 106
 brottsbalken 34 kap 1 § punkt 1 (BrB 34:1 p 1) 80, 91, 96–101, 106
 brottsdeltagande 59–60, 67–68
 brottsstatistik 29–69, 152–162
 böter 79, 84, 87–88, 91–92, 96–101, 106, 108, 151, 212
 bötesförvandling 116–118, 122, 177
- disciplinstraff 91
 diskrimineringsombudsmannen (DO) 228–229
 domstolarnas verksamhet 163–229
- domstols- och åklagarstatistik 75–108
 domstolsärenden 163, 169, 179, 226
 domvillobesvär 204, 207
 dömda personer 21–28, 75–108, 138–151, 177
- ensamdomare 176–177
 enskilda mål 189, 196
 exekutiv fastighetsförsäljning 189–190, 196
 expropriation 178, 182
- faderskapsmål 174–175, 183, 199, 201–203
 familjebidrag 218, 220
 familjemål 173–175, 183–187, 199, 201–203
 fastighetsdomstolar 163–164, 166, 168–169, 178
 fastighetstaxering 214, 218, 220
 folkbokföring och kyrkobokföring 214, 216
 folkmängd, relaterat till 83, 86, 88–89, 92
 frigång 110
 frihetsberövande 70–73, 88, 91, 93, 96–103, 106, 109–128, 135, 151
 fri från påföljd 91, 96–101, 106
 frikännande dom 177
 frivård 110–111, 116, 124–125
 fullföljdsfrekvens 167, 169–170, 175, 177–178, 197, 203
 fylleri 73, 90
 fällande dom 177
 fängelse 77, 82, 85–86, 89–90, 93, 95, 98–105, 108–124, 127, 141, 212
 fängelsetidens längd 102–103, 109, 119, 124, 151
 förberedelse till brott 33
 föreläggande av ordningsbot 75, 77, 80, 91
 förenklad rättegång 166, 168, 173–175
 företagskonkurser 188–189, 192–193
 förmögenhetsskatt 218, 220
 försök till brott 33
 förvaltningsdomstolar 163, 214–220, 227
 förvandlingsstraff för böter 113, 116, 119, 122
- gravationsbevis 170, 172, 181
 gripande, gripna 11, 70–73, 112–113, 116–117
 grovre brott 27–28, 126–127
- handläggningstider 170, 174, 176, 178, 180, 201–202, 208–209, 217–218, 220

handräckning 178, 181
 historisk kriminalstatistik 21–28
 hovrätter 163, 165–167, 168, 186, 195, 197–203, 226
 huvudbrott 80, 113
 huvudpåföljd 75, 80, 84, 87, 91, 96–106
 hyresnämnder 163, 221–224, 226–227
 häkten 116–117, 122
 häktning 70–72, 116–117, 122
 Högsta Domstolen 163, 165–167, 168, 185–186, 195, 201–209, 226

inkomstskatt 214, 216, 218, 220
 insamlingsrutiner 14, 78, 112, 129, 141, 164–166
 inskrivningsärenden 163, 166, 170, 172, 181
 intagna på kriminalvårdsanstalt 115–124
 inteckningar 167, 170, 172, 181, 190–191
 internationell kriminalstatistik 112, 152–162
 internering 91, 113, 116, 122
 interneringsnämnden 226

jordabalken (JB) 224
 justitiekanslern (JK) 228–229
 justitieombudsmannen (JO) 228–229
 jämställighetsombudsmannen (JÄMO) 228–229

kammarrätter 163, 166, 214–215, 217–218
 kohortstatistik 136–137
 kommunalbesvärsmål 218, 220
 konkurser 188–189, 191–193, 196
 konkursärenden 191
 konsumentverket/konsumentombudsmannen (KOV/KO) 228–229
 kostnader
 – inom kriminalvården 124
 – av egendomsbrott 19
 – av rättshjälp 225–227
 kriminalregisterpåföljd 80, 83
 kriminalstatistiska undersökningar 15
 kriminalvård 109–128
 kriminalvårdsnämnd 112, 226
 kriminalvårdsstyrelsen 109, 112, 114, 226
 kronofogdemyndigheter 165, 189, 196
 kvinnor 18, 20, 23, 27, 62–69, 82, 84–86, 89, 93, 95, 97, 100, 103, 109, 120, 127, 131, 147, 158, 213
 kyrkobokföring 35, 61–62, 80, 82, 104
 körkortsmål 214, 217–218, 220

lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB) 73
 lagen om unga lagöverträdare (LUL) 81, 91, 96–97
 lagen om vård av missbrukare (LVM) 81, 91, 96–97, 217
 lagen om vård av unga (LVU) 81, 217
 lagfarter 164, 170, 172, 182
 lagförda personer (för brott) 21–28, 75–108, 129–151, 177
 lagsökning 171–172, 174–175, 188, 191, 199
 lagändringar 79, 141
 livstid (fängelse) 102–103, 109, 119, 127
 läkarintyg 177

län 40, 42, 105, 182
 länsrätter 163, 165–166, 214, 216–217, 226
 lösöreköp 181

marknadsdomstolen (MD) 226, 228–229
 medborgarskap 17, 19, 35, 61–62, 82, 84–85, 89, 93, 104, 127, 140, 148
 medelbeläggning på kriminalvårdsanstalter 116
 medelfolkmängd 40–43, 54, 80, 83, 86, 92, 185, 230–231
 medverkan till brott 33
 mervärdeskatt 216, 218, 220
 miljöskyddsmål 178, 198
 misshandel (historisk statistik) 22–23
 misshandel (nordisk statistik) 157
 misskötsamhet 110, 123
 misstänkta personer (för brott) 61–69
 mord och dråp (historisk statistik) 21–22
 mord och dråp (nordisk statistik) 156
 mål
 – beskattningsmål 214–220
 – besvärsmål 163, 165, 169, 204–209, 226
 – brottmål 163–165, 167, 169, 171–172, 176–177, 197–198, 200–209, 226
 – familjemål 173–175, 183–187, 199, 201–203
 – fastighetsdomstolsmål 163–164, 168–169, 178, 199, 201–203, 226
 – fastighetstaxering 214, 216–218, 220
 – körkortsmål 214, 217–218, 220
 – miljöskyddsmål 178, 198
 – notariemål 176–177
 – sociala mål 217–218, 220
 – tullmål 218, 220
 – tvistemål 163–168, 171–175, 197–209, 225–226
 – vattenmål 163, 165, 167–170, 179–180, 197, 199–201, 203

narkotikastatistik 138–151, 213
 nordisk kriminalstatistik 111, 152–162
 notariemål 176–177
 nådeansökningar 165, 210–213
 näringsfrihetsombudsmannen (NO) 228–229
 näringsförbud 165, 189, 195

offentliga ackord 164–165, 189, 191, 194
 offentligt biträde 225–227
 offer för brott 16–20
 omhändertagande av berusade personer, lag om (LOB) 73
 omyndighetsförklaring 174–175, 183
 opublicerad statistik 37, 82
 ordningsbot, godkänt föreläggande av 29, 75, 78, 81, 91

patent 220
 permissioner från kriminalvårdsanstalterna 110, 123
 personutredning 177
 polisstatistik 29–69, 152–162
 processtatistik 164–229
 prövningstillstånd 165, 204–209

- provotid 113–114
 psykiatrisk vård 80, 91, 96–101, 106, 108, 116, 122
 publicering av rättsstatistiken 14–15, 36–37, 81–82, 114, 143, 167
 påföljd eftergiven 91, 96–101, 106, 108
 påföljder för brott 80, 83–84, 87–89, 91–93, 96–101, 106, 108
- regeringsrätten 163, 165–166, 214–215, 210–220, 226
 regional redovisning 40–42, 58, 105, 148, 182
 resning 204, 207
 riksdagens ombudsmän (JO) 228–229
 riksåklagaren (RÅ) 228–229
 rymningar från kriminalvårdsanstalt 110, 122
 rån (historisk statistik) 25
 rån (nordisk statistik) 159
 rättegångsbalken 20 kap 7 § 1 81, 91, 96–101, 106
 rättens sammansättning 176–177
 rättshjälp 164, 225–227
 rättshjälpsnämnd 164, 225, 227
 rättspsykiatrisk undersökning, undersökningsfall 116, 122, 177
 rättsstatistik, översikt 11–15
 rättsstatistiska undersökningar 15
 rättsväsendets informationssystem (RI) 14, 78, 112, 164–165
- sjöfartsregistret 164, 167, 169–170, 181
 skattetillägg och förseningsavgift 216, 218, 220
 skilsmässa 164, 174–175, 183–187, 199, 201–203
 skyddstillsyn 75, 80–81, 83–84, 87, 91, 96–101, 106, 108, 111, 113,
 124–125
 sluten psykiatrisk vård 80–81, 91, 96–101, 106, 108, 116, 122
 socialtjänstlagen (SoL), vård enligt 91, 96–101, 106, 108, 217–218, 220
 statistikomläggningar 34–35, 78, 142
 straff/påföljd 80–81, 83–84, 87–88, 91–93, 96–101, 106, 108
 straffmyndig befolkning 83, 86, 92
 straffprocessuella frihetsberövanden 70–72
 strafftider 102–103, 109–110, 112, 119, 121
 strafföreläggande (SF), godkänt 75, 81, 91–92, 94–101, 106
 stämpling 33
 stöld (historisk statistik) 23–26
 stöld (nordisk statistik) 160
 suspension 91
 särlevnad 186
- taxeringsmål 214–220
 tillfälliga omhändertaganden 70–73
- tingsrätter 163–188, 191–195, 226
 tolk 176–177, 201
 tomträtt 164, 170, 172, 182
 tredskodom 173, 179
 tullmål 218, 220
 tvistemål 163–168, 171–175, 197–209, 225–226
- underrätter, allmänna 163–195, 226
 unga lagöverträdare, lag om (LUL) 81, 91, 96–97
 ungdomsfängelse 91, 116–118, 122, 125
 ungdomskriminalitet 28, 77, 136–137
 uppbörd 214, 216, 218, 220
 uppklarade brott 56–57, 59–60
 uppklaringsgrund 59–60
 uppklaringsprocent 56–57
 utländska medborgare 17, 19, 28, 61–62, 69, 79, 82, 84–85, 89, 93,
 127, 140, 148
 utvisade 93
- va-nämnd 163, 165, 170, 179
 vattendomstolar 163–165, 167, 169, 179–180
 villkorlig dom 75, 80–81, 84, 87, 96–101, 106, 108, 151
 villkorligt frigivna 109–110, 113, 116, 122, 125, 212
 våldtäkt (historisk statistik) 23
 våldtäkt (nordisk statistik) 158
 vård 80, 91, 96–101, 106, 108, 151
 vård av missbrukare, lag om (LVM) 91, 96–101, 108, 151, 217
 vård enligt socialtjänstlagen (SoL) 91, 96–101, 106, 108, 151, 217
 vård utom anstalt 122, 125
 vårdnad om barn 166, 174–175, 184, 187
- åtalsunderlåtelse (ÅU) 75, 81–82, 84, 87, 91–92, 96–101, 106
 återfall i brott 111, 129–135
- äganderättsbevis 181
 äktenskapsbalken 173, 186
 äktenskapsförord 181, 183–184
 äktenskapsskillnader 164, 174–175, 183–187, 199, 201–203
 ändringsfrekvenser 197, 203, 209, 214, 216, 218, 220
- öppen psykiatrisk vård 80, 91, 96–101, 106, 108
 översikt över redovisningen 4–10
 övervakning 109, 124–125
 övervakningsnämnder 112, 226

Utkom från trycket den 18 november 1991

Fler skrifter från oss

Brott och rätt i siffror (6e upplagan!)

Den ger svar på en mängd frågor om brottslighet, lagöverträdare och rättsväsende. Lättläst, 44 sidor.

Ungdomar och brott

Beskriver ungdomsbrottsligheten utifrån ett antal frågeställningar. Lättläst, 49 sidor.

Utländska medborgare i kriminalstatistiken 1989

Beskriver brottsligheten bland utländska medborgare, 25 sidor.

Modern brottslighet och specialstraffrätt i ljuset av kriminalstatistiken

Beskriver den moderna brottslighetens utveckling enligt kriminalstatistiken under 1980-talet, 51 sidor.

Kvinnors rätt och orätt

En bok om kvinnor och brott – ett hittills försummat ämnesområde. Lättläst, 72 sidor.

Brott och straff i Sverige

Historisk kriminalstatistik från 1750 till våra dagar i text, tabeller och diagram. 390 sidor.

Nordic Criminal Statistics

Brottsstatistik från Danmark, Finland, Norge och Sverige. Perioden 1950–1989 beskrivs i diagram, tabeller och text. På engelska.

Återfall i brott, 1973–1985

Beskriver översiktligt återfallsstatistik för åren 1973–1985. Innehåller många diagram och rikligt med hänvisningar till annan litteratur. 42 sidor.

Vårdnad och underhåll, 1989

Beskriver samtliga vårdnadsdomar/beslut vid tingsrätterna 1989, som berör vårdnad av barn under 18 år.

ISBN 91-618-0422-3
ISSN 0347-7541